

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

5224

REDACTIE: M. JONKMAN, W. CARSTENS, M. MOUTHAAAN.

Directie-Fabriekskern

Aangezien er zowel van de kant van de directie als van die van de kern geen punten waren die besproken moesten worden, werd de maandelijkse bijeenkomst overgeslagen.

Het is wel van belang om er even de aandacht op te vestigen dat in overleg met de kern besloten is het voorschot van 10% op tarieven te brengen op 20%. Hiermede wordt bereikt dat het weekinkomen van de mensen die in tarief werken minder aan schommelingen onderhevig is, zodat wel niemand tegen deze veranderingen bezwaren zal hebben.

Jubiläum van Oostrum.

Het is 3 Januari en bij de koffie is al te merken dat er iets bijzonders aan de hand is, want iedereen wordt getrakteerd, terwijl later op de ochtend van Oostrum bovendien sigaren en sigaretten laat presenteren.

Vandaag herdenken we n.l. dat het 25 jaar geleden is dat van Oostrum in dienst trad bij de N.V. Gispén en dit is voor ons een gerede aanleiding om hem eens in het zonnetje te zetten.

Om kwart over 11 verzamelt zich het gehele personeel met de jubilaris en zijn familie in de oude fabriek waar de heer van Osselen het woord neemt. Het verheugt de heer van Osselen vandaag tegenover van Oostrum te staan om de 25 jaar te herdenken die hij in dit bedrijf heeft doorgebracht.

In die 25 jaar is onze fabriek gegroeid van een werkplaats met 12 arbeiders tot ons bedrijf met 250 man personeel. Er is hard gewerkt in al die jaren om dit te bereiken. De heer van Osselen denkt daarbij in het bijzonder aan het afgelopen jaar. Er is toen door directie en commissarissen veel gepraat over allerlei bedrijfseconomische problemen.

Nu is bedrijfseconomie een interessant en moeilijk vak, maar een bedrijf bestaat niet alleen uit gebouwen, machines en bedrijfskapitaal. Zijn niet de arbeiders die in het bedrijf werken verreweg het belangrijkste? Is het niet zo, dat men eerst van een goed bedrijf kan spreken, wanneer daarin werkt een staf van bekwame mensen, die bereid en in staat zijn met de grootste toewijding de fabriek van hun werkkraft en ervaring te laten profiteren en die dat doen in een sfeer van welwillende samenwerking?

Juist omdat de heer van Osselen deze menselijke factor zo belangrijk vindt, stelt hij er prijs op om op een dag als deze alle aandacht te schenken aan de steunpilaren van onze fabriek.

Van Oostrum is zo'n steunpilaar en hij was dat al vrij spoedig na zijn indiensttreding.

Van Oostrum was dé man van de koperslagerij. Het kleine bedrijfje is geworden tot een werkelijke fabriek. Wij hebben hierbij de naam dat wat wij leveren goed en mooi is, weten te handhaven. En hier moet de heer van Osselen Dubois gelijk geven,

die in het laatste nummer van „De Fabrieksfluit” schrijft over het gevaar van „werkvervlakking”. Het is inderdaad zo, dat wij er op bedacht moeten zijn niet ter wille van een goedkopere fabricage uit het oog te verliezen dat de kwaliteits-artikelen, die wij maken ook mooi moeten zijn.

Naast de afdelingen die zich er op toelagen onze producten zo snel en zo goedkoop mogelijk te maken, hebben we een afdeling die mooie en speciale dingen maakt en het spreekt welhaast vanzelf dat van Oostrum aan het hoofd van deze afdeling staat.

Na de tekenkamer is het van Oostrum die invloed heeft op de aesthetische kwaliteiten van deze producten en wij kunnen zeggen, dat hetgeen uit zijn handen komt in alle opzichten af is.

Echter is in de loop der tijden gebleken dat van Oostrum ook kwaliteiten heeft als opvoeder en leraar.

Spoedig nadat hiermede was begonnen, werd de leerlingenopleiding in handen gegeven van van Oostrum en dit is ongetwijfeld een groot succes gebleken. Bovendien zorgt van Oostrum er tegenwoordig voor dat de ongeschoolde arbeiders die ons personeel komen versterken, de grondbeginselen van het metaalvak geleerd worden.

De heer van Osselen dankt van Oostrum voor alles wat hij voor het bedrijf heeft gedaan en hoopt dat hij dit werk nog lang zal kunnen voortzetten. Daarna overhandigt hij hem een enveloppe met inhoud als geschenk van het bedrijf.

De heer Harkink spreekt van Oostrum nu toe namens het personeel. Hij haalt enige herinneringen op uit de tijd dat van Oostrum pas in ons bedrijf was. Men deed op van Oostrum nooit tevergeefs een beroep en

spreker heeft hem leren kennen als een man van plichtsbetrachting en met verantwoordelijkheidsgevoel.

Het personeel heeft voor van Oostrum een boekenkast laten maken naar ontwerp van de heer Hoffmann en uitgevoerd door de heer J. van Os. Deze biedt hij hem nu aan en doet dit vergezeld gaan van ons aller gelukwensen.

Nadat de heer Harkink heeft gesproken, komt het jongste lid van ons personeel, Arie van Gent, mevrouw van Oostrum bloemen aanbieden.

Voor de leerlingen feliciteert Theo Middelkoop van Oostrum en geeft hem namens hen een geschenk. Daarna dankt van Oostrum directie en personeel voor de hartelijke en waarderende woorden en voor de geschenken.

Hij heeft met allen altijd goed en prettig samen gewerkt, maar wil hierbij toch Harkink en van Maren noemen als zijn oudste medewerkers.

Van Oostrum gaat tenslotte met zijn echtgenote naar zijn eigen afdeling waar hem een versierde lessenaar en een korte, intieme huldiging door zijn leerlingen wacht.

Hockey.

Het droevige verslag over „Gisona” in het extra nummer van „De Fabrieksfluit” heeft ons allen in meer of mindere mate aangegrepen. Wat is hiervan de oorzaak? Hoe komt het, dat er zoveel personeelsverenigingen zijn, die in tegenstelling tot Gisona een bloeiend bestaan leiden?

Vermoedelijk moeten wij de oorzaak zoeken in de omstandigheid, dat Gisona zich specialiseerde in enkele takken van sport, die slechts door een paar mensen tegelijk beoefend kunnen worden. Hiervoor was de belangstelling niet algemeen en miste Gisona levensvatbaarheid.

Maar misschien is het nog niet te laat.

Als we nu eens aan een sport gaan doen, die wel door meer mensen tegelijk kan worden beoefend, iets dus wat we samen doen en ook voor supporters aantrekkelijk is (al was het alleen al om te genieten van onze eerste stuntelige pogingen).

Nee, we willen niet gaan voetballen, daarmee voorzien we hier in Culemborg niet in een leemte. Maar wat vindt U van hockey? Dit spel kan zowel door dames als heren beoefend worden. Er is hier in Culemborg nog geen club en waarschijnlijk bestaat er toch wel belangstelling voor.

Te duur, zult U zeggen? Och, dat is slechts betrekkelijk. Een stick, schoenen en sportkleding moet men zelf aanschaffen, een veldje kan gehuurd worden, een „kist” (goal) is te maken en de ballen zijn niet duur en zij kunnen niet lek worden. Bovendien lazen wij dat de penningmeester van Gisona geen raad weet met het geld, dat nog in kas is.

Indien U zin heeft om mee te doen, kunt U zich opgeven bij de redactie. Met een minimum aantal van 24 spelers (dames en/of heren) kunnen wij de voorbereidingen treffen en ongetwijfeld zouden onze elftallen in het komende winterseizoen kunnen starten. Deze uitnodiging is ook bestemd voor mensen die het spel niet kennen. Wij vermoeden trouwens dat er maar enkele hockeyers in ons midden zijn.

A. J. C. WAMSTEEKER.

7,0%

Dertiende periode in 1948, van 16 November tot en met 13 December (loonweken 47 t/m 50). De resultaten van de laatste twee loonweken van het jaar zullen in de eerste periode van 1949 verwerkt worden, zodat er dan een winstuitkering over 6 weken plaats zal hebben.

1ste periode 1948	: 0 %
2de „ „	: 5,1 %
3de „ „	: 5,8 %
4de „ „	: 4,6 %
5de „ „	: 5,0 %
6de „ „	: 5,5 %
7de „ „	: 4,3 %
8ste „ „	: 5,8 %

9de „ „	: 7,0 %
10de „ „	: 3,5 %
11de „ „	: 7,5 %
12de „ „	: 4,0 %
13de „ „	: 7,0 %

Gemiddeld over het hele jaar dus 5,0 %.

Gemiddeld over de eerste 7 perioden van 1948 4,3 % en over de laatste 6 perioden 5,8 %. Hieruit blijkt al dat er, in de loop van het jaar, belangrijke vooruitgang in de fabricage valt te constateren. De beide factoren „verhouding nacalculatie/vooralculatie” en „ingeleverde kaarten” tonen duidelijk aan dat de verhoogde productie voor een groot deel veroorzaakt is door de prestaties van het fabriekspersoneel. Na de eerste 7 perioden was de nacalculatie 95 % van de voorcalculatie (het werk was dus klaargemaakt in 95 % van de tijd, die ervoor was begroot), in de laatste 6 perioden bedroeg deze verhouding 93 %. Per periode werd er in de laatste 6 perioden 15 % meer kaarten ingeleverd dan in de eerste 7 perioden.

Wat de verloren tijd door ziekte enz. betreft, hebben wij het jaar beëindigd met het beste resultaat van het jaar. Totaal gemiddeld maar 18 man per week afwezig! En dat terwijl wij meer mensen in dienst hebben dan ooit tevoren. Ziekte is dit jaar nog niet zo laag geweest (9 man), ongeval is nogal hoog (3½ man), vacantie is vrij laag (4½ man), de snipperdagen raken op, maar de Leerdammers enz. gaan deze maanden om half vijf naar huis.

Ondanks het feit dat de snipperdagen bijna op zijn, is het verzuim redelijk (1 man). Dit is gunstig omdat er nu geen aanleiding is beperkende regels vast te stellen voor het besteden van de snipperdagen. Hiermede wil ik niet zeggen dat er niet te dikwijls gezondigd wordt tegen de afspraak: tijdig snipperdagen aanvragen en onmiddellijk een boodschap sturen als men, om welke reden dan ook, verhinderd is op de fabriek te komen. Als U de normale beleefdheidsvormen tegenover Uw chef in acht neemt, kunt U hetzelfde van hem verwachten!

De verloren tijd door schoonmaken, sjouwen, werkvoorbereiding en toezicht voormannen en reparatie is weer hoger dan de vorige periode:

	gemiddeld 1 t/m 12e periode uren/week	gemiddeld 13e periode uren/week
schoonmaken	46	38
sjouwen	140	172
voormannen	132	168
reparaties	23	17
	341	395

U ziet dat het hem weer in het sjouwen en de voormannen zit.

Sjouwen is jammer, maar onvermijdelijk. En de voormannen zullen hun tijd heus wel nuttig besteden, zodat hier geen reden tot bezorgdheid ligt.

Nog een record voor dit jaar is de verhouding tussen voor- en nacalculatie. Ditmaal bedroeg de nacalculatie 89 % van de voorcalculatie. De afdelingen, die hiertoe hebben bijgedragen, door onder de 90 % te blijven zijn: plaatwerkerij, koperslagerij, fraisen, draaien, boren/tappen, electrisch lassen, galvanische afdeling, lakkerij (het laagste percentage van allemaal), montage buismeubelen. Wij hoeven ons dus niet af te vragen of er behoorlijk gewerkt is.

Over alle 13 perioden is de nacalculatie 94 % van de voorcalculatie. In 1948 zijn de volgende afdelingen onder de 90 % gebleven: bankwerkerij, ponsen, draaien, boren/tappen, galvanische afdeling en montage buismeubelen. Dit keurkorps is dus niet veranderd sinds het einde van de vorige periode.

Hier wil ik echter een opmerking maken over de overgang van 1948 naar 1949. U moet namelijk weten, dat bij de jaarwisseling alle voorcalculaties van bewerkingen aan catalogusartikelen herzien worden. Zijn er verschillen ontstaan tussen de voorcalculatie en de werkelijk gebruikte tijd, dan wordt de voorcalculatie aangepast. Dit gebeurt ook op het

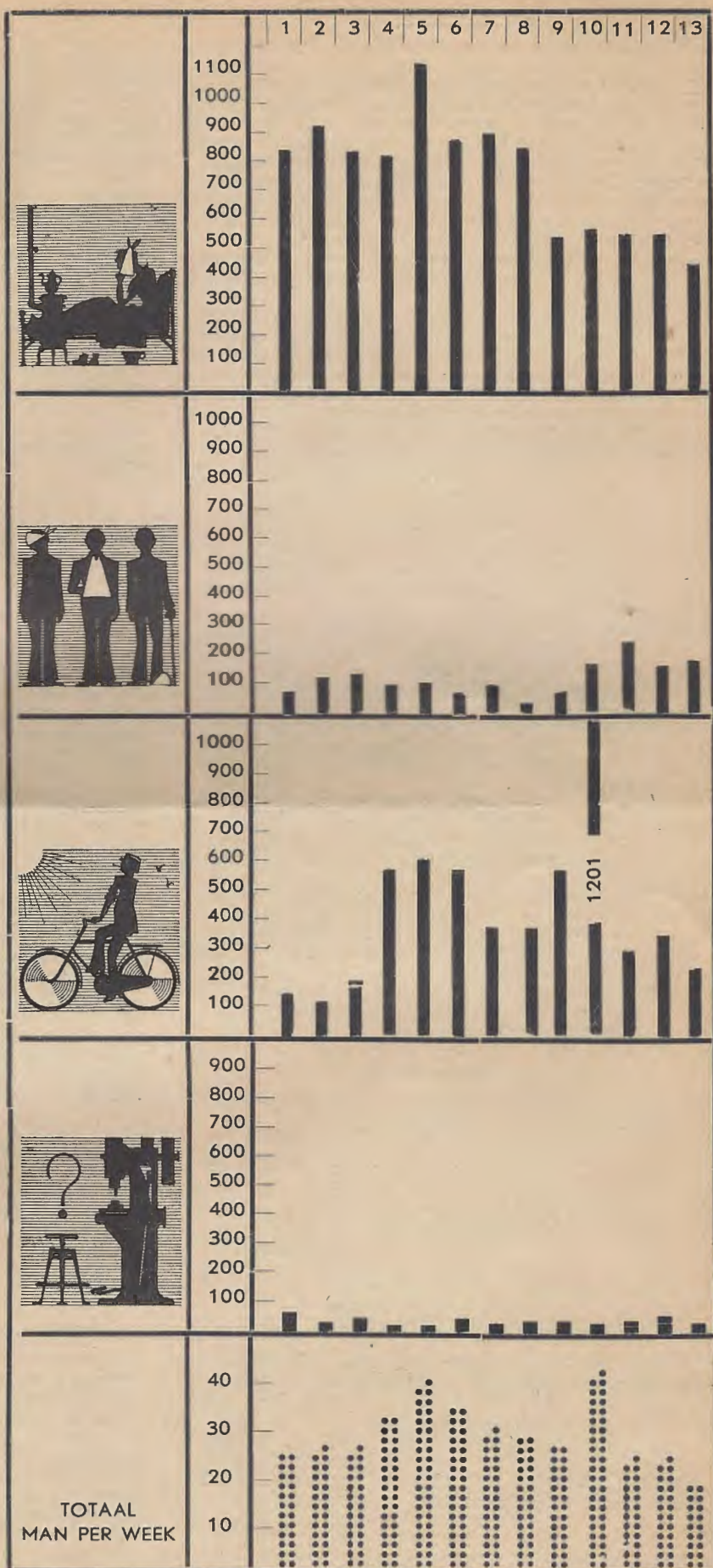
gebied van de materialen (materiaalprijzen!) en de onkosten, zodat er uiteindelijk nieuwe prijzen voor onze artikelen voor den dag komen. De eerste reactie van de mensen, die het ontstaan van gunstige verschillen mogelijk gemaakt hebben, zal zijn: „O, wij werken een heel jaar om de fabricage steeds voordeliger te maken en dan moeten wij het volgend jaar weer helemaal opnieuw beginnen”. Degene die dit zegt heeft strikt genomen geen ongelijk, maar hij vergeet rekening te houden met enkele omstandigheden, die wij nu eenmaal niet kunnen negeren. Lijkt het U bijvoorbeeld in het belang van ons bedrijf om de kans te lopen dat andere fabrieken goedkoper fabriceren dan wij, zodat wij wel eens met de producten zouden kunnen blijven zitten? Aan de andere kant zullen lage prijzen de kans op grote afname, dus de gelegenheid tot grote productie en daardoor weer gunstige resultaten, zeker verhogen. Ik wil op dit probleem nu niet verder ingaan, maar ik wil U nog wel de verzekering geven dat de hoogte van de winstuitkeringen heus geen invloed heeft op de richtlijnen, die de Directie aan de afdeling voorcalculatie geeft. Daarvoor spelen de algemene bedrijfsbelangen een te grote rol!

Wij gaan verder met de beschouwing van de resultaten in de 13e periode.

Het totaal aan ingeleverde kaarten (de belangrijkste factor voor de „omzet”) lag maar liefst 36% boven het gemiddelde van de 12 voorgaande perioden. De hiervoor verantwoordelijke afdelingen zijn de bankwerkerij, gecombineerde metaalbewerking (zeer hoog), koper-slagerij, boren/tappen, forceren, aut. lassen, electrisch lassen (zeer hoog), slijperij, lakkerij (zeer hoog), stoffeerderij, montage plaatstalen meubelen en montage lampen. U moet hier even rekening houden met het feit dat sommige afdelingen (voornamelijk gecombineerde metaalbewerking en lakkerij), door de aard van hun werk, grotere orders als geheel afwerken, zodat de kaarten daar langer vast gehouden worden. Ditmaal is het boren/tappen die voorkomt op alle lijsten van afdelingen, die zich in gunstige zin hebben onderscheiden.

Wederom is er niet bijzonder veel materiaal in bewerking genomen, zodat de totale fabrieksomzet niet tot een abnormaal bedrag gestegen is. Maar goed ook, anders zou er meer dan 10% winst uitgekeerd zijn! Het is moeilijk te voorspellen wat de 13 perioden van 1949 ons zullen brengen. De materiaalvoorziening blijft langzaam vooruitgaan. Wij, met onze vindingrijkheid, werklust en onderlinge samenwerking, zullen van dit materiaal toch heel wat kasten, bureaux, stoelen, fauteuils en lampen kunnen maken. De resultaten moeten we dan maar afwachten.

A. PRINS.

Rectificatie.

In het speciale nummer van „De Fabrieksfluit” kwam de bijdrage voor van de afdeling inkoop onder de titel „Bij het scheiden van de markt”. Een tikfout is oorzaak geweest van inderdaad gerechtvaardigde critiek op dit artikel. Men vroeg mij nl. welk hout er dan eigenlijk is vrij gekomen, als dit niet het geval is met vurenhout, meubelplaat, multiplex, triplex en fineer. De typiste had natuurlijk de woorden „uitgezonderd vurenhout” tussen haakjes moeten plaatsen. Dan zou iedereen hebben begrepen, dat van het hout slechts vurenhout niet is vrij gegeven.

Ik dank de criticus zeer voor de opmerking, aangezien hieruit blijkt dat mijn geschrijf niet nutteloos is geweest.

Het is echter jammer, dat juist degene wiens afdeling in het speciale nummer schitterde door afwezigheid, de opmerking plaatste. Het bevestigt echter ons aller hoop na verloop van tijd (wanneer de plankenkoorts is overwonnen) ook over deze belangrijke afdeling eens iets meer te zullen horen.

Weet U al wie bedoeld wordt. Zo niet, dan is dit een mooi onderwerp voor een prijsvraag!

A. J. C. WAMSTEEKER,

Ongevallen

- 10-12-'48 Getroffene kreeg bij het puntlassen van beugeltjes in kistjes een stukje gloeiend ijzer in het linkeroog. (op 14-12-'48 hersteld).
- 11-12-'48 Door het omdraaien van de lasbrander heeft getroffen zijn linker wijsvinger verbrand. (op 27-12-'48 hersteld).
- 23-12-'48 Linkerringvinger verwond bij het sjouwen van strippen. (op 10-1-'49 hersteld).
- 27-12-'48 Bij het opstapelen van stoelpoten gleed er één onderuit, waardoor de rechterwijsvinger van getroffen werd gekneusd. (op 4-1-'49 hersteld).
- 29-12-'48 Getroffene kwam bij het persen van profielen met beide duimen tussen de onderen bovenmatrijs der pers, waardoor beide duimen werden gekneusd. (op 10-1-'49 hersteld).
- 30-12-'48 Bij het vastzetten van de geleider gleed de sleutel van de moer, waardoor de linker middelvinger werd verwond, waaraan later bloedvergiftiging is ontstaan. (op 11-1-'49 nog niet hersteld).
- 7-1-'49 Getroffene heeft rechterpols verwond bij het grijpen van een stapel vallende platen. (werkt door).

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 16 November 1948	f	725,16
Storting door de N.V. van 16/11 t.m. 27/12 '48. Ziektepercentage 5.		
1½ (193 × 53 cent) is	„	153,44
Ingehouden aan boeten van 16/11 t.m. 27/12 '48	„	6,75
Schenking van vacatiegeld door een werknemer welke ziek is geweest	„	20,91
	f	906,26
Af: Uitbetaling van 16/11 t.m. 27/12 '48	„	128,81
Saldo per 28 December 1948	f	10.966,90
Spaarkas per 16 November 1948	f	10.097,56
Stortingen van 16/11 t.m. 27/12 '48	„	1.878,13
	f	11.975,69
Af: door spaarders opgenomen van 16/11 t.m. 27/12 '48	„	1.008,79
Saldo per 28 December 1948	f	10.966,90
Er zijn thans 91 spaarders.		

Wij ontvingen enige brieven van zieken, die wij wegens plaatsgebrek in het volgende nummer moeten opnemen.

Personalia

Aangenomen:

- 7-12-'48 A. J. van Gent (afd. Dubois).
10-1-'49 P. van Veen (afd. van Maren).
10-1-'49 H. W. van Weli (afd. van Maren).

Ontslagen:

- 23-12-'48 G. Stijziger (eigen verzoek).

Onze gelukwensen voor:

- W. Lingen die op 22 December 1948 12½ jaar in dienst was van de N.V.
N. W. Janssen die op 28 December 1948 12½ jaar in dienst was van de N.V.
M. van Oostrum die op 2 Januari 1949 25 jaar in dienst was van de N.V.
A. van Kranen met de geboorte van zijn dochter Hendrika Cornelia op 27 December 1948.
C. Hulskes met de geboorte van zijn zoon Cornelis Adriana op 10 Januari 1949.

Voor de ontvangen gelden werd een keukenuitzet gekocht voor L. Puister.

A. VINK.

P. VAN KESSEL.

Mede namens mijn vrouw dank ik U allen voor ons huwelijksgegeschenk, zijnde een prachtige keukenuitzet.

L. PUISTER.

Familiebezoek.

Als dit nummer verschijnt heeft de eerste excursie van familieleden door de fabriek plaats gehad.

Deze excursies hebben ten doel een beeld te geven van de omgeving waarin wij werken en iets te laten zien van hetgeen door ons wordt gemaakt. Het is prettig dat, als we thuis iets vertellen, onze huisgenoten zich kunnen voorstellen hoe het bij ons zo ongeveer gaat en hoe het er uit ziet.

Een groot aantal belangstellenden heeft zich reeds opgegeven. Het is echter nog steeds mogelijk aan een rondgang deel te nemen. De indeling der groepen geschiedt naar volgorde van de opgaven.

Oplossing van de vragen-puzzel:

De oplossing van deze puzzel is:

1 : e = 28 maal; 2 : d = 32 jaar; 3 : c = 31 jaar;
4 : a = 163 kinderen; 5 : d = 44 leden; 6 : d = 334 bekers; 7 : b = 6700 uren; 8 : e = 5200 m²; 9 : a = 300 loonkaarten; 10 : e = Den Hartog.

Er kwamen 24 oplossingen binnen. Voor elke vraag die goed werd beantwoord, werd 1 punt gerekend, zodat men tot 10 punten kon komen. Er kwamen 2 inzendingen binnen met 0 punten, 4 met 1, 5 met 2, 7 met 3, 2 met 4, 3 met 5 en 1 met 6 punten. De inzender die 6 punten behaalde was L. J. Holleman die dus winnaar werd van de waardebon. Doordat juist Holleman deze prijsvraag won, profiteert een grote groep mensen van zijn scherpzinnigheid. Deze afdelingen staan dus met 2-0 voor!!

Puzzel.

- De man met de schuifmaat.
- De man met de liniaal.
- De man met het boek.
- De winnaar v/d laatste prijsvraag.
- Afd. Buitenlandse Zaken.
- Een lid van de kern.
- Pas jubilaris.
- Schakel in de duisternis.
- De man van de kromme naald.
- Sr. de man van de klok.
- Een verfkoning.

De punten door letters te vervangen, zodat een rij, voor ons bekende namen ontstaat. De letters van deze namen dusdanig verschuiven (de namen blijven in zelfde volgorde) dat van boven naar beneden dit een Gispens product te lezen geeft, dus een woord van 11 letters. Zoals reeds gezegd staan de mensen van Holleman met 2-0 voor en 't wordt tijd deze eens te verslaan.

Er wordt een stroom van inzendingen verwacht, zodat ook een tweede prijs kan worden uitgereikt. Succes!

W. CARSTENS.

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

5315

REDACTIE: M. JONKMAN, W. CARSTENS, M. MOUTHAAN,

Directie-Fabriekskern

Vergadering van 1 Februari 1949.

1. Indertijd, toen het Personeelsfonds nog in zijn kinderschoenen stond en dus financieel nog niet zo draagkrachtig was, heeft de heer van Osselen de wekelijkse toelagen aan langdurige zieken voor rekening van het bedrijf genomen. Thans acht hij het Personeelsfonds wel in staat om ook deze lasten op zich te nemen. De Kern is het hiermee eens. Mocht de griepperiode een erg groot gat slaan in de pot, dan hoopt de Kern dat de Directie met deze bijzondere omstandigheden rekening wil houden. De heer van Osselen merkt op dat het aantal zieken de laatste weken wel toegenomen is, maar dat men in ons bedrijf toch niet van een epidemie kan praten, zoals in zoveel andere bedrijven. Men krijgt dan ook sterk de indruk dat het hele personeel tracht de afwezigheid door ziekte tot het uiterste te beperken.
2. De heer van Osselen stelt voor om periodiek stukjes zeep aan het fabriekspersoneel uit te reiken, zodat iedereen zijn eigen stukje zeep kan bewaren.
3. De heer van Osselen stelt een rookverbod in voor de opslagafdeling van de expeditie. Hier ligt zoveel houtwol en papier dat het beslist brandgevaarlijk is. In de expeditie zelf zal dit verbod voorlopig nog niet gelden, tenzij dit aanleiding geeft tot veel overtredingen.
4. Vervolgens vraagt de Kern of het fabriekspersoneel ook niet zou kunnen deelnemen aan het, onlangs gewijzigde, pensioenfonds voor de ambten. De heer van Osselen zegt dat het bedrijf de lasten van een dergelijke uitbreiding van het pensioenfonds momenteel onmogelijk zou kunnen dragen. Bovendien is er een landelijke regeling in voorbereiding, waarvan wij eerst de resultaten moeten afwachten.
5. De Kern vestigt er de aandacht op dat veel plaatsen in het fietsenrek niet gebruikt worden. Alle leden van het fabriekspersoneel, die een plaats in het rek willen hebben, moeten zich zo spoedig mogelijk, bij de tijdschrijvers opgeven. Door de Kern zal dan een nieuwe verdeling van de 80 beschikbare plaatsen gemaakt worden. Als de nieuwe bankwerkerij op het achterterrein gebouwd wordt, zal het fietsenrek verplaatst en uitgebreid worden.
6. Tenslotte vestigt de Kern de aandacht op de slechte toestand van de W.C.'s. Door de bedrijfsleiding was al opdracht gegeven de W.C.'s eens helemaal op te knappen. Bovendien zullen er sloten op de deuren gemaakt worden. Als dit klaar is zullen de W.C.'s afgesloten worden en zullen de sleutels bij het magazijn verkrijgbaar gesteld worden. Genoteerd zal worden wie van de W.C.'s gebruik gemaakt hebben (wie de sleutels zijn komen halen), zodat iedereen verant-

woordelijk gesteld kan worden voor de toestand waarin hij de W.C. achterlaat. Treft men dus een verontreinigde W.C. aan, dan dient men dit op te geven, aangezien men anders de kans loopt dat men er zelf verantwoordelijk voor gesteld wordt. Als er een verontreinigde W.C. aange troffen wordt, dan zal de laatste gebruiker uitgenodigd worden deze in zijn vrije tijd schoon te maken.

Een nieuwe bankwerkerij.

Het grote bezwaar van ideeën-prijsvragen vind ik altijd dat in de meeste gevallen de ideeën, ideeën blijven. Het is dan ook wel aardig om voor het beste idee een zilveren medaille te krijgen, of zoals van Maren een kistje sigaren, maar men heeft er geen idee van hoe aardig het is een idee ook nog tot werkelijkheid te maken, vooral als het een goed idee is.

En nu zal men dan wel begrijpen waarom de laatste dagen van Maren met zo'n glunder gezicht door de fabriek loopt. Zijn idee over een buizenmagazijn zal ten uitvoer worden gebracht, tenminste..... als de „Wederopbouw” geen spaak in het wiel steekt. Van Maren maakte van het buizenmagazijn maar meteen een buizenfabriek, immers hij vond het praktisch ook de zaag- en afkortmachines in het magazijn te plaatsen, welk denkbeeld overigens ook door enkele anderen naar voren is gebracht.

Wij hebben op deze denkbeelden voortgebouwd en zijn nog een stap verder gegaan. We gaan in dat magazijn nu ook nog buigen en lassen en het gebouwtje dat we gaan plaatsen wordt dan ook in de eerste plaats een nieuwe behuizing voor de bankwerkerij waar we tevens ons buismateriaal in opbergen. Aalfs heeft voor dit fabriekje een ontwerp gemaakt en ik nodig hem bij deze uit voor de volgende fabrieksfluit een schetsje van deze nieuwste fabrieksuitbreiding in te zenden.

We zijn van plan dit geval zelf te bouwen en het zal zaak zijn er bliksekaters veel haast mee te maken, want als de Vries Robbé komt om de lakkerijuitbreiding te plaatsen, dan moet het oude buizenmagazijn verdwenen zijn.

Daar echter van Maren tot taak krijgt volgens z'n eigen ideeën voor eigen gebruik dit fabriekje te bouwen, neem ik aan dat het overbodig zal zijn op zijn voortvarendheid een beroep te doen.

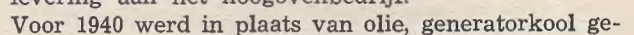
Het zal tenslotte een ieder duidelijk zijn dat de vrijkomende ruimte in de oude fabriek nuttig besteed zal worden. Boven zal de afdeling van van Oostrum worden uitgebreid en beneden zal de plaatwerkerij worden overgeplaatst naar de plaats waar nu nog van Maren en zijn mannen werken. Het middengedeelte van de oude fabriek biedt dan gelegenheid voor een ruimere opstelling van onze ponsmachines, hetgeen Holleman naar ik veronderstel niet ongewaarsd zal zijn.

Ir. W. VAN OSSELEN.

Van de zijde der Hoogovens werd toestemming verleend om het genoemde schema over te nemen in onze „Fabrieksfluit” en ik zal nu trachten een en ander iets nader uiteen te zetten.

De dubbele omlijsting van het schema moet U be-

Met het ijzererts en kalksteen wordt de cokes laags-

bruikt. Na de oorlog was deze niet voldoende of in onvoldoende kwaliteit voorhanden.

Uit nood nam men z'n toevlucht tot stookolie. Het resultaat was van dien aard, dat men thans geheel ingesteld is op olie.

De slak, die na het ruwijzer tijdens „de afsteek” van de hoogoven in vloeibare vorm uittreedt, stolt wel dra en wordt vervoerd naar de cementfabriek, de silicakalkfabriek, de slakkengranulatie en slakkenberg.

Deze namen spreken verder voor zichzelf en behoeven derhalve geen verdere uitleg. Het hoofdproduct van de hoogovens, het ruwijzer wordt voor ca. 60% geëxporteerd.

Nederland is thans de grootste ruwijzer leverancier op de wereldmarkt, evenals dit het geval was direct na de eerste wereldoorlog.

Van de resterende 40% worden alle binnenlandse gieterijen voorzien, terwijl de staalfabriek en de buizengieterij ook hun deel opeisen.

In de staalfabriek wordt het ruwijzer in Siemens-Martinovens veredeld en het eindproduct, stalen blokken, wordt weer deels geleverd aan diverse binnenlandse industrieën en deels aan de walsen. De Siemens-Martinovens hebben bij de veredeling de voorkeur, boven andere systemen, want nu is het mogelijk het binnenlandse ijzerafval (schrot) te verwerken.

De walsen leveren staalplaat van 0,5 tot 25 mm en profielijzer in U en I profiel tot NP-20.

De buizengieterij levert gas- en waterleidingbuizen van 100 tot 300 mm zg. gietijzeren of buizen. Alles wordt hier centrifugaal gegoten.

Een groot percentage van de productie is bestemd voor export. Zoveel mogelijk heb ik in deze beschrijving het noemen van getallen vermeden. Toch wil ik een paar cijfers noemen om U van enkele dingen een indruk te geven.

De Hoogovens produceren 1200 M³ hoogovengas per minuut. De leiding, welke van het hoogoventerrein naar de P.E.N.-centrale loopt, heeft een diameter van 1,90 meter. De stikstofproductie van de MEKOG is 51.000 ton per jaar.

De walsen in de walsen worden aangedreven door middel van electromotoren. Er staan motoren bij van 1000 pk bij 25 omw/min. Voor de voorwals en voor de strekwals 5500 pk bij 65 omw/min.

Bij voldoende animo is het misschien mogelijk ook eens een excursie naar de Hoogovens te organiseren. Bij de Hoogovens is echter uitsluitend bezoek toegestaan op Zaterdagmiddagen. Als we zouden trachten om bv. des morgens te Haarlem of Amsterdam onze tijd nuttig te besteden, dan zou een dergelijke excursiedag zeker slagen.

TH. AALFS.

Tariefcommissie.

Op 11 December 1948 werd de zesde bijeenkomst met de T.C. gehouden. Deze bespreking vond plaats op verzoek van de T.C., aangezien het wenselijk bleek nog eens van gedachten te wisselen over de vraag: „Wanneer mag een tarief veranderd worden?” In het algemeen luidt het antwoord op deze vraag: „Als de werkmethode of de werkomstandigheden veranderd zijn dient een tarief herzien te worden.”

In de praktijk is echter ook gebleken dat zich gevallen kunnen voordoen, waarbij er geen duidelijke veranderingen in de werkmethode of werkomstandigheden aan te wijzen zijn en waarbij het in het algemeen toch als redelijk aanvaard wordt dat het tarief herzien wordt. Een voorbeeld hiervan is een tarief, waarmee de arbeider, door het verkrijgen van meer routine, tot een oververdiens te is gekomen die niet meer in een redelijke verhouding tot zijn in-

spanning staat en dus ook niet meer in een redelijke verhouding tot de oververdiens te van zijn collega's. Een ander voorbeeld is een tarief dat voor een geschoolde arbeider opgenomen wordt, maar waar naderhand van blijkt dat het werk toch als regel door een geoevende moet worden uitgevoerd. Het is dan goed het tarief opnieuw op te nemen.

Met de T.C. is nu afgesproken, dat het voornemen om zo'n tarief te herzien aan de betrokken arbeider meegedeeld zal worden. Gaat hij hiermede accoord dan wordt het tarief herzien. Vindt de arbeider het onredelijk of onrechtvaardig om het tarief te herzien, dan wordt een lid van de T.C. in het overleg betrokken en wordt deze kwestie behandeld precies volgens het reglement van de T.C.

Tenslotte werd een „tariefgeschil” besproken waarbij de T.C. van mening is dat een oud tarief „gedrukt” wordt en waarvan Weysenfeld vindt dat de werkomstandigheden anders zijn dan bij het oude tarief. Men werd het er wel over eens dat het tarief opgenomen moest worden, maar een lid van de T.C. was ervan overtuigd dat de nieuwe tarieven (de hele werkopdracht bestond uit 5 onderdelen, waarvoor dus 5 verschillende tarieven vastgesteld waren) te krap waren. Weysenfeld meende dat een gebrek aan routine hiervan de oorzaak was en had op enkele tarieven een „inloop-toeslag” gegeven in de overtuiging dat de arbeider de volgende keer wel met het tarief uit zou komen (de hele opdracht moest nog een keer worden herhaald).

De bijeenkomst werd besloten met de volgende afspraak: de gehele opdracht zou door dezelfde arbeider voor een tweede maal uitgevoerd worden. Na afloop zou er een bijeenkomst met de T.C. worden gehouden, waar de resultaten van de tarieven van de eerste zowel als van de tweede order besproken zouden worden.

Door de bedrijfsleider werd toegezegd dat, in dit geval, het oordeel van de T.C. doorslaggevend zou zijn voor de eindbeslissing in deze kwestie.

De zevende bijeenkomst met de T.C. heeft intussen op 15 Januari 1949 plaats gevonden.

De resultaten van de tarieven, waarover in de vorige bijeenkomst gesproken is, werden nauwkeurig onderzocht. Van de vijf tarieven bleken er vier een normale uitslag te vertonen, aan het vijfde tarief was de arbeider zowel de eerste als de tweede keer te kort gekomen. Over alle vijf tarieven is de tweede keer 10 à 20% minder verloon dan de eerste keer.

Hoewel de betrokken arbeider van mening was dat zijn inspanning door een hogere oververdiens te beloond had moeten worden, vond de T.C. geen aanleiding om de oververdiens ten te verhogen.

Een uitzondering werd gemaakt voor het tarief waaraan tweemaal te kort werd gekomen. Een goede verklaring hiervoor kon nu niet meer worden gevonden. Wel was de overtuiging algemeen dat dit niet veroorzaakt kon zijn door minder inspanning van de arbeider, zodat besloten werd op deze kaarten de gemiddelde oververdiens te van de andere kaarten uit te betalen.

De T.C. bracht tenslotte nog een geval ter sprake, waarbij een baas behulpzaam zou zijn bij het tot standkomen van een tarief door enkele bewerkingen voor te doen. De betrokken arbeider had hiertegen geprotesteerd in de mening dat het tarief dan uitsluitend op de prestatie van de baas gebaseerd zou zijn. Twee leden van de T.C. hebben hierover hun mening uitgesproken zonder eerst met Weysenfeld te praten, hetgeen tot misverstanden aanleiding heeft gegeven. De bezwaren van de betrokken arbeider blijken namelijk ongegrond te zijn. Hieruit blijkt hoe belangrijk het is dat, als een lid van de T.C. bij een tariefkwestie betrokken wordt, dit in rechtstreeks overleg met Weysenfeld gebeurt.

De T.C. vestigt er nadrukkelijk de aandacht op dat veel moeilijkheden voorkomen kunnen worden als bazen en voormannen, vóór het opnemen van een tarief, de werkmethode (machinesnelheid, enz.) duidelijk vastleggen.

Passen en Meten.

Het zeer lofwaardig streven van de redactie om de „Fabrieksfluit” tot een vlot en graag gelezen blad te maken, verdient ons aller instemming. Nu zijn er verschillende methoden om tot dit doel te geraken, maar m.i. zijn er twee factoren welke de boventoon moeten voeren n.l. men moet goed voor ogen houden dat de lezerskring bestaat uit mensen die, wat hun werkzaamheden aangaat, verschillend georiënteerd zijn en het gebodene moet, buiten de officiële mededelingen om, licht verteerbaar en indien mogelijk populair zijn.

Daarom kan men van mij niet verwachten dat ik (daargelaten of ik er toe in staat zou zijn) een zeer geleerd en diepzinnig betoog op zal zetten, ook al zou de kop van mijn artikel dat wel enigszins doen vermoeden.

Ik hoor sommigen al zeggen „ja, met passen en meten wordt de meeste tijd versleten” en dat is nu juist hetgene waarover ik het een en ander wil zeggen.

De boven aangehaalde stelling gaat heden ten dage niet meer op omdat men de laatste tientallen jaren er steeds op uit is geweest om met verschillende hulpmiddelen (ik heb hier speciaal de mechanisatie metaalbewerking op het oog) datgene waarvoor de meeste tijd nodig was tot een minimum te beperken. Trof men vroeger een draaier aan met zijn gereedschap t.w. een stalen lat ingedeeld in millimeters en Engelse maten, kromme en voetjespasser, tegenwoordig ligt dat beeld wel enigszins anders. Behalve het moderne meetgereedschap ziet men op de machines van tegenwoordig allerlei handige dingen die het meten vergemakkelijken wat vooral van belang is met het werken in serie. Op de „nonius” is direct af te lezen waar de beitel precies bij een vorige bewerking gestaan heeft zodat men hem met een handomdraai weer op zijn oude stand terug kan zetten. Dit alles geschiedt zonder gebruik te maken van meetgereedschap. Nu spreekt het vanzelf dat men de controle niet uit het oog mag verliezen, maar in de meeste gevallen kan dit geschieden terwijl de machine zijn werk doet en men dan het tevoren gereed gekomen onderdeel aan het „passen en meten” kan onderwerpen.

Voorts bedient de draaier zich van schuifmaat, micrometer en van verschillende draad- en penkalibers. Ik zie zo wel eens buiten de draaierij dat verschillende mensen zich van een schuifmaat bedienen, maar heeft men hem wel eens goed bekeken? Weet men b.v. dat ook daarop een nonius voor komt en dat men daarmee in staat is op een tiende of een twintigste deel van een millimeter nauwkeurig te meten. Weet men ook dat men met bovenbedoeld gereedschap niet in staat is nauwkeuriger dan een twintigste te meten omdat een normaal menselijk oog nu eenmaal niet verder reikt? Dan vervalt men in het gebruik van een micrometer. Als aardige bijzonderheid kan ik vertellen, wat bij ingewijden volkomen bekend is, dat men terdege moet uitkijken als men gewend is op onderdelen van millimeters te meten en men krijgt een maat opgegeven b.v. boven een meter. Vergissen is dan niet uitgesloten en niet met een millimeter!

Men zal zich misschien nu afvragen waar al dat nauwkeurige werken toch voor dient. Wel, afgezien van andere factoren, om de doodeenvoudige reden dat de in serie vervaardigde onderdelen onderling verwisselbaar moeten zijn, dit wil zeggen, dat wat men bij het monteren ook uit voorraad pakt op en in elkaar moet passen met de tolerantie die de desbetreffende tekening heeft aangegeven.

Nu moet men niet denken dat al dat moderne meetgereedschap zo maar bij toeval is ontdekt. Dit is met veel gezwoeg tot het huidige peil gebracht, of om met de beroemde uitvinder Edison te spreken „met 90% transpiratie en 10% inspiratie”.

De details van de begrippen nonius, micrometer,

kaliber en tolerantie zijn verder in dit artikel onbesproken gebleven, maar ik hoop, bij voldoende interesse, hetgeen wel op de een of andere manier tot mij zal doordringen, dit een volgende maal te behandelen.

H. VAN EMDEN.

Nieuwe Boeken.

- U. 429 Tijdschrift voor Interne Bedrijfs-Organisatie jaargang 1946.
- A. 430 Bouw 1947 Deel I.
- A. 431 Bouw 1947 Deel II.
- H. 432 Technische gegevens voor het Nijverheids-onderwijs. R. C. van Ree.
- F. 433 Huisinstallatie-voorschriften N. 1010. Ing. A. F. Bogaart.
- S. 434 Geschiedenis van de ijzer- en staalgietery in Nederland J. C. Westerman.
- P. 435 De Personeelsleiding in de Onderneming. Rapport.
- P. 436 Het Maatschappelijk werk in de bedrijven. Rapport.
- N. 437 Ned. Instituut voor Efficiency no. 280.
- N. 438 Ned. Instituut voor Efficiency no. 281.
- P. 439 Een stem over de herziening der sociale verzekering. H. van Barneveld.
- U. 440 The Training within Industry Report 1940—1945.
- S. 441 Tachtig jaar Stork.
- O. 443 De Prijsbeheersingspolitiek tijdens 1940-'45. B. Pruyt.
- D. 444 Schoonheid van Industriële Producten. W. H. Gispen.

Samenzang.

Als het werk vlot verloopt en het zonnetje schijnt door de hoge fabrieksramen, heeft de arbeider lust tot zingen. Zijn voorbeeld wordt gevolgd en plotseling klinkt uit volle borst van vele arbeiders het Hollandse lied. Maar hoeveel schoner zou het klinken als ze de melodie en woorden goed kenden en hoe veel meer vreugde zou dit de arbeider schenken. Daarom zou ik voorstellen dat zij iets voor een betere samenzang voelen zich bij de redactie opgeven om te komen tot oprichting van een Gispen's Zangvereniging.

Als hiervoor genoeg deelname bestaat kunnen verdere plannen uitgewerkt worden.

W. BOHRÉ.

4,5%

We beginnen dit jaar dus met het gemiddelde van 1948. U zult zich herinneren dat deze winstuitkering over 6 weken gaat. De resultaten van de laatste twee weken van 1948 tellen ook mee en hebben zelfs behoorlijk bijgedragen tot bovenstaand resultaat. Maar wij willen de resultaten van dit jaar weer onderling gaan vergelijken en daarom zullen wij, in deze bespreking, de resultaten van de eerste periode in 1949 tussen haakjes vermelden.

Met het ziektecijfer waren wij eind 1948 zo goed op dreef. De laatste weken is het echter weer helemaal mis. Gemiddeld 13 man afwezig (14½ man). Ongeval is mooi laag: 1½ man (1½ man). Dit is altijd verheugend omdat het ongevalencijfer toch hoofdzakelijk afhankelijk is van eigen voorzichtigheid en oplettendheid. Vacantie werd hoog door drie vrije halve dagen, het vroeger weggaan van de Leerdammers enz., en het opmaken van de laatste snipperdagen: 15 man (14 man). Het verzuim bleef op 1 man (1 man). Totaal zijn er gemiddeld 30 man (31 man) afwezig geweest. In 1948 is het hoogste gemiddelde 42 man en het laagste gemiddelde 18 man geweest. De verloren tijd door schoonmaken (432-8, komt in de plaats van 414), sjouwen (432-2), werkvoorbereiding en toezicht voormannen (432-5) en afdelingsonkosten (434-afd.no., is in de plaats van de oude nummers 436 en 437 gekomen. Bestemd voor tijd

besteed aan reparatie, onderhoud en revisie van machines en gereedschap), ziet er hoopvol uit.

	Eindgemiddelde uren/week 1948	Gemiddelde 1e periode '49 uren/week
schoonmaken (432-8)	46	39
sjouwen (432-2)	141	107
voormannen (432-5)	136	149
reparatie (436, 437)	23	48*
Totaal	346	343

*) Afd.onkosten.

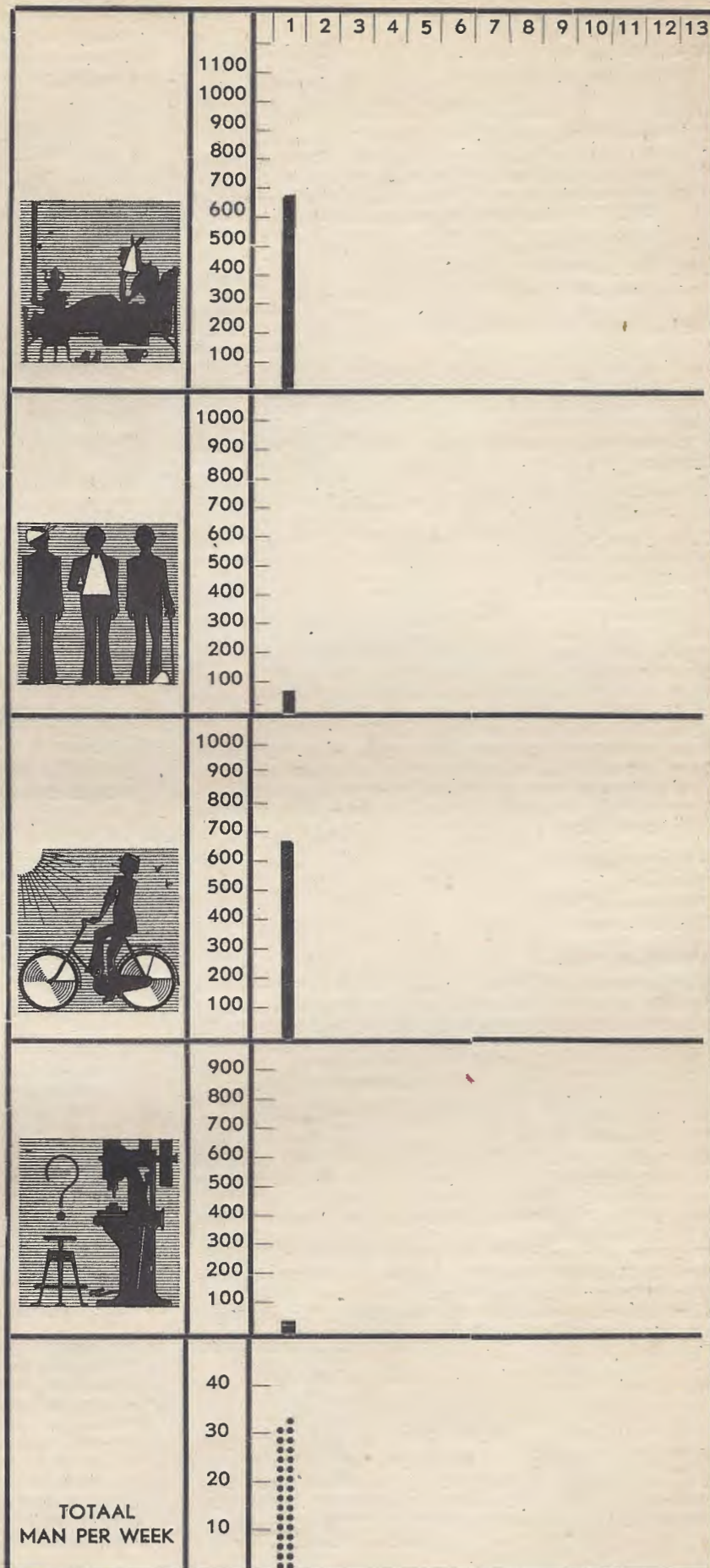
Gebaseerd op de resultaten en ervaringen in 1948 hebben wij met de bazen begrotingen voor de verschillende fabrieksafdelingen gemaakt. Wij hebben dus o.a. vastgesteld hoeveel uren er normaal door de productieve arbeiders aan schoonmaken besteed zou worden. Deze uren kunnen als onkosten voor een afdeling beschouwd worden. Dit onderhoud van de fabrieks-begroting ziet er als volgt uit (eveneens in uren per week): schoonmaken 64, sjouwen 130, voormannen 184 en afd. onkosten 21. Totaal 399 uur. In de eerste periode van 1949 was de nacalculatie praktisch gelijk aan de voorcalculatie (100%). Grotendeels is dit een gevolg van de nieuwe calculaties, waarbij U vooral moet beseffen dat voorcalculaties welke op tarieven gebaseerd zijn niet herzien kunnen worden omdat de tarieven óók niet zomaar herzien worden. Verlaging van de voorcalculaties is bijna altijd een gevolg van wijzigingen in de constructie of werkmethode.

De voortdurende verbeterende verhouding tussen voor- en nacalculatie in 1948 (wij zijn immers geëindigd op 94%) toonde al aan dat deze verlaging mogelijk zou zijn. Toevallig zijn we in de eerste periode van 1948 ook met 100% begonnen, zodat wij onszelf toch wel in staat kunnen achten om ook dit jaar naar de 94% af te zakken. Ditmaal is alleen boren/tappen onder de 90% gebleven.

Het aantal productieve uren dat door de verschillende afdelingen opgebracht kan worden is wel het belangrijkste punt van de fabrieks-begroting geweest. Ook dit is met de bazen voor alle afdelingen besproken. Met de ingeleverde kaarten zijn wij aan het begrote aantal uren slechts 1% tekort gekomen. Dit is een zeer gunstig resultaat als U bedenkt dat de begroting over het hele jaar geldt, waardoor alle verbeteringen die verwacht kunnen worden (zoals meer materiaal, meer ruimte (!) en dus gelegenheid om meer mensen in dienst te nemen), er in verwerkt zijn.

Alles bij elkaar genomen, een hoopvol begin, hetgeen overigens al uit het opschrift van dit artikel is gebleken.

A. PRINS.

Rectificatie Personeelfonds.

Saldo Personeelfonds moet niet zijn f 10.966,90 (dit is het saldo van de spaarkas!) maar f 777,45.

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 28 December 1948	f 777,45
Storting door de N.V. van 28/12/48 t.m.	
24/1/49 Ziektepercentage 7 (196 × 47 ct) is	f 92,12
Ingehouden aan boeten van 28/12/48 t.m.	
24/1/49	f 7,35
	f 876,92

A f: Uitbetalingen
van 28/12/48 t.m. 24/1/49 f 105,59

Saldo per 25 Januari 1949 f 771,33

Aan enkele langdurige zieken hebben wij namens het gehele personeel wat gestuurd ter opluistering van hun Kerstfeest. Naar aanleiding daarvan ontvingen wij de volgende brieven:

Hellendoorn, 26 December 1948.

Waarde collega's.

In dank heb ik de aardige en daarbij lekkere attentie ontvangen. Ik zal er mijn best aan doen hoor en smaken zal hij me ook wel.

Ik sta de laatste tijd nogal in contact met de fabriek, met het oog op het aflopen van de uitkeringstermijn van mijn ziekingeld.

Bij de laatste brief die ik van de heer Prins ontving, heeft deze mij gevraagd om af en toe eens een stukje voor „De Fabrieksfluit” te schrijven. Je weet zelf wel hoe dat tegenvalt.

Maar als jullie het goedvinden zal ik proberen, met behulp van een dokter, een stukje over T.B.C. en haar geneesmiddelen in elkaar te trommelen.

Praat er maar eens over als jullie wilt. Het allerbeste alvast toegewenst voor het jaar 1949, door U allen wel bekend,

Joh. G. Leonhardt.

Joh. G. Leonhardt,
Kamer 39,
Volkssanatorium,
Hellendoorn (O.).

Waarde collega's.

Met deze wil ik U mijn innige dank betuigen aan hen die op een of andere wijze hebben medegewerkt om mij de feestdagen onvergetelijk te maken.

W. van Mourik,
Dahliastraat 14,
Culemborg.

Heukelum, 28 December 1948.

Waarde collega's.

Het is mij een behoefte om langs deze weg aan het gehele personeel mijn dank te betuigen voor hun beste wensen voor het Kerstfeest en het komende jaar, welke wensen zij van een kerstkrans verzeld deden gaan.

Wat Uw wensen voor mijn spoedig herstel betreft, kan ik U de verzekering geven dat ik reeds zeer spoedig het werk zal kunnen hervatten. Verder aan allen een zalig uiteinde en een goed begin toewensende, teken ik met vriendelijke groeten,

S. J. BLOKLAND.
DE FABRIEKSERN.

Waarschuwing.

Er zijn personen die op doktersbriefjes boodschappen, enz. gaan doen. Bij ontdekking vervalt elk recht op uitkering. Wij hopen dat het personeelfonds voor dergelijke gevallen niet misbruikt wordt.

DE FABRIEKSERN.

„Spaarkas”

Spaarkas per 28 December 1948	f 10.966,90
Intrest 4e kwartaal 1948	f 112,79
Stortingen van 28/12/48 t.m. 24/1/49	f 1.132,50
	f 12.212,19

A f: Door spaarders opgenomen
van 28/12/48 t.m. 24/1/49 f 733,28

Saldo per 25 Januari 1949 f 11.478,91

Er zijn thans 93 spaarders.

Personalia

Aangenomen:

31-1-'49 G. G. Toonen. (afd. van Oostrum).

Ontslagen:

26-1-'49 D. de Wit. (militaire dienst).

Onze gelukwensen voor:

W. F. Buitenweg met de geboorte van zijn zoon Hans Gunnar op 29-1-'49.

Door het Algemeen Bestuur van de Stichting Ambachtsschool voor Culemborg en Omstreken zijn de heren A. Prins en J. de Boef tot lid van het dagelijks Bestuur benoemd (respectievelijk secretaris en penningmeester).

De Kampioen Tentoonstelling, gehouden op 29 en 30 Januari j.l. te Oosterbeek, werd voor K. Kerkhof een groot succes. Zijn inzending, ras Klein Zilver, werd bekroond met de ereprijs 'n zilveren medaille.

Hiermede werd K. Kerkhof kampioen van Gelderland. Een prachtige voldoening van zijn liefhebberij.

Ondergetekende dankt Directie en Personeel voor de blijken van waardering en belangstelling bij gelegenheid van zijn 12½-jarig dienstjubileum.

N. W. JANSSEN.

Familiebezoek.

De familie-excursies zijn een groot succes. De bezoekers verlaten na de rondgang zeer voldaan en veelal ook enthousiast de fabriek.

Er waren enkele dames die de redactie gevraagd hebben of zij er iets over mochten schrijven in „De Fabrieksfluit” en natuurlijk mag dat. We hadden niet gedacht dat deze excursies tot gevolg zouden hebben dat wij ook de vrouwen tot onze medewerkers kunnen gaan rekenen, maar we vinden het erg prettig.

Hier komen zij dan:

„Op uitnodiging van de directie van Gispen's Fabriek voor Metaalbewerking heeft een gezelschap dames van leden van het personeel op Woensdagmiddag 12 Januari j.l. het bedrijf, onder leiding van de heer Prins, mogen bezichtigen.

Allereerst werden wij naar het achter de fabriek gelegen schaftlokaal gebracht, waar wij door de heer Prins met een hartelijk woord werden begroet, waarna de directeur, de heer van Osselen, ons over zijn fabriek het een en ander vertelde, o.a. hoe na de brand in de Fax de gebouwen daar doelloos stonden tot er nieuw leven kwam uit Rotterdam en men besloot er stalen meubelen te gaan maken. Daarna informeerden de heren belangstellend hoe

het stond met de tijd die wij hadden en waar onze kinderen nu waren op de Woensdagmiddag.

Nu dat hadden we spoedig verteld.

Het zou teveel plaatsruimte vragen alle afdelingen te noemen waar wij zijn geweest, maar toch wil ik dit met enkelen doen, de draaijerij waar zoveel van die mooie kleine dingen gemaakt worden; de lakkerij met al die lampen; de lampenafdeling waar ook zoveel mooi werk wordt gedaan. Van de lampenafdeling konden we niet genoeg krijgen. Buitenweg liet ons mooie lampen zien en we hadden er nog wat langer willen blijven. Toen we het gehele bedrijf hadden gezien gingen we weer terug naar het schaftlokaal, waar we een kopje thee met een koekje gebruikten en nog wat hebben gevraagd en gepraat. Het was een gezellige en leerzame middag en het was jammer dat het zo gauw laat geworden was. Het is hier zeker op zijn plaats als ik namens alle dames de heren van Osselen en Prins hartelijk dank zeg voor al hetgene dat wij hebben gezien en ook danken wij de dames die ons de thee hebben aangeboden.

MEJ. SPIES-DE VREE.

Gaarne een plaatsje in de courant om te bedanken voor de rondgang in de fabriek. Het was voor mij een genoegen dit alles te zien en een en ander te horen uitleggen door de verschillende mensen. Ik denk dan aan de draaijerij, de ponserij, de lakkerij en niet te vergeten de chromeerderij, waar mijn man ons vertelde over het verroodkoperen en verchromen. Het was voor ons een interessante en leerzame middag, waarvoor we de directie en het personeel hartelijk bedanken.

Mej. J. DEN HARTOG."

OPMERKINGEN:

„Zonde, van al die melk die ze door de machines laten lopen”.

Bord in de bankwerkerij ter ere van het familiebezoek: „Welkom! Hier komt de winst vandaan!”

Vraag van de lassers: „Zijn de kousen wel gestopt?”

Oplossing van de invul-puzzle:

Het Gispén product is: **BUREAU STOEL**.

Het werd gevormd uit de letters van de volgende namen:

BOHRÉ, ULRICH, PRINS, HOLLEMAN, KERN-KAMP, MOUTHAN, OOSTRUM, BUITENWEG, DUBOIS, WAMMES en LINGEN.

Er kwamen 64 oplossingen binnen, dus zijn er 2 prijswinnaars. Eén der oplossingen was foutief. Er waren enige inzenders die voor **BUITENWEG, DEN HARTOG** noemden. Dit werd voor goed gerekend. En nu de winnaars.....

Bij loting viel de eerste prijs (waardebón à f 2,50) aan **M. M. Veen**, Afd. Bankwerkerij, deze afdeling krijgt dus de tractatie bij de koffie.

De tweede prijs (waardebón à f 1,50) viel aan **M. H. van Steijn**, Afd. Montage plaatstalen meubelen.

En nu de volgende puzzle.

Hoeveel kogellagers?

De gegevens zijn als volgt:

De binnenwerkse maten van een kistje zijn:

Lengte 274, breedte 120, hoogte 125 mm. Het kistje is tot aan de rand met kogellagers (ongestapeld) gevuld. De maten van de kogellagers zijn 22 mm diameter en dik 7 mm.

De cijfers van het aantal kogellagers bij elkaar geteld geeft als som 20. Het aantal kogellagers bestaat uit cijfers die in bovenstaande gegevens niet voorkomen. Het eerste cijfer is een veelvoud van het

laatste cijfer. Hoeveel kogellagers zitten in het kistje? Met deze gegevens kunt U nauwkeurig het getal noemen.

Wij zijn benieuwd wie zo scherpzinnig is en de held van zijn afdeling wordt.

Er wordt weer een stroom van inzendingen verwacht.
W. CARSTENS.

Ongevallen

18-1-'49 Bij het schaven van een stempel kreeg getroffen een stukje warm staal in het linkeroog. (hersteld op 20-1-'49).

19-1-'49 Getroffene heeft bij het knippen van platen zijn rechter middelvinger verwond. (werkt door).

14-1-'49 Bij het monteren van onderdelen van kaartenkastjes heeft getroffen zijn linkerarm verwond, welke later is gaan zweren. (hersteld op 17-1-'49).

20-1-'49 Getroffene kreeg bij het knippen van plaatstaal een splintertje hamerslag in zijn linkeroog. (werkt door).

22-1-'49 Bij het knippen van platen kreeg getroffen een splintertje hamerslag in zijn linkeroog. (werkt door).

Sociale Verzekering.

Met het doel de bestaanszekerheid van de arbeider te versterken, is enige tijd geleden bij de Tweede Kamer het wetsontwerp tot wijziging van het ontslagrecht ingediend.

Men zou het kunnen beschouwen als sluitstuk van het van Overheidswege beoogde streven om te komen tot een doelmatige ordening van het maatschappelijk-economisch leven. Daar de conjunctuur, d.w.z. de toestand van het economische leven, van velerlei factoren afhankelijk is, factoren, waar wij meestal niets aan kunnen doen, is het begrijpelijk, dat de bestaanszekerheid als zodanig, niet bij wet kan worden voorgeschreven. Maar de vijf essentiële punten in het onderhavige ontwerp, — wij schreven het hierboven reeds — versterken in niet onbelangrijke mate die zekerheid. De voorgestelde maatregelen, met betrekking tot a. verlenging van de opzeggingstermijn bij langdurig dienstverband; b. het optreden tegen ontslagen, welke kennelijk onredelijk zijn; c. de kwestie der herplaatsing; d. het ontslag bij ziekte en bij militaire dienst en tenslotte e. het concurrentiebeding, verzachten als het ware de invloeden van de conjunctuur op ons bestaan. De grondgedachte van het voorstel zou men aldus kunnen samenvatten: een arbeidsovereenkomst houdt meer in dan de verplichting van de arbeider om te werken en van de werkgever om te betalen. Gelukkig zijn wij in ons land reeds in tal van bedrijven zover, dat dit standpunt wordt gehuldigd. Thans wordt voorgesteld dit wettelijk te bekrachtigen.

Het wordt noodzakelijk geacht de opzeggingstermijn voor de arbeider te doen oplopen met één week voor iedere twee jaar, dat de dienstbetrekking na diens meerderjarigheid heeft geduurd, met een maximum van dertien weken en voor de werkgever met één week voor elk jaar, met een maximum van zes en twintig weken.

Opgemerkt moet worden, dat de oude bepalingen omtrent opzegging (normaliter gelijk aan tussenpozen van loon of salarisbetaling) niet vervallen.

De werkgever zal dus, wanneer hij een maandloner ontslag geeft, eerst aan de verlenging van de opzeggingstermijn gebonden zijn, indien de dienstbetrekking meer dan 4 jaar heeft geduurd. De maandloners zullen, indien zij ontslag nemen, eerst aan de voorgestelde verlenging gebonden zijn, wanneer de dienstbetrekking meer dan 8 jaar heeft geduurd. Ontslag zonder inachtneming van een opzeggingstermijn, blijft geoorloofd, indien hiervoor dringende redenen aanwezig zijn.

Een zeer moeilijke materie is die van het „kennelijk

onredelijk" ontslag. De Minister zelf acht het gevaarlijk in de wet een nadere definitie van „kennelijk onredelijk" op te nemen, liever laat hij dit over aan de rechtsprekende instanties, die door hoor en wederhoor gemakkelijker tot een conclusie kunnen komen. Er is in het onderhavige ontwerp de mogelijkheid geschapen om tegen kennelijk onredelijke ontslagen op te komen: voorbeelden worden gegeven, welke als kennelijk onredelijk kunnen worden beschouwd.

De rechter kan in deze gevallen niet alleen een schadevergoeding toekennen, maar ook de verplichting opdeggen het dienstverband te herstellen. Natuurlijk blijven de gangbare bepalingen, welke tot ontslag aanleiding geven van kracht. Er wordt slechts stelling genomen tegen „willekeur" van de zijde van de werkgever, hetgeen evenwel niet inhoudt, dat de arbeider om een gril het dienstverband kan beëindigen.

Ondanks de bescherming — en misschien wel juist daardoor — welke de arbeider in dit ontwerp wordt gegeven, rust ook op hem een morele plicht. Men bedenke, dat door lichtvaardig handelen van de kant van de arbeider, schade voor het bedrijf kan optreden.

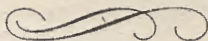
Voorgesteld is de werkgever vrij te laten een zieke na een vol jaar te kunnen ontslaan. Deze bepaling is niet onredelijk als men bedenkt, dat bij een ongeneeslijke ziekte — hetgeen dikwijls het geval zal zijn — terugkeer in de dienstbetrekking onmogelijk is, terwijl bij een vooruitzicht op herstel, alhoewel de ziekte meer dan 1 jaar heeft geduurd altijd nog beroep mogelijk is op de regeling inzake „kennelijk onredelijk" ontslag. Het vervullen van de militaire dienstplicht mag ook geen reden tot ontslag zijn. Maar de minderjarige arbeider moet minstens een jaar bij dezelfde werkgever hebben gewerkt.

Bij het ontslagverbod tijdens ziekte of militaire dienst (ook van kracht voor degenen, die lid zijn van de reservepolitie, de nationale reserve e.d. en door de dienst verhinderd zouden kunnen zijn hun arbeid te verrichten) heeft voorgezeten de gedachte: bescherming van de arbeider.

Vandaar dat de werknemer niet het recht is ontnomen tijdens de ziekte of militaire dienst op regelmatige wijze het dienstverband te verbreken. Van belang is tenslotte nog de in het ontwerp opgenomen regeling inzake het ontslag van een arbeider voor wie een concurrentiebeding geldt. Een concurrentiebeding is een artikel van de arbeidsovereenkomst, dat de werknemer verbiedt, op straffe van boete, na ontslag bij een concurrerend bedrijf te gaan werken. De mogelijkheid wordt geschapen de betrokkene, dus degene, die onvrijwillig en anders dan wegens een dringende reden wordt ontslagen, in dit geval een schadevergoeding toe te kennen.

Zie hier in grote trekken de inhoud van een wetsontwerp, dat een zo belangrijke materie als het ontslagrecht behandelt en waarnaar reeds zo lang wordt uitgezien. Veel ervan moest onbesproken blijven, terwijl de mogelijkheid bestaat, dat het op onderdelen wordt gewijzigd.

Al moge dan ook nog niet aan alle wensen zijn voldaan en blijven er zonder twijfel nog punten over, welke nader overleg noodzakelijk maken, het onderhavige wetsontwerp betekent, indien het tot wet wordt verheven, een belangrijke stap vooruit op de weg, die moet leiden naar een steeds beter wordende verstandhouding tussen de Nederlandse werkgever en werknemer.

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

5423

REDACTIE: M. JONKMAN, W. CARSTENS, M. MOUTHAAAN,

Directie-beide Kernen.

Vergadering van 1 Maart 1949

1. De Heer van Osselen deelt mede dat het koffiegeld voortaan niet meer van het loon of salaris afgehouden zal worden. Er zal wel iedere vier weken een vast bedrag afgetrokken worden van het winstbedrag dat voor verdeling tussen bedrijf en personeel in aanmerking komt. Dit houdt in dat het bedrijf ruim 50% van de kosten van het „kopje koffie” voor zijn rekening neemt. Deze maatregel is genomen omdat het persoonlijk berekenen van de koffie een nauwkeurige administratie vereist, hetgeen, met het oog op de kleine bedragen die er mede gemoeid zijn, niet verantwoord is.
De beide kernen hebben geen bezwaar tegen deze maatregel.
2. De Heer van Osselen vraagt de mening van de kernen over de datum van de fabrieksvacantie. Besloten wordt door een stemming het personeel te laten kiezen tussen de laatste week in Juli en de eerste week in Augustus.
3. De Heer van Osselen deelt mede dat het gehele personeel binnenkort weer doorgelicht zal worden. Ditmaal kunnen ook echtgenoten van leden van ons personeel zich voor het doorlichten opgeven. (Beambten bij M. Jonkman en fabriekspersoneel bij de tijdschrijvers).
De voorlopige data voor deze doorlichting zijn 25 en 26 Maart.

Directie-Fabriekskern

1. Er wordt nogmaals gewaarschuwd tegen het opnemen van te veel snipperdagen. De katholieken moeten voor 15 Augustus en 1 November snipperdagen reserveren.
2. Tenslotte brengt de kern nogmaals het pensioenvraagstuk voor leden fabriekspersoneel ter sprake. De heer van Osselen zet uiteen dat wij algemene maatregelen op dit punt moeten afwachten.

Massa doorlichting.

Het is nu ongeveer 15 jaar geleden dat de plannen rijpten om zich bij de tuberculose-bestrijding meer in het bijzonder te gaan toeleggen op de opsporing. Tot die tijd immers beperkte men op de consultatiebureaux zich ertoe om de besmettingsbronnen op te sporen van die patiënten, die zich tot het bureau gewend hadden. Hoe belangrijk deze wijze van op-

sporing, welke nog steeds met veel succes gevolgd wordt, ook moge zijn, voldoende is zij niet. Het bleek immers, dat zich in de maatschappij steeds weer rampzalige besmettingen voordeden, waarbij de besmettingsbronnen gevormd werden door personen, lijdende aan open tuberculose, die zich van hun ziekte niet bewust waren. Met andere woorden, wilde men deze rampen in de toekomst voorkomen, dan was het nodig deze lijdens actief te gaan opsporen door onderzoek van zogenaamd gezonde bevolkingsgroepen. Niet alleen is hier een algemeen belang mee geïnd, doch ook voor de patiënten zelf heeft deze bestrijding een groot voordeel: hun ziekte wordt ontdekt in een vroegtijdig stadium, waardoor de genezingskansen sterk bevorderd worden.

Het bedrijfsleven leent zich in het bijzonder voor groepsonderzoek. In de onderneming kan men immers de werknemers als grote en belangrijke groepen van de bevolking gemakkelijk bereiken. Het is dan ook de massa-doorlichting in de bedrijven geweest, waarmee het bevolkingsonderzoek in Nederland een aanvang heeft genomen. Deze opsporing, welke nu zeer algemeen wordt toegepast, heeft belangrijke resultaten opgeleverd. Gemiddeld worden per 1000 doorlichte personen 3 actieve gevallen van tuberculose ontdekt.

De tuberculose-bestrijding draagt in Nederland geheel het karakter van vrijwilligheid. Geen enkele wettelijke maatregel dwingt de mensen zich tot het consultatiebureau te wenden, noch om zich aan de doorlichting in de ondernemingen te onderwerpen. Het bevredigende resultaat van onze tuberculose-bestrijding is dan ook toe te schrijven aan een goede voorlichting en ontwikkeling onzer bevolking, die begrijpt, welke individuele en maatschappelijke belangen er met een doelmatige organisatie gemoeid zijn.

Geen dwang dus in de bedrijven, doch een juist begrip bij de arbeiders voor het grote belang zich aan de doorlichting te onderwerpen. Het is duidelijk, dat veel van de waarde van het onderzoek verloren gaat, indien er enkele personen in de onderneming zijn, die zich niet laten onderzoeken. Immers onder hen kan zich juist een tuberculose-lijder, een besmettingsbron, bevinden. Het gemeenschapsgevoel in de bedrijven dient zodanig te zijn, dat geen werknemer de oorzaak wil zijn van ziekte van zijn mede-arbeiders.

Men heeft bij de organisatie van het massa-onderzoek in het bedrijfsleven begrepen dat, wil men inderdaad alle arbeiders tot medewerkers aan deze opsporing maken, men de maatschappelijke gevolgen der doorlichting zal moeten opvangen. Wordt dus iemand bij de doorlichting — of bij de meer moderne schermbeeldfotografie — ziek bevonden, dan mag hem dit niet schaden in zijn sociale zekerheid. De maatregelen welke hiertoe getroffen werden, zijn de volgende:

Allereerst heeft de patiënt recht op zijn wettelijk ziekengeld. Zowel de bedrijfsverenigingen als de Raden van Arbeid hebben zich op het standpunt gesteld, dat, alhoewel de betrokkenen op het ogenblik van de doorlichting nog aan de arbeid waren, zij, indien zij ziek bevonden worden, als arbeidsongeschikt wegens ziekte zouden worden beschouwd. Verder is door de Federatie van Bedrijfsverenigingen en de Vereniging van Raden van Arbeid een commissie in het leven geroepen, de Doorlichtingscommissie (secretariaat Singel 126-130, Amsterdam, tel. 47190, toestel 42). Deze beschikt over gelden, haar door het Prophylaxefonds beschikbaar gesteld.

Indien nu een arbeider, — hoofd van een gezin of enig kostwinner —, ziek bevonden bij de massadoorlichting, zijn wettelijk ziekengeld heeft genoten, komt hij in aanmerking voor een uitkering van de Doorlichtingscommissie, zijnde 80% van zijn loon, verminderd met de door hem te ontvangen invaliditeitsrente.

Slechts indien de arbeider de voorschriften van het consultatiebureau, onder wiens contrôle hij staat, of van het sanatorium, niet opvolgt, kan hem deze uitkering geweigerd worden. Voorlopig wordt de uitkering voor 'n 1/2 jaar of zoveel korter als nodig is, gegeven. Is de patiënt niet hersteld dan kan de uitkering verlengd worden, indien binnen afzienbare tijd redelijke kans tot genezing bestaat. Is de patiënt ook na de tweede periode van 1/2 jaar nog niet hersteld, dan kan de commissie overwegen volgens aflopende schaal nogmaals de uitkering te verlengen. Ook in de sanatoriumkosten kan vanwege de commissie bijgedragen worden, doch in verband met de wettelijke bijdragen vanwege de ziekenfondsen en de aanvullende verzekering bij de Stichting Nederlandse Sanatoriumverzekering — waarbij momenteel reeds meer dan de helft van de Nederlandse bevolking verzekerd is — komt deze uitkering praktisch niet ter sprake. Van groot belang is echter de regeling, dat bovengenoemde uitkeringen vanwege de Doorlichtingscommissie slechts dan gedaan worden, indien voor de doorlichting van de onderneming de werkgever aan het secretariaat van de commissie verklaard heeft zich te verenigen met de voorwaarde, dat hij de werknemers, die ziek bevonden worden bij de doorlichting, wederom in dienst neemt, indien deze door de arts van het sanatorium of van het consultatiebureau hersteld verklaard zijn. Deze accoordverklaring biedt uiteraard voor de werknemer, die ziek ligt, een grote geruststelling. Het is duidelijk, dat het onderzoek van de arbeidersbevolking als onderdeel van een in voorbereiding zijnd algemeen bevolkingsonderzoek, een zeer belangrijke maatregel vormt in de organisatie van de tuberculose-bestrijding. Opsporing van tuberculose-patiënten is een dringende noodzaak, juist nu! Men realiseer zich, wat het betekent, dat in de eerste drie maanden van dit jaar per maand niet minder dan 1500 nieuwe gevallen van actieve tuberculose op de consultatiebureaux werden vastgesteld. En dat in een tijd, waarin bij een tekort van 300.000 woningen door overbevolking der bestaande woningen de besmettingskansen zoveel groter zijn dan voor de oorlog. Arbeiders, de tuberculose — een besmettelijke ziekte, waaraan, ondanks het dalende sterftecijfer, jaarlijks meer personen overlijden dan aan alle andere besmettelijke ziekten tezamen — kan uitgeroeid worden. Gij zijt het, die in deze strijd Uw belangrijk aandeel kunt bijdragen door niet alleen Uzelf aan de doorlichting te onderwerpen, doch tevens Uw kameraden op het grote nut hiervan te wijzen en te bevorderen, dat ook in die ondernemingen, waar tot nu toe de doorlichting nog niet heeft plaats gehad, deze opsporing ter hand genomen wordt.

Wij verwijzen naar het verslag „Directie-beide Kernen” in dit nummer, waarin wordt vermeld dat ook de echtgenoten van leden van ons personeel zich voor dit onderzoek kunnen opgeven (voor 15 Maart a.s.).

DE REDACTIE.

Inbinden van „De Fabrieksfluit”.

De mogelijkheid bestaat om de tot en met December 1948 verschenen nummers van „De Fabrieksfluit” te laten inbinden voor ca. f 4,—.

Personalia

Aangenomen:

7-2-1949 W. de Weerd (afd. van Oostrum).

Ontslagen:

16-2-1949 L. J. M. Wammes.

1-3-1949 J. Collé.

Onze gelukwensen voor:

G. v. d. Dungen met de geboorte van zijn dochter Astrid op 31 Januari 1949.

W. v. d. Dungen met de geboorte van zijn zoon Hendrik Adrianus op 13 Februari 1949.

C. Spronk ter gelegenheid van zijn 30-jarig huwelijk op 19 Februari 1949.

J. T. Schoonderwoerd ter gelegenheid van zijn 25-jarig huwelijk op 27 Februari 1949.

Ondergetekende brengt, ook namens zijn vrouw, langs deze weg allen die zijn 30-jarig huwelijksfeest tot een onvergetelijke dag hebben gemaakt hartelijk dank voor de betoonde belangstelling.

C. SPRONK.

J. T. Schoonderwoerd dankt de lakkerij voor het geschenk.

Hartelijk dank voor de fruitmand, aangeboden door het personeelfonds. Het was een prettige verrassing op mijn verjaardag.

Th. SCHOOTS
Ziekenhuis „Barbara”.

4 %

Een bedrijf is in sommige opzichten te vergelijken met een huishouden. Het huishouden heeft zijn inkomsten en zijn uitgaven en als de eerste hoger zijn dan de laatste, wordt er wat overgehouden. In een bedrijf is het eigenlijk net zo, het is alleen een beetje ingewikkelder.

Over de inkomsten van een bedrijf praten wij als we nagaan of de verhouding voor- en nacalculatie gunstig is geweest en of er genoeg kaarten zijn ingeleverd.

De verloren uren en de afwezigheid door ziekte enz. zijn eigenlijk uitgaven of althans gederfde inkomsten. Maar er zijn nog veel meer uitgaven en daar willen wij in deze verslagen voortaan wat nader op ingaan.

U weet dat elk jaar begroot wordt wat er, in geld uitgedrukt, in het bedrijf gebeuren zal. Wat de uitgaven betreft is de begroting in verschillende posten verdeeld en elk bedrag dat op een bepaalde post bezuinigd wordt heeft dezelfde gunstige invloed op het bedrijfsresultaat als het voordeliger en vlugger werken aan de orders in de fabriek. Het personeel heeft niet op alle posten invloed, maar er zijn er toch heel wat die grotendeels afhankelijk zijn van de zorg en het overleg van bepaalde mensen. Aangezien in de loop van het jaar de werkelijke kosten een factor zijn bij de berekening van de winst, is het van belang een aantal van deze posten te volgen en gezamenlijk na te gaan of de resultaten voor verbetering vatbaar zijn. Wij beschikken nog niet over cijfers van de eerste twee perioden, zodat wij ditmaal zullen volstaan met een opsomming van de posten die onze speciale aandacht verdienen. Verder in het jaar zullen wij vergelijkingen met de begroting kunnen maken en daardoor onze winstpercentages weer beter kunnen beoordelen en verklaren.

De volgende posten worden dus in Uw belangstelling aanbevolen: Verwarming (fabriek, kantoor en teken-

kamer), Verlichting, Reparatie en onderhoud gebouwen, Stroomverbruik, Afdelingsonkosten (434!) Gas en water, Proeffabricage, Garantie, Onderhoud fabrieksinventaris, Telefoongesprekken, Kantoorbenodigdheden, Tekenkamerbenodigdheden, Porti en zegels, Emballage, Toonkamerkosten, Catalogi en cliché's, Huur transportauto, Verkoopvrachten, Verpakkingsmateriaal, Fotobenodigdheden en Verkoopkosten.

We hebben de griep epidemie wel achter de rug en we kunnen de cijfers voor zichzelf laten spreken. Door ziekte waren gemiddeld 24 man afwezig, ongeval 1 man, vacantie 5 man en absent 1 man. Totaal dus 31 man. U ziet als ziekte daalt tot een normaal peil van 10 à 12 man, dat we dan de productie van ruim 12 man winnen. In 1948 zijn we nooit onder een aantal van 18 man gekomen. Toch moet dat te bereiken zijn.

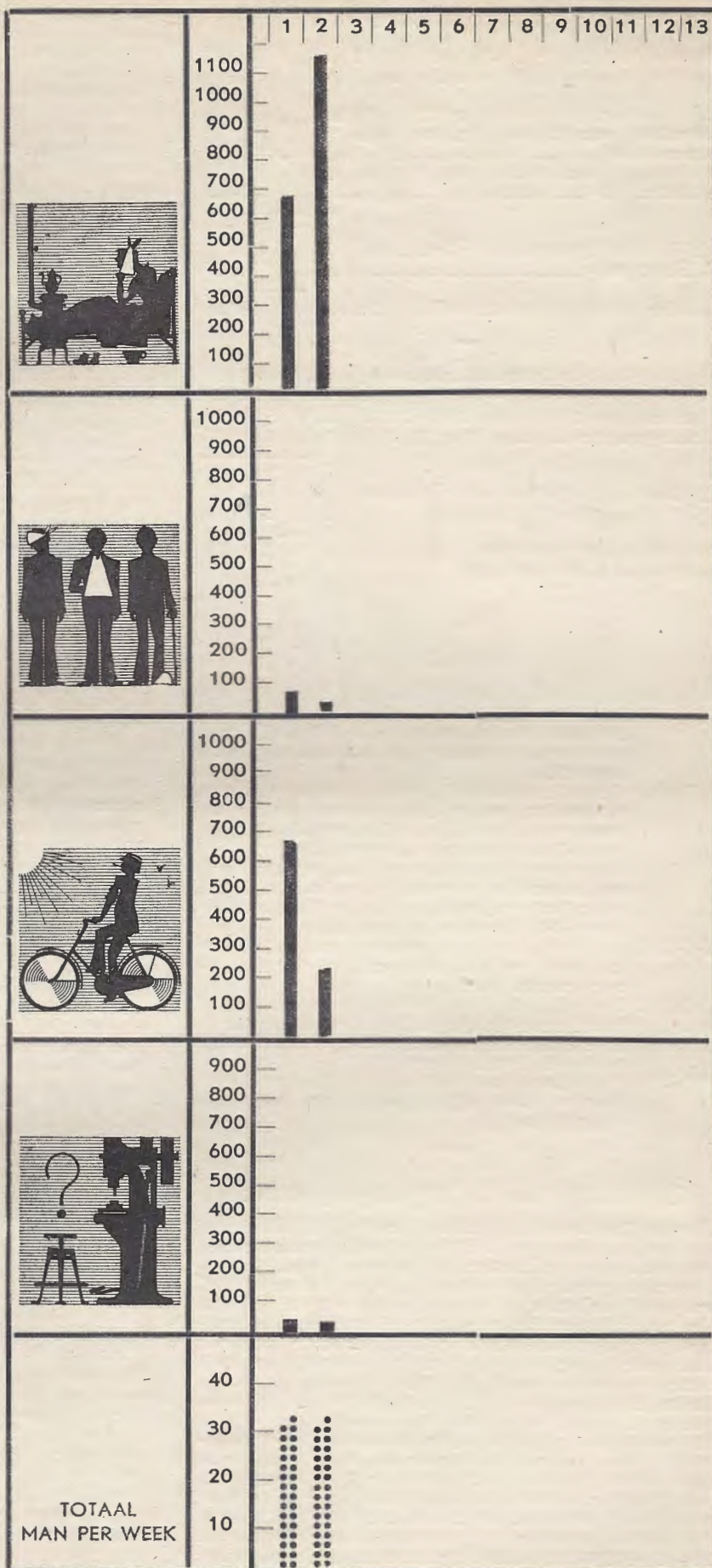
De tijd besteed aan schoonmaken (432-8), sjouwen (432-2), werkvoorbereiding en toezicht voormannen (432-5) en afdelingsonkosten (434) verandert weinig. We blijven behoorlijk onder de begroting zodat we alleen maar moeten oppassen dat het niet slechter wordt.

	gemiddelde 1ste periode 1949 uren/week	gemiddelde 2de periode 1949 uren/week
schoonmaken (432-8)	39	46
sjouwen (432-2)	107	80
voormannen (432-5)	149	167
afd. onkosten (434)	48	54

*Totaal 343 347

De nacalculatie bedroeg in deze periode 102% van de voorcalculatie. Slechter dus dan de eerste periode. Dit ongunstige beeld wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de bijzondere eisen die aan enkele grote orders in de lakkerij en montage gesteld moesten worden (bijv. de aluminium kasten). Deze ongunstige omstandigheden hebben wij als een strop te aanvaarden. In deze periode zijn zes afdelingen met hun bestede tijden (nacalculatie) beneden de 90% van de voorcalculatie gebleven. Het zijn de plaatwerkerij, draaien, boren en tappen, buigen, puntlassen en stofseren. Alleen de afdelingen boren, tappen en puntlassen zijn sedert 1 Januari onder de 90% gebleven. Het zal U verbazen te vernemen dat het aantal ingeleverde kaarten gunstig is, zelf 4% boven het begrote aantal. Hoe kan dit terwijl er juist zoveel zieken waren? Er zijn enkele grote orders klaar gekomen, waardoor dus kaarten ingeleverd zijn die grotendeels in voorgaande perioden door de fabriek afgewerkt zijn. We hadden dus nog wat tegoed en dat maakte het resultaat net goed!

A. PRINS.

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 25 Januari 1949	f 771,33
Storting door de N.V. van 25 Jan t/m 21 Febr. '49	
Ziektepercentage 12 (198 × 32 cent) is ..	63,36
Schenking van 45 perioden door een personeellid	3,69
Ingehouden aan boeten van 25 Jan. t/m 21 Febr. '49	14,53
	f 852,91
Af: Uitbetalingen van 25 Jan. t/m 21 Febr. '49	163,25
Saldo per 22 Februari 1949	f 689,66

„Spaarkas”

Spaarkas per 25 Januari 1949	f 11.478,91
Stortingen van 25 Jan. t/m 21 Febr. '49 ..	1.413,63
	f 12.892,54
Af: Door spaarders opgenomen van 25 Jan. t/m 21 Febr. '49	1.100,82
Saldo per 22 Februari 1949	f 11.791,72
Er zijn thans 97 spaarders.	

A. DE BRUIN.

Ongevallen

- 2-2-1949 Bij het opruimen van afval kwam getroffen met zijn hand onder de zaag van de fraismachine, waardoor de rechteringvinger werd verwond (op 4-3-1949 nog niet hersteld).
- 9-2-1949 Getroffene bleef bij het afhalen van een plafonnie achter de machine haken en verwondde daarbij zijn linkermiddelvinger (op 4-3-1949 nog niet hersteld).
- 16-2-1949 Getroffene heeft zijn gezicht, rechterhand en linker knie verwond, doordat een hond tegen het voorwiel van zijn fiets aanliep (op 4-3-1949 nog niet hersteld).
- 25-2-1949 Bij het slijpen van een stempel kreeg getroffen een stukje amaril in het linker oog (werkt door).
- 26-2-1949 Terwijl getroffen op weg was van de fabriek naar de Ambachtsschool, is hij met zijn fiets gevallen en heeft zijn linkerhand verwond (werkt door).
- 28-2-1949 Getroffene heeft bij het verzetten van een ijzeren plaat zijn grote teen verwond (werkt door).

Oplossing van de kogellager-puzzel:

Van de 73 oplossingen was er één foutief. Het aantal goede oplossingen zou echter belangrijk minder zijn geweest als men elkander niet geholpen had. Hoewel de puzzel heel eenvoudig was, waren er heel wat aan 't rekenen geslagen. En dat was de valstrik die mislukte doordat men te veel praatte. De boosaardige valstrik die afdeling 10-3 lanceerde ging ook niet door, maar ondergetekende verdiende er toch maar een taartje mee! Voor hen, die een goede oplossing inzonden, maar in werkelijkheid er ingevlogen zouden zijn, volgt hier de oplossing. Wanneer men even de moeite genomen had om aandachtig de gegevens te verwerken, dan was het al gauw duidelijk, dat de cijfers 0; 1; 2; 4; 5 en 7 waren uitgeschakeld en dat de cijfers 3; 6; 8 en 9 in aanmerking kwamen. De som der cijfers van 't getal der kogellagers was 20, dat kon dus alleen zijn: $3 + 8 + 9 = 20$, dus 6 kwam niet in aanmerking.

Het eerste cijfer was een veelvoud van 't laatste, moet dus 9 zijn. De 8 komt er tussen en zo kwam men aan het getal 983.

Het aantal kogellagers is dus 983.

U ziet, heel simpel, zonder ingewikkelde berekeningen, binnen enkele minuten op te lossen. Men levert dan eigen werk zonder het gevoel te hebben van een schooljongen die heeft afgekeken. De puzzle's worden juist zó gehouden dat ieder kan meedoen. Men moet zich dan ook even de moeite geven, om door zelf te denken, de oplossing te vinden! Een en ander naar aanleiding van de klacht door echte puzzleridders, die het zo kinderachtig vinden dat veel oplossingen maar worden overgeschreven. Dus voortaan eigen werk!

De prijswinnaars.

Bij loting viel de eerste prijs (waardebon à f 2,50) aan M. H. van Steijn, afd. montage plaatstalen meubelen. Van Steijn is toch wel een bijzondere geluksvogel. Bij de voorgaande puzzle sleepte hij de tweede prijs weg en nu de eerste!

De tweede prijs kwam terecht bij P. J. Zuurmond, afd. forceerderij.

De volgende puzzle is EEN VERBORGEN ZIN!

Onder het motto: Ik doe mee, maar privé! Uit deze lettersalade een zin van TWAALF woorden te vormen. Deze zin bevat een goede raad, vooral voor oplossters van Puzzles.

R U S N E L L K V E N X P J U
I S T F S O T Y B U C A W A A
R N E M E N U T Z I S H A D E
Q U E E R S T E L E V G O N E
I S W I X O X O M Z O M P R A
C T I S C H O E N D J E T E Q
I G H W O R D E N N E B O M S.

Als U het met de verborgen zin eens bent dan volgt nog een kleine opgave.

Een fles wijn kost met fles f 1,20. De wijn kost 1 gulden meer dan de fles. Wat kosten wijn en fles afzonderlijk?

Er wordt weer een stroom van inzendingen verwacht.

U kent het motto: Ik doe mee, maar privé.

Inzendingen BINNEN een week na 't verschijnen van „De Fabrieksfluit”.

Succes!

W. CARSTENS.

Rectificatie.

In het artikel „Passen en Meten” van H. van Emden, opgenomen in het vorige nummer is een storende fout geslopen.

In de vierde alinea staat tussen haakjes „ik heb hier speciaal de mechanisatie metaalbewerking op het oog”, hetgeen moet zijn „ik heb hier speciaal de mechanische metaalbewerking op het oog”.

Boeken

437. Verhoging der arbeidsproductiviteit in verband met de huidige loonpolitiek.

Voor al het eerste hoofdstuk van dit boekje is interessant voor hen, die belangstelling hebben voor alles wat met de loonpolitiek verband houdt. Hierin wordt namelijk zeer overzichtelijk de geschiedenis van het stukloon weergegeven.

In het tweede hoofdstuk krijgt men een overzicht van het loonbeleid der Regering in de afgelopen jaren. Voor- en nadelen van tarifiëring, bezwaren tegen productiepremies, temposchattingen, dit zijn allemaal punten waarmee rekening gehouden moet worden bij het algemeen loonbeleid.

Waar de bepalingen op het gebied van de beloning voor elke werknemer van zo groot belang zijn, verdient het aanbeveling om kennis te nemen van dit veelzijdige probleem.

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

5314

REDACTIE: M. JONKMAN, W. CARSTENS, M. MOUTHAAAN.

Directie-Fabriekskern

Aangezien er geen punten waren, die behandeld konden worden, werd de maandelijks bijeenkomst ditmaal overgeslagen.

De Kern heeft de Directie verzocht in overweging te nemen of het Personeelsfonds in nog grotere mate steun aan zieken enz. kan verlenen. Hiermede zal echter de grootste voorzichtigheid betracht moeten worden. Twee onderling verwante bedrijven, waarvan de een wel en de ander geen gedeeltelijke uitbetaling van wachtdagen bij ziekte kende, hebben geconstateerd, dat het ziektecijfer door het uitbetalen van de wachtdagen ongunstig werd beïnvloed. Wij moeten er in ons bedrijf voor waken, dat onze maatregelen op dit gebied niet, door misbruik van enkelingen, een ongunstige uitwerking hebben.

Tariefcommissie

Op 30 Maart vond de zevende bijeenkomst met de tariefcommissie plaats. Aangezien er in de afgelopen maanden geen „tariefgeschillen” zijn gerezen, waarbij de T.C. heeft moeten optreden, wilde de bedrijfsleider in deze bijeenkomst de algemene gang van zaken op het gebied der tarieven uiteenzetten en enkele moeilijkheden met de leden der T.C. bespreken.

Getoond en besproken werden de grafieken der verschillende fabrieksafdelingen en van de gehele fabriek, waar o.a. uit bleek dat de gemiddelde oververdiensite op de tarieven sinds 1 Januari vrijwel constant is. Bovendien was zeer duidelijk zichtbaar dat er een opvallend verband bestaat tussen de verhouding voor- en nacalculatie aan de ene kant en het aantal kaarten in tarief in een afdeling aan de andere kant. Hiermede kwam men op een punt dat eigenlijk thuishoort in de bespreking van het winstpercentage, maar dat hier toch door de heer Prins genoemd werd, omdat het de tarieven rechtstreeks raakt. De resultaten van de ingeleverde loonkaarten van de afgelopen weken laten zien dat het verschil tussen de prestaties welke wel en welke niet in tarief geleverd werden belangrijk groter is geworden, dan tot nu toe als normaal werd aanvaard. Het is meermaals voorgekomen dat een bewerking, die eerst zonder tarief werd uitgevoerd, later in tarief in ongeveer de helft van de tijd volbracht werd. Wij hebben altijd aangevoerd dat het tarief niet in de eerste plaats een prikkel is, maar eerder als hulpmiddel beschouwd moet worden. Dit betekent dat men niet verwachten kan dat iemand zonder de steun van dit hulpmiddel in 't algemeen tot dezelfde prestaties in staat is als iemand, die in tarief werkt. Maar er zijn grenzen. Nogmaals, dit punt past eerder in het betoog over de winst, maar de reden dat de heer Prins de T.C. van dit verschijnsel op de hoogte wilde brengen is de volgende. Bij het uitrekenen van een tarief wordt, in 't algemeen door het tariefbureau geen rekening gehouden met vorige bewerkingstijden. Maar

door de betrokken arbeider wordt onmiddellijk een vergelijking gemaakt tussen de tijd die hij er zonder tarief voor nodig had en de tijd die nu, als tarief, op zijn loonkaart vermeld staat. Als de vroeger bestede tijd veel hoger is dan de tarieftijd, heeft de arbeider automatisch de neiging afwijzend tegenover het tarief te staan, omdat hij òf werkelijk meent dat zo'n groot verschil onmogelijk is òf het een beetje pijnlijk vindt als het grote verschil naar voren komt. In elk geval ligt hier een bron van moeilijkheden voor het tariefbureau, die eigenlijk met de tarieven zelf weinig te maken heeft.

Een volgend belangrijk punt is het grote verschil in capaciteiten dat soms tussen verschillende arbeiders geconstateerd wordt. Als dit niet een verschil in geoefendheid of routine is, zodat de arbeiders in dezelfde loonklasse ondergebracht zijn, blijft alleen een grotere mate van aanleg of handigheid als reden voor dit verschil over. Blijkt dit verschil zo groot te zijn dat de man met minder aanleg of handigheid met de beste wil van de wereld niet uit kan komen met een tarief, waarmee de ander normaal oververdiend, dan moet hier een oplossing gevonden worden. In de boeken over tariefsystemen zal men dit probleem niet tegenkomen, omdat deze twee arbeiders theoretisch in verschillende groepen thuishoren. Via de werkverdeling zou de oplossing te vinden zijn door de meest bekwame man het moeilijke werk te laten doen en de ander het eenvoudige werk, maar het blijkt in de praktijk dat het niet altijd mogelijk is elke arbeider het werk te geven dat hem het meest ligt. Voor het tariefbureau komen uit het bovenstaande moeilijkheden voort, die in elk geval gemakkelijker en beter op te lossen zullen zijn als alle betrokkenen beseffen dat deze verschillen in capaciteit voorkomen.

Aan het slot van de bijeenkomst bracht de T.C. ter sprake dat het voor velen nog moeilijk is op de afrekenstaatjes in de loonzakjes na te gaan wat men in tarief had oververdiend en wat het resultaat van verschillende afgerekende orders was. Hieraan zal worden tegemoet gekomen door naast de vermelding van ordernummers en aantal overdiende perioden, ook het aantal perioden op te geven dat aan elke tarieforder besteed is. Men dient hierbij te beseffen dat 20% op alle orders al over de gehele gewerkte tijd afgerekend wordt. Van de tarieforders wordt dus vermeld hoeveel perioden er boven de 20% oververdiend zijn.

Voorbeeld:

Iemand heeft de volle 48 uur gewerkt (480 perioden). Op de afrekenstaat vindt hij de algemene 20% uitbetaald als 96 perioden. Hij heeft in tarief gewerkt en vindt op de staat de no's van de afgeleverde tariefkaarten. Achter elk orderno. vindt hij het aantal perioden dat aan die order besteed werd (b.v. 110) en onder de kolom „over” het aantal perioden dat, boven 20%, oververdiend werd (bijv. 12). Wil men nu weten hoeveel % men op die order heeft verdiend, dan vermenigvuldigt men het aantal oververdiende perioden met 100 (wordt in ons voorbeeld dus 1200) en deelt men door het aantal ge-

werkte perioden (110). In ons voorbeeld is het resultaat 1200
 $\frac{110}{20} = 10,9\%$, 20% is al afgerekend, zodat de order
 $20 + 10,9 = 30,9\%$ opgeleverd heeft.

Ruimte!!

Nu alle bouwvergunningen binnen zijn kunnen wij U iets vertellen over het programma dat wij voor de komende maanden in dit verband hebben opgesteld. U weet dat er, tussen de lakkerij en de expeditie, een montageafdeling komt en dat de lakkerij, aan de andere kant met 15 meter verlengd zal worden. Met de voorbereidende werkzaamheden hiervoor zal half April worden begonnen.

De nieuwe bankwerkerij op het achterterrein zal ook in de komende maanden gebouwd worden, waarna de plaatwerkerij, met de aanverwante machinale afdelingen, de alleenheerschappij in de benedenverdieping van de oude fabriek zal krijgen. Door het verplaatsen van de buigerij naar de nieuwe bankwerkerij krijgt van Oostrum, op de bovenverdieping, ook meer ruimte.

Het is nu de bedoeling dat al deze bouwplannen en verhuizingen vóór de fabrieksvacantie, dus voor eind Juli, uitgevoerd zullen zijn. Wij hebben dan de rest van het jaar om te laten zien wat deze ruimtevergroting voor onze productiecapaciteit betekent.

In de maanden April t/m Juli moet er dus heel wat gebeuren en zal er veel aandacht worden gevraagd voor de uitvoering van deze plannen. De inspanning, die van een ieder wordt gevraagd, zal daarom bijzonder groot zijn omdat uiteraard alles zal moeten worden gedaan om ons normale werk daaronder niet te doen lijden.

Ir. W. VAN OSSELEN.

Vacantie

Voor de fabrieksvacantie kon worden gekozen tussen de laatste week in Juli en de eerste week in Augustus. Door het personeel kon worden gestemd; met het gevolg dat er 41 stemmen werden geteld voor de laatste week in Juli en 70 voor de eerste week in Augustus, zodat de fabriek dit jaar gesloten zal zijn van 1 t/m 6 Augustus.

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 22 Februari 1949	f 689,66
Storting door de N.V. van 22/2 t/m 21/3 '49.	
Ziektepercentage 8 (198 x 44 cent) is	87,12
Ingehouden aan boeten van 22/2 t/m 21/3 '49 ..	1,15
	f 777,93
Af: Uitbetalingen van 22/2 t/m 21/3 '49	85,53
Saldo per 22 Maart 1949	f 692,40

„Spaarkas”

Spaarkas per 22 Februari 1949	f 11.791,72
Stortingen van 22/2 t/m 21/3 '49	1.368,10
	f 13.159,82
Af: door spaarders opgenomen van 22/2 t/m 21/3 '49	376,18
Saldo per 22 Maart 1949	f 12.783,64
Er zijn thans 96 spaarders.	

A. DE BRUIN.

4,0 %

Ons systeem van winstdeling dateert van October 1947. In die tijd is er, op één keer na, elke maand winst aan het personeel uitgekeerd. De afgelopen periode zag het

er naar uit dat het weinig of niets zou worden en ik wil beginnen met te zeggen dat bovenstaand percentage zeker niet te danken is aan de prestaties van het gehele personeel.

Ik zal maar dadelijk van wal steken met mijn bezwaren. Op verschillende punten is er een belangrijke achteruitgang te constateren. Er zijn nogal wat mensen, die het na fabriekstijd blijkbaar zó druk hebben, dat zij het nodig vinden zich 10 à 15 minuten voor het einde van de werktijd klaar voor het vertrek te maken. Tegen twaalf uur en tegen vijf uur kan je soms mensen zien staan, gewassen en met de jas aan, die zich min of meer verdekt hebben opgesteld om, bij het gaan van de fluit, de fabriek uit te rennen alsof zij bang zijn dat het dak boven hun hoofd zal instorten.

Dat is punt één. (Nemen wij hiervoor totaal 2 perioden per man, dan is dit al 2 à 2½% van de werktijd). Om een uur of negen staan er al heel wat mensen hun boterhammen op te eten, en als de koffie dan na een uurtje of zo komt, is dat weer een mooie gelegenheid om een poosje bij elkaar te gaan staan. Om de totale werktijd zo kort mogelijk te houden is er geen ochtendschafftijd en tegen het even opeten van een boterham tijdens het werk zal niemand bezwaar maken. Maar het lijkt mij een redelijke opvatting om hier mee te wachten tot de koffie er is. De koffie is niet bedoeld als aanleiding om er een gezellig schafftijdje van te maken, maar als korte onderbreking in het werk, die vanzelf tot het uiterste beperkt moet blijven. Dat is punt twee. (Rekenen wij hiervoor heel voorzichtig dat er gemiddeld 1 periode per man te veel aan wordt besteed, dan betekent dit ruim 1% van de werktijd). Dit zijn maar enkele verschijnselen, die er op wijzen dat men zich de laatste tijd minder moeite gaat geven om een bijdrage te leveren tot goede bedrijfsresultaten. Hierdoor zullen de resultaten dan langzamerhand in ongunstige zin worden beïnvloed en als de omstandigheden dan even een tegenvaller opleveren, is er geen winst meer, maar zitten we met verlies. Ik wil U daarvoor waarschuwen, want wij gaan een tijd tegemoet dat er veel fabriekswerk gedaan zal moeten worden. Bovendien hebben we op het ogenblik meer mensen in dienst dan er begroot was, waardoor de productie, ondanks de mindere prestaties, toch nog op een redelijk peil blijft. De productie wordt er echter duurder door en daarin schuilt een groot gevaar. Zoals al met de tariefcommissie is besproken, valt er een duidelijke achteruitgang te constateren in de aan de verschillende bewerkingen bestede tijd. Meer dan ooit wordt het nodig dat wij een gezond bedrijf scheppen. Gezond kan alleen een bedrijf zijn als het gehele personeel op normale, gezonde wijze werkt.

Deze sombere inleiding wil ik eindigen met te verklaren, om elk misverstand te voorkomen, dat er duidelijke en soms grote verschillen zijn tussen de verschillende afdelingen. Er zijn wel degelijk afdelingen, die zelfs tot aan het gaan van de fluit doorwerken. Er zijn ook afdelingen die er geen buurpraatje van een kwartier bij de koffie op na houden. En tenslotte zijn er ook afdelingen waar er geen overdreven verschil is tussen het werken zonder en met tarief. Men moet in eigen omgeving maar eens rondkijken, als dat nog nodig is.

Het is jammer dat er nog geen cijfers te bespreken zijn van de onkostenposten, waarover in de vorige Fabrieksfluit iets werd verteld. Over een maand zullen wij de resultaten van de eerste drie perioden van het jaar aan een beschouwing kunnen onderwerpen. Laten wij blijven trachten niet de oorzaak of de aanleiding van nodeloze uitgaven te zijn. U ziet dat ziekteverzuim met gemiddeld 770 uur (16 man) gelukkig weer wat minder is (kijkt U ook eens naar de bijdrage voor het personeelsfonds), ongeval blijft gelijk (ruim 1 man), vakantie eveneens (5 man) en absent is iets meer (1½ man). Totaal zijn er gemiddeld 24 man afwezig geweest, hetgeen 7 man minder is dan in de tweede periode, maar altijd nog 6 man meer dan het laagte-record van vorig jaar.

Over de tijd besteed aan schoonmaken enz. is ook nog wat te zeggen, dat enigszins verband houdt met het begin van dit artikel.

	gem. eerste 2 per. 1949 uren/week	3e per. 1949 gemiddelde uren/week
schoonmaken (432-8)	42	59
sjouwen (432-2)	94	101
voormannen (432-5)	158	168
afd.onkosten (434)	51	133
Totaal	345	461

Schoonmaken, sjouwen en voormannen lopen wel wat op, maar het is niet onrustbarend. De post afdelingsonkosten (434) laat echter heel iets anders zien: 1ste periode 48 uur, 2e periode 54 uur en 3e periode 133 uur. En dat zijn alleen nog maar de uren die door de productieve arbeiders opgegeven zijn. Zouden er in de afgelopen vier weken zoveel onverwachte reparaties geweest zijn? En zou dit tijdverlies niet belangrijk beperkt kunnen worden? Reparaties moeten zoveel mogelijk uitgevoerd worden zonder inschakeling van de productieve arbeiders. Bovendien is het de bedoeling dat de grotere reparaties op een fabrieksordernummer plaats vinden, zodat naderhand de kosten te bepalen zijn. Bazen en voormannen zullen alle aandacht moeten besteden om de verloren tijd aan reparaties enz. zoveel mogelijk te beperken. Met de bazen is afgesproken hoeveel uur voor afd.-onkosten er vóór elke afdeling op de begroting gezet zal worden. Deze cijfers worden nu in 't algemeen verre overschreden, hetgeen niet bijzonder eervol is voor de verschillende afdelingen.

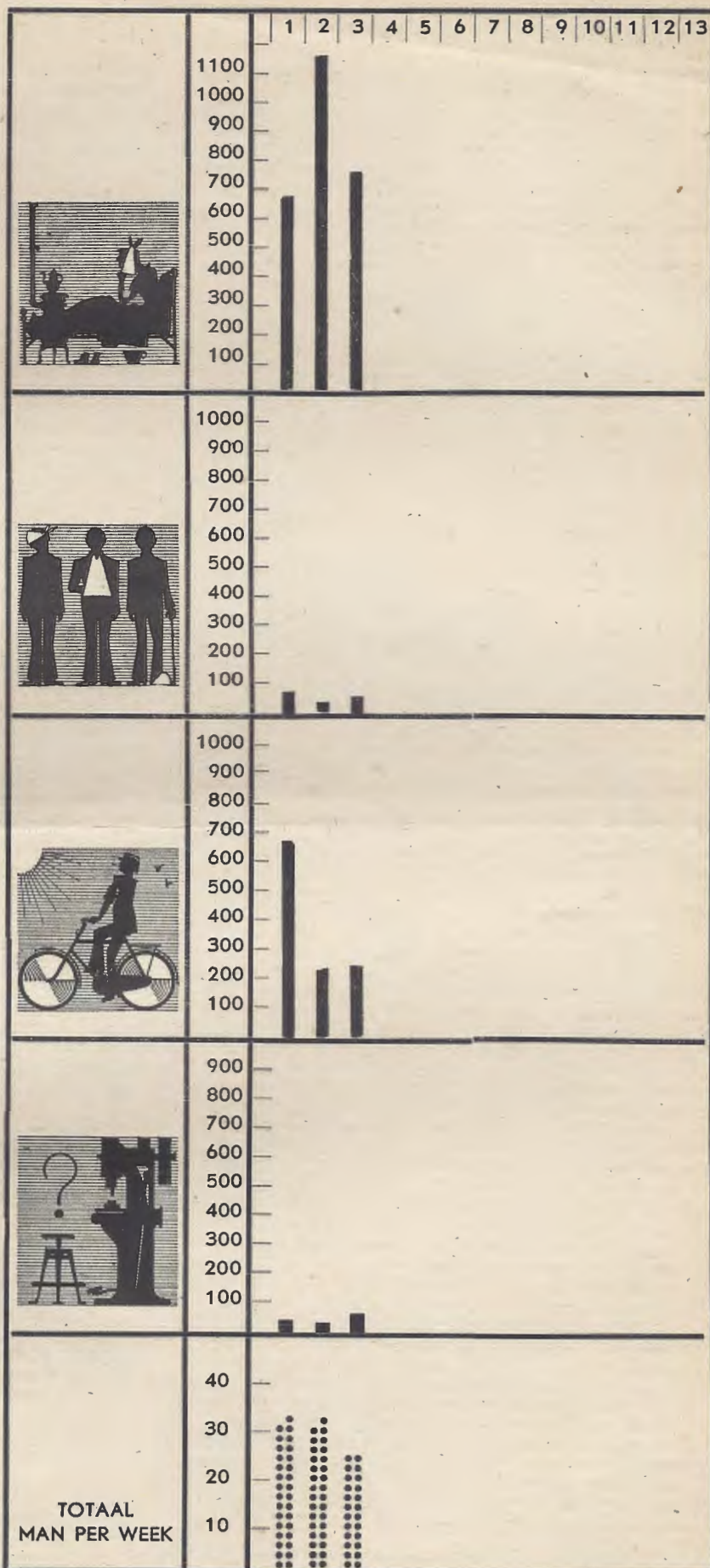
De nacalculatie bedroeg 98% van de voorcalculatie, hetgeen wel een verbetering betekent, maar toch lang niet te vergelijken valt met de resultaten van het vorig jaar. De eerste drie perioden van dit jaar leveren totaal precies 100% op voor deze verhouding. Beneden de 90% zijn de volgende afdelingen gebleven: knippen, zagen, ponsen, buigen, puntlassen. Sedert het begin van het jaar zijn er vier afdelingen onder de 90% gebleven: zagen, boren/tappen, buigen en puntlassen.

Door het geringere aantal zieken en het grotere aantal arbeiders (meer dan begroot was!) konden de ingeleverde kaarten de begroting met 5% overtreffen.

Het feit dat er naar verhouding nogal veel materiaal in bewerking is genomen, waardoor de fabrieksomzet een behoorlijk peil bereikte, heeft nog aanzienlijk bijgedragen tot het bereiken van de 4% winst.

De ongunstige invloeden, die voor U heb trachten te omschrijven, zullen nog wel enige tijd nawerken. Als de omstandigheden dan wat moeilijker worden, als er bijv. een periode weinig materiaal in bewerking genomen wordt of als er veel fabriekswerk is, zodat we niet van het grote aantal arbeiders kunnen profiteren, dan zal het percentage zakken en misschien wel eens onder de 0 komen. Maar dan hebben we het geweten en is het onze eigen schuld.

A. PRINS.

B.K.T.

Op 19 Maart woonde ik een bijeenkomst bij van trainers uit de oostelijke provincies. Op deze bijeenkomst werden de bereikte resultaten met de B.K.T. in de verschillende bedrijven besproken en werd nog eens nagegaan op welke manier de doorvoering het beste bevorderd kon worden. Het bleek hier wel duidelijk, dat de doorvoering niet overal even vlot verliep. Het ene bedrijf had gunstiger resultaten bereikt dan het andere, maar allen waren het er over eens, dat er nog veel te doen was.

Terwijl de B.K.T.cursisten in het algemeen het er mee eens zijn, dat de B.K.T. grote voordelen heeft, komen slechts weinige tot daadwerkelijke toepassing. Wat kan daarvan de oorzaak zijn?

Enkele redenen, die op bovenstaande bijeenkomst naar voren kwamen zijn:

1. Prestige kwestie.
De chef is bang een gek figuur te slaan. Hij schaamt zich een papiertje te gebruiken bij het geven van een instructie.
2. Men kan het niet, beheerst het niet.
De chef ziet geen kans een behoorlijke werk-ontleding te maken. De cursus van 1 week is blijkbaar niet voldoende om hem de stof te doen beheersen.
3. Grote variatie van werk in een bepaalde afdeling.

Bovendien valt het de chefs moeilijk de B.K.T. als deel van hun taak te zien. Nog te veel chefs zijn alleen op het technische deel van hun taak gericht; zij zijn: „de vakman” en maar heel weinig een leidinggevende figuur. Eerst wanneer zij zich er van bewust worden dat de vorming van het personeel dat onder hen staat een voor-naam deel van hun taak is, zullen zij de programma's van de B.K.T. als hulpmiddel daarbij waarderen.

Ook moeten de chefs dit voor ogen houden: wanneer zij denken dat door de B.K.T. hun taak gemakkelijker zal worden, moeten zij er vooral niet aan beginnen. Zij zullen wel hun taak er beter door kunnen doen, maar het geeft hen meer werk.

Tot zover hetgeen op de bijeenkomst te Arnhem ter sprake kwam.

Naar mijn mening is inderdaad, in onze fabrieksafdelingen de grote variatie van werkzaamheden een moeilijkheid. Maar wij kunnen dit opvangen door ons in de eerste plaats te bepalen tot die werkzaamheden, die het belangrijkste zijn en een goede instructie het meest van node hebben. Als de chef meer analytisch gaat denken (d.i. het werk in zijn onderdelen zien en bestuderen) zal hij de mensen in zijn afdeling duidelijker kunnen instrueren, hoe het werk het best uitgevoerd moet worden. Dat analytisch denken moet men leren en men kan het alleen leren door te oefenen. Verschillenden in ons bedrijf maken regelmatig werkontledingen, maar de toepassing is nog niet zo algemeen als wenselijk is. Laten we de oefening nog eens allemaal ter hand nemen, waartoe ik hieronder alle B.K.T.cursisten het volgende voorleg.

Een *werkontleding* (dus niet een woordelijk verhaal) te maken van de volgende werkzaamheden.

- A. Voor de fabriek. Het mededelen aan een nieuwe arbeider van alles wat in verband staat met de loonkaart. Hij moet dus op de hoogte gebracht worden van a. doel van de loonkaart
b. gebruik van de loonkaart
c. betekenis van bijkaart
d. aanduiding tarief, enz.
- B. Voor de beambten. Het instrueren van een nieuwe jongste bediende. Hoe hij een bezoeker moet ontvangen en hoe hij kan bepalen welke kantoorafdeling de bezoeker te woord moet staan. De bezoeker zegt waarvoor hij komt, noemt echter geen naam of afdeling. Dit betekent dus, dat de jongste bediende moet weten welke afdelingen er zijn en welke zaken daar behandeld worden.

De werkontledingen in te leveren bij ondergetekende binnen twee weken na het verschijnen van „De Fabrieksfluit”.

H. C. WEIJSENFELD.

Voor het ter perse gaan van „De Fabrieksfluit” werd mij de copie van bovenstaand artikel ter lezing voorgelegd.

Het komt mij voor, dat hier alle elementen voor het organiseren van een wedstrijd aanwezig zijn.

De vennootschap stelt prijzen beschikbaar voor de beste oplossing, zowel van het gevraagde onder A als dat onder B.

Ir. W. VAN OSSELEN.

Personalia

Aangenomen:

- 7-3-1949 T. Bambacht, Corveeër
- 14-3-1949 D. v. d. Winkel, Lakkerij
- 14-3-1949 O. Uitenbogert, Lakkerij
- 15-3-1949 D. J. van Asch, Lakkerij
- 21-3-1949 W. M. de Keijzer, Sjouwer lakkerij
- 28-3-1949 F. Dupuis, Lakkerij.

Ontslagen:

- 7-3-1949 N. Kardol (eigen verzoek).

Onze gelukwensen voor:

- L. J. Holleman met de geboorte van zijn zoon Lucas Jozeph Maria op 4 Maart 1949.
- M. T. Zaaier ter gelegenheid van zijn huwelijk op 9 Maart 1949.
- H. D. Siben ter gelegenheid van zijn huwelijk op 9 Maart 1949.
- H. M. van Ooyen ter gelegenheid van zijn huwelijk op 26 Maart 1949.
- T. Bambacht ter gelegenheid van zijn huwelijk op 31 Maart 1949.
- J. van Kampen ter gelegenheid van zijn 12½-jarig jubileum.

Voor de ontvangen bijdragen is als huwelijksgeschenk gekocht een keukenstel en namens het fabriekspersoneel aangeboden aan H. Siben.

G. SMITS.

Mede namens mijn echtgenote dank ik allen voor het fraaie geschenk en de betoonde belangstelling bij mijn huwelijk ondervonden.

H. SIBEN.

Ondergetekende betuigt, mede namens zijn vrouw, zijn dank, voor de staande lamp, als huwelijkscadeau geschenken.

H. VAN OOYEN.

Ondergetekende betuigt Directie en collega's, mede uit naam van zijn vrouw, zijn hartelijke dank voor de waardevolle blijken van belangstelling, die hij bij zijn huwelijk heeft mogen ontvangen.

M. T. ZAAIER.

Hartelijk dank aan directie voor de aangename verrassing mij aangeboden voor mijn 12½-jarig jubileum.

J. VAN KAMPEN.

Ongevallen

- 12-3-1949 Bij het monteren van een bureau schoot de schroevendraaier uit en getroffene werd hierdoor aan de linker pink verwond (werkt door)
- 16-3-1949 Getroffene kreeg bij het verzetten van een laadplateau de hefboom op linker grote teen, hetwelk een bloedingstorting tot gevolg had (op 1-4-1949 nog niet hersteld).
- 18-3-1949 Getroffene heeft rechter rib gekneusd bij het rechtbuigen van loopwerk van kasten (op 1-4-1949 nog niet hersteld).
- 18-3-1949 Bij het lassen van een kast kandelde de kast tegen de knie van getroffene. Heeft nu een abces in linkerknie (op 1-4-1949 nog niet hersteld).

- 22-3-1949 Getroffene kneusde bij het omvallen van een stapel kastjes zijn linkerhand (op 1-4-1949 nog niet hersteld).
- 23-3-1949 Bij het verzetten van platen verwondde getroffene linker wijsvinger (werkt door).
- 28-3-1949 Getroffene verwondde zijn rechter wijsvinger bij het opschroeven van een zitting (op 1-4-1949 nog niet hersteld).
- 29-3-1949 Na afloop van de werktijd wilde getroffene een hek sluiten, moest daarbij wachten op een wagen. Van deze wagen waaide stof in het linker oog van getroffene (werkt door).
- 30-3-1949 Bij het opnemen van een tafel verwondde getroffene zijn rechter middelvinger (werkt door).
- 30-3-1949 Bij het beplakken en passnijden van houten bureaubladen met linoleum is getroffene uitgegleden, viel met zijn hand in een mes en verrekke bovendien zijn linker heup (op 1-4-49 nog niet hersteld).
- 31-3-1949 Getroffene gleed uit op fruitafval en verwondde zijn hand aan een glasscherf (op 1-4-1949 nog niet hersteld).

Bibliotheek

438. De overgang van de Nederlandse Industrie van stukfabricage op serie- en massaproductie.

Een drietal artikelen van deskundigen uit de industrie, die dit onderwerp op drie verschillende manieren belichten.

Allereerst een omschrijving van de begrippen stukfabricage, seriefabricage en massafabricage. Daarna, in het eerste artikel, een overzichtelijk beeld van het nut, maar ook van de nadelen, van massafabricage.

De tweede schrijver beschouwt het probleem vanuit een bedrijfstechnisch standpunt.

De derde schrijver behandelt achtereenvolgens de wijzigingen in de techniek en de organisatie en de structuur van het bedrijf, die door de overgang op serie- en massafabricage noodzakelijk worden.

Juist nu wij zo duidelijk in ons bedrijf zien met welke technische en organisatorische problemen wij in aanraking komen bij het opvoeren van de grootte der series catalogusartikelen (en halffabrikaten) zullen vele leden van ons personeel kennis willen nemen van de „theorie” over dit onderwerp.

„Organisatie en Efficiency” — Nummer 3 — Maart 1949.

Op blz. 65 vindt U een artikel over de B.K.T., waarin de schrijver niet alleen nog eens in het kort de grondprincipes van de B.K.T. herhaalt, maar waarin hij zeer duidelijk aangeeft welke sociale betekenis hieraan ten grondslag ligt. Zeer lezenswaardig voor hen die zelf de B.K.T. als onderdeel van hun werk beschouwen en ook voor hen die er eens iets meer van willen weten.

„Economische Voorlichting” no. 67

Blz. 398, kolom 3. *Electrostatisch spuiten en uitdruppen.*

Circulatie tijdschriften

Men wordt verzocht in de circulerende tijdschriften geen aantekeningen of strepen te plaatsen. Dit is hinderlijk voor anderen.

Oplossing van de lettersalade puzzle

De verborgen zin luidt:

**RUSNELLKVENXRJU
ISTFSOTYBUCAWAA
RNEMENUTZISHADE
QUEERSTELEVOONE
ISWIXOXOMZOMPRA
CTISCHOENDJETEQ
IGHWORDENNEBOMS**

De zin van twaalf woorden is dus:

„snel en juist waarnemen is de eerste eis om praktisch te worden”.

Een goede raad voor oplosers van puzzles!

De oplossing van de tweede opgave is:

De wijn met fles kost	f 1.20
de fles kost	f 0.10

De wijn kost dus	f 1.10
is dan 1 gulden meer dan de fles.	

Het aantal inzendingen bedroeg 33 waarvan er 3 fout waren.

Er is dus ditmaal één prijs.

Bij loting viel de waardebon van f 2.50 aan G. Kok, afd. knipperij.

J. de Boef belaste zich met de verloting.

En nu de volgende:

NEDERLAND—FRANKRIJK.

Op 23 April a.s. is er weer eens een interland wedstrijd. Wij doen allen mee en gaan raden naar de uitslag.

U gelieve van het formulier gebruik te maken en dat liefst in blokletters in te vullen.

Inzendingen *uiterlijk* 22 April. Succes!

W. CARSTENS.

Slijpmiddelen

Toen de plannen tot uitbreiding van de slijperij ter sprake kwamen, kreeg ik natuurlijk meer contact met deze afdeling, dan voorheen het geval was geweest. Onwillekeurig zie je dan meer dan alleen de uitbreidingsmogelijkheden.

Zo zag ik Spies meerdere malen bezig met het „schijven lijmen”. Het viel me hierbij op, dat er voor de diverse bewerkingen, slijppoeder op de schijven gelijmd wordt van verschillende korrelgrootten.

NEDERLAND—FRANKRIJK

Ruststand Nederland, Frankrijk

Eindstand Nederland, Frankrijk

Ingezonden door:

No.

Afdeling:

Eén en ander was voor mij aanleiding eens wat studieboeken door te snuffelen, om zodoende een juist beeld te krijgen van hetgeen men onder slijpmiddelen verstaat. Naderhand heb ik de verzamelde gegevens in het kort samengevat tot onderstaand artikeltje:

In de industrie worden slijpmiddelen in velerlei vormen toegepast. Ze worden veelal met een bind- of plakmiddel gevormd tot slijpstenen, slijpschijven, schuurband, schuurlinnen of -papier.

In een slijpsteen zijn de korrels van het slijpmiddel te beschouwen als kleine beiteltsjes, die met hun scherpe snijkant spanen wegnemen van het te bewerken metaal. Deze spanen gelijken in alle opzichten op die, welke bij schaaft- en draaibanken worden verkregen. Deze beiteltsjes worden vastgehouden door de gebakken vuurvaste klei (porceleinaarde), het waterglas, de caoutchouc of schellak, in het algemeen door het bindmiddel.

Dit bindmiddel brokkelt of slijpt weg door schuren tegen het oppervlak van het werkstuk. De scherpe beiteltsjes worden na enig gebruik bot en zouden dus tenslotte ongeschikt zijn om te snijden en het werkstuk verhitten. Voor het zover gekomen is moeten zij door de toenemende druk tegen het werkstuk uit het bindmiddel losgebroken zijn, zodat de dieperliggende korrels vrijgemaakt worden. De hardheid van het bindmiddel moet hierop berekend zijn; is zij te groot, dan worden de korrels bot zonder los te raken en de schijf houdt op te snijden, is de schijf te zacht, dan blijft zij weliswaar goed snijden, maar de korrels raken te spoedig los en de schijf verslijt snel. Zoals hieruit volgt is het beter een te zachte schijf te gebruiken dan een te harde schijf te bezigen. Zacht metaal zal langer met eenzelfde slijpkorrel bewerkt kunnen worden dan hard, daarom mag bij het eerste de korrel langer vastgehouden worden en zal men dus voor zacht materiaal harde schijven moeten gebruiken en omgekeerd.

Voor zeer weke metalen, als koper en messing, gaat deze regel niet door. Wanneer daarbij de korrels niet spoedig los raken, zouden de poriën van de schijf met spanen gevuld raken, waarna deze ook niet meer snijdt. Men gebruikt daarvoor dus zeer zachte keramische of ook dichte elastische schijven, welke geen poriën hebben.

Het is niet alleen de hardheid van het te slijpen materiaal, dat de hardheidsgraad van de slijpsteen bepaalt, nog meerdere factoren, als omtreksnelheid e.d. oefenen daarbij invloed uit.

Om nu even terug te komen op de korrels of het slijpmiddel van de stenen, schijven, e.d., deze moeten aan de volgende eigenschap voldoen:

De korrels moeten hard en bros zijn, zodat er telkens door het breken van de korrels, nieuwe snijkanten ontstaan, ter vervanging van de bot geworden snijkanten. Vanzelfsprekend mag de korrel weer niet zo bros zijn, dat hij reeds splijt, voordat hij afgewerkt is, of dat er te grote stukken afbreken.

Er zijn in de handel natuurlijke en kunstmatige slijpmiddelen, die aan deze eisen voldoen.

Natuurlijke slijpmiddelen zijn:

1. Zandsteen (bestaat uit zuiver kiezelzure stoffen, waarvan kwarts de voornaamste is).

2. Puimsteen, ontstaan door stolling van vulkanische massa's.

3. Amaril, een aluminiumoxyde-houdende delfstof.

4. Diamant.

Hiervan is Amaril de voornaamste. Het percentage aluminiumoxyde of korund, bepaalt de kwaliteit. Naxos-amaril (van het Griekse eiland Naxos) bevat 57% korund, in de Oeral is het gehalte 35-40%, terwijl in de V.S. en Canada een grote hoeveelheid wordt aangetroffen met 15% korundgehalte.

Diamant wordt in verhouding tot de andere producten, slechts weinig voor industrieel gebruik toegepast.

Naast de natuurlijke slijpmiddelen is er een hele reeks kunstmatige, die in naam vaak meer verschillen, dan in hun chemische samenstelling.

De voornaamste kunstmatige slijpmiddelen zijn:

carborundum, met als hoofdgrondstoffen zand en koolstof, en kunstmatig korund, dat uit bauxiet wordt gewonnen.

In 1891 trachtte de Amerikaan Acheson kunstmatig diamant te maken. Hij mengde koolstof met klei en verhitte dit mengsel lange tijd door middel van een elektrische lichtboog. Het resultaat was weliswaar geen diamant, maar toch een stof, die in hardheid weinig voor diamant onderdeed.

Acheson gaf deze stof de naam: Carborundum.

Nadien wordt carborundum in diverse landen aangeemaakt, waarbij vrijwel steeds dezelfde methode wordt gevolgd. In een elektrische oven brengt men een mengsel van 52 gewichtsdelën zand, 35 gew.d. cokes, 11 gew.d. zaagsel en 2 gew.d. zout. Het zaagsel wordt toegevoegd om in de oven tijdens de verhitting het mengsel poreus te houden, terwijl het zout dient om ongewenste bijmengselen te binden.

Na ca. 36 uren verhitten wordt het carborundum in grote brokken uit de oven gehaald en vervolgens in molens verkleind in diverse korrelgrootten. Door middel van zeefinrichtingen wordt het carborundum gescheiden in verschillende groften, die internationaal dezelfde nummering hebben, namelijk van 12 t/m 220.

Het nummer geeft in dit geval aan hoeveel mazen de zeef heeft op een lengte van een Engelse duim. Hoe hoger het nummer, des te meer mazen per 1", dus des te fijner het slijpmiddel.

Ook het korund wordt momenteel kunstmatig aangeemaakt.

Hiertoe wordt het bauxiet uit de open groeven naar de fabriek gebracht, daar fijngemaakt in breekwerktuigen en vervolgens gesorteerd, zodat het ruwe materiaal reeds een grote mate van zuiverheid bezit. Het gebonden water in de grondstof wordt er eerst uit verwijderd door het op gloeihitte te brengen. Daarna wordt het, evenals bij de carborundumfabricage, in elektrische ovens gesmolten. Na afkoeling wordt het aldus gewonnen blok gebroken en geslibt.

Kunstmatig korund vinden we op de markt terug onder diverse namen, zoals: Crystolin, Alundum, Aloxite, Electrit, Diamantin, Electroruoin, Corubin, Sirubin, Abrasit, enz. enz.

TH. AALFS.

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

5638

REDACTIE: M. JONKMAN, W. CARSTENS, M. MOUTHAAN,

Directie-Fabriekskern

Vergadering van 5 Mei 1949

1. De heer van Osselen deelt mede te hebben vernomen dat verschillende leden van het personeel zich zorgen maken over de naaste toekomst. Zij vrezen dat tengevolge van de veranderende conjunctuur de omzetten zullen teruglopen en ontslag van personeel onvermijdelijk zal zijn met alle gevolgen van dien.

Naar aanleiding hiervan wil de heer van Osselen opmerken dat niet van hem kan worden verwacht dat hij voorspellingen over de gang van zaken in de toekomst zal doen en hij kan dan ook zeer zeker op geen enkele wijze garanderen dat niet eens omstandigheden ontstaan waarbij het ontslag van personeel onvermijdelijk is.

Hij meent echter dat hij gerechtigd is een geruststellend geluid te laten horen. Om te beginnen is het de moeite waard er aan te herinneren dat reeds gedurende langere tijd in de hele wereld en in het bijzonder in de Verenigde Staten in arbeiderskringen een uitgesproken angst aan de dag treedt voor een economische crisis die binnenkort zou kunnen uitbarsten, welke angsten geheel gebaseerd zijn op de ervaringen die men na de eerste wereldoorlog heeft opgedaan. Immers ook toen heeft zich aanvankelijk na de oorlog in het bedrijfsleven een hausse gemanifesteerd die in de jaren daarop gevolgd is door een geweldige crisis met massa-ontslagen op grote schaal, hetgeen in een enorm aantal arbeidersgezinnen een grote ellende heeft teweeg gebracht. Het is dus niet te verwonderen dat men bevreesd is dat deze gebeurtenissen zich na de tweede wereldoorlog zullen herhalen en daarbij moet dan wel er voor gewaarschuwd worden dat angst voor dingen die zouden kunnen gebeuren altijd verkeerd is.

Of ook dit keer een economische crisis voor de deur staat is een vraag waarmee velen zich bezig houden, maar de meest verbreide opvatting is toch wel dat, al is ongetwijfeld een terugslag te verwachten na de enorme opleving in de afgelopen jaren, een malaise van zo grote afmetingen als na de eerste wereldoorlog niet waarschijnlijk is.

Hoe het ook zij, in ons land constateren wij een afname van de kooplust en koopkracht en de gevolgen zijn overal merkbaar, wel degelijk ook in ons bedrijf. Dat echter in onze onderneming er enkelen blijken te zijn die zich in het bijzonder zorgen maken zal wel moeten worden toegeschreven aan het feit dat in Culemborg nogal wat kleine houtenmeubelfabrieken in moeilijkheden zijn geraakt die tot gevolg hebben gehad dat veel personeel ontslagen is. Ook de moeilijkheden met de jamfabriek in Geldermalsen heeft uiteraard niet nagelaten de nodige indruk te maken.

Het zal echter goed zijn hierbij na te gaan wat

o.m. de oorzaak is geweest van de tegenspoed dezer kleine Culemborgse meubelfabrieken. De meesten hiervan hebben zich onmiddellijk na de oorlog geworpen op de vervaardiging van allerlei artikelen waarnaar toen zeer grote vraag bestond en dit zijn in het algemeen producten geweest van bijzonder inferieure kwaliteit. De teruglopende conjunctuur nu heeft in de eerste plaats als gevolg dat het publiek weigert producten van slechte makelij te kopen en de fabrikanten die zich hierop hebben toegelegd ondervinden daarvan dan ook onmiddellijk de weerslag.

Waar nu in ons bedrijf er juist in het bijzonder naar wordt gestreefd een product op de markt te brengen van de allerbeste kwaliteit, mag men aannemen, dat als er moeilijkheden kunnen worden verwacht, wij later dan vele anderen aan de beurt zullen zijn. Hierbij kan worden opgemerkt, dat dit in de jaren 1929/1932 in ons bedrijf zo het geval is geweest.

De heer van Osselen merkt verder nog op dat in onze fabriek de toestand nog altijd zo is dat ons zeer veel prijsaanvragen bereiken waar wij niet op kunnen ingaan, omdat wij te zeer belast zijn met werk. Natuurlijk kan deze situatie veranderen maar zo lang die bestaat behoeven wij niet zo'n grote vrees te hebben voor gebrek aan werk.

Met grote nadruk verklaart vervolgens de heer van Osselen dat, indien onverhoopt de omzetten in ons bedrijf terug mochten lopen en maatregelen genomen zouden moeten worden om ons aan de zich wijzigende omstandigheden aan te passen, dan de allerlaatste maatregel zal zijn die waarbij personeel wordt ontslagen. De heer van Osselen zegt te goed te beseffen wat het voor de arbeiders en hun gezinnen betekent om zonder werk te geraken en hij kan dan ook de verzekering geven dat er heel wat zou moeten gebeuren voordat het besluit tot ontslag van personeel wegens gebrek aan werk genomen wordt. Hieraan voegt hij nog toe dat uiteraard het ontslag van personeel dat nu eenmaal blijkt voor het werk in deze fabriek niet geschikt te zijn zo af en toe noodzakelijk zal zijn. Dit is echter een normaal verschijnsel dat met de veranderende conjunctuur niets te maken heeft.

De voorzitter van de Kern, vraagt of zodra het bedrijf zich zou moeten inkrimpen, niet overwogen kan worden bv. de werktijd te verkorten zodat zo lang mogelijk het gehele personeel in dienst kan blijven.

De heer van Osselen antwoordt hierop dat hij gezegd heeft dat van alle maatregelen die genomen zouden kunnen worden om ons aan te pas-

sen aan de veranderende omstandigheden, die waarbij personeel wordt ontslagen de allerlaatste zal zijn. De maatregel die de voorzitter van de Kern voorstelt, beschouwt hij als op een na de laatste.

2. De Kern vraagt aan de Directie of een uitbreiding van het personeelfonds in overweging genomen kan worden. De Kern heeft zich voorgesteld, door het heffen van een bijdrage van het personeel zelf, het fonds de beschikking te geven over ruimere middelen, zodat een hoger percentage van de wachtdagen bij ziekte vergoed zou kunnen worden.

De heer van Osselen zegt, dat hij dit plan in theorie uitstekend vindt. Het streven om, in geval van ziekte, de financiële moeilijkheden voor de betrokkene zoveel mogelijk te beperken is op zichzelf lofwaardig. In de praktijk moeten wij echter zeer voorzichtig zijn omdat toch erkend moet worden dat er overal veel misbruik van soortgelijke maatregelen gemaakt wordt.

De Kern erkent dat er in ons bedrijf inderdaad wel eens gevallen voorgekomen zijn, die niet door de beugel konden. Maar dit werd dan ook door de Kern zelf gestraft met uitsluiting van de uitkeringen uit het personeelfonds. Overigens merkt de Kern op dat, als de arbeiders zelf aan het personeelfonds bijdragen, er grotere oppositie tegen de kwaadwillenden zal zijn.

De heer van Osselen vraagt aan de Kern eerst eens te onderzoeken of de arbeiders er in 't algemeen wat voor voelen. Daarna kan er nog eens verder over gepraat worden, terwijl dan tevens overwogen kan worden om andere vergoedingen die de fabriek verstrekt (bijv. bezoek aan specialist) eveneens uit het uitgebreide fonds te doen plaats vinden. Dit punt zal dus in de volgende vergadering opnieuw ter sprake komen.

Op Excursie.

Als ik ga schrijven en de directie hierbij dank breng voor het genotene, dan mag ik dat, dunkt mij, wel namens ons allen doen.

Het was wel de moeite waard, al was de dag wat regenachtig. Er waren geen uitvallers, dus gingen wij met z'n allen op stap, figuurlijk dan, want we gingen per trein.

Toen we in Mokum aankwamen riep een onzer: wat een mensen, als er bij ons zo veel op straat waren, liep het hele dorp uit.

Eerst het bezoek aan de B.K.I. tentoonstelling. Het gaat hier voornamelijk om de toepassing van de kunst bij de vervaardiging van massaproducten, dus de „fijne kunst” voor iedereen bereikbaar door redelijke prijzen. Ik voor mij wens dat velen dezer voorwerpen in het bezit kunnen komen van alle lagen der bevolking.

Welke dingen we zagen en uit welke landen, ik zal het niet noemen. Ik zou te veel moeten uitwijken en ik krijg ruimtevrees.

We stappen over naar het bezoek aan de oude kamers in het museum. Een van de suppoosten had van te voren beloofd ons iets prachtigs te laten zien.

Deze kamers zijn dunkt mij gesloten en alleen toegankelijk onder geleide. Wij zagen kamers met beeldhouwkunst en plafondschilderingen. Het laatste leek wel een uitgeslagen beeldengroep, werk waar mogelijk werkers van de oude gilden of later eenzame kunstenaars dagen, weken en sommige stukken jaren, aan hebben gewerkt. Er is een fijnheid aangebracht, waarvan het haast niet te geloven is dat het gemaakt kan worden. Wat moet men daarvoor een geduld hebben gehad. Hier is geen haast denkbaar, want dan zou het nooit zijn volbracht. Wij zagen stoelen en fauteuils waarop Napoleon I nog gehuisd had. Er stond hier en daar wel eens een stoel die er niet thuishoorde, maar in een andere kamer op z'n plaats zou zijn geweest. Maar het is een museum en daar komt dit meer voor.

Het werk was mooi, de kasten met geheime deurtjes en laatjes.

Wat waren onze voorouders toch bekwame beeldhouwers en schrijnwerkers. Al kijkende raakten wij ook hier weer uit en waren op straat voor we er erg in hadden.

Honger stillen en dorst lessen was het volgende programma-punt. Dat ging heel goed, gelegenheden genoeg in de stad. Over een half uur lopen in de stad klagen we niet.

2 Uur afspraak Amstelbrouwerij. Dat had met kunst niet veel uitstaande, maar was technisch groots. We hebben hier 1 $\frac{3}{4}$ uur van afdeling naar afdeling gesjouwd, geklommen, in temperaturen boven kookpunt en onder vriespunt geweest. Wij zijn geweest waar het ijs wordt gemaakt en zagen de broden ijs uit de kokers komen. We hebben gezien en gehoord hoe het graan tot ontkiemen werd gebracht. De getallen en hoeveelheden zijn fantastisch. We zagen hoe het weer wordt gedroogd, gebotteld en in andere ketels gebracht. Het voor uitvoer bestemde bier moet een lang gistingsproces ondergaan.

We hebben ketels gezien met een inhoud van 4500 hl, geheel van koper met een middellijn van 6 à 7 m. waarvan er 4 op een afdeling stonden. Hierin lag te sudderen wat eens bier zou worden.

In de machinekamers stonden turbines die een stad als Amersfoort van licht konden voorzien. Het is te begrijpen dat toen we in de lift stonden en zo'n 4 verdiepingen lager uitstapten, we lam waren van het slenteren en trappenlopen.

We werden in een ruimte gebracht onder de kantoren en schaftzaal voor het kantoorpersoneel. Tevens werd deze ruimte gebruikt voor berging van buitgemaakte trophéeën tijdens de jachtpartijen van verschillende directies. Het biertje dat ons zo uit de pan werd geoffereerd was heerlijk. Ook dit was werkelijk de moeite waard.

Het biertje en het bezoek raakten ten einde en we besloten de dag, die zo vlug was omgegaan, met wat te eten en te drinken en de jongens met een „bioscopie”, waarna de trein van 7.18 uur ons meenam in de richting Culemborg.

J. C. DUBOIS.

In de brand! — Uit de brand?

Onze vriend A. van Empel werd op Donderdagmorgen 21 April opgeschrikt door het bericht dat zijn woning en de door hem met zoveel moeite verworven inboedel in vlammen was opgegaan.

Als men zo in de letterlijke zin des woords „op straat staat” en door een samenloop van omstandigheden niet is verzekerd, dan is hulp dringend geboden. Zo dachten de leden van de afdeling draaijerij er tenminste over en in plaats van het gebruikelijke bloemetje op 27 April (zijn verjaardag) taste men ditmaal wat dieper in de zak en wist hiermede zijn keukeninrichting weer wat op peil te brengen.

Zijn fiets was als een verwrongen skelet uit de brand te voorschijn gekomen en hier zorgde de heer van Osselen voor een pleister op de wonde door hem hiervoor in de plaats een fonkelnieuwe „Rifton” te bezorgen!

Ook de fabriekskern wilde hier niet bij achterblijven en stelde een bedrag van f 75,— beschikbaar uit het Personeelfonds om de eerste onkosten op te kunnen vangen.

Van directiewege worden naartogende pogingen in het werk gesteld hem een nieuwe woning te verschaffen, zodat zijn tijdelijk onderkomen bij familieleden zo spoedig mogelijk onderbroken kan worden. Voor al deze dingen is onze gedupeerde vriend natuurlijk zeer erkentelijk; breekt echter de tijd aan dat hij een woning kan betrekken dan moet deze toch, al is het bescheiden, ingericht worden.

Daarom is onze vraag: wie heeft misschien huisraad in duplo en wil dit in bruikleen afstaan, zodat de tijd en gelegenheid geboden wordt om nieuw aan te kopen?

Eventuele aanbiedingen worden gaarne bij ondergetekende ingewacht.

H. VAN EMDEN.

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 22 Maart 1949	f 692,40
Storting door de N.V. van 22/3 t/m 18/4 1949	„ 99,—
Ziektepercentage 6 (198 × 50 cent)	
Ingehouden aan boeten van 22/3 t/m 18/4 1949	„ 14,75
	f 806,15
Af: Uitbetalingen van 22/3 t/m 18/4 '49	„ 63,42
Saldo per 19 April 1949	f 742,73

„Spaarkas”

Spaarkas per 22 Maart 1949	f 12783,64
Stortingen van 22/3 t/m 18/4 '49	„ 1355,10
	f 14138,74
Af: Door spaarders opgenomen van 22/3 t/m 18/4 '49	„ 1696,16
Saldo per 19 April 1949	f 12442,58
Er zijn thans 94 spaarders.	

A. DE BRUIN.

Personalia

Ontslagen:

12-4-1949	P. van Veen
30-4-1949	M. de Braaf
7-5-1949	St. v. d. Dungen.
1-5-1949	A. van Dillen

Onze gelukwensen voor:

J. Hunting met de geboorte van zijn zoon Johannes Pieter op 5-4-1949.
G. van Zandwijk met de geboorte van zijn zoon Teunis op 13-4-1949.
J. Uitman met de geboorte van zijn zoon Willem op 4-3-1949.
E. Wesker ter gelegenheid van zijn 12½-jarig jubileum op 10-4-1949.

Ongevallen.

- 2-4-1949 Linkerduim gekneusd bij het proberen van een stempel (werkt door).
- 4-4-1949 Bij het ombuigen van staafjes ijzer schoot getroffen uit en verwondde hierdoor rechter wijs- en middelvinger (12-4-1949 hersteld).
- 5-4-1949 Behulpzaam geweest bij electrisch lassen, hierdoor heeft getroffen lasogen gekregen (11-4-1949 hersteld).
- 6-4-1949 Getroffene kreeg diepe snijwond in de holte van linkerhand bij het verplaatsen van stalen platen (13-4-1949 hersteld).
- 6-4-1949 Tijdens het bramen afslijpen van platen kwam getroffen tussen de slijpmachine en verwondde rechter wijsvinger (op 11-5-1949 nog niet hersteld).
- 30-3-1949 Bij het afladen van platen stootte getroffen zich en verwondde linkerhand. Dit is later gaan zweren (werkt door).
- 29-3-1949 Getroffene verwondde rechter pink bij het afknikkelen van onderdelen van koperen lampen (op 11-5-1949 nog niet hersteld).
- 7-4-1949 Tijdens het schuren van kaartenkastjes stootte getroffen zich en verwondde linker ringvinger. Dit is later gaan zweren (op 11-5-1949 nog niet hersteld).
- 20-4-1949 Enige ribben gekneusd bij het verzetten van een materiaalbak. Getroffene struikelde over een werkkruk (op 11-5-1949 nog niet hersteld).
- 20-4-1949 Bij het slijpen van een beitel kreeg ge-

troffene stukjes staal in het linker oog (op 11-5-1949 nog niet hersteld).

- 21-4-1949 Getroffene kreeg een snijwond aan rechter wijsvinger bij het afzagen van een armleuning (werkt door).
- 27-4-1949 Door langdurig gebruik van een schroeven-draaier kreeg getroffen een blaar in rechterhand, welke stuk gegaan is (op 11-5-1949 nog niet hersteld).
- 2-5-1949 Rechter enkel verstuikt bij het betreden van een fabriekstrap (op 11-5-1949 nog niet hersteld).
- 3-5-1949 Een stapel kastjes, welke wat vet waren, gleed uit de handen van getroffen en verwondde getroffen de rechterhand (op 11-5-1949 nog niet hersteld).
- 29-4-1949 Bij het verzetten van platen verwondde getroffen zijn rechter pols. Dit is later gaan zweren (werkt door).
- 2-5-1949 Getroffene struikelde bij het halen van een zuurstoffles over de stangen van het lasapparaat en kneusde rechter pols (op 11-5-1949 nog niet hersteld).
- 7-5-1949 Tijdens het inzetten van een nieuwe staaf in draaibank linkerhand verwond (op 11-5-1949 nog niet hersteld).

Excursie

Zij die op Donderdag 7 April i.l. in de gelegenheid werden gesteld om de Jaarbeurs te Utrecht te bezoeken, betuigen hiermede hun hartelijke dank aan de Directie.

De leden van de afdeling gecomb. metaalbewerking.

Doorlichting

Op 25 en 26 Maart j.l. werden alle aanwezige leden van ons personeel doorgelicht. Na ontvangst van het rapport van het Centraal Bureau voor Keuringen op Medisch-Hygiënisch Gebied kunnen wij U thans mededelen dat ditmaal slechts 2 (van de totaal 271 onderzochte personen) voor een nader onderzoek naar het consultatiebureau zijn doorgezonden. Hierover hebben wij nog geen nadere berichten ontvangen, zodat wij wel aan kunnen nemen dat het geen gevallen van zeer ernstigen aard zijn. Ditmaal hebben ca. 30 echtgenoten van leden van ons personeel zich laten doorlichten. Het ware wenselijk dat een volgende keer de deelname van deze zijde wat groter is. Tenslotte is er een regeling met bovengenoemd bureau getroffen waardoor elk nieuw lid van ons personeel binnen enkele weken na het in diensttreden doorgelicht zal worden.

Ruimte!!!!

In de vorige Fabrieksfluit werd bekend gemaakt, dat alle bouwvergunningen binnen waren. Er is er echter intussen nog een bijgekomen en wel voor een gebouwtje waarin enkele toiletten en een waslokaaltje ondergebracht zullen worden. Dit gebouwtje komt naast de nieuwe bankwerkerij te staan. In de toekomst zullen de afdelingen, die in de buurt van de bankwerkerij werken dus over eigen toiletten en een eigen waslokaal beschikken. Het is nog wel niet zover, maar wij willen toch alvast weer een beroep op Uw medewerking en vindingrijkheid doen. Neem aan dat v. Maren goed en wel in de nieuwe bankwerkerij geïnstalleerd is. Dan moeten wij over een plan beschikken voor de opstelling van plaatwerkerij met bijbehorende afdelingen en draaierij. Afkantpersen en puntlasmachine mogen niet verplaatst worden vanwege de hoge kosten. Wilt U er eens over nadenken hoe U het zou inrichten? Voorstellen in te leveren bij ondergetekende.

A. PRINS.

Vakopleiding

In de maanden Mei en Juni zullen er weer enkele examens worden afgenomen. Allereerst de bekende examens van de leerlingen bank- en plaatwerken, die een leerovereenkomst met de Bemetel gesloten hebben. Het zijn er maar twee dit jaar en wel Th. Middelkoop en L. J. van Gasteren.

Bovendien zal, voor de eerste maal in ons bedrijf, het examen stempelmaker worden afgenomen. K. Smits zal de eerste zijn, die dit diploma van de Bemetel in de wacht zal trachten te slepen.

Tenslotte zijn er in de afdeling van v. Oostrum een vijftal collega's die nog niet zo lang in dienst van ons bedrijf zijn en die dus pas kort in het metaalvak zitten; ook zij zullen de gelegenheid krijgen om te laten zien dat zij de grondbeginselen al aardig onder de knie hebben. Dit vijftal heeft een opleidingsovereenkomst met de Bemetel aangegaan en zij zullen, als het proefwerk voldoende blijkt te zijn, een getuigschrift als „geoefend bank- en plaatwerker” uitgereikt krijgen. Ook in dit geval is het de eerste maal dat dit examen in ons bedrijf wordt afgenomen. Het betreft hier de volgende vijf personen: A. den Hertog, C. L. van Beest, J. Laponder, A. Peek en A. Nieuwkoop.

Het spreekt vanzelf dat wij alle kandidaten veel succes toewensen. Ook voor degenen, die zich moeite gegeven hebben deze mensen de nodige vakbekwaamheid bij te brengen, hopen wij van harte dat de drie verschillende examens een gunstig verloop mogen hebben.

Uitslag Nederland—Frankrijk

Het aantal inzendingen bedroeg 86. De juiste uitslag: rust 3-1, eindstand 4-1 werd door niemand geraden. Wij hebben gemeend toch een prijs toe te moeten kennen. Het was een puzzel! Bij benadering kwamen 3 personen voor de prijs in aanmerking. Het waren J. van Overbeek, afd. draaijerij, G. van Veen en H. de Ruyter, afd. stoffeerderij. Zij hadden als uitslag: ruststand 2-1, eindstand 4-2.

Bij loting viel de prijs aan J. van Overbeek. Hij ontvangt de boekenbon à f 2,50 en dus de afd. draaijerij de gevulde koek bij de koffie!

En nu de volgende opgaven.

KERSEN, KONIJNEN EN KIPPEN.

Naar het schijnt had men vroeger een eigenaardige methode om uit een aantal mededingers een echtgenoot te kiezen. Dat blijkt wel uit een oude sage, die vertelt, hoe een Boheemse koningin uit een drietal mededingers een keus deed. Zij gaf de mededingers n.l. het volgende raadsel op:

Een korfje bevat kersen. Hoeveel waren er oorspronkelijk, als de eerste minnaar de helft ontvangt plus nog één, de tweede minnaar de helft van de rest plus ook nog één en ten slotte aan de laatste de helft van de overige kersen en nog drie stuks. Het korfje is dan leeg. Kunt U nu vertellen hoeveel kersen er waren? U kunt hiermede wel geen Boheemse koningin winnen maar een boekenbon is ook niet te versmaden, tenminste..... als U nu nog het geval van de konijnen en kippen wilt bekijken. U bent nu toch aan het rekenen!

Een Chinees, het geval schijnt zich in China te hebben afgespeeld, had konijnen en kippen in een hok bijeengebracht. Of het nu in China de manier van tellen is wordt buiten beschouwing gelaten, maar in dit geval telde de Chinees 35 koppen en 94 poten en wist langs deze weg hoeveel konijnen en kippen hij had.

U kunt het natuurlijk ook wel vertellen?

Er wordt weer een stroom van inzendingen verwacht.

Dit zijn, nu de zomer weer zijn intrede gaat doen, de laatste opgaven. De belangstelling voor het puzzelhoekje was de afgelopen winter zeer groot en dat was prettig. Het ligt dan ook in de bedoeling a.s. winter met goede moed weer te beginnen met originele puzzles.

Tot de volgende reis!

W. CARSTENS.

Bibliotheek

„Metaalbewerking” van 1 April 1949.

Van de hand van H. J. Chamberland Eng. Ing. treft men een interessant artikel aan over „Vereenvoudiging van kwaliteitscontrole”.

Al slaat dit niet geheel op ons bedrijf toch zijn er tal van punten die de aandacht vragen.

Vooraf de beschouwingen over steekproef of stukcontrole zijn zeer lezenswaardig.

In „Metaalbewerking” van 15 April 1949 vindt men in Amerikaansvaria o.m. voor het ponsen van plaatwerk een samengesteld stempel.

Hierdoor is het mogelijk zonder nieuwe stempelen kosten verschillende fabricatiemogelijkheden te bereiken.

Organisatie en Efficiency. No. 4, April 1949

Een artikel over kleuren in het bedrijf. Enkele algemene regels, welke in de praktijk naar voren zijn gekomen worden genemd.

Vervolgens een overzicht van hetgeen te bereiken is door aandacht aan dit onderwerp te besteden. Tenslotte enkele praktijk voorbeelden.

Nu wij nieuwe afdelingen aan het bouwen zijn en in 't algemeen de indeling van onze fabriek gedeeltelijk herzien, zal er zeker belangstelling voor dit artikel zijn.

Een ander artikel behandelt de plaats, taak en functie van de bedrijfskadertrainer in een bedrijf. Allereerst zet de schrijver uiteen wat de taak van de trainer is en welke eigenschappen hij nodig heeft om iets te bereiken. Het laatste deel van dit artikel behandelt het „leiderschap” in de bedrijven in het algemeen en legt er de nadruk op dat „er hele andere eigenschappen voor nodig zijn om met mensen om te gaan, dan men dient te hebben voor het behandelen van dode stof”.

3,5 %

1ste periode 1949	: 4,5%
2de periode 1949	: 4,0%
3de periode 1949	: 4,0%
4de periode 1949	: 3,5%

Als de voortekenen ons niet bedriegen zal deze dalende lijn de volgende periode van richting veranderen. We liggen aan alle kanten vrij aardig in de buurt van onze begroting, zodat we alleen op de zwakke punten hoeven te letten om gerust te kunnen zijn. Een onzekere factor blijft er nog steeds, n.l. die der onkosten. Tot nu toe werden de resultaten berekend met de begrote onkosten. Zodra de werkelijke cijfers van de eerste perioden van dit jaar bekend zijn, gaan we met die cijfers werken. Dan zal dus het feit of wij indertijd meer of minder onkosten gemaakt hebben dan begroot was, invloed op de winstberekening gaan uitoefenen.

Ziekteverzuim is ditmaal iets lager dan het beste resultaat van dit jaar, n.l. gemiddeld 13½ man. Ongeval is vrij hoog (4 man) en vacantie is zeer hoog (16½ man), hetgeen echter verklaard wordt door de 2e Paasdag en door de excursie naar de Jaarbeurs.

Een dezer dagen beklagde een van de bazen zich er over dat de arbeiders, die in de Ziekte- of de Ongevallenwet gaan, zo dikwijls niet de moeite nemen dit even aan hun baas te melden. Een kwestie van beleefdheid dus. Absent is weer laag (1 man). Totaal waren er gemiddeld 35 man afwezig, hetgeen dan toch maar een hoogterecord voor dit jaar is.

In de tijden besteed aan schoonmaken, enz. vinden we zowel gunstige als ongunstige verschijnselen.

	gem. eerste	4e periode '49
	drie perioden '49	uren/week
uren/week		
schoonmaken	(432-8)	48
41		
sjouwen	(432-2)	96
85		
voormannen	(432-5)	162
165		
afd. onkosten	(434)	78
84		
Totaal		384
		375

Gunstig is dus dat schoonmaken en sjouwen in het totaal beneden het gemiddelde van de voorgaande drie perioden liggen, waarbij schoonmaken in verhouding zeer mooi voor de dag komt. En dat juist in deze schoonmaaktijd! Het zuinig zijn met de indirecte uren moet natuurlijk niet overdreven worden. Het is van groot belang dat we in een ordelijke omgeving werken. Sjouwen zou nog lager geweest zijn als lakkerij en montage niet gemiddeld 23 uur per week voor hun rekening hadden genomen. Maar daar staat dan ook tegenover dat er wel het een en ander naar de expeditie is gebracht.

Ongunstig blijft de post afdelingsonkosten. Weer hoger dan het gemiddelde van de drie vorige perioden. Een verontschuldiging is inderdaad dat er net twee grote reparaties aan ponsmachines in deze periode vielen. Maar zonde blijft het.

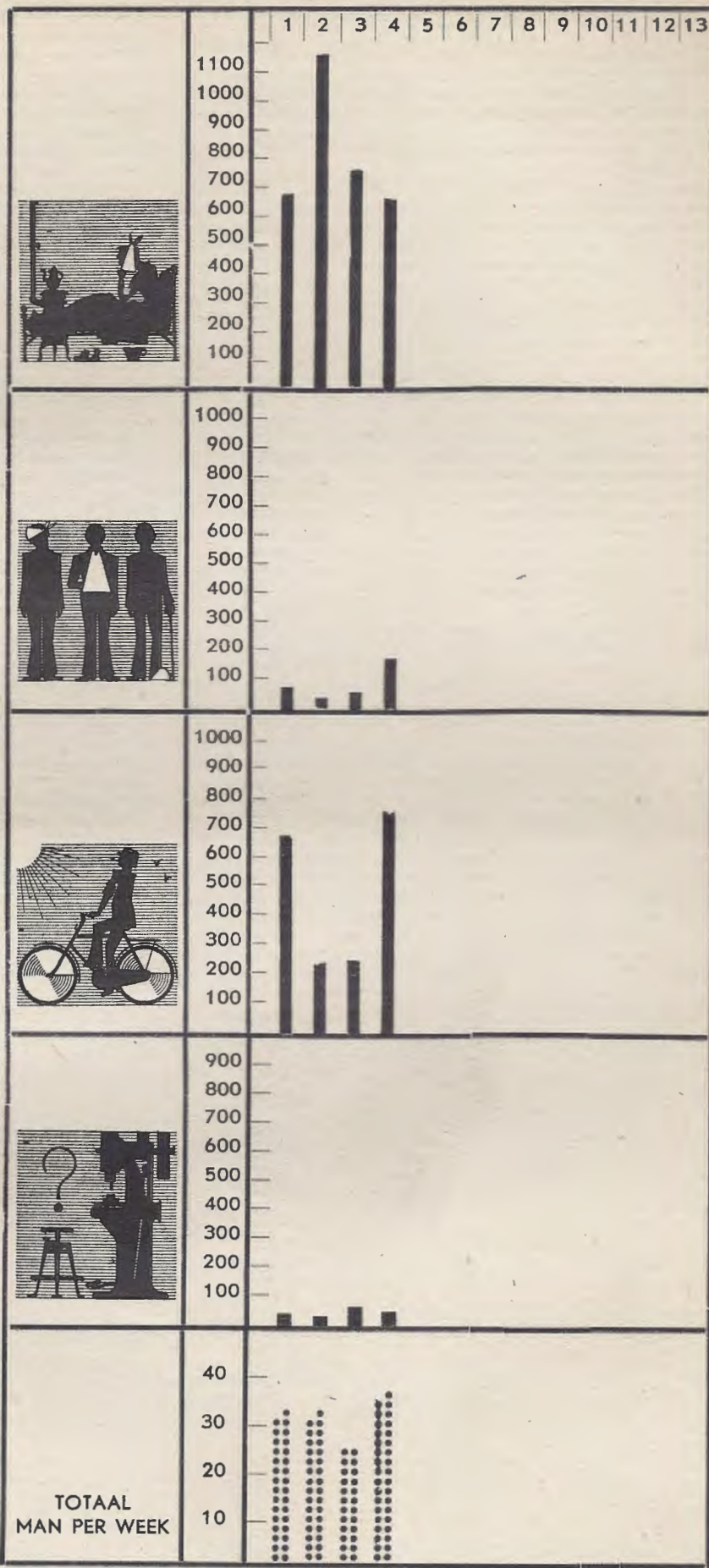
De nacalculatie bedroeg ditmaal 97% van de voorcalculatie, het beste resultaat van het jaar dus. Hiermede zakt het gemiddelde sinds 1 Januari op 99%. Het lijkt mij toch geen overdreven optimistische verwachting om een herhaling van het vorig jaar, toen we op 96% eindigden, te voorspellen. Wij moeten er even nota van nemen dat de gemiddelde oververdiensite van de tarieforders wat opgelopen is, hetgeen wel te verwachten was nu wij steeds meer herhaling van orders krijgen. Aan de andere kant blijkt hier ook uit, hetgeen aan de individuele orders goed te zien is, dat het verschil in bestede tijd tussen uurloon- en tarieforders groot blijft. Ik wil dadelijk toegeven dat onze geringe plaatvoorraad, die gelukkig belooft te verbeteren, in verschillende afdelingen een remmende invloed kan hebben. De afdelingen die onder de 90% zijn gebleven en dit zijn op de koperslagerij lampen na juist afdelingen die nogal veel tariefwerk hebben, zijn de plaatwerkerij, koperslagerij, ponsen, draaien, buigen en autogeen lassen. Er zijn nog maar drie afdelingen die vanaf het begin van het jaar onder de 90% konden blijven: boren/tappen, buigen en puntlassen. Drie andere afdelingen, zagen, ponsen, draaien, staan er vlak tegen aan, n.l. op 91%.

De ingeleverde kaarten overtroffen de begroting met 2%, waarbij het grotere aantal arbeiders positief en de afwezigheid van gemiddeld 35 man en het vele reparatie- en fabriekswerk negatief gewerkt hebben.

De fabrieksomzet, dat is dus het totaal van loon, materiaal en kosten behorende bij de ingeleverde kaarten, was precies gelijk aan de begroting.

Zoals gezegd, veel zal afhangen van de werkelijke onkostencijfers. Een volgend maal zullen wij die cijfers aan een uitgebreid onderzoek onderwerpen.

A. PRINS.

Angst voor Mechanisatie

Wij hebben het zelf allemaal beleefd: de oorlogvoering is een groot machinaal bedrijf geworden. We leven in een wereld, waarin ook de oorlog gemechaniseerd is. De machine wordt op alle wijzen en tot in de perfectie gebruikt.

Is de machine daarom een monster, een boosaardige zaak? Neen!

Eigenlijk is elke machine een levenloos ding. Of het nu een machinegeweer of een schrijfmachine is, een bromtol of een machine om aardappelen te schillen. Uit eigen beweging doet een machine niets. Pas als een levend wezen de machine gebruikt, richt, bestuurt, afstelt, kan zij iets presteren. Iets goeds of iets kwaad. Maar dat goede of kwade hangt af van de bestemming die de mens aan een mechaniek geeft en vooral van het gebruik, dat hij ervan maakt, vrijwillig of gedwongen.

Als U over „gemechaniseerde oorlog” spreekt, dan betekent dat o.a. dat oorlog ook anders gevoerd kan worden. Dat gebeurde dan ook, nog niet zo heel lang geleden. In dit opzicht is er geen verschil tussen de gemechaniseerde oorlog, een mechanische piano, het gemechaniseerde verkeerswezen en het gemechaniseerde massavermaak in de bioscoop. De oorspronkelijke bediening of verrichting is vervangen door een in wezen levenloos apparaat. Wat is er niet al gemechaniseerd. Van koets naar auto, van kaars naar lamplicht, van zeis en dorsvlegel naar maai- en dorsmachine, van muzikant naar gramfoon, gaat U maar verder. Zelfs het proces der vreedzame mechanisatie boezemt ons dikwijls schrik in. Waar blijft de mens, vraagt men zich af.

De angst voor de mechanisatie is al oud. De werkende mens heeft zich ertegen verzet: omdat hij er zeer wezenlijk een oorzaak in zag van werkvermindering en dus van werkloosheid. En omdat hij er een vijand in voelde van alle eigen, zelfstandig schepende arbeid. Hij behoefde niet meer geschoold te zijn. Hij behoefde niet meer een meester te worden in zijn vak, dacht hij.

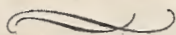
Is de mechanisatie evenwel noodzakelijk? Ja!

Hoe zou de geweldige bevolkingstoename (in Europa in de laatste 150 jaar van 180 tot circa 500 millioen) in leven hebben kunnen blijven als we nog op de vroegere manier waren blijven werken. Dat de invoering van machines menselijke arbeidskracht vervangt en daardoor tot werkloos-worden kan bijdragen — wie zal het ontkennen? Maar telkens opnieuw is gebleken, dat na verloop van tijd weer menselijke arbeidskracht voor nieuw, ander werk nodig was. In de tussenliggende tijd echter vallen de slacht-

offers. Het inzicht is doorgebroken, dat er voor gezorgd moet worden, dat deze gevolgen van rationalisatie en mechanisatie meteen worden opgevangen. Dit kan op 2 manieren. In de eerste plaats leert men steeds verder in de toekomst zien. Men leert hoe langer hoe beter berekenen wat de gevolgen van een bepaalde maatregel zullen zijn. Daar kan men zich dus tegen wapenen en op voorbereiden. Daarnaast moet men als tweede middel altijd houden, de voorzorg tegen de onzekerheden die ondanks alles altijd blijven bestaan. Er zijn langzaam maar zeker stelsels van sociale verzekering gegroeid, die bescherming bieden. In onze Volksvertegenwoordiging is het wetsontwerp op de werkloosheidsverzekering in behandeling. Wij kennen de omscholing en herscholing. Deze voorzorgen nemen evenwel niet weg, dat aan het scheppende, zelf-vormende vermogen van de mens door de machine geen goed gedaan is. Er zijn naturen, die de vreugde van het zelf-doen moeilijk in het gemechaniseerde werk kunnen vinden. En al moge het geest-dodende een wel niet zo tastbare bedreiging zijn als de uit mechanisatie voortkomende werkloosheid, het moet daarom niet minder als een wezenlijk gevaar voor de mensen beschouwd worden. Doch ook hier zien wij een tegenpool. Hoeveel bezigheden heeft de arbeidende mens zich niet geschapen om zelf wat te presteren, waarin hij bevrediging vindt voor zijn behoefte om hoe-dan-ook scheppend werkzaam te zijn? Hebt U wel eens gelet op hetgeen de sportbeoefening voor ons méér betekent dan alleen lichamelijke ontspanning?

Hoevelen vervullen niet een functie in ons democratische, op zelf-werkzaamheid ingericht verenigingsleven? Het onderhouden van planten en tuintjes bevat eveneens een element van zelfdoen. En dan tenslotte iets waar men heel vaak aan voorbij gaat: de duizend-en-één hobbies — het knutselen, het vervaardigen van kleine dingen, het aanleggen van verzamelingen, dat is eveneens een eigen domein!

De machine op zichzelf betekent noch goed noch kwaad. Zij maakt, dat wij vandaag leven kunnen en gisteren konden doden. Maar wij, mensen, bepalen wat er mee gebeurt. En dat legt ons verantwoordelijkheid op. Zo kwamen we ertoe om de werkloosheid, welke door het gebruik van machines kan optreden, te bestrijden door sociale maatregelen en voorzorg. Zo zullen wij ons in de toekomst steeds meer moeten afvragen wat de gevolgen van de mechanisering zullen zijn om daartegen tijdig maatregelen te nemen. Maar laten wij daarnaast de andere elementen in ons leven, in ere houden, die tegen het geestdodende van de machine een tegenwicht vormen, onze vrije tijd en onze liefhebberijen!

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

5724

REDACTIE: Mej. M. JONKMAN, TH. AALFS, W. CARSTENS, H. VAN EMDEN EN M. MOUTHAAAN.

Van de Redactie.

Aan de redactie is de taak gesteld de leden van het personeel op de hoogte te houden van alles wat er in het bedrijf leeft. Hoewel zij hierin wordt bijgestaan door verschillende lezers, bleek de behoefte de kring van vaste medewerkers uit te breiden. Tot ons genoegen vonden wij de heren Th. Aalfs en H. van Emden bereid in den vervolge mede deel uit te maken van de redactie. Het is de bedoeling „De Fabrieksfluit” niet alleen een mededelingenblad te doen zijn, maar ook een middel om tot meer contact, samenwerking en begrip voor elkaars werk te komen. Dit alles is echter slechts mogelijk indien het ons gelukt Uw belangstelling te wekken en te behouden, hetgeen ons streven is en waartoe wij vertrouwen dat U zult willen medewerken.

Wij hopen dan ook dat U zult voortgaan Uw bijdragen, voorstellen en verzoeken aan ons toe te zenden.

Directie-Fabriekskern

Bijeenkomst van 7 Juni 1949.

1. De heer van Osselen merkt op dat er in Juli verkiezingen voor een nieuwe Kern en een nieuwe Tariefcommissie gehouden moeten worden. Volgens ons Reglement voor Werkliedenvertegenwoordiging moet een lid van de Kern minstens 23 jaar oud zijn en minstens 2 jaar in dienst van ons bedrijf zijn. Zij die tenminste één jaar in dienst zijn en de leeftijd van 21 jaar bereikt hebben, mogen kandidaten stellen en aan de verkiezingen deelnemen. Kandidaten kunnen gesteld worden door minstens 10 kiesbevoegde werklieden en tevens, volgens art 23 van de C.A.O., door de contracterende werknemersvakverenigingen. Kandidaten moeten vóór Zaterdag 25 Juni a.s. bij de heer Prins worden ingediend. Het lidmaatschap van Kern en Tariefcommissie is onverenigbaar. Vóór een nader te bepalen datum kunnen de vijf groepen, waarin de fabriek indertijd is ingedeeld kandidaten uit hun midden stellen, waaruit door de directie, in overleg met de Kern, per groep een lid van de T.C. zal worden aangewezen. Leden van de T.C. moeten 24 jaar oud zijn en 3 jaar in dienst van ons bedrijf zijn. Kiesbevoegd zijn zij die 21 jaar oud zijn en 1/2 jaar in dienst zijn.
2. De heer van Osselen deelt mede dat het College van Rijksbemiddelaars vergunning heeft verleend tot het doen van extra-uitkeringen tot een maximum van 2% van het jaarloon. Dit betekent dat wij een week uurverdiens te extra mogen uitkeren. Namens het fabriekspersoneel verzoekt de Kern deze uitkering voor de vacantie uit te betalen. Na overleg met de Beambtenkern wordt dit door de heer van Osselen toegezegd.
3. De Kern merkt op dat de tegenwoordige opstelling van het fietsenrek aanleiding tot klachten geeft. De fietsen hebben erg te lijden van regen en zon. Er zal getracht worden de toestand enigszins te

verbeteren, hoewel men er rekening mee moet houden dat het hier een tijdelijke opstelling betreft. Het ligt namelijk in de bedoeling om, als de diverse verbouwingen van de zomer achter de rug zijn, een definitieve fietsenstalling dicht bij het uitgangshek in te richten.

4. De Kern informeert naar de mogelijkheid om in de nieuwe wasgelegenheid bij de bankwerkerij enkele douche-cellen te bouwen. De heer van Osselen zegt dat dit te kostbaar zou zijn. In het nieuwe waslokaal zal een warmwatervoorziening worden aangebracht, zodat de gelegenheid om zich behoorlijk te wassen aanzienlijk verbeterd zal worden.
5. Tenslotte komt de Kern met een definitief voorstel voor de uitbreiding van het personeelsfonds. De bedoeling is om 1/2% van het uurloon (berekend over de hele guldens) in te houden als bijdrage van het fabriekspersoneel. De bijdrage van het bedrijf blijft ongewijzigd, zodat het personeelsfonds over ruimere middelen zal gaan beschikken. Het zal dan mogelijk zijn de wachtdagen tot een bedrag van 80% van het uurloon (niet uurverdiens te!) te vergoeden. Van het personeel wordt geëist dat de huisdokter onmiddellijk bij het begin van de ziekte gewaarschuwd wordt, terwijl de Kern zich voorneemt om een strenge „leeken-controle” uit te voeren. De heer van Osselen vindt het idee zeer sympathiek en geeft dan ook gaarne zijn toestemming om deze voorstellen in de praktijk te brengen. Hij wil echter een proeftijd van zes maanden aanhouden, terwijl opvallende wantoestanden als gevolg van deze regeling, te allen tijde tot stopzetting kunnen leiden. Niemand van het fabriekspersoneel mag gedwongen worden aan deze regeling deel te nemen. Aangezien er nog enkele administratieve bijzonderheden besproken en geregeld moeten worden, zal nader bekend gemaakt worden wanneer deze regeling in werking zal treden. Intussen worden alle leden van het fabriekspersoneel, die op- en aanmerkingen hebben, verzocht deze met de Kern te bespreken. Zij die beslist niet mee willen doen dienen dit ook aan de Kern op te geven.

„Personeelfonds”

Door de bijdrage van het personeel zelf worden de uitkeringsmogelijkheden groter en wij hopen dat het verantwoordelijkheidsgevoel van de leden van het personeel eveneens groter zal worden. Wij rekenen op Uw aller medewerking om dit plan te doen slagen, waardoor verdere uitbreiding van het fonds in de toekomst mogelijk zal worden. Wij wijzen er nog op dat zij, die zich niet aan de gestelde regels houden, tijdelijk of definitief van uitkeringen uit het personeelfonds uitgesloten kunnen worden.

DE FABRIEKSKERN.

Winstdeling

Op 7 Januari van dit jaar hebben wij door middel van een mededeling op het aankondigingsbord uiteengezet hoe de winstuitkeringen gewijzigd zouden worden. Toen wij dit deden, waren wij echter nog niet in het bezit van de officiële goedkeuring voor deze gewijzigde regeling van het College van Rijksbemiddelaars.

Het is voor ons een grote voldoening thans mededeling te kunnen doen van het feit, dat het College van Rijksbemiddelaars zijn goedkeuring aan onze winstdeling in zijn verbeterde vorm heeft gehecht. Wij mogen zo onder elkaar onze vreugde over dit resultaat wel eens tot uiting brengen. Aan de snelle en betrouwbare wijze waarop de afdelingen boekhouding en bedrijfsbureau het nodige cijfermateriaal weten te verwerken hebben wij een winstdeling-systeem te danken, zoals geen enkel ander bedrijf in Nederland er op na houdt.

Het lijkt ons nuttig onze mededeling van 7 Januari van dit jaar hieronder te herhalen.

„Teneinde zoveel mogelijk rekening te houden met de wensen van de Overheid en ook omdat wij daarin een werkelijke verbetering zien, hebben wij in overleg met Fabrieks- en Beambtenkern besloten met ingang van dit jaar de winstuitkeringen te wijzigen als volgt:

Het gedeelte van de fabriekswinst dat voor uitkering onder het personeel in aanmerking komt, blijft op dezelfde wijze als voorheen berekend. De uitkeringen voor zover die niet meer dan 4% van het over de afgelopen periode genoten loon resp. salaris bedragen, worden gelijk vroeger het geval was, ten volle uitbetaald.

Zodra echter deze 4% wordt overschreden, dan zal van dat gedeelte der uit te keren winst dat boven de 4% uitkomt de helft in geld worden uitgekeerd, terwijl de andere helft op naam van de betrokkene op een speciale spaarrekening wordt bijgeschreven.

Wanneer dus een winstaandeel van bijv. 6% wordt bereikt, dan wordt 5% in geld uitbetaald en 1% gaat naar bovenbedoelde spaarrekening. Deze „spaarrekening” moet niet verward worden met de reeds bestaande „spaarkas”, welke laatste te allen tijde ter beschikking staat van de betrokken spaarders.

De gelden der spaarrekening daarentegen worden bij een bankinstelling in depôt gegeven en de op deze rekening gekweekte spaarsaldi worden slechts aan de betrokkenen uitgekeerd bij het verbreken der dienstbetrekking, om het even of dit bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd of voor dien tijd plaats heeft.

Het doel van de spaarkas is dan ook geheel verschillend van dat van de spaarrekening.

Over de gelden van de spaarkas kan men naar eigen goeddunken beschikken, hetgeen in het algemeen het geval zal zijn bij huwelijk, ziekte, bijzonder grote aankopen, enz.

De gelden der spaarrekening echter dienen uitsluitend als uitkering bij het beëindigen der dienstbetrekking, in het bijzonder als spaarduit voor de oude dag.

De wijze waarop de gelden der spaarrekening zullen worden beheerd zal t.z.t. een punt van overleg uitmaken met beide Kerns.

DE DIRECTIE.

4,5 % (+ 0,5 %)

1ste periode 1949 : 4,5% (+ 0,5%)
2de periode 1949 : 4,0%
3de periode 1949 : 4,0%
4de periode 1949 : 3,5%
5de periode 1949 : 4,5% (+ 0,5%)

Zoals afgesproken zullen wij eerst onze aandacht besteden aan de onkostenposten. Door een fraaie spurt van de boekhouding beschikken wij thans over de gegevens betreffende de resultaten van de eerste vier perioden van dit jaar. U weet misschien nog wel, dat voor de berekening van de fabriekswinst, de

begrotingscijfers van de onkostenposten gebruikt worden totdat de cijfers van de werkelijk gemaakte kosten beschikbaar komen. Zijn de werkelijke kosten hoger dan begroot was, dan wordt het dus een zwaardere opgave om winst te maken. Omgekeerd heeft elke besparing op kosten verhoging van de winstkans tengevolge. Welnu, de kosten van de eerste vier perioden bedroegen 106% van de begroting. Er zijn natuurlijk posten waar wij, als personeel, weinig invloed op kunnen uitoefenen. Die vallen onder de allerhoogste bedrijfspolitiek, welke door commissarissen en directie wordt bepaald. Voorbeelden van deze posten zijn afschrijvingen gebouwen, machines, enz., assurantie, belastingen (waar zelfs de directie niets over te zeggen heeft!) en dergelijken. Wij zullen onze aandacht besteden aan onderstaande onkostenposten, waarbij de grote verschillen met de begroting door een + aangeduid zullen worden:

	boven 120% van begroting	beneden 80% van begroting
407/8 verwarming		
409 verlichting		
414 reparatie en onderhoud gebouwen	+	
433 stroomverbruik		
434 afdelingsonkosten	+	
435 gas en water		
438 proeffabricage	+	
439 garantie	+	
440 onderhoud fabrieksinventaris		
445 telefoongesprekken		+
446 kantoorbenodigdheden	+	
447 tekenkamerbenodigdheden	+	
449 porti en zegels		
450 abonnementen/contributies		
452 emballage	+	
455 toonkamerkosten A'dam		
456 toonkamerkosten R'dam		
458 catalogi en cliché's		+
459 reclame		+
461 advertenties en cliché's		
462 tentoonstellingskosten	+	
463 huur transportauto	+	
464 verkoopvrachten		+
468 verpakkingsmateriaal		
469 foto benodigdheden		+
470 verkoopkosten diversen		

U kunt zelf nagaan met welke van deze posten U in Uw dagelijks werk in aanraking komt en U kunt dan tevens nagaan welke invloed U op deze resultaten kunt uitoefenen.

Ziekteverzuim bereikte in deze periode een laagte-record voor 1949 n.l. gemiddeld 11 man. Ongeval blijft nogal hoog (3 man) en vacantie eveneens (9½ man) door het snipperen op de Nationale Feestdag en enkele excursies. Het verzuim van de Leerdammers is, sedert 1 Mei, met 3 perioden per man per dag verminderd, hetgeen in gunstige zin werkt. Absentie is hoog (2 man), hetgeen voornamelijk het gevolg is van enkele mensen, die niet zijn komen werken nadat zij van een ziekte hersteld waren. Totaal waren gemiddeld 26 man afwezig, hetgeen meer is dan 1 op 10 man aanwezig.

	gem. eerste 4 perioden in 1949	gem. vierde periode 1949
	uren/week	uren/week
schoonmaken (432-8)	46	51
sjouwen (432-2)	94	140
voormannen (432-5)	162	175
afd. onkosten (434)	80	52
	382	418

Over schoonmaken valt niets bijzonders te zeggen. Sjouwen is enorm hoog en weer zijn het de afdelingen lakkerij en montage, die zich hieraan te buiten gaan. Met gemiddeld 54 uur per week maar liefst. Voormannen is ook normaal en afd. onkosten is weer veel beter. Het totaal moet een stuk zakken. Van alle

productieve arbeiders zijn er gemiddeld 8 met deze indirect productieve werkzaamheden bezig geweest.

De nacalculatie bedroeg 94% van de voorcalculatie. Dat is mooi werk. Het totale gemiddelde sedert 1 Jan. zakt hiermede op 98%. Aangezien de voorcalculaties het hele jaar praktisch niet veranderen, is dit de beste maatstaf voor wat er in de fabriek bereikt wordt op het gebied van werkmethodeverbetering, beperking van tijdverlies enz.

Onder de 90% zijn gebleven: plaatwerkerij, bankwerkerij, ponsen, draaien, boren/tappen, buigen, autlassen, puntlassen en galvanische afdeling.

Een groot aantal afdelingen dus met een laag percentage, waaruit te concluderen valt, dat er enkele afdelingen zijn, die het gemiddelde bederven. Die afdelingen moeten dus speciaal onder de loupe genomen worden. Sedert 1 Jan. zijn de afdelingen draaien, boren/tappen, buigen en puntlassen onder de 90% gebleven. Draaien is er dus bijgekomen sedert de vorige periode.

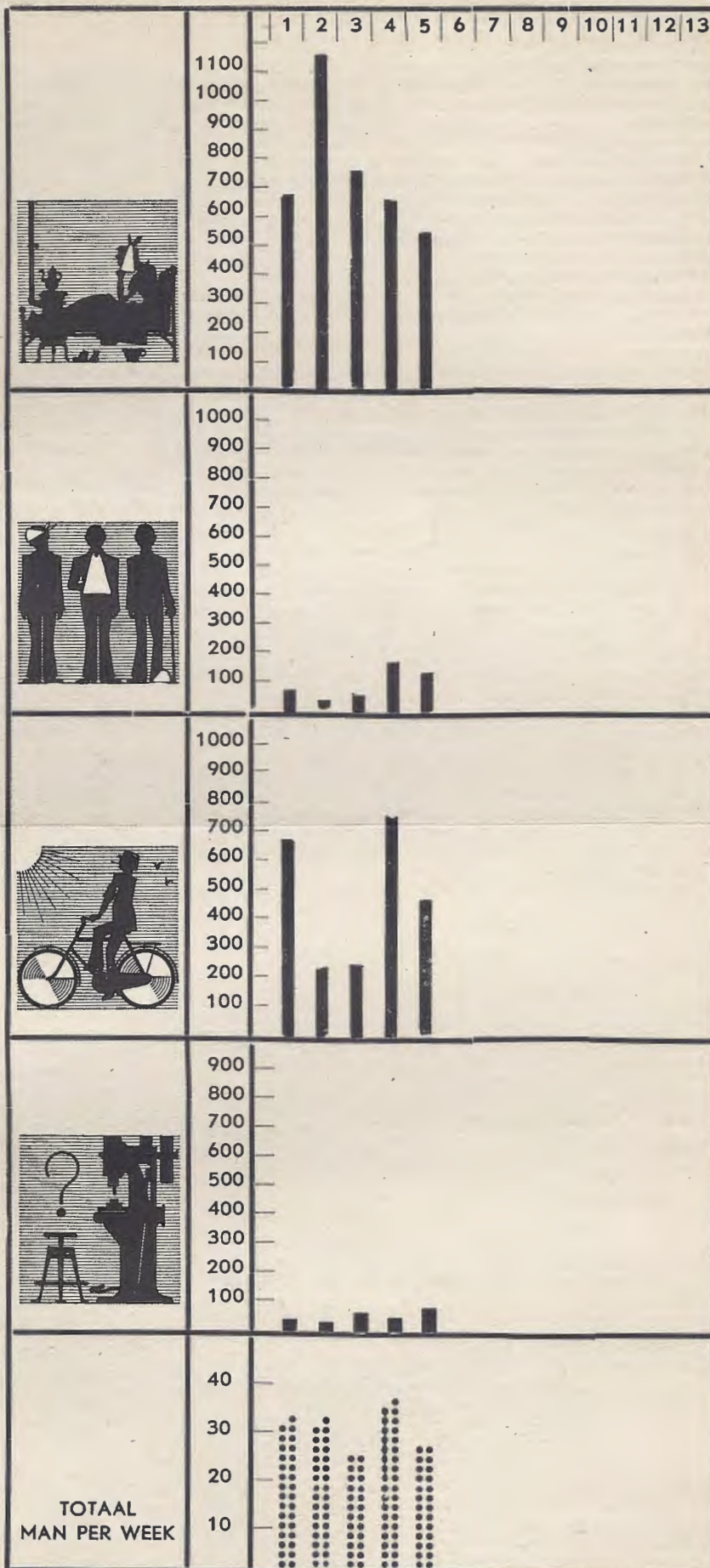
Zowel de ingeleverde kaarten als de fabrieksomzet bleven ca. 1% onder de begroting. De winst is dus een gevolg van de zeer gunstige verhouding tussen na- en voorcalculatie geweest.

Tenslotte wil ik nog twee algemene opmerkingen maken. De eerste staat in verband met de boekhouding. Momenteel wordt er een onderzoek ingesteld naar de wijze waarop het voor de boekhouding mogelijk gemaakt kan worden om de bedrijfsresultaten op kortere termijn op tafel te leggen. Bij dit onderzoek is zeer duidelijk naar voren gekomen dat de overige afdelingen van het bedrijf de boekhouding in dit streven belangrijke steun kunnen verlenen. Zorg dat de administratie, die van U verlangd wordt, prima in orde is. Maak bijv. geen vergissingen met ordernummers! Elke fout of vergissing moet worden uitgezocht en daar gaat juist veel tijd in zitten.

Als orders in de fabriek klaar zijn, zorg dan dat **alle** loonkaarten ingeleverd zijn. Elke keer dat een order onderbroken wordt veroorzaakt dit extra werk op de boekhouding. In 't algemeen: hoe ordelijker en regelmatiger alles verloopt, hoe gemakkelijker het voor de heer de Bruin wordt om snel en duidelijk verslag uit te brengen van wat er gebeurd is.

Mijn tweede opmerking betreft mijn voorspelling van twee perioden geleden, dat het winstpercentage wel zou gaan dalen. Ik moet eerlijk bekennen, dat ik mij vergist heb. De ongunstige invloeden van bepaalde factoren heb ik overschat, waardoor ik de conclusie trok, dat wij het zelf aan het bederven waren. De feiten hebben bewezen dat de gunstige factoren de overhand hebben gehouden. Gelukkig maar!

A. PRINS.

Tijdschriften

Metaalbewerking van 13 Mei 1949.

De warmtebehandeling van matrijzen- en snijstempels is een werkzaamheid die in de gereedschapmakerijen met de grootste voorzichtigheid moet geschieden.

Het komt toch veelvuldig voor dat na een kostbare bewerking zich na het harden gebreken voordoen, die het werkstuk ongeschikt maken om er mee te gaan produceren. Vormverandering, scheurtjes en hamerslag zijn hiervan wel de voornaamste gevolgen. Dit heeft vooral de laatste jaren een punt van onderzoek uitgemaakt waarvan de resultaten zijn samengevat in een artikel van de heer R. A. Smith. Deze behandelt op uitvoerige wijze verschillende problemen zoals voorwarmen, zoutbadbehandeling, afschrikken, enz.

Tenslotte vindt men een zeer handige tabel voor het aantal graden en de tijdsduur die men bij de warmtebehandeling moet aanhouden.

v. E.

Bedrijf en Techniek no. 71 d.d. 14 Mei 1949.

„Kleuren in de werkplaats”.

Over bovenstaand onderwerp verschijnen in Amerika maandelijks tientallen publicaties. Geen wonder dus dat hiervan iets tot ons land, ja zelfs tot ons bedrijf, is doorgedrongen.

„Staalharding met poeders en pasta's.”

Voor de oorlog werden alle staalhardingspoeders uit Duitsland geïmporteerd. Thans fabriceert de N.V. Algemene Norit Mij. hardingspoeders en pasta's, speciaal voor inzetstaal. Het gebruik en de werking is in een beknopt artikel behandeld.

Bedrijf en Techniek no. 72 d.d. 28 Mei 1949.

In de dagbladen lezen we reeds interessante artikelen over het nieuwe K.L.M.-kantoorgebouw te Den Haag. Het verwondert ons dan ook niet dat Bedrijf en Techniek ons hierover nogmaals diverse bijzonderheden vertelt.

„De Verlichting van fabrieken en werkplaatsen”.

80% van onze zintuigelijke waarnemingen bereiken onze hersenen via het oog. Het is dan ook vanzelfsprekend dat talrijke deskundigen zich bezig houden met de vraag: hoe ziet ons oog de werkstukken en machines het duidelijkste. De goede verlichting van de werkplaats is derhalve van zeer groot belang.

A.

Personalia

Ontslagen:

- 11-5-1949 R. v. d. Hoef
- 23-5-1949 T. Bambacht, eigen verzoek
- 23-5-1949 H. van Welie
- 4-6-1949 O. Uitenbogert, tijdelijk in dienst geweest
- 4-6-1949 D. v. d. Winkel, tijdelijk in dienst geweest
- 4-6-1949 D. J. van Asch, tijdelijk in dienst geweest
- 3-6-1949 Th. Lamboo, eigen verzoek

Aangenomen:

- 16-5-1949 G. J. v. Tussenbroek, (afd. slijperij).

Onze gelukwensen voor:

- J. Helmond ter gelegenheid van zijn 25-jarig huwelijk.
- L. Puister met de geboorte van zijn dochter Marion Paula op 22-5-1949.
- H. D. Siben met de geboorte van zijn zoon Arnoldus op 27-5-1949.
- Ch. Hazebroek met de geboorte van zijn zoon Alberus Hendrikus Christiaan op 27-5-1949.

Ondergetekende bedankt de afdeling plaatwerkerij voor de blijken van waardering en belangstelling bij zijn 25-jarig huwelijksfeest ondervonden.

J. P. Helmond.

Ongevallen

- 13-5-1949 Bij het afslijpen van een as kreeg getroffen amaril in het linkeroog (werkt door).
- 13-5-1949 Getroffene verwondde rechter wijsvinger bij het persen van een plaat (30-5-1949 hersteld).

27-5-1949 Tijdens het verplaatsen van een kastje gleed getroffen uit over een vetkwastje en verwondde en kneusde zijn rechter pols (op 8-6-1949 nog niet hersteld).

23-5-1949 Bij het verplaatsen van platen, welke erg vet waren, gleed er een plaat uit de hand van getroffen en verwondde zijn wijs- en middelvinger (3-6-1949 hersteld).

2-6-1949 Tijdens het boren van een stukje ijzer schoot getroffen uit en verwondde linkerhand (op 8-6-1949 nog niet hersteld).

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 19 April 1949 f 742,73

Storting door de N.V. van 19/4 t.m.

16/5/'49

Ziektepercentage 5. (198 × 53 cent) f 104,94

Ingehouden aan boeten

van 19/4 t.m. 16/5/'49 f 22,20

f 869,87

Af: Uitbetalingen

van 19/4 t.m. 16/5/'49 f 122,31

Saldo per 17 Mei 1949 f 747,56

„Spaarkas”

Spaarkas per 19 April 1949 f 12.442,58

Intrest 1e Kwartaal 1949 f 116,85

Stortingen van 19/4 t.m. 16/5/'49 f 1.352,57

f 13.912,—

Af: door spaarders opgenomen

van 19/4 t.m. 16/5/'49 f 871,35

Saldo per 17 Mei 1949 f 13.040,65

Er zijn thans 96 spaarders.

A. DE BRUIN.

De voetbalwedstrijd fabriek—kantoor

Als redacteur zit je altijd zo'n beetje op copie te jagen. Het vooruitzicht van de wedstrijd gaf zo het idee: daar zit copie in.

Helaas ging de wedstrijd niet door. Alleen de gepeperde correspondentie geeft stof te over, maar er wordt volstaan met enige citaten.

.... Ben je soms bang als wij meedoen? Opvallen kan je alleen tussen dat stelletje afbraak K.S.

.... Een man die meermalen in een vertegenwoordigers-elftal heeft gestaan C.S.

.... U hebt vaak lopen kankeren over een zekere elftal-commissie F.S.

Commentaar van de voorzitter van de elftalcommissie:

.... Bij het samenstellen van het fabrieks-elftal is rekening gehouden met het feit dat één van de ondertekenaars 's Zondags niet naar het voetballen mag van zijn meisje. Dit is mijn enig commentaar! v.Z. Dit zijn dan de citaten van deze genoeglijke correspondentie. Er kwam een prachtstelletje uitdrukkingen in voor o.a. van rendieren, onnozele gezichten, enz., enz. Maar het ging er maar om U een kijkje te geven van wat zich al zo achter de schermen afspeelde.

W. CARSTENS.

Oplossing van de kersen-, konijnen en kippen-puzzle

1. Het korfje bevatte 30 kersen.
2. De Chinees had 12 konijnen en 23 kippen.

Het aantal inzendingen bedroeg 18 waarvan er één fout was. Bij verloting werd D. de Keijzer, afdeling draaierij, winnaar van de boekenbon van f 2,50. De afdeling draaierij treft dus voor de tweede maal de gevulde koek bij de koffie. Van Oostrum belastte zich met de verloting.

Zoals reeds gemeld waren dit de laatste opgaven van dit seizoen. Tot de volgende ronde.

W. CARSTENS.

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

5818 REDACTIE: Mej. M. JONKMAN, TH. AALFS, W. CARSTENS, H. VAN EMDEN EN M. MOUTHAAAN.

Directie-Fabriekskern

Bijeenkomst van 5 Juli 1949.

1. De heer van Osselen wenst de kern geluk met het feit dat alle vijf de leden van de kern, bij enkele candidaatsstelling, zijn herkozen. De verlenging van het mandaat van de oude kern moet wel betekenen dat het personeel vertrouwen in dit vijftal stelt, hetgeen goede hoop voor de toekomst geeft. De heer van Osselen vestigt er nog de aandacht op, dat de uitbreiding van het personeelfonds de rol, die de kern in ons bedrijf speelt, belangrijker maakt en daardoor de verantwoordelijkheid voor de leden van de kern groter. De heer van Osselen hoopt dat de samenwerking met de kern even aangenaam en vruchtbaar zal blijven als tot nu toe het geval is geweest.

De voorzitter van de kern dankt voor de waarderende woorden en spreekt zijn vreugde er over uit, dat alle moeilijkheden steeds door uitwisseling van gedachten en rustig overleg tot oplossing zijn gebracht.

2. De nieuwe regeling voor het personeelfonds gaat in op Dinsdag, 5 Juli. Vanaf deze datum zal dus van het uurloon $\frac{1}{2}\%$ worden ingehouden ten behoeve van het personeelfonds, waardoor de kern gelegenheid krijgt grotere uitkeringen te verstrekken. De kern heeft zich voorgenomen om een nauwgezette controle op de ziektegevallen toe te passen.

De heer van Osselen vraagt aan de voorzitter van de kern in hoeverre het gehele personeel achter deze regeling staat. Het antwoord hierop is dat slechts een lid van het personeel bezwaren heeft gemaakt, welke bezwaren verdwenen toen de kern hem duidelijk maakte op welke wijze tegen misbruik gewaakt zou worden.

3. Er zal nog een fietsenrek voor ca. 15 fietsen gemaakt worden.

hoord en tenslotte hebben rijksaccountants onderzocht in hoeverre wij ongeoorloofde winsten hebben gemaakt. Het verhoor van onze in de bezettingsjaren verantwoordelijke directeur nam een gehele dag in beslag. En onlangs werd dit nog aangevuld met een gesprek in Arnhem door de procureur fiscaal in hoogst eigen persoon.

Thans is het onderzoek ten einde. Aan ondergetekende is door een veldwachter een papier overhandigd, waarin de beslissing vermeld wordt van de procureur fiscaal betreffende zijn „onvoorwaardelijke buitenvervolginstelling”. En ook de fiscus heeft geen bedenkingen, immers van „vermogensaanwas” in de bezettingsjaren is geen sprake.

Ir W. VAN OSSELEN.

Brief van een Aandeelhouder.

Zeer geachte Redactie van de „Fabrieksfluit”.

Ik meen dat het de lezers van Uw blad zou kunnen interesseren enkele indrukken te vernemen van een aandeelhouder der N.V. Gispens na het bezoek van Vrijdag 1 Juli j.l. De Directie was zo vriendelijk de oproep voor de jaarlijkse vergadering van aandeelhouders vergezeld te doen gaan van een uitnodiging om de fabriek te komen bekijken en na afloop werd ons een koffiemaaltijd met kersen in uitzicht gesteld. Zo iets overkomt een aandeelhouder niet iedere dag. Het is bepaald iets ongewoons, dat men een aandeelhouder iets meer aandoet dan het simpel uitbetalen van een dividend, als daarvan ten minste sprake is. Later aan de koffiemaaltijd zei een vriendelijke medeaandeelhouder het zo aardig met een grapje dat daerde uit de tijd toen de sprekende film er nog niet was. Het ging om het verschil tussen een film, een radio en een aandeelhouder. Bij een film ziet men wat, maar men hoort niets, bij een radio hoort men wat, maar men ziet niets en een aandeelhouder tenslotte ziet niets en hoort niets. En dat was het 'm. Ik kwam naar Culemborg als aandeelhouder, die wat zou zien en wat zou horen.

Laat ik U nu zeggen dat hetgeen ik gezien en gehoord heb indruk op mij heeft gemaakt. Ik ben door de fabriek geleid en ik heb mijn ogen uitgekeken. Ik heb gezien wat met een organisatie van de goede soort kan worden tot stand gebracht. En ik heb gehoord hoe de leiding van dit bedrijf het klaarspeelt door middel van een doelmatige en prettige samenwerking van allen een blijkbaar duidelijk gesteld doel daadwerkelijk te bereiken.

Weliswaar kan ik nauwelijks geloven dat altijd in deze fabriek alle ruiten zo brandschoon gelapt zijn en evenmin kan het waar zijn dat altijd de forceerderij met zulke vriendelijke bloementuigtjes is opgevulld.

Maar voor mij staat vast dat er een frisse wind waait door de Gispens fabriek en ik ben beter dan voorheen de rol gaan begrijpen die door aandeelhouders, zij het dan ook achter de schermen, wordt gespeeld. Wij verzoenen ons met de — vergeleken bij andere fabrieken — bescheiden dividenden die aan

Economische Hulpverlening aan de Vijand

Na de bevrijding hebben alle Nederlandse bedrijven zich tegenover daartoe ingestelde bijzondere gerechts-hoven moeten verantwoorden over hun doen en laten tijdens de bezetting. Het gaat daarbij om twee dingen: Heeft men leveranties verricht ten gunste van de vijand met het doel om winsten te maken en ten tweede: Hoe is het gedrag geweest van de directie tegenover de Duitsers.

Ook ons bedrijf heeft zich aan een onderzoek moeten onderwerpen. Ons complete archief van de jaren 1940 t.m. 1945 is in beslag genomen en bestudeerd. Een 12-tal leden van ons personeel, waarbij een aantal dat inmiddels niet meer in onze dienst is, is aan de tand gevoeld, personeel van bedrijven waarvan wij tijdens de bezetting geleverd hebben is ver-

ons worden uitgekeerd, omdat wij thans ervaren hebben hoe deze fabriek als een samenleving kan worden gezien van mensen die van hoog tot laag met hart en ziel hun arbeid verrichten. Dat is voor een land als Nederland, dat economisch in een zo uiterst benarde positie verkeert, van de allergrootste betekenis. Alleen zo maken wij een kans, de vele moeilijkheden die ons nog te wachten staan het hoofd te bieden.

Ik verzoek U, geachte redactie, mijn dank te willen overbrengen, niet alleen aan de directie en leidende figuren van Uw fabriek, maar wel degelijk aan allen die wij aan het werk hebben gezien, voor de ontvangst die ons op deze 1ste Juli is ten deel gevallen

Ruimte!!!

22 Juni is het laatste spant gemonteerd van onze a.s. bankwerkerij. Als vreugdeteken werd dit spant getooid met de vaderlandse driekleur.

Vreugde voor bankwerkers en buigers omdat ze een eigen gebouw gaan bewonen.

Vreugde voor de magazijndienst want nu zullen de pijpen spoedig onder dak komen.

Vreugde in de „oude fabriek”, omdat thans het tijdstip nadert, waarop de overblijvende afdelingen de vrijkomende ruimte zullen verslinden.

Vreugde bij de bouwers van het stalen geraamte omdat de vreugde van de Directie zich uitte in een fijne sigaar met de toezegging van een extra beloning, welke in de kermisweek (met opzet?) in het loonzakje zat.

Maar na deze vreugde-uitingen zijn we nog niet bij ons uiteindelijke doel. We moeten de a.s. ruimte klaar hebben na de fabrieksvacantie.

Een speciale ploeg onder leiding van van Maren zal in de vacantie de meest noodzakelijke voorzieningen treffen, zodat op 8 Augustus de nieuwe bewoners na de welverdiende vakantie meteen aan de slag kunnen gaan. Pas dan zijn we een stap nader gekomen tot de oplossing van het nijpende ruimtegebrek.

TH. AALFS.

Sport

In de fabriek zijn stemmen opgegaan om de jaarlijkse zwemwedstrijden weer te houden. Enige mensen zijn nu plannen aan het uitbroeden om het deze keer op andere wijze te doen. Er wordt o.a. gedacht aan een zwemtocht Beusichem—Culemborg. Willen zij, die hiervoor belangstelling hebben, zich in verbinding stellen met de heren M. Mouthaan (fabriek) en H. Weijzenfeld (kantoor)?

M. MOUTHAAAN.

Bibliotheek

A. Vermeulen. — Leerboek voor Metaaldraaiers en Fraisers. nr. 452.

Ruim een maand geleden vroeg Mouthaan mij of er interesse was om een leerboek voor metaaldraaiers en fraisers voor de bibliotheek aan te schaffen, dat zeer voordelig door de Alg. Ned. Metaalbewerkerbond werd aangeboden.

Tot aankoop werd toestemming gegeven en onder nummer 452 geplaatst in de fabrieksbibliotheek, dus voor ieder gratis verkrijgbaar.

Ik raad een ieder, die wat wil weten van draaien en fraisen, vooral de jeugdige metaalbewerker, aan deze uitgave te lezen.

Uitvoerig wordt beschreven het berekenen en plaatsen van wisselwielen op de draaibank, het conisch draaien, slijpen van draaibeitels, hardmetaal, slijpschijven, enz., enz.

Verrijkt als het is met vele afbeeldingen en tabellen is het zeer leerzaam dit boekje te lezen, ook voor diegenen die niet direct bij dit gedeelte metaalbewerking geïnteresseerd zijn.

J. HARKINK.

Ongevallen

8-6-1949 Tijdens het vasthouden van een plaat kreeg getroffen een ijzersplinter in het rechteroog (werkt door).

8-6-1949 Rechter-, middel- en ringvinger verbrand bij het aanmaken van een vuur (werkt door).

24-5-1949 Door het vallen op een stenen vloer verwondde getroffen het achterhoofd (op 5-7-1949 nog niet hersteld).

15-6-1949 Bij het afbikken van een elektrische las kreeg getroffen een stukje slak in het linkeroog. (werkt door).

28-6-1949 Een stukje gietijzer in het rechteroog gekregen tijdens het op diepte draaien van dekplaten (werkt door).

28-6-1949 Getroffene moest uitwijken voor een auto, waardoor hij in het grind langs de weg uitgled en linkerhand verwondde (op 5-7-1949 nog niet hersteld).

Het boetestelsel

Er is reeds veel geschreven over de inzichten inzake de verhouding van werkgever tot werknemer. Deze inzichten houden tegenwoordig de erkenning in, dat men een werknemer niet meer ziet als een leverancier van arbeidskracht, niet meer als een nummer, maar als een volledig mens. Jammer is het dat verouderde gebruiken, misschien uit sleur, maar helaas ook uit noodzaak, gehandhaafd blijven.

Het boetestelsel is een middel om kracht bij te zetten ten aanzien van verbodsbepalingen b.v. het euvel van het te laat komen. Nu kan men over de noodzakelijkheid van het stelsel van mening verschillen, het blijft een feit, beboet worden geeft een minderwaardigheidsgevoel. Zoals reeds boven vermeld, past het feitelijk niet meer in de gewijzigde inzichten om een werknemer als volledig mens te zien en daarnaast een boetestelsel op hem te moeten toepassen. Dit standpunt moet men natuurlijk bezien vanuit een enger begrip van mensen binnen een bedrijf!

Buiten het bedrijf ligt het boetestelsel iets anders en is noodzakelijk terwille van het algemeen belang. Denkt U o.a. maar aan de regels van het verkeer. Daartegen zondigen brengt voor ieder de veiligheid in gevaar. Zelfs in het verenigingsleven is men genoodzaakt het boetestelsel in te stellen, b.v. bij het niet opkomen bij een wedstrijd. Het boetestelsel te moeten handhaven voor mensen binnen een bedrijf of het verenigingsleven, blijft iets minderwaardigs, al wordt de opbrengst van de boetepot nog zo goed besteed.

Op een groot bedrijf hier te lande werd het probleem van de telaatkomers besproken in de vergadering van directie en kern. Het gevolg hiervan was, dat het boetestelsel in de ban werd gedaan. De kern was overtuigd dat het personeel de verantwoordelijkheid zou kunnen dragen en daar ook naar zou handelen. De kern deed een beroep op alle afdelingen en nu is het aardig de reactie te bezien.

De afdelingen maakten er een sport van om het aantal telaatkomers zoveel mogelijk te beperken, iedere afdeling op haar manier. Op één afdeling verwelkomde men ieder, die telaat kwam binnen-sluipen, door sleutel- en hamergeroffel op werkbanken en plaatijzer. Een andere afdeling stelde een onderlinge controle in. Het meest originele was de afdeling waar werd afgesproken, dat hij, die de meeste keren te laat kwam een..... oranje trui zou dragen!

Bij de eerste uitslag was de trui nog niet aanwezig, maar kreeg de winnaar een bos bloemen. Nadien waren er geen liefhebbers meer voor de trui of bloemen.

De eindconclusie was, als alle afdelingen zo sportief blijven: dan geen telaatkomers meer en geen boetestelsel. En daar ging het om!

W. CARSTENS.

Jubilea

De heren J. F. Nieuwenhuizen en H. van Emden herdachten op resp. 15 en 23 Juni dat zij 12½ jaar in dienst waren van de N.V. Gispen.

15-12-1939 — 15-6-1949

Deze data staan met gouden cijfers vermeld op de portefeuille die mij op 15 Juni j.l. werd overhandigd door onze directeur, Ir W. van Osselen, ter gelegenheid van mijn 12½-jarig dienstjubileum.

Hiermede wens ik dan in de eerste plaats de directie nogmaals mijn hartelijke dank te betuigen voor de getoonde belangstelling en vervolgens aan allen, met wie ik, hetzij langer of korter tijd, heb mogen samenwerken.

Ik hoop, dat het mij gegeven is, nog vele jaren mijn beste krachten te mogen geven en volledig te mogen medewerken tot groei en bloei van ons bedrijf.

J. F. NIEUWENHUIZEN.

Personalia

Ontslagen:

10-6-1949 G. v. d. Dungen (Eigen verzoek).

17-6-1949 W. M. de Keyser (Einde tijdelijk dienstverband).

20-6-1949 G. J. v. Tussenbroek (Weggebleven zonder bericht).

Aangenomen:

27-6-1949 Mej. D. Philippi (Boekhouding).

Onze gelukwensen voor:

M. J. Uphof ter gelegenheid van zijn huwelijk op 1-7-1949.

Personeelfonds en Spaarkas

Door ziekte van de heer de Bruin was het ons niet mogelijk in dit nummer rekening en verantwoording te doen van het Personeelfonds en de Spaarkas.

3.5%

1ste periode 1949	: 4.5%	(+ 0.5%)
2de " "	: 4.0%	
3de " "	: 4.0%	
4de " "	: 3.5%	
5de " "	: 4.5%	(+ 0.5%)
6de " "	: 3.5%	

Wij kunnen er tegenwoordig wel vrijwel op rekenen dat de boekhouding ongeveer vier weken na het aflopen van een periode de verschillende resultaten bekend maakt. Voor de bespreking van de onkostenposten betekent dit, dat wij deze resultaten altijd vier weken later onder de loupe nemen dan de fabrieksresultaten. Voor de berekening van de winst worden de werkelijke onkostencijfers gebruikt zodra zij bekend worden.

Van de vijfde periode valt nu het volgende te zeggen:

414 reparatie en onderhoud gebouwen was gunstig, totaal zijn wij nog aanzienlijk boven de begroting;

433 stroomverbruik vertoont een vrij regelmatig verloop. We zijn iets boven de begroting. Met al onze nieuwe machines en installaties is het stroomverbruik een zeer belangrijke post geworden, zodat algemene waakzaamheid van groot belang is;

434 afdelingsonkosten. De grootste post van allemaal. En helaas een post waar de begroting aanzienlijk overschreden wordt. Gedeeltelijk kunnen deze onkosten vermeden worden en verder is het mogelijk, door goede voorbereiding, met reparaties, herstellingen en het gebruik van hulpmaterialen zo zuinig mogelijk te zijn;

438 proeffabricage is ook een post, die meer geld kost dan de meeste mensen wel beseffen. Het aantal proeffmeubelen moet met overleg vastgesteld worden en in de fabriek moet men voor tijdsverspilling waken;

439 garantie kost veel meer dan wij verwacht hadden. Voordat de producten de deur uitgaan is het zaak om zekerheid te hebben dat ze niet vandaag of morgen als garantie-order weer terugkomen;

445 telefoongesprekken vertegenwoordigen elke vier weken een aardig bedrag. Vergeleken bij de begroting houden wij er toch nog behoorlijk op over;

446/7 kantoor- en tekenkamerbenodigdheden liggen over de eerste vijf perioden nog boven de begroting, maar de vijfde periode zelf was zeer gunstig;

452 emballage (verpakking van onze materialen en grondstoffen) is bijzonder hoog. Toch wordt er alle mogelijke aandacht aan besteed om lege kisten, flessen, enz. zo gauw mogelijk terug te sturen naar de leverancier;

458 catalogi en cliché's hebben heel wat gekost deze maanden. Het is wel een bewijs dat wij onze cliënten wat te bieden hebben!

464/8 verkoopvrachten en verpakkingsmateriaal slaan een goed figuur. De mensen van de expeditie besteden hier blijkbaar al de nodige zorg aan.

Het totaal van de kosten in de vijfde periode ligt intussen 9% boven de begroting, hetgeen dus nadelig werkt bij het berekenen van de winst. Over de vijf perioden wordt de begroting met 6% overtroffen. We gaan dus achteruit!!!

Alweer werd het laagte-record voor ziekte van dit jaar verbeterd (10 man). De uitbreiding van het personeelsfonds begint dus onder gunstige omstandigheden. Ongeval blijft maar hoog (4 man). Vacantie is abnormaal (22½) door Hemelvaartsdag en Pinksteren. Absentie kost toch aldoor gemiddeld 1½ man. Het totaal van de afwezigen was 38 man.

		gem. eerste 5 perioden in 1949 uren/week	gem. zesde periode 1949 uren/week
schoonmaken	432-8	47	40
sjouwen	432-2	103	84
voormannen	432-5	165	177
afdelingsonkosten	434	74	42
	Totaal	389	343

Alles lager, behalve de voormannen. We kunnen er echter op rekenen dat het schoonmaken de volgende periode wel een ietsje hoger zal liggen. Maar daar staat tegenover dat we nu weer door de ruiten kunnen kijken en dat wij enkele complimentjes over de orderlijke toestand in de fabriek gekregen hebben. Voornamelijk als gevolg van een beperking in het sjouwen

door lakkerij en montage is deze post veel minder zwaar belast.

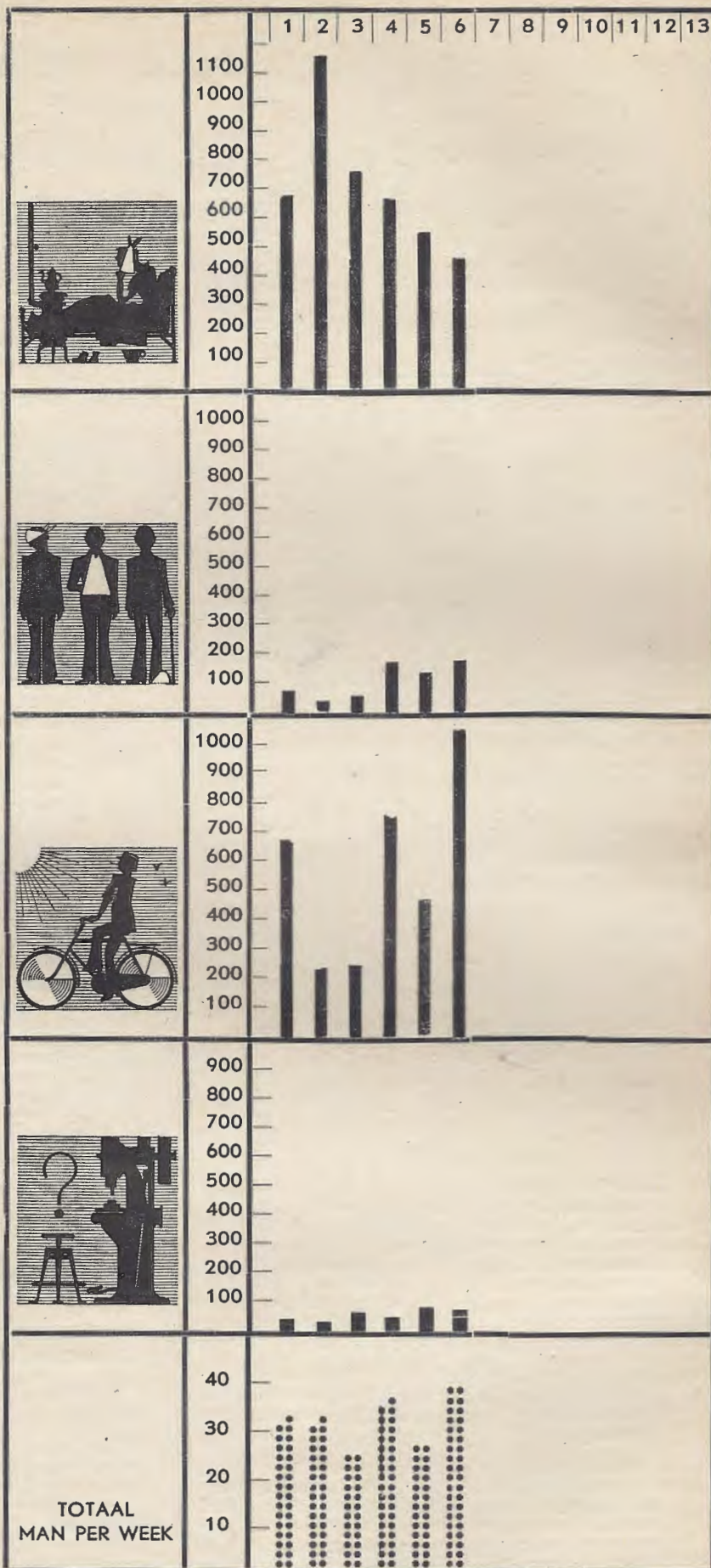
De nacalculatie bedroeg 101% van de voorcalculatie, iets wat ik voor onmogelijk gehouden had. In het begin van het jaar was deze verhouding ook even ongunstig, maar toen werd het iedere periode beter. Nu hapert er iets! Het is bijzonder onplezierig te moeten vermelden dat lakkerij en montage de laatste tijd zeer ongunstig afsteken bij de overige afdelingen. Dat de omstandigheden verre van ideaal zijn (ruimtegebrek, verbouwing, bewerkelijk materiaal) geef ik dadelijk toe. Het is jammer dat deze omstandigheden blijkbaar zo'n slechte invloed op de geest in de afdeling hebben gehad. Er is veel meer van te maken. En in de komende maanden zal er heel wat werk verzet moeten worden.

Onder de 90% zijn gebleven de plaatwerkerij, bankwerkerij, koper-slagerij, knippen, ponsen, persen, draaien, buigen en electr. lassen. Sedert 1 Januari liggen draaien, boren/tappen (laagste percentage van hele fabriek!), buigen en puntlassen onder 90%. Plaatwerkerij en ponsen staan nu op 90% en kunnen zich dus de volgende periode bij dit élite-gezelschap voegen.

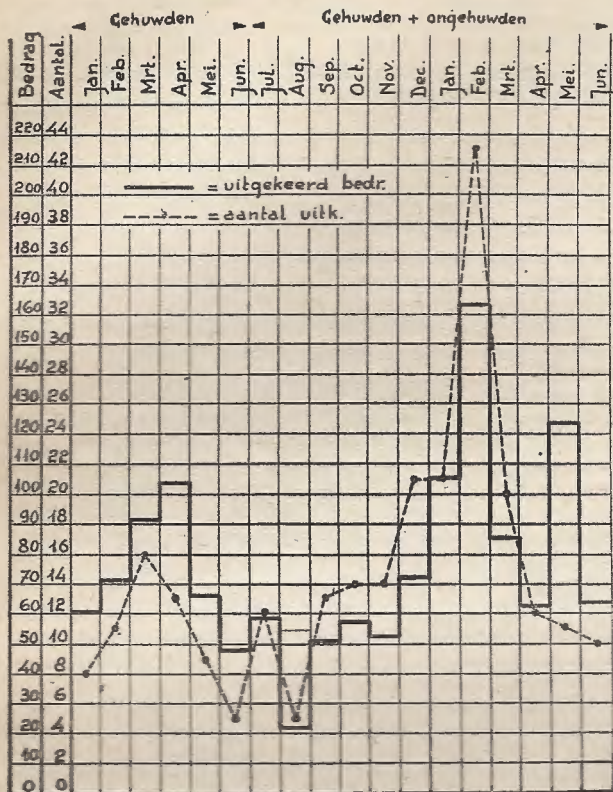
De ingeleverde kaarten bleven 2% onder de begroting, terwijl de fabrieksomzet precies gelijk aan de begroting was. Dit betekent dus dat er vrij veel materiaal in bewerking is genomen.

De winst is een gevolg van het feit dat wij de fabrieksomzet gehaald hebben, terwijl er bovendien een aanzienlijke hoeveelheid gereedschap- en fabrieksorders verwerkt zijn. Wij krijgen met deze orders wel geen verkoopbare artikelen en daarom worden zij ook niet bij de omzet geteld, maar de resultaten van dit werk vertegenwoordigen een bepaalde waarde en daarom dragen zij wel bij tot het dekken van de kosten. Het is dan ook verheugend dat de bankwerkerij bijv. met zoveel animo aan het nieuwe gebouw gewerkt heeft. Er is een wagon in record-tempo gelost. Dit zijn allemaal tekenen die erop wijzen dat de meerderheid van het personeel beseft dat **alle werkzaamheden**, die verricht moeten worden, het resultaat van het geheel beïnvloeden.

A. PRINS.

„Personeelfonds”

Nu we op 5 Juli met de nieuwe regeling zijn begonnen, hebben we het verloop der uitkeringen van de laatste 18 maanden grafisch in beeld gebracht, waardoor men een aardig overzicht van het verloop krijgt. Hierin zijn ook begrepen de uitkeringen voor bijzondere gevallen (moeilijkheden in gezin enz.), zodat dit geen zuiver beeld is van het ziekteverloop. De erg hoge piek in het beeld is ontstaan door de griepiepidemie.

Daarna zijn we regelmatig gedaald en we hopen dat dit zo zal blijven. DE FABRIEKSKERN.

Het forceren met de vlam

Ieder in ons bedrijf kent de afdeling „forceerderij”, waar D. Wijnen en zijn mannen kans zien het koper, aluminium, ijzer of zink met diverse forceerstalen door rekken en stuiken met de nodige drukkracht in bijna iedere gewenste vorm te krijgen.

Een zeer mooi vak en voor niet ingewijden een raadsel als men van een vlakke plaat een halve bol, beker of cylinder te voorschijn ziet komen.

Men wil beweren, dat de trekkers het vak van forceur dood heeft gemaakt, maar zolang de aantallen niet in duizenden lopen, is de forceur onmisbaar.

In het maandblad van Loosco las ik het volgende stukje over forceren met de vlam:

Tijdens de oorlogsjaren zijn het de Amerikanen geweest, die ijzer en staal warm forceerden, d.m.v. de autogenische vlam. Voorlopig beperkt het werk zich vrijwel uitsluitend tot het dichtforceren, respectievelijk stuiken van de bodems van reservoirs, die gemaakt worden uit naadloos stalen pijp en tot nu toe zijn nog geen toepassingen bekend boven de 25 cm. diameter en 10 mm. wanddikte. Dit vlamforceren werd dan ook in hoofdzaak toegepast bij de fabricage van naadloze stalen cylinders voor gassen onder hoge druk.

De toepassing en fabricage van z.g. „koolzuurpatroontjes” zijn ook in Engeland veelvuldig en tegenwoordig worden deze ook met andere gassen gevuld afgeleverd.

Op een forceerbank wordt het uiteinde van een stalen

pijp door een lichtgas luchtbrander verhit en zodra een voldoende plastische toestand is bereikt, wordt het uiteinde van de pijp gaandeweg toegedrukt door een bepaald geprofileerd stuk hittebestendig staal, dat op de plaats van de beitelhouder zit. De brander blijft hierbij opgesteld en permanent branden.

U ziet dat dit principe uiterst simpel is en dit toedrukken vereist ook niet veel routine. In sommige gevallen wordt nog met een acetyleen-zuurstofbrander na toedrukken, haaks op de kop van de gebolde bodem het hart verder nagesmolten.

Dit hangt van de gebezigde staalsoort af, doch is in de regel niet nodig. J. HARKINK.

Tijdschriften

Metaalbewerking van 10 Juni 1949

Ditmaal is de inhoud grotendeels gewijd aan een verhandeling over draaibanken in verband met motorvermogen en beitelcapaciteit.

In de laatste 40 jaren heeft men hier een ontwikkeling medegemaakt die een enorme vooruitgang heeft gebracht in de verspanende methoden. Deze periode kan men rangschikken met het begrip „koolstofstaal-snelmetaal”. Het laatste is meer bekend onder Widia.

De stap koolstofstaal-snelmetaal bleek gepaard te gaan met een zwaardere lagering van de hoofdspil, terwijl de keuze van voedingen en omwentelingen een algehele uitbreiding onderging.

Van sneldraaistaal tot hardmetaal kenmerkt zich, dat dit ten nauwste verband houdt met motorvermogen, het te verwerken materiaal en spaandoorsneden.

Het geheel is voorzien van vele grafieken, die een duidelijk beeld geven van de mogelijkheden die met verschillende snijgereedschappen en type draaibanken zijn te bereiken. VAN EMDEN.

Metaalbewerking van 24 Juni 1949

In een artikel „matrijzen voor het trekken van ingewikkelde werkstukken” wordt op uitvoerige wijze het trekken van bijzonder holle en bolle vlakken behandeld. De grote moeilijkheid is hierbij wel het plooiën en scheuren van het materiaal. Dit probeert men te ondervangen door middel van luchtdruk-plooihouders.

Aan de hand van verschillende doorsneden van ontworpen matrijzen, krijgt de lezer hierin een juist inzicht.

Merkwaardig is wel dat bij het dieptrekken van dopjes enz., eenzelfde methode wordt aanbevolen (de afstroker in de ondermatrijs) als in ons bedrijf enkele jaren geleden in toepassing was bij het vervaardigen van onderdelen behorende bij pelkobureaux en petroleumvergassers.

Aan de wijze waarop materiaalbesparing verkregen kan worden wordt veel aandacht besteed.

VAN EMDEN.

B.Z.S.—Gisona I-I

De verrichtingen van de keuzecommissie had reeds enige dagen voor de wedstrijd sterk de aandacht getrokken. Er werden klinkende namen genoemd en velen hadden moeite de opstelling van het elftal „als de juiste man op de juiste plaats” te aanvaarden. Vandaar dat ons elftal in ernstige concentratie Beusichem bereikte en in het kleedlokaal nog eens terdege de diverse mogelijkheden werden overwogen om een zo groot mogelijke overwinning te behalen. Reeds bij het begin der wedstrijd bleek dat het veld niet zo voortreffelijk was. De grond was hard en kurkdroog. Het resultaat was dan ook, dat toen de scheidsrechter het einde blies, diverse spelers enigzins geschonden het veld verlieten.

Aanvoerder Veen won de toss en met de juiste kijk op zaken koos hij de wind in de rug. De handige dribbelaar de Jong gesteund door v. d. Heyden, stormde reeds spoedig naar het Beusichemse doel. Gevaarlijke ogenblikken ontstonden om dit doel,

doch de keeper redde steeds uitstekend. Gisona speelde de eerste helft voornamelijk voor het Beusichemse doel. Doelman van Veen gaf af en toe blijk van keeperstalenten, doch moest na ongeveer 25 minuten spelen, een keihard schot van van Maurik nazien. De rust ging in met 1-0 voor Beusichem. Na de rust kwam Beusichem gevaarlijk opzetten. Ons middenrio deed voortreffelijk werk. Ook onze backs kregen de handen vol, waarbij vooral van Gelderen opviel. Af en toe nog een gevaarlijke aanval van onze voorhoede. Ongeveer tien minuten voor het einde gaf Smits een voortreffelijke voorzet waarvan Prins dankbaar gebruik maakte en inkopte. De stand 1-1 gaf de verhouding van deze prettig gespeelde wedstrijd aardig weer. Na afloop werden onder het genot van een glaasje bier de prestaties nog eens terdege besproken, waarna men heel voldaan naar huis toog.

REPORTER.

De draaijerij op reis

Hup, hup, betalen voor de reisclub!

Zo luidde de stem van van Wijngaarden, elke Zaterdagmorgen door de draaijerij. We hadden een tijdje gespaard zodat er flink wat in kas was. Het wachten was op mooi weer. Met algemene goedkeuring werd besloten om op Vrijdag 20 Mei te starten. Het weer was prima.

Ons eerste bezoek gold het Rijksmuseum. Tijdens de wandeling daarheen ontdekten wij een winkel in

stalen meubelen. Het waren geen Gispens producten, dat was direct te zien. Het verschil in fijne afwerking was duidelijk merkbaar toen wij daarna de echte Gispens-artikelen in een andere winkel zagen. Dat was eventjes beter!

Zo belandden wij dan eindelijk in het museum. Daar was heel wat te zien.

Prachtig is onze oud Hollandse schilderkunst. Daar kan ons kleine landje trots op zijn.

Na deze bezienswaardigheden te hebben bekeken, kregen de meesten honger. Een cafetaria bracht uitkomst. Na flink gegeten en gedronken te hebben kwam de fotograaf in actie.

De reis ging weer verder, nu per bus naar Schiphol. Bij aankomst zagen we reeds de vliegtuigen dalen en opstijgen. Met een gids werd het vliegveld bezocht. Dit alles was zeer interessant. Ook hier kwam de fotograaf in actie. De glorieuze foto hangt in de draaijerij.

Na het bezichtigen van het vliegveld weer in de bus terug naar de binnenstad. Een rondvaart door de grachten en havens was nu een punt van het programma. Zowaar kwamen we de bekende walvisvaarder de „Willem Barendsz” nog tegen.

Om 5.30 uur stapten we weer aan vaste wal. Ook dit was een leuk uitstapje. Nog eens flink zitten eten, waarna de terugreis werd aanvaard. Het was een prettige en genoeglijke dag.

J. VAN GENDEREN.

Schroevendraaiers - Schroevenmoordenaars

..... de man stortte van 7 meter hoogte door een glaskap en kwam terecht op een betonnen vloer, waar hij hevig bloedend en inwendig gekneusd werd aangetroffen toestand bedenkelijk en dat allemaal door een doodgewone schroevendraaijer!

Het timmermannetje moest enige schroeven in een daklijst draaien, klom welgemoed op een ladder, gewapend met natuurlijk een „gammele” schroevendraaijer, zoals er duizenden in de werkplaatsen rond slingeren, hij draaide de schroeven er in schroevendraaijer schoot uit enfin de rest staat hierboven

Schroevendraaijer uitgeschoten. Wist U dat die uitschietende schroevendraaijers duizenden mensen per jaar de ongevallenwet in laten draaien? Dat diezelfde schroevendraaijers duizenden man-uren per jaar kosten en duizenden guldens schade veroorzaken? Wist U niet, hè?

MAAR BIJ U ZIJN DE SCHROEVENDRAAIJERS ook NIET IN ORDE!!!!!!

Een jaar lang heb ik grote aantallen van deze handige instrumenten bekeken en geloof mij, weinige waren goed. Er waren schroevendraaijers met prachtige handvaten, goed staal, enz., maar fout geslepen. Het deel van de schroevendraaijer, dat in de gleuf van de schroef moet passen, is meestal foutief geslepen en dus gevaarlijk.

En kijk nu Uw schroevendraaijer eens na. Heeft het blad de vorm van een beitel — dus met een vouw? Zoals de schroevendraaijer van dat timmermannetje? Lekker, makkelijke schroevendraaijer hè? — kan je alle schroeven mee pakken — ja — maar..... GEVAARLIJK! Verslijp dat „makkelijke” ding even zo het behoort, maak van de schroevenmoordenaar een werkelijke schroevendraaijer. U wist wel hoe de schroevendraaijer moest zijn, maar U dacht er zo

gauw niet aan, is het zo niet? Fris Uw geheugen even op en dan dadelijk aan de slag. De vouw aan de schroevendraaijer, fig. 1, wringt de schroefgleuf uit elkaar, maakt slordige, (en gevaarlijke) bramen aan de schroefgleuf, deze wordt van boven wijder en de vouw loopt tegen de nu schuine gleufkanten op, vooral bij zwaar lopende schroeven. Dat noemen zij nu een „uitschietende schroevendraaijer”.

Ook een schroevendraaijer met een vorm als fig. 2, stomp van onderen heeft het zelfde euvel, alleen in mindere mate. Is OOK gevaarlijk en vermoordt OOK de schroefgleuf. Het enige gemak, dat U van deze twee beschreven schroevendraaijers heeft, (vooral nr 1) is, dat U schroeven van klein formaat kunt bewerken. U heeft dus minder schroevendraaijers nodig. Maar wegen die paar gulden voor aanschaffing van nog een stuk of wat schroevendraaijers op tegen een ernstig ongeval of tegen het bederven van Uw werkstukken??

Hoe moet de schroevendraaijer dan wel zijn? Wel eenvoudig dezelfde vorm en maat als de schroefgleuf. Van onder moet de eigenlijke „draaijer” dus minstens overal even dik zijn, fig. 3 en als het even kan iets dikker, fig. 4. De laatste zijn wat men noemt „moord” schroevendraaijers en niet schroeven-„moordenaars”. Met deze vorm kunt U een grote zwaar draaiende schroef gerust en veilig aandraaien zonder kans op uitschieten. Het gereedschap bereikt de bodem van de gleuf en heeft vat op de volle zijkanten hiervan. Hoe U Uw „rotte” schroevendraaijers moet verslijpen behoef ik U niet te vertellen. Even op de amarilsteen, niet te warm laten worden en niet een te grote steen, dus zo — fig. 5.

Nu aan de slag. Alle schroevendraaijers op de juiste wijze veranderen, enige nieuwe van verschillende maten aanschaffen en weer heeft de dokter minder te doen.

Succes!

D. MONSMA.

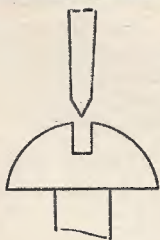
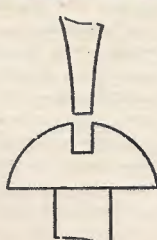

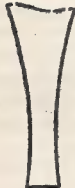
FIG. 1

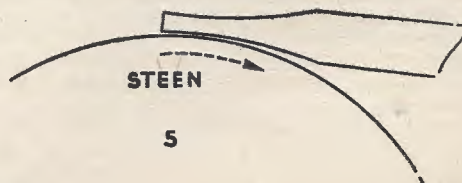
2

3

4

5

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

5695

REDACTIE: Mej. M. JONKMAN, TH. AALFS, W. CARSTENS, H. VAN EMDEN EN M. MOUTHAAAN.

Een tevreden klant

In de „Uitkijk” van 7 Juni 1949 troffen we een verhaaltje aan, waarin een moeder vertelt over haar zoontje, dat de strooppot van de ontbijttafel had laten vallen. Die strooppot kwam op een stoel terecht. Het verhaal luidt vervolgens woordelijk als volgt:

Jantje had dit met een papertje willen reinigen en naderhand was hij gedachteloos op die stoel gaan zitten en akelig blijven plakken. Maar maakt U zich niet ongerust over die stoel. We hebben ons vele jaren geleden in een helder ogenblik stalen Gispentoelen aangeschaft met lakzittingen die we zo nu en dan laten overspuiten en ik kan uit volle overtuiging en zonder er voor betaald te worden beweren, dat deze meubelstukken het jarenlange, zittende verzet van onze familieleden, het wiebelen en het doërveren, volkomen hebben weerstaan en er nog precies zo uitzien als toen ze de fabriek verlieten. Zelfs hebben de kinderen er allemaal achter leren schaatsenrijden.

Die stoel kan ik dus aflappen, net als Jantje.

Het doet deugd zo iets te lezen. Zo maar geheel onverwacht in een krant. Wij zijn het natuurlijk geheel eens met dat heldere ogenblik. Hoe zouden wij niet wensen dat veel meer mensen heldere ogenblikken hadden en honderdzevens kochten. Maar we waren ook wat verbaasd. Over dat schaatsenrijden nl. Dat onze stoelen dat ook al uithouden! Wij zijn intussen deze moeder dankbaar voor haar mededelingen, waarvoor we haar inderdaad niet hebben betaald, hetgeen ook maar goed is, want ze zijn onbetaalbaar.

DE DIRECTIE.

Vakopleiding

In de maanden Juni en Juli hebben wij drie Bemetel-examens in de fabriek gehad.

De eerste, die onder het mes moest, was K. Smits. Het diploma Stempelmaken werd hem echter niet uitgereikt, aangezien zijn maatvoering net onvoldoende was. Smits is de eerste in ons bedrijf, die aan dit examen deelneemt, hij mag een volgend maal weer meedoen en wij twijfelen er niet aan of hij zal dan een werkstuk inleveren dat hem het diploma zal bezorgen. De andere kandidaten in dit vak zullen er nu wel van doordrongen zijn dat de Bemetel zeer hoge eisen stelt.

Vervolgens waren L. J. van Gasteren en Th. Midelkoop kandidaat voor het diploma bank- en plaatwerken. Met resp. een 7 en een 6 werd het diploma behaald. Hierbij mag wel de aandacht gevestigd worden op het feit, dat in ons bedrijf tot nu toe nog geen enkele jongen bij dit examen is afgewezen. Dit is wel een gelukwens aan het adres van v. Oostrum waard! De derde groep, die eveneens bij v. Oostrum werd opgeleid, waren de vijf z.g. geoevende bank- en plaatwerkers: C. L. van Beest, A. den Hertog, J. Laponder,

A. Nieuwkoop en A. Peek. Dit vijftal werd ruim een halfjaar geleden samengesteld uit de „nieuwelingen” in het metaalvak met de bedoeling hen met de grondbeginselen kennis te laten maken door hen in de praktijk zo afwisselend mogelijk werk te laten verrichten. Dat v. Oostrum ook hierin is geslaagd blijkt uit het feit dat de vijf kandidaten een getuigenschrift van de Bemetel hebben ontvangen naar aanleiding van een, door hen geheel zelfstandig vervaardigd, werkstuk. In de afdeling van v. Oostrum heeft Peterse een belangrijk aandeel in de opleiding van deze groep gehad. Het is de bedoeling om, zodra de ruimte en het werk bij v. Oostrum dit toelaten, een nieuwe groep samen te stellen, die na 1/2 à 1 jaar door de Bemetel aan een examen zullen worden onderworpen.

Personalia

Aangenomen:

11-7-1949 Th. Hulskes (terug uit mil. dienst).

Onze gelukwensen voor:

Th. Schuurman ter gelegenheid van zijn huwelijk op 15-7-1949.

H. van Emden met de geboorte van zijn zoon Hendrikus Lambertus op 8-7-1949.

M. T. Zaayer met de geboorte van zijn zoon Hendrikus Cornelis op 27-7-1949.

N. W. Janssen met de geboorte van zijn dochter Wilhelmina Cornelia Maria op 30-7-1949.

G. W. van Roden met de geboorte van zijn zoon Albertus Gerardus Joseph op 30-7-1949.

Mede namens mijn vrouw breng ik langs deze weg dank aan directie en personeel voor de stoffelijke blijken van belangstelling bij ons huwelijk onderzonden.

M. J. J. UPHOF.

Van de opbrengst voor het huwelijksgeschenk voor de heer Uphof is een theemeubel gekocht.

H. VAN HEUSDEN.

Jubilea

De heren D. J. Coops en G. van Zandwijk herdachten dat zij 12 1/2 jaar in dienst zijn van ons bedrijf.

Zwemmen

Zondag 14 Augustus vindt de zwemtocht Beusichem—Culemborg plaats om de Gispens' Wisselprijs (ontwerp C. Hoffmann).

Ca. 25 personen, waaronder 9 uit ons bedrijf nemen hieraan deel. Vertrek haven 14.15 uur. Aankomst ± 16.15 uur.

De heer Wouter den Hartog heeft de toezegging gedaan ook een prijs beschikbaar te stellen.

De Vierdaagse

Ons personeelslid H. van Heusden liep de vierdaagse mee, hetgeen wel een vermelding waard is.

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 17 Mei 1949	f	747.56
Storting door de N.V.		
van 17/5 t.m. 13/6 1949	f	104.94
Storting door de N.V.		
van 14/6 t.m. 11/7 1949	f	104.94
Ziektepercentage 5. (198 × 53 cent)		
Ingehouden aan boeten		
van 17/5 t.m. 13/6 1949	f	17.55
Ingehouden aan boeten		
van 14/6 t.m. 11/7 1949	f	13.36
	f	988.35
Af: Uitbetalingen		
van 17/5 t.m. 13/6 '49 f		74.19
van 14/6 t.m. 11/7 '49 f		59.16
	f	133.35
Saldo per 12 Juli 1949	f	855,—

„Spaarkas”

Spaarkas per 17 Mei 1949	f	13.040.65
Stortingen van 17/5 t.m. 13/6 1949	f	1.382.52
Stortingen van 14/6 t.m. 11/7 1949	f	1.410.62
Intrest 2e kwartaal 1949	f	130.30
	f	15.964.09
Af: door spaarders opgenomen:		
van 17/5 t.m. 13/6 '49 f		706.93
van 14/6 t.m. 11/7 '49 f		1.060.20
	f	1.767.13
Saldo per 12 Juli 1949	f	14.196.96

Er zijn thans 94 spaarders.

Ongevallen

- 8-7-1949 Bij het slijpen van een kraspen kreeg getroffen amaril in het rechteroog (werkt door).
- 14-7-1949 Tijdens het vervoeren van een zware vracht platen gleed getroffen uit en kneusde rechterpols (25-7-1949 hersteld).
- 17-7-1949 Getroffene gleed uit bij het vervoeren van materiaal en heeft rug gekneusd (6-8-1949 hersteld).
- 21-7-1949 Door het ontroesten van plaatijzer meubelen met Preesol kreeg getroffen huiduitslag op beide armen. (8-8-1949 hersteld).
- 8-8-1949 Getroffene kreeg vuil in linkeroog bij het zetten van hoekjes (werkt door).
- 30-7-1949 Bij het vervoeren van platen gleed getroffen uit en verwondde achterhoofd. (werkt door).
- 30-7-1949 Rechter scheenbeen verwond bij het verzetten van een bank (werkt door).
- 8-8-1949 Tijdens het opzetten van een plafonier verwondde getroffen linkerpink. (op 10-8-1949 nog niet hersteld).

Bibliotheek

No. 456. **Bedrijf en Personeel** door F. J. Roethlisberger.

Een verslag van een onderzoek dat in een groot aantal bedrijven is verricht en waarbij werd gezocht naar de oorzaken van de moeilijkheden, die het samenwerken van een groot aantal mensen meebrengt. Deze onderzoekingen tonen aan dat, naast de materiële, de geestelijke omstandigheden van minstens even grote betekenis zijn. Het boek geeft aan wat samenwerking feitelijk inhoudt, maar het geeft ook aan hoe samenwerking bevorderd kan worden. Het is een studie van wat werkende mensen denken en voelen.

5,5% (+ 1,5)

1ste periode 1949: 4,5%	(+ 1,5%)
2de periode 1949: 4,0%	
3de periode 1949: 4,0%	
4de periode 1949: 3,5%	
5de periode 1949: 4,5%	(+ 0,5%)
6de periode 1949: 3,5%	
7de periode 1949: 5,5%	(+ 1,5%)

Het verloop van de werkelijke onkosten heeft een gunstige wending genomen. Hieronder gaan wij de resultaten van de zesde periode bespreken en U weet dat deze nog geen invloed hebben gehad op de winstberekening van de 7de periode. Maar zoals U zult zien, staan wij er, voor de berekening van de 8ste periode, gunstig voor. De totale onkosten waren namelijk praktisch even hoog als de begroting. Een bezuiniging vergeleken bij de vorige perioden, waardoor het gemiddelde sinds het begin van het jaar tot 105% van de begroting daalde.

- 414 Reparatie en onderhoud gebouwen was zeer gunstig, het totaal zakt dus, maar ligt nog aanzienlijk boven de begroting. In de fabrieksvacantie werden aan deze post aardig wat kosten besteed.
- 433 Stroomverbruik blijft boven de begroting. Deze post zal wel blijven stijgen, door het in gebruik nemen van de nieuwe installaties in de lakkerij.
- 434 Afdelingsonkosten. De post waar de meeste aandacht aan besteed moet worden. Door de verschillende verhuizingen zal deze post zeker nog met enkele extrakosten belast worden. Als er in de verschillende afdelingen de nodige aandacht aan deze onkosten besteed wordt zal dit zeker, over de hele linie, merkbaar zijn en hebben wij ons zelf niets te verwijten.
- 438 Proeffabricage beweegt zich in dalende lijn, is echter nog aanzienlijk boven de begroting.
- 439 Garantie is ruim het dubbele van de begroting.
- 445 Telefoongesprekken bleven tot nu toe onder de begroting. In de afgelopen periode is er blijkbaar zoveel getelefoneerd, dat deze post er veel minder gunstig gaat uitzien.
- 446/7 Kantoor- en tekenkamerbenodigdheden liggen nog steeds boven de begroting, maar de vijfde en de zesde periode hebben de achterstand aanzienlijk verminderd.
- 452 Emballage (verpakking van onze materialen en grondstoffen) is nog steeds ongunstig. Hier speelt echter het feit dat het soms wel eens lang duurt voordat de emballage teruggestuurd kan worden, een belangrijke rol.
- 464/8 Verkoopvrachten en verpakkingsmateriaal blijven zeer gunstig.

En nu de factoren, die tot het fraaie resultaat van de 7de periode hebben geleid.

We kunnen beginnen met een nieuw jaarrecord te noteren en wel voor ziekte (9 man). Als de nieuwe regeling van het personeelsfonds hieraan meegewerkt heeft, dan kunnen wij blij zijn met dit vertrouwenwekkende begin. Hulde aan personeel en Kern! Ongeval is iets gezakt, maar gemiddeld 2½ man afwezig lijkt mij toch hoger dan nodig is. Vacantie en absent zijn normaal (resp. 5½ en ½ man gemiddeld). Het totaal van de afwezigen bedraagt 18 man, hetgeen voor 1949 een record betekent.

	gem. eerste 6 perioden 1949	gem. zevende periode 1949
	uren/week	uren/week
schoonmaken	432-8 46	112
sjouwen	432-2 99	159
voormannen	432-5 167	197
afdelingsonkosten	434 69	36
Totaal	381	504

Aangezien wij hier alleen de cijfers van de productieve mensen zien, betekent dit dat er gemiddeld

ruim 10 man niet productief gewerkt hebben. Van het schoonmaken hoeven wij ons niets aan te trekken, dat is infussen alweer normaal geworden. Lakkerij en montage hebben 85 van de 159 uur voor hun rekening genomen. Na het in gebruik nemen van de nieuwe montage-afdeling zal dit dus wel verbeteren.

De nacalculatie bedroeg 95% van de voorcalculatie, waarmee we dus weer op de goede weg zijn. Uit alle gegevens over winstberekening, waarover wij langzamerhand beschikken, blijkt wel welk een belangrijke invloed dit percentage op het eindresultaat heeft. Over alle zeven perioden van 1949 bedraagt dit percentage 98.

Onder de 90% zijn gebleven de plaatwerkerij, bankwerkerij, ponsen, draaien, boren/tappen, buigen, forceren, electr. lassen en de lakkerij. Vooral deze laatste afdeling verdient een pluim, omdat hier nog steeds onder ongunstige omstandigheden gewerkt wordt.

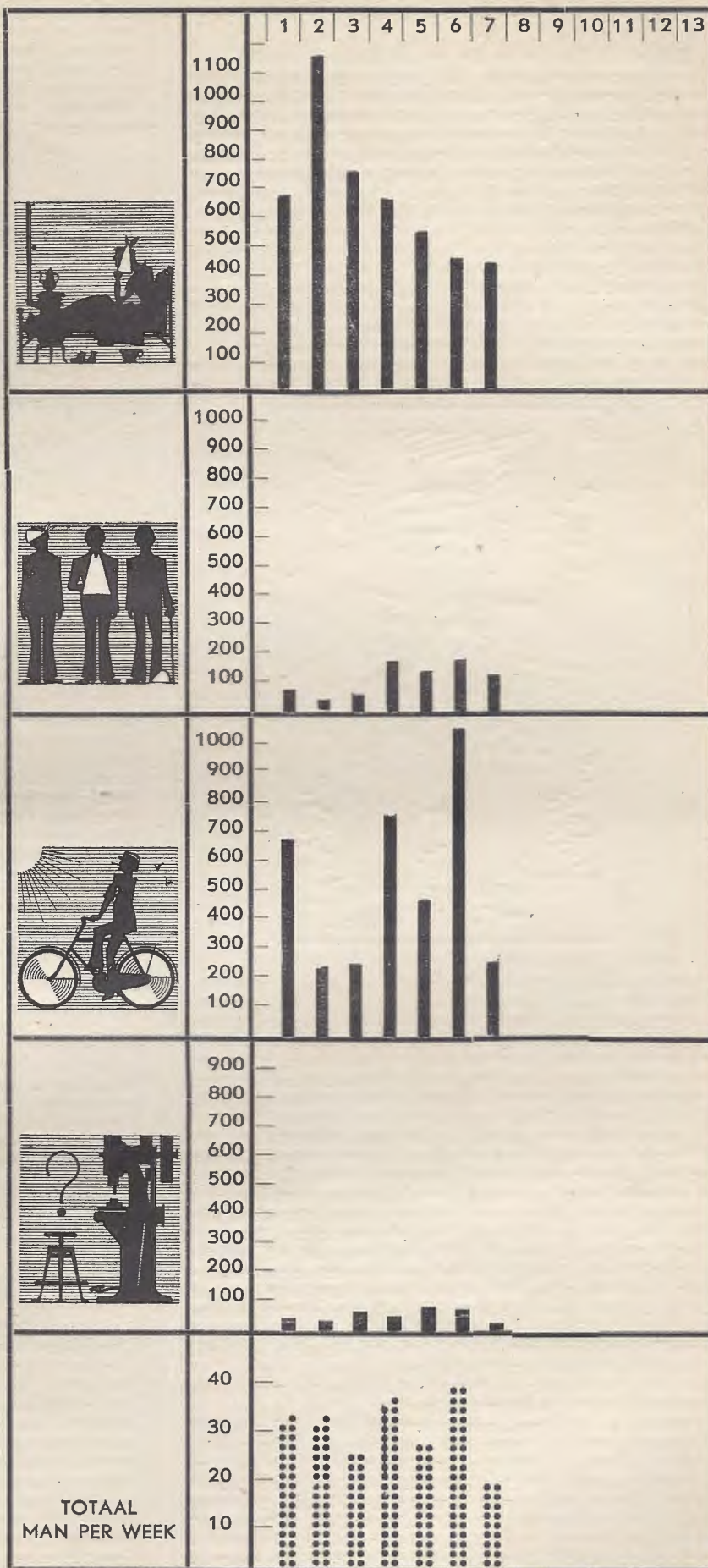
Plaatwerkerij, ponsen, draaien, boren/tappen, buigen en puntlassen hebben kans gezien hun resultaat over alle 7 perioden onder de 90% te houden of te krijgen. Zoals verwacht werd, hebben plaatwerkerij en ponsen zich sedert de vorige periode bij dit gezelschap gevoegd. De bankwerkerij staat nu op 90% en zal ongetwijfeld, wanneer de „verhuiszorgen” achter de rug zijn, nog wel meer van zich laten horen.

De ingeleverde kaarten bleven 8% beneden de begroting, maar de fabrieksomzet lag er bijna 20% boven. Hier zien we, wat vooral de bazen al uit bittere ervaring weten, dat het moeilijk is om voldoende werk in alle afdelingen te krijgen, maar dat er veel materiaal in bewerking genomen wordt, waardoor deze moeilijkheden binnen afzienbare tijd zullen verminderen en misschien zelfs wel verdwijnen.

Gunstig voor het bereiken van de vrij hoge winst hebben dus gewerkt het zeer lage aantal afwezigingen, de nacalculatie en de hoge fabrieksomzet, terwijl alleen het schoonmaken, enz. (zie laag aantal ingeleverde kaarten!) een nog beter resultaat heeft verhinderd. Evenals de vorige perioden, hebben gereedschaps- en fabrieksorders aardig bijgedragen tot het dekken van de kosten.

U zult allen wel weten dat de nieuwe afdeling tussen lakkerij en expeditie voor de montage bestemd is. Na de vacantie zal hier een algemene montage-afdeling komen, zodat montage plaatstalen meubelen, montage buismeubelen en de bladen-montage één enkele afdeling zullen vormen. Het personeel van deze afdeling zal zich dienen te bekwamen in alle voorkomende montage-werkzaamheden, zodat grote orders, zonder hulp van andere afdelingen, verwerkt kunnen worden. Van Emden zal de leiding van deze afdeling op zich nemen, bijgestaan door Van Zandwijk als voorman.

A. PRINS.

Onder vier ogen.

Dit artikeltje is in de eerste plaats bedoeld voor de ouders wier jongen dit jaar voor het laatste de schooldeur achter zich dichttrekt en die zich voor de vraag zien gesteld: wat nu? Anderen zullen misschien nog niet direct hiervoor staan, maar ook zij zullen wel eens over de toekomst van hun jongen nadenken. Het kardinale punt hierbij is wel of Uw jongen over zo'n stel hersens beschikt, dat hij verder kan leren. Voor sommigen is het al mooi dat zij de lagere school kunnen aflopen. Dat is iets dat U moet overleggen met het hoofd van de school of de onderwijzer, bij wie Uw jongen in de klas heeft gezeten. Kan hij niet leren, tracht hem dan niet wijsheid te laten inpompen. Er lopen gelukkig nog genoeg goede vaklui rond, die geen hoofd hadden voor theorie, maar die in de praktijk een paar flinke handen en een heldere kijk op de zaken meebrengen. Maar laat hem niet gaan klungelen als loopjongen of krantenbezorger. Over

een paar jaar moet hij wellicht in dienst; komt hij daarna in de burgermaatschappij terug, dan moet hij (intussen man geworden en misschien al met trouwplannen in zijn hoofd) eigenlijk nog van onderaan beginnen als ongeschoolde werkkraacht. Zoek daarom voor de jongen, die niet verder kan leren, al vroeg zo'n werkgelegenheid op, dat hij vooruit kan komen en zich de nodige vakkennis eigen maken. Gesteld nu dat Uw jongen goed kan leren, dan gaat U natuurlijk ook na of U die studie kunt betalen. Maar al te vaak moeten de ouders zodra zij van school komen wat gaan meeverdienen. De ouders zien geen kans het gezin het nodige te geven en nog twee of meer jaren een jongen te onderhouden, die toch wel een gulden of tien per week kunnen thuisbrengen. Toch moet U goed nagaan, of het nu werkelijk niet kan. 't Leven is duur en er zullen zeker gevallen zijn, dat de ouders graag hun jongen zouden laten leren, maar dat het ten enenmale onmogelijk is. In zo'n geval is het leerlingstelsel vaak een hulpmiddel; een flinke jongen, die zijn best wil doen en een helder hoofd heeft, kan, al duurt het wat langer, zo ook de theoretische kennis opdoen, die een modern vakman nodig heeft.

Toch moet U wel eens even rekenen, U verliest laten wij zeggen, twee jaar loon van de jongen, dus ruw geschat, duizend gulden. Maar als U Uw jongen naar de Ambachtsschool stuurt, komt hij straks met zijn diploma in de eerste vakgroep. Als we nu even stukloos buiten beschouwing laten, dan scheelt het gemiddelde uurloon van de tweede en de eerste vakgroep toch altijd 6 cent per uur, dat is ruim drie gul-

den per week of 150 gulden per jaar. Van zijn vijf en twintigste jaar tot zijn vijf en zestigste, **zesduizend gulden**. Ziet U wel dat U niet te gauw moet zeggen dat het U onmogelijk is.

Wanneer U het er dan tenslotte over eens bent geworden, dat Uw jongen gezond verstand genoeg heeft om verder te leren en dat de middelen ervoor gevonden

kunnen worden, wat gaat U hem dan laten doen? Helaas in veel gevallen hem naar een school sturen, die voor hem niet geschikt is. Zo veel ouders vinden het leuk hun kinderen wat verder te zien komen en hun ideaal is, hun jongen eens met een boordje om op een kantoorstuk te zien zitten. Wat hij daar presteert doet er minder toe, of hij er zich op zijn plaats voelt evenmin.

Laat U toch eens de gedachte varen, dat alle kantoorwerk verheven en alle handenarbeid minderwaardig is. Nu worden al volwassen kantoorbedienden ongeschoold tot metselaars en timmerlieden, omdat daaraan gebrek is en aan kantoorbedienden een overschot. En toch laten ieder jaar weer ontelbare ouders hun kinderen een vooropleiding voor kantoor geven. Waarom dringt U Uw jongen toch in een richting waar de kans op werkloosheid zo groot is? Het is niet mijn bedoeling hier propaganda te maken voor het ene soort onderwijs en het andere af te kammen, maar ieder jaar vraag ik me af: Waarom puilen de U.L.O.-scholen uit en zijn de Ambachtsscholen amper bezet? Hebben we dan geen prima vaklui nodig? Jongens met A.B.S.-diploma plaatsen we graag, voor een jongen met U.L.O.-diploma is amper een plekje te vinden. Bezint voor U Uw keuze doet. Hoe ziet U Uw jongen straks liever, als werkloos kantoorbediende of als goed vakman met een vast bestaan? Overgenomen uit: N.V. „Industrie” Vaassen, I.V. Post No. 8.

Tijdschriften

Tijdschrift voor Interne Bedrijfsorganisatie, no. 7, Juli 1949. **Problemen van de opleiding.**

Een zeer overzichtelijk artikel over de opleiding, zoals deze vroeger was en de ontwikkeling, die dit onderdeel van het bedrijfsleven heeft doorgemaakt. De schrijver laat eerst de nadelen van niet-wetenschappelijke opleiding zien en geeft daarna een overzicht van de eisen welke aan moderne opleiding gesteld moeten worden. Opvallend is het om te constateren dat de B.K.T. op dit gebied een grote invloed heeft gehad. Het tweede gedeelte van het artikel behandelt namelijk de scholing voor leidinggevend personeel, waar vroeger weinig of geen aandacht aan werd besteed.

„Metaalbewerking” van 22 Juli 1949.

Een voor ons bedrijf zeer belangwekkend artikel behandelt de beste manier om gebroken gietstukken te repareren.

Het valt op, dat uitgebreide voorzorgmaatregelen noodzakelijk zijn om de reparatie volledig te doen slagen. Het is hierbij van het grootste gewicht te weten met welk soort gietijzer men te doen heeft. Dit wordt onderscheiden in wit, grijs en smeedbaar gietijzer.

Aan de hand hiervan kan men een keuze doen uit het lassen met de acetyleen zuurstofvlam of hard-solderen.

Het voorwarmen en de verschillende temperaturen spelen hierbij een grote rol.

Een uitgebreide tabel om het mogelijk te maken op gemakkelijke wijze verschillende soorten gietijzer te herkennen is aan de verhandeling toegevoegd.

H. VAN EMDEN.

Bedrijf en Techniek 75, 76 en 77

Een interessant artikel behandelt de bediening van werktuigmachines door middel van druklucht.

Toen in de oorlog aanschaffing van nieuwe moderne machines onmogelijk bleek werd door deze methode de capaciteit van de bestaande machines soms met 100% verhoogd.

Ir A. van Driel van de Sikkens' Lakfabrieken wijdt enige pagina's aan het onderwerp: Het schilderen van machines in fabrieken en werkplaatsen.

De Voorlichtingsdienst van het Ministerie van Sociale Zaken publiceert in dit nummer een artikel voor: „Veiligheidstechnici in bedrijven”.

Hierin worden de resultaten besproken van de expositie van de Amsterdamsche Diamantindustrie. Speciaal het diamant als draaigereedschap wordt behandeld.

TH. AALFS.

Kleine nalatigheden — ernstige gevolgen.

(Overgenomen uit „De Veiligheid”, orgaan van het Veiligheidsmuseum te Amsterdam).

Na een ongeval blijkt het meer dan eens, dat iemand vergeten heeft belangrijke zaken mede te delen aan anderen, die daarmee rechtstreeks te maken hebben. Deze laatsten, onwetend als zij zijn, gaan op de gewone manier hun gang en dan gebeurt er iets, dat zij niet konden verwachten en waardoor zij een ongeluk krijgen.

Het volgende geval is hiervan een sprekend voorbeeld.

Een schilder die bezig was een kerkgebouw te schilderen, gebruikte daarbij een uitschuifladder met een totale lengte van 8 m. Op het werk kwamen 2 opzichters om opmetingen te doen. Zij vroegen aan de schilder de ladder te leen. De schilder had geen bezwaar, omdat hij toch ergens anders een karweitje moest gaan verrichten en daarbij de ladder niet nodig had. Toen de opzichters klaar waren wilden zij de ladder weer op zijn plaats zetten. Zij trokken hem van de kerkmuur weg, doch op hetzelfde moment werd hij uit hun handen gerukt door een plotselinge windvlaag. De ladder viel om en daarna bleek in beide bomen op ± 2 m van de onderkant een breuk te zijn ontstaan.

De opzichters besloten dit aan de schilder mede te delen en hem te zeggen, dat hij de ladder op hun kosten kon laten herstellen.

Zij konden hem echter niet vinden en stelden het toen maar uit tot de volgende dag.

Dit uitstel heeft noodlottige gevolgen gehad! De volgende dag hadden zij wat anders te doen en dit heeft ten gevolge gehad dat zij er eerst de daarop volgende dag toe kwamen de schilder te waarschuwen.

De dag, nadat de ladder was gevallen, kwam echter de dorps-smid bij de schilder om de uitschuifladder te lenen om een dakgoot te herstellen.

De schilder, in de mening verkerende dat zijn ladder in orde was, stond dit verzoek toe. De smid plaatste de ladder tegen het huis en klom naar boven, even later gevolgd door zijn zoon.

Toen de smid met één been in de dakgoot stond en met zijn andere nog op de ladder, bevond zijn zoon zich ter hoogte van de breuk. Plotseling brak de ladder geheel door. De zoon nam een sprong en kwam veilig op de grond terecht. De smid verloor het evenwicht, hij greep zich nog vast aan de rand van de dakgoot, doch deze bood door de ronding onvoldoende houvast. De man stortte rechtstandig ca. 8 m omlaag. Als gevolg van de daarbij opgelopen verwondingen overleed hij enkele dagen later.

Een bijkomstige omstandigheid was, dat de ladder op één der breukplaatsen een rotte plek vertoonde, die van buiten niet zichtbaar was, daar de ladder geverfd was.

Dit geval toont weer eens duidelijk aan hoe belangrijk het is van alle voorvallen, veranderingen in situaties, wijzigingen in werkwijze, enz. zo volledig en snel mogelijk kennis te geven aan alle personen, die door hun werkzaamheden daarmee op de hoogte behoren te zijn. Stel die mededelingen nooit uit. Het is beter verschillende personen ten overvloede in te lichten dan één persoon te vergeten die het weten moet.

Ir J. A. BERENDES.

Arbeid- en tijdstudies.

Arbeid- en tijdstudies nemen tegenwoordig in elk goed bedrijf een belangrijke plaats in. De arbeidsproductiviteit in Nederland moet worden verhoogd, zonder dat men daarbij vervalt in jaagsystemen. Bovendien zijn de economen in ons land het er over eens, dat onze export-prijzen laag moeten blijven, terwijl toch de lonen niet mogen worden verlaagd. Tenslotte moeten wij streven naar verbetering van de kwaliteit van onze producten, zowel voor het binnenlands gebruik als voor de export.

Hoe kunnen wij aan al deze, vaak tegenstrijdige eisen, voldoen? Deze vraag te beantwoorden is het doel van de arbeid- en tijdstudies. Een ieder, die zich met dergelijke studies bezig houdt, komt steeds weer tot de interessante ontdekking, dat zij nuttige resultaten afwerpen op zoveel verschillende gebieden. Zij leiden tot een vereenvoudiging van het arbeidsproces, waardoor het mogelijk wordt meer goederen voort te brengen in kortere tijd en met minder moeite.

Bij gelijke arbeidsinspanning stijgt de productie per man-uur en worden de kansen op loonsverhoging vergroot, terwijl het invoeren van een jaag-systeem overbodig wordt.

Steeds weer kan men vaststellen dat het maken van een arbeidstudie leidt tot de ontdekking van overbodige handelingen. Door deze weg te werken kan de prijs van het product worden verlaagd. De arbeider wordt in staat gesteld de tijd, die hij besteedde aan het overbodige werk, in dienst te stellen van nuttige arbeid, zonder dat hij loonsverlaging behoeft te vreezen. Hoe meer men het aantal overbodige handelingen beperkt en hoe beter men het werk organiseert, des te meer wordt de overzichtelijkheid van het productie-proces bevorderd. Dit vergemakkelijkt de controle op de productie, terwijl bovendien aan het licht komt, op welke punten het bij de controle aankomt.

Arbeidstudies berusten op hetzelfde principe als waarop ook andere soorten studies gebaseerd zijn. De man, die de arbeidstudie verricht, de arbeidsanalyst, slaat het verloop van de afzonderlijke bewerkingen gade. Hij stelt hierbij alle zich voordoende gebreken, stremmingen, enz. bij het arbeidsverloop vast en neemt de machine en de werkende mens nauwkeurig waar. Alle gebreken in het werk worden direct schriftelijk vastgelegd. Men bestudeert deze gevallen en probeert de fouten systematisch op te heffen.

Door de arbeidstudies tracht men dus alle moeilijkheden en onvolmaaktheden te vinden, die een doeltreffend productieverloop op de één of andere wijze kunnen beïnvloeden. Doel van de arbeidstudie is, zodanige omstandigheden te scheppen dat het werk zonder storing, met doelmatige middelen, zonder overbelasting van mens en machine en binnen de kortst mogelijke tijd verricht kan worden.

Het werk van de arbeidsanalyst kan men in vele gevallen vergelijken met dat van de dokter, die eerst een grondig onderzoek instelt en vervolgens in eenvoudige gevallen medicijnen voorschrijft en in moeilijke gevallen een operatie uitvoert.

Een arbeidsproces is altijd zeer ingewikkeld, zodat men het van verschillende gezichtspunten uit dient te bezien. De belangrijkste van deze gezichtspunten zijn: mens, machine en materiaal.

Eerst als het onderzoek van al deze drie punten uit tot een bevredigend resultaat heeft geleid, komt de tijdstudie in het geding.

De tijdstudie heeft ten doel de werkelijke productietijden te bepalen. Men gaat hierbij uit van normale prestaties en bij het verrichten van waarnemingen herleidt men derhalve de gemeten tijden tot deze normale prestaties. De aldus bereikte uitkomsten beogen een tweeledig doel:

1. de berekening van stuklonen,
2. de vergelijking van nieuwe productiemethoden met oude.

Samenvattend kan men dus zeggen: arbeid- en tijdstudies vormen samen de belangrijkste middelen, die leiden tot een verhoging van de productie, tot een vereenvoudiging van het arbeidsproces, tot een verbetering van de kwaliteit der producten en tot een rechtvaardige beloning. Men moet evenwel niet vergeten, dat het resultaat afhankelijk is van de persoonlijke inspanning van de bedrijfsleiding en de mede-werking van de werknemers.

(Overgenomen van de Werkcommissie Personeelsorganen).

Jeugd van Nederland.

Jeugd van Nederland. Als we daartoe de jongeren tot 23 jaar rekenen — en dat mogen we gerust doen — dan behoort bijna de helft van alle inwoners van Nederland hiertoe. Dat zijn ongeveer 4½ miljoen mensen, die over een luttel aantal jaren het lot van land en volk in hun handen zullen hebben, mede verantwoordelijk zullen zijn voor de gang van zaken in Nederland. Als men dit cijfer even voor ogen houdt, weet men direct welke grote belangen hierbij betrokken zijn en welke grote vraagstukken hieraan zijn verbonden. De aandacht, die daaraan door de autoriteiten en door de bevolking zelf wordt besteed, is in verhouding daarmee klein te noemen. Zo is het bijvoorbeeld in ons parlement, waarin maar betrekkelijk weinig leden zijn, die men deskundig in jeugdzaken zou kunnen noemen, zo is het ook in de maatschappij: men heeft om maar één ding te noemen nog steeds een schreeuwend tekort aan jeugdleiders.

Men kan zich op het standpunt stellen, dat de Overheid maar moet zorgen voor alles wat de jeugd behoeft aan onderwijs, gezondheidszorg, vakantiehuizen, enz., maar dit kunnen wij toch moeilijk blij-

ven volhouden. Zeker, uit de belastingpenningen wordt al veel betaald voor allerlei jeugdwerk. Maar dit is in de eerste plaats nog ver van voldoende en in de tweede plaats zal hierop in de naaste toekomst nog veel worden bezuinigd, omdat de staatsbegroting nu eenmaal kloppend moet worden gemaakt. En een ding vooral mag niet worden vergeten. De jeugdzorg is niet iets, wat alleen met geld is af te doen. Het gaat om de toekomst van ons volk en dat brengt met zich mee, dat vraagstukken van de jeugd iedere Nederlander direct aangaan. En dat niet alleen de ouders, maar ook de verloofden en de rijpere jeugd in het algemeen, die in deze voor velen moeilijke jaren te vaak nog helemaal alleen de weg in het steeds meer gecompliceerde leven moeten zoeken. Ze vindt die weg gelukkig vaak wel, maar soms ook niet en dikwijls alleen met schade en schande. Om de belangstelling voor jeugdvraagstukken te verlevendigen en te verdiepen wordt in Augustus en September een grote nationale tentoonstelling gehouden, die „Jeugd van Nederland” is genoemd. Daar zullen de bezoekers veel — gelukkig niet alles — kunnen zien van wat men voor de jeugd doet, van wat men moet doen en graag zou willen doen. Daar zal iedereen, die in enigerlei opzicht met deze vraagstukken betrokken is, hetzij als ouder, als verloofde, als jonge vrouw of jonge man zijn inzichten kunnen verrijken en verdiepen. De organisatoren hebben van meet af aan gezegd, dat de tentoonstelling niet te overladen mag zijn en dat ze levendig en fris moet blijven. „Wij putten ons onderwerp niet uit en putten ook de bezoekers niet uit” is hun devies. Om een paar voorbeelden te geven van dit levendige karakter: er zal een kindercircus te zien zijn, waar kinderen voorstellingen geven met hun eigen dieren; er zal een knutselboom zijn en ander grappig en leerzaam speelgoed, dat ieder met zo goed als geen kosten voor zijn kinderen zelf kan maken en er worden tal van films gedraaid, die op het leven en de opvoeding van de jeugd betrekking hebben.

De tentoonstelling is niet opgezet om geld te verdienen. In de grote tentoonstellingshal worden daarom alle inzendingen van handelsondernemingen geweerd. Zoals gezegd, het doel is om belangstelling te wekken bij jong en oud voor de miljoenen wier lot de toekomst van Nederland uitmaakt. Men zal daarom liever zien, dat er wat geld bij moet, als maar honderdduizenden de tentoonstelling zouden bezoeken, dan dat er geld zou overblijven en het getal der bezoeker teleur zou stellen.

(Overgenomen van de Werkcommissie Personeelsorganen).

Bijzonderheden over de tentoonstelling

„Jeugd van Nederland”.

De tentoonstelling wordt van 19 Augustus tot 18 September a.s. in het R.A.I. Gebouw te Amsterdam gehouden. Zij is dagelijks geopend van 10—17 en van 19—23 uur. Op Zondag is dit van 13—17 en van 19—23 uur. De toegangsprijs bedraagt f 1,—. Voor jeugdige personen tot en met 18 jaar is dit 60 cent, evenals voor gezelschappen van ten minste 15 personen.

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

3988

REDACTIE: MeJ. M. JONKMAN, TH. AALFS, W. CARSTENS, H. VAN EMDEN EN M. MOUTHAAAN.

Directie-Fabriekskern

Bijeenkomst van 30 Augustus 1949.

De voorzitter van de kern brengt de volgende twee punten ter sprake:

1. Het masker van de zandstraler is niet goed meer. Kan hier zo spoedig mogelijk voor een goede bescherming gezorgd worden? Er wordt momenteel aan de zandstralerij verbouwd. Wij gaan over tot het gebruik van staalzand, waardoor de gevaren voor de zandstraler tot een minimum beperkt worden. Er zal voor een goed masker gezorgd worden.
2. In aansluiting op hetgeen de heer van Osselen enige tijd geleden gezegd heeft over de bezetting van de fabriek en de waarschuwing die hij toen uitsprak tegen een overdreven angst voor ontslag, zou de kern gaarne iets vernemen over de orders, die wij uit te voeren hebben. Vooral in de plaatwerkerij en de afdeling van Oostrum heeft men het gevoel dat het minder wordt met het werk. De heer van Osselen zegt dat inderdaad de enorme vraag naar meubelen van direct na de oorlog verminderd is. Wij mogen echter zeker niet klagen over de bestellingen die dit jaar bij ons geplaatst zijn. Lampen zijn, naar verhouding, vrij veel verkocht en de aanmaak van de buismeubelen kan de verkoop in het algemeen nog niet bijhouden. Wat de plaatstalen meubelen betreft is de materiaalvoorziening echter nog het grote struikelblok. Telkens breiden wij onze collectie plaatstalen meubelen uit, hetgeen extra hoge eisen aan de materiaalvoorziening stelt. Ook de verschuiving van het handwerk naar het machinale werk (perserij werkt in ploegen!) door de nieuwe productiemethoden, maakt een evenwichtige werkverdeling zeer moeilijk. Het laat zich aanzien dat wij in de komende maanden vrij grote hoeveelheden plaatstaal zullen ontvangen, terwijl een uitbreiding van de speciale opdrachten zeer waarschijnlijk is.
3. Als laatste punt van de agenda komt de samenstelling van de nieuwe tariefcommissie ter sprake. Als kandidaten heeft het personeel drie leden van de vorige T.C. voorgesteld, terwijl van Varik als opvolger van van Wijngaarden voorgesteld wordt en Zaayer en Balvers kandidaat zijn voor de plaats van van Brenk. Directie en kern besluiten van Varik en Balvers uit te nodigen zitting te nemen in de T.C., terwijl met genoegen de herbenoeming van Kerkhof, Romijn en Vermeulen bevestigd wordt. De tariefcommissie voor het jaar 1949—1950 zal dus als volgt samengesteld zijn:
A. J. Kerkhof, E. Romijn, B. Vermeulen, C. Balvers en St. van Varik.
De leden worden uitgenodigd in de vergadering te

verschijnen waarna zij als volgt door de heer van Osselen toegesproken worden:

In ons bedrijf bestaat de tariefcommissie nu een jaar. De wijze waarop de T.C. zich het vorige jaar in het probleem „tarieven” verdiept heeft, heeft ten gevolge gehad dat er van zeer vruchtbare samenwerking gesproken kan worden, terwijl het vertrouwen van het personeel tot uitdrukking komt in de herbenoeming van drie leden van de commissie. Wij zijn er van overtuigd dat eventuele moeilijkheden op het gebied van de tarieven in een sfeer van vertrouwen en op deskundige wijze tot oplossing gebracht kunnen worden. De heer van Osselen is de leden van de T.C. dankbaar dat zij dit moeilijke, maar voor arbeiders en bedrijf zo belangrijke werk op zich hebben willen nemen.

Als voorzitter van de T.C. zegt Kerkhof, namens zijn collega's, dankbaar te zijn voor het in hen gestelde vertrouwen. Hij meent dat de T.C. nog beter haar taak kan verrichten als de bijeenkomsten met de bedrijfsleiding eenmaal per maand, in plaats van eenmaal per kwartaal plaats hebben. Hiertoe wordt in principe besloten.

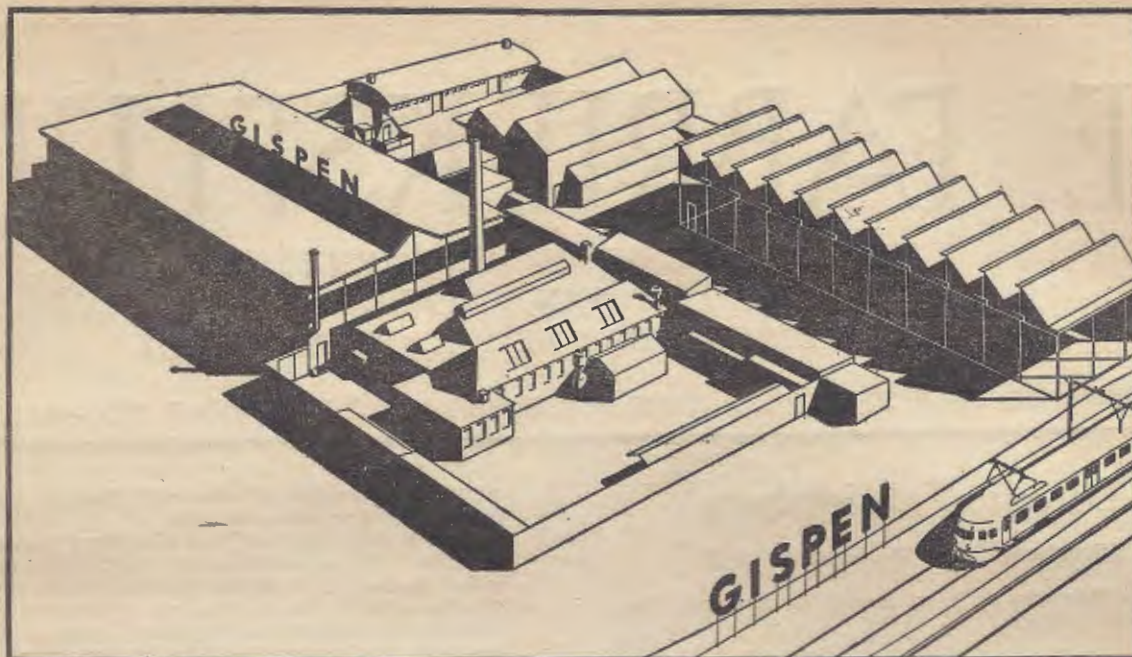
Gispensprijz

Sedert het vorig jaar heeft onze Directie een jaarlijkse prijs beschikbaar gesteld voor de leerling van de Ambachtsschool die in het afgelopen jaar de beste prestatie heeft geleverd. Onder de beste prestatie wordt in dit geval niet verstaan het behalen van de hoogste cijfers, aangezien dit een gevolg kan zijn van bijzondere aanleg of capaciteiten. De Gispensprijz is bedoeld als blijk van waardering voor de jongen, die door het overwinnen van bepaalde moeilijkheden of door grote ijver en toewijding voor zijn werk getoond heeft boven de andere jongens uit te steken. Door de leraarsvergadering van de Ambachtsschool wordt bepaald aan welke leerling de jaarlijkse prijs gegeven zal worden. Dit jaar is de keuze gevallen op C. H. Sanderse, die het diploma metaalbewerking (automontage) behaald heeft. Op Woensdag 31 Aug. werd, ter gelegenheid van het uitreiken van de eind-diploma's, door de heer A. Prins aan Sanderse medegedeeld dat de Gispensprijz voor 1949 aan hem te beurt was gevallen. De prijs werd overhandigd in de vorm van een oorkonde met de mededeling dat de Directie van Gispens' Fabriek voor Metaalbewerking een bedrag van f 25,— beschikbaar stelt voor aankoop van studieboeken of gereedschap.

Personalia

In dienst getreden:

22-8-'49	M. P. W. van Dortmont	(afd. van Oostrum)
2-9-'49	J. Th. van Dortmont	(afd. Lingen)
5-9-'49	E. van Diejen	(afd. van Oostrum)

1948

Groeien en Bloeien.

Het is nu eenmaal zo, dat de mens in groeien en bloeien behagen schept. In ons gezin zijn we gelukkig als onze kinderen groter worden en er bloeiend uitzien. Onze tuin is pas mooi als de planten gedijen en vol met bloemen staat. En evenzo is het gesteld met de fabriek waarin we dagelijks ons werk verrichten. We hebben er plezier in om die uit te breiden, omdat we veronderstellen dat de groei van ons bedrijf met de bloei er van zal samengaan. Van harte hoop ik, dat dit zo zijn zal. Het spreekt echter wel van zelf, dat er aan de voordelen van nieuwe ruimten ook nadelen verbonden zijn.

Het is nu eenmaal een hachelijke zaak om in onzekere tijden veel geld uit te geven voor het vergroten en vernieuwen van een fabriek, waarvan nog zal moeten blijken of de resultaten er van met de gestelde verwachtingen overeenkomen.

Er zijn bepaald risico's aan verbonden om dergelijke dingen te ondernemen en het is dan ook slechts dan verantwoord om het er op te wagen, wanneer men over een zeer groot vertrouwen beschikt niet alleen in het product, waarom het uiteindelijk te doen is, maar vooral in de mensen die de zaak moeten organiseren en die tenslotte het product moeten maken. Dat vertrouwen nu is er. Het is aanwezig, niet alleen bij de directie, maar ook bij de commissarissen en de aandeelhouders.

Het woord is thans aan ons: Nu zullen wij moeten laten zien tot welke prestaties wij in onze vergrote fabriek in staat zijn. Er zal van velen van ons nog meer gevergd worden dan vroeger het geval was, want hoe groter het bedrijf, hoe moeilijker de organisatie er van.

Wij behoeven de nieuwe bedrijfsruimten niet met door te knippen linten, toespraken en bloemen te openen. We hebben wel wat anders te doen. Maar wel wil ik de aandacht vestigen op de man die de algemene leiding heeft gehad van alles wat er in de afgelopen maanden is gebouwd en vernieuwd. Aalfs heeft knap werk verricht en ofschoon van Maren de geestelijke vader is van de nieuwe bankwerkerij, die hij ten slotte ook zelf heeft gebouwd, is het Aalfs geweest die het ontwerp van het gebouw voor z'n rekening heeft genomen. De Vries Robbé en Professor van den Broek zijn er naar komen kijken en ze moesten erkennen, dat het een gebouw is dat er wezen mag.

Namens onze vennootschap mijn dank aan allen die

zich zo bijzonder hebben ingespannen om in uiterst korte tijd zoveel uitstekend werk te verzetten.

Ir. W. VAN OSSELEN.

Ruimte en de gevolgen daarvan.

Bij het in gebruik nemen van de nieuwgebouwde delen van het bedrijf kunnen wij zeggen, dat de algemene toestand hiermede aanzienlijk veranderd is. Onze opzet om de productie van plaatstalen meubelen, buismeubelen, lampen en speciale artikelen meer gescheiden te doen plaats hebben begint zich steeds duidelijker af te tekenen. Deze scherpere scheiding tussen de productie van de vier verkoopafdelingen is noodzakelijk geworden door de veranderingen in onze productiemethode. De grotere series en het maken van meer onderdelen, die pas veel later tot een meubel worden samengesteld, stellen bepaalde organisatorische eisen welke vroeger niet zo'n belangrijke rol speelden.

Bij een andere gelegenheid kunnen wij nog wel eens verder hierop ingaan. Thans is het slechts mijn bedoeling Uw gedachten mee te nemen langs de weg, die het bedrijf in de afgelopen jaren gegaan is.

Er zijn fabrieksafdelingen, die voor meer dan een van de bovengenoemde verkoopafdelingen werken, bijv. lakkerij, galvanische afdeling enz.

Ik zou willen zeggen, dat dit een overblijfsel is van de oude toestand. Maar dan een zeer waardevol overblijfsel omdat hierin een grote kracht schuilt. Doordat wij ingericht waren en zijn op het maken van een grote verscheidenheid van artikelen is het altijd mogelijk geweest onze productie op vrij korte termijn en met betrekkelijk weinig kosten aan te passen aan de eisen en mogelijkheden van het ogenblik. De ouderen onder ons zullen het best begrijpen wat dit voor een bedrijf betekent. Dit aanpassingsvermogen moeten wij zorgvuldig in stand houden. De vraag, wat willen wij in de naaste toekomst bereiken, is dus in het kort als volgt te beantwoorden: wij willen, door de algemene organisatie, de indeling van de fabriek, het gebruik van machines enz., de verbetering van werkmethoden en het verhogen van de individuele capaciteiten van het personeel bereiken, dat wij, met de thans bestaande middelen, meer en goedkopere producten kunnen gaan afleveren met instandhouding van de aard en tradities van ons bedrijf.

De tegenwoordige toestand biedt de mogelijkheid om dit te bereiken. Natuurlijk zijn er gevaren. Eén ervan,

dat ons allemaal in ons werk bedreigt en dat zodoende grote invloed op de algemene gang van zaken kan hebben, gaf mij aanleiding tot het schrijven van dit artikel. Ik bedoel het gevaar van decentralisatie. Het gevaar, dat schuilt in de, volkomen menselijke, neiging om de belangen van eigen afdeling of groep hoger aan te slaan dan die van andere afdelingen. Het gevaar, dat schuilt in het zich, met de beste bedoelingen van de wereld, concentreren op eigen werk en daardoor de kans te lopen, dat de belangen van collega's niet voldoende steun ondervinden. Wij maken, onder elkaar, wel eens smalende opmerkingen over dergelijke toestanden in grotere bedrijven. Dit gevaar behoeft echter niet groot te zijn als wij ons er maar van bewust blijven dat het algemeen belang de doorslag in onze beslissingen moet geven. Naar mijn mening kunnen wij het meest bereiken door altijd te trachten de belangen van andere afdelingen voor te laten gaan boven het eigen belang. Uw gezond verstand zal U in deze wel behoeden voor overdrijving.

A. PRINS.

Opbouw.

Nadat in April alle bouwvergunningen binnen waren, kon met de voorbereidende werkzaamheden voor de bouw van lakkerij, montage en bankwerkerij met buizenmagazijn, worden begonnen. Daar de aannemer al zeer spoedig met de bouw moest beginnen, was het eerste werk het terrein tussen lakkerij en expeditie te ontruimen. Al het materiaal dat daar was opgeslagen moest een andere plaats hebben. Een groot gedeelte ervan hebben we in de oude loods aan de Triestraat kunnen bergen.

Intussen werd ook het achterterrein, waar de nieuwe bankwerkerij met buizenmagazijn moest komen, bouwrijp gemaakt. Al die oude rommel en het fietssenrek moesten verdwijnen en een voorlopige plaats voor afval van ijzer en vuil moest gemaakt worden. Vooral dit laatste is een moeilijk probleem geweest, daar we niet anders konden doen dan het tegen het hek aan de Triestraat maken, hetgeen oorzaak was, dat we al spoedig overhoop lagen met de buurvrouwen die met die vuile boel en met ons niets te maken wilden hebben. Intussen is dat weer een beetje bijgelegd daar we beloofd hebben dat het maar tijdelijk is. Het is dus wel gewenst dat het probleem afvalplaatsen voor ijzer en vuil zo spoedig mogelijk wordt opgelost.

De vrijgekomen magazijnrekken werden stuk voor stuk, op het vrijgemaakte terrein, in de open lucht opgesteld en door de magazijnmeester weer ingeruimd en met dekzeilen afgedekt.

Met bekwame spoed was Verbeek begonnen met het maken van de fundering, terwijl wij zelf met het maken en monteren van de ijzerconstructie gestadig voortgang maakten met hulp van plaatstalen meubelmonteurs, die zich ontpoeten als volslagen constructiewerkers. Zodoende hebben wij op 22 Juni het laatste spant gemonteerd en ging de vlag in top, wat voor de heer van Osselen aanleiding was om met sigaren en een gratificatie zijn waardering te tonen. Om te bereiken, dat we in de vacatieweek met de bankwerkerij konden verhuizen, moest er echter nog heel wat gebeuren. Vooral Verbeek moest zijn beste beentje voorzetten. De muren moesten nog gemetseld worden, de tegelvloer moest er nog in en het dak moest nog dicht, maar met alle hens aan dek heeft hij het zover weten te krijgen, dat wij op 1 Augustus met de verhuizing konden beginnen.

En terwijl de oude fabriek door Verbeek gewit en door de firma Schouten geleverd werd, begonnen wij met het demonteren en transporteren van machines en werkbanken, hetgeen vlot van stapel is gelopen, zodat op 8 Augustus de zaak in hoofdzaak voor elkaar was. Wij zijn echter nog niet klaar, maar zoals we nu de zaak kunnen bekijken, zijn we er een stuk op vooruitgegaan. Terwijl vroeger de buigers, lassers en bankwerkers verspreid stonden te werken en verloren gingen tussen stapels plaatijzer en allerlei soor-

ten kastjes, staan ze nu als één geheel bij elkaar, wat de productie zeker gunstig zal beïnvloeden. En als ik nu bedenkt, dat ook de andere afdelingen zoals van Oostrum, van Emden, het magazijn en vooral de plaatwerkerij er meer ruimte door krijgen, kan ik toch wel zeggen dat de bouw van de nieuwe bankwerkerij een algemene verbetering is.

J. C. VAN MAREN.

Ruimte!!!

„.....En hiermede verklaar ik de nieuwe bedrijfsruimten voor geopend.”

Nee, waarde lezer, zo officieel hebben we het niet gedaan. Maar toch zijn we ons terdege bewust, dat in de afgelopen maand zowel de nieuwe montage, als de bankwerkerij in exploitatie genomen is.

De uitbreiding van de lakkerij is, wat het gebouw betreft, thans ook gereed en U zult ervaren, dat nu in de eerste plaats de verlenging van de kettingbaan een feit zal worden. Maar hierover straks meer. Allereerst een kort woord over de bankwerkerij.

Doordat we bouwvergunning kregen voor de uitbreiding van de nieuwe loods, kwam destijds het buizenmagazijn in de knel.

Hoe we ons het beste uit deze benarde positie konden bevrijden, hebben we door middel van een prijsvraag in de Fabrieksfluit aan onze personeelsleden gevraagd.

De stoutste oplossing, die uit de bus kwam, was die van van Maren. Behalve een buizenmagazijn, had van Maren er meteen maar een gehele bankwerkerij bij geprojecteerd.

Dat was in Februari j.l. en als we hierboven zeggen dat het geheel in Augustus in gebruik is genomen, dan geloof ik, dat we niet mogen klagen. Zwartkijkers missen nog wel een paar schuifdeurtjes, maar ook die zullen we voor het stookseizoen zeker plaatsen.

De bouw van de montage-afdeling en uitbreiding lakkerij werd begin Maart aanbesteed en vervolgens gegund aan het Ingenieursbureau voor Bouwnijverheid te Oegstgeest.

Reeds tevoren was de staalconstructie opgedragen aan de Vries Robbé te Gorinchem. Ook wat deze bouw betreft kunnen we niet anders zeggen dan dat er flink opgeschoten is.

Zo kon direct na de fabrieksvacantie de montage-afdeling via de branddeur haar nieuwe glaspaleis betrekken. De stoelenmontage kwam van tegenovergestelde richting het bordes in beslag nemen.

De bordesconstructie is hier iets deugdelijker dan boven de expeditie; er is n.l. gerekend op een puttige belasting van 600 kg. per vierk. meter.

De lakkerij willen we thans even in haar geheel bekijken.

U hebt natuurlijk gemerkt, dat na het spuiten, het dompelen een belangrijke rol begint te spelen bij de afwerking van onze producten.

Maar na de ingebruikneming van de wasmachine staat het dompelbad niet meer op de juiste plaats. De voorwerpen die uit de wasmachine komen, moeten direct worden gedroogd. Na afkoeling worden de voorwerpen dan gespoten of gedompeld. De spuitcabines staan goed opgesteld, maar het dompelbad moet nu worden verplaatst tot vlak achter de spuitcabines.

We maken daarbij meteen van de gelegenheid gebruik om een dubbel dompelbad te nemen, zodat we naar behoefte in grijs en groen kunnen dompelen. De natuurlijke indroog- en uitdruptijd tussen dit nieuwe bad en de moffeltunnel is echter te kort.

Door nu de kettingbaan te verlengen tot onder het bordes in de achterste nieuwbouw, wordt de baan 2 x 15 meter langer; het dompelbad schuift ca. 14 meter op, zodat we een winst hebben van 16 meter, hetgeen bij een baansnelheid van 2 meter per minuut, 8 minuten langer uitdruppen en indrogen betekent. Als dit alles eerstdaags werkelijkheid geworden is, hebben we door de baanverlenging en de opstelling

van het dubbele dompelbad de ideale toestand gekregen van: ontvetten, fosfateren, drogen, spuiten of dompelen, moffelen.

Is deze installatie aldus in werking, dan hopen we tijd en middelen beschikbaar te hebben om ook de oude spuitcabines naar achteren te verplaatsen (onder het bordes) en de moffelovens ook in dezelfde richting te verschuiven... en hiermede verklaar ik de nieuwe bedrijfsruimten voor geopend!

TH. AALFS.

De afdeling montage in nieuwe banen.

In velerlei opzicht was de datum van 8 Augustus j.l. voor de leden van de afdeling montage en voor ondergetekende belangrijk. Voor de eerste omdat dat de toegezegde datum was om hun nieuwe werkplaats te betreden en voor mij omdat mijn eerste optreden als afdelingschef over bovengenoemde afdeling een feit zou worden.

De bouwvakarbeiders hadden in onze fabrieksvacantie er de laatste hand aan gelegd, zodat dus direct daarna de verhuizing zou kunnen plaats vinden. Dit moment was eigenlijk te vroeg omdat van een doelmatige inrichting geen sprake was. Maar de drang naar levensruimte van de afdeling lakkerij was zo groot, dat we als het ware erin gedrukt werden. Om U enigszins een beeld te geven van onze plannen betreffende inrichting en montage het volgende.

De onderafdeling zal alleen en uitsluitend gebruikt worden voor de montage van plaatstalen meubelen. Het pad dat door de afdeling loopt en lakkerij en expeditie met elkaar verbindt, ligt echter niet in het midden, zodat besloten werd om het smalle gedeelte in hoofdzaak te gebruiken voor het monteren van verschillende typen bureaux en op het brede gedeelte de montage van brievenkasten, tafels, kaartenkastjes enz. te doen plaats vinden. Men kan hieruit opmaken dat de mogelijkheid bestaat zgn. dubbel te monteren wat voordien meestal uitgesloten was. Dit houdt natuurlijk ten nauwste verband met de productie die de afdeling lakkerij kan opleveren. De uitbreiding van de lakkerij, die toch gepaard moet gaan met een verhoogde productie, is nog niet vol-

tooid, maar alle hoop is er op gevestigd dat dit binnen afzienbare tijd het geval zal zijn.

Langs de wanden in langsrichting (ik bedoel hiermee weer de afdeling montage) worden vaste werkbanken geplaatst met in het midden een uitneembaar gedeelte. Deze banken worden voorzien van laden, waarvan elk lid er een aangewezen krijgt. Hij kan zodoende zijn gereedschap, dat op dit moment nog niet aan de gestelde eisen voldoet, maar tegen die tijd in orde moet zijn, wegsluiten. Ook aan het opbergen van de kleding zal de nodige aandacht moeten worden besteed.

De bovenafdeling wordt ingenomen door de montage van buismeubelen, het snijden en plakken van linoleum en het randen omleggen van bureau- en tafelbladen. Hier zal ook een elektrische takel komen, zodat de rollen linoleum op gemakkelijke wijze te vervoeren zullen zijn. De ruimte die vrijgekomen is boven de expeditie kan nu worden gebruikt voor opslag van frames, stoffeermateriaal, onbewerkte en bewerkte bladen enz.

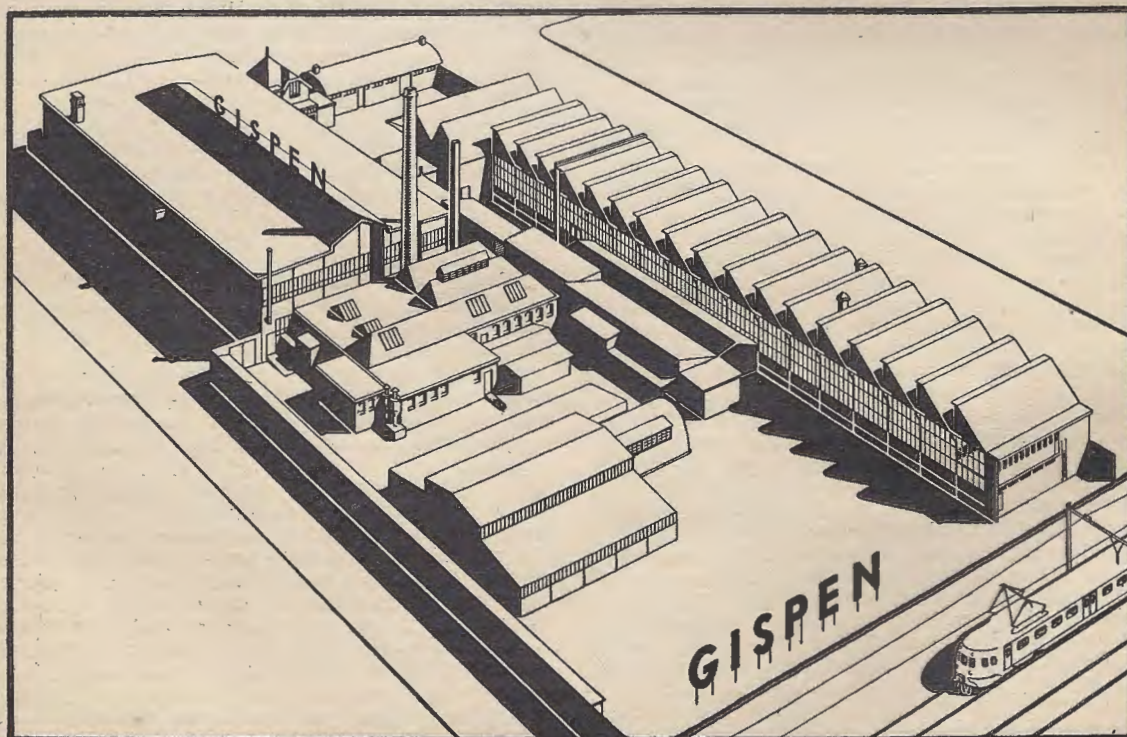
De bezetting van personeel vraagt nog wel enige aandacht. Het was toch altijd zo, dat als men om een of andere reden met een lid van een andere afdeling „omhoog” zat, deze naar de afdeling montage werd geloosd om hem dan bij voorkomende gelegenheid maar weer op te halen.

Men doet er goed aan te beseffen, dat dit tijdperk is afgesloten en wel in hoofdzaak om twee redenen. Ten eerste omdat het moreel van een afdeling niet gebaat is met een „in- en uitvlieg-methode” en ten tweede omdat we er alles op zullen zetten dat welke bewerkingen er ook voorkomen, deze kunnen geschieden door alle mensen van de afdeling om zodoende niet afhankelijk te zijn van ziekte, ongeval, vacantedagen enz.

Dit is zo in het kort een beschrijving van wat er is gebeurd en nog staat te gebeuren in de afdeling montage.

Mag ik tenslotte de verwachting uitspreken, dat de overige fabrieksafdelingen er het hunne toe zullen bijdragen om, wat maat en afwerking van de verschillende onderdelen betreft, ons werk een zo goed mogelijk resultaat te doen opleveren.

H. VAN EMDEN.

Tariefcommissie

Op 3 September vond de eerste bijeenkomst plaats van de heren Prins en Weijnsfeld met de T.C. in de nieuwe samenstelling.

Er werd afgesproken dat de twee nieuwe leden van de T.C. op de hoogte gebracht zullen worden van de werkwijze van het tariefbureau zoals dit het vorig jaar ook met de eerste T.C. is geschied.

De T.C. bracht enkele gevallen uit de praktijk van de afgelopen maanden naar voren, die van alle kanten besproken werden en waaruit tenslotte de volgende conclusies getrokken werden:

1. Als een arbeider moeilijkheden met een tarief ondervindt, dan moet hij in alle opzichten op de hulp en steun van baas en voorman kunnen rekenen om deze moeilijkheden in technisch opzicht te overwinnen.
Bazen en voormannen dienen in de eerste plaats aan hun mensen bijstand te verlenen op het gebied van de werkmethode, gebruik van gereedschap, enz. In onderlinge samenwerking zal de beste manier van werken gevonden kunnen worden. De arbeider moet dit echter doen in het vertrouwen dat zijn baas of voorman er niet in de eerste plaats op uit is de juistheid van het tarief te bewijzen, terwijl de bazen en voormannen er van uit moeten gaan dat de moeilijkheden, die hen voorgelegd worden, op redelijke gronden berusten.
2. Als een tarief uitgegeven is kunnen er redenen zijn waarom het tariefbureau meer gegevens over dezelfde bewerking wil verzamelen. Dit kan in verband staan met het tarief en het kan er ook los van staan. Z.g.n. controle-opnamen die hiervoor nodig geacht worden, mogen nooit en te nimmer buiten weten van de betreffende arbeider, dus stiekum, plaats vinden.
3. Aangezien het prestatie-schatten bij het tijdwaarnemen d.w.z. het schatten in hoeverre een bewerking uitgevoerd wordt in een tempo dat afwijkt van het normale (door invloeden van oefendigheid, werkomstandigheden en inspanning), misschien wel de belangrijkste factor is in het tot stand komen van een tarief, zullen tijdwaarnemingen die op zeer afwijkende prestatieschattingen berusten niet als basis voor een tarief gebruikt worden. Het staat namelijk vast dat grote afwijkingen van het normale vrijwel niet zuiver te schatten zijn. Bovendien kan met zekerheid gezegd worden dat zich, in deze gevallen, abnormale omstandigheden voordoen, die uit de weg geruimd moeten worden voordat er normaal in tarief gewerkt kan worden.

Aan het slot van de bijeenkomst werden, aan de hand van de bedrijfsgrafiek, verschillende resultaten van de fabrieksafdelingen besproken.

Ongevallen

- 17-8-'49 Bij het slijpen van een boor vuil in het rechteroog gekregen (werkt door).
- 23-8-'49 Tijdens het afbramen van onderstellen van tafels schoot getroffen uit en verwondde de linkermiddelvinger (hersteld op 29-8-'49).
- 25-8-'49 Linkerduim verwond bij het verplaatsen van een bankschroef (hersteld op 5-9-'49).
- 26-8-'49 Linkerduim verwond bij het zetten van een plaat (hersteld op 1-9-'49).
- 31-8-'49 Bij het versjouden van matrijzen scheurde een spiertje (op 6-9-'49 nog niet hersteld).
- 31-8-'49 Getroffene verwondde bij het tappen van handgrepen de rechteringvinger (werkt door).
- 3-9-'49 Getroffene kreeg bij het schuren van kaartsteunen amaril in het linkeroog (op 6-9-'49 nog niet hersteld).

3.5%

1ste periode	1949	: 4,5% (+ 0,5%)
2de	"	1949 : 4,0%
3de	"	1949 : 4,0%
4de	"	1949 : 3,5%
5de	"	1949 : 4,5% (+ 0,5%)
6de	"	1949 : 3,5%
7de	"	1949 : 5,5% (+ 1,5%)
8ste	"	1949 : 3,5%

Het is weer mis met de werkelijke onkosten. In de zesde periode waren wij vrijwel gelijk aan de begroting, maar in de zevende periode overtroffen wij de begroting met 11%. Hiermede komt het gemiddelde van de werkelijke onkosten sinds 1 Januari op 106% van de begroting. Dit wil dus zeggen, dat de fabrieksomzet meer onkosten moet dekken dan begroot was, alvorens er winst gemaakt wordt. Algemene zuinigheid in de laatste maanden van het jaar kan de toestand nog aanzienlijk verbeteren.

- 414 Reparatie en onderhoud gebouwen was buitengewoon hoog. Onder deze post vallen enkele verbeteringen aan het ketelhuis, de chromeerderij en het fabrieksterrein.
- 433 Stroomverbruik blijft hoog.
- 434 Afdelingsonkosten waren anderhalf maal zo hoog als de begroting. Totaal staan we op 125% van de begroting. Onder dit onkostenno. zijn verscheidene uitgaven gedaan, die in verband met de verbouwing staan. We mogen dus hopen dat hierin, in de komende maanden, nog enige verbetering komt. Zoals eerder gezegd, dit is de grootste onkostenpost en tevens de post waar het grootste aantal mensen invloed op kan uitoefenen.
- 438 Proeffabricage is veel gunstiger geworden doordat, in de zevende periode, een aantal proefmeubelen in de normale verkoop is gebracht. Het totaal ligt nog ruim 20% boven de begroting.
- 439 Garantie is nog steeds ruim het dubbele van de begroting. Voor het jaar 1950 hebben wij de keuze tussen het verhogen van het bedrag op de begroting en maatregelen te nemen dat minder werkzaamheden als garantie geboekt moeten worden.
- 445 Telefoongesprekken vrijwel gelijk aan de begroting. Uit het resultaat van de zesde periode is echter gebleken, dat het minder kan.
- 446/7 Kantoor- en tekenkamerbenodigdheden kosten maar eventjes driemaal zoveel als begroot was. Totaal staan we op 150% van de begroting.
- 452 Emballage (verpakking van onze binnenkomende materialen en grondstoffen) is ineens onder de begroting gekomen. Dit is het gevolg van de serieuze wijze waarop het magazijnpersoneel voor terugzending van lege emballage gezorgd heeft.
- 461 Advertenties en clichés was 200% van de begroting. Totaal iets boven begroting.
- 464/8 Verkoopvrachten en verpakkingsmateriaal verspeelde een deel van de voorsprong door uitgaven voor verpakkingsmateriaal (150% van begroting). Het totaal blijft gunstig.

Dit waren dus nog resultaten van de zevende periode. Thans gaan wij over tot het bespreken van de fabrieksresultaten van de achtste periode, waarbij wij U in herinnering brengen, dat er in deze periode slechts drie weken gewerkt is, de vierde week was de week van de fabrieksvacantie.

Bij het maken van deze opmerking vergeten wij niet, dat er in de vacantieweek wel degelijk gewerkt is, namelijk door de ploeg van v. Maren, maar deze werkzaamheden hadden helaas geen „verkoopwaarde”. De resultaten zijn dus berekend over drie weken. In ons vorig artikel maakten wij melding van een jaarrecord voor ziekte. Dit record is alweer verbeterd door het gemiddelde van 8 man in de achtste periode. Vermoedelijk zal het dit jaar niet meer verbeterd worden, gezien de stijging in de weken na de vacan-

tie. Ongeval vertoont weinig schommelingen, ditmaal gemiddeld 1½ man. Vacantie bedraagt 8½ man gemiddeld, hetgeen vrij hoog is en een gevolg is van het vele snipperen in de weken voor de vakantie. Absent is normaal (1 man). Dit zal nu wel hoger worden als gevolg van het opraken der snipperdagen. Totaal waren er gemiddeld 19 man afwezig.

	gem. eerste 7 perioden 1949 uren/week	gem. achtste periode 1949 uren/week
schoonmaken 432-8	55	51
sjouwen 432-2	108	153
voormannen 432-5	171	198
afd.onkosten 434	64	83

Totaal 398 485

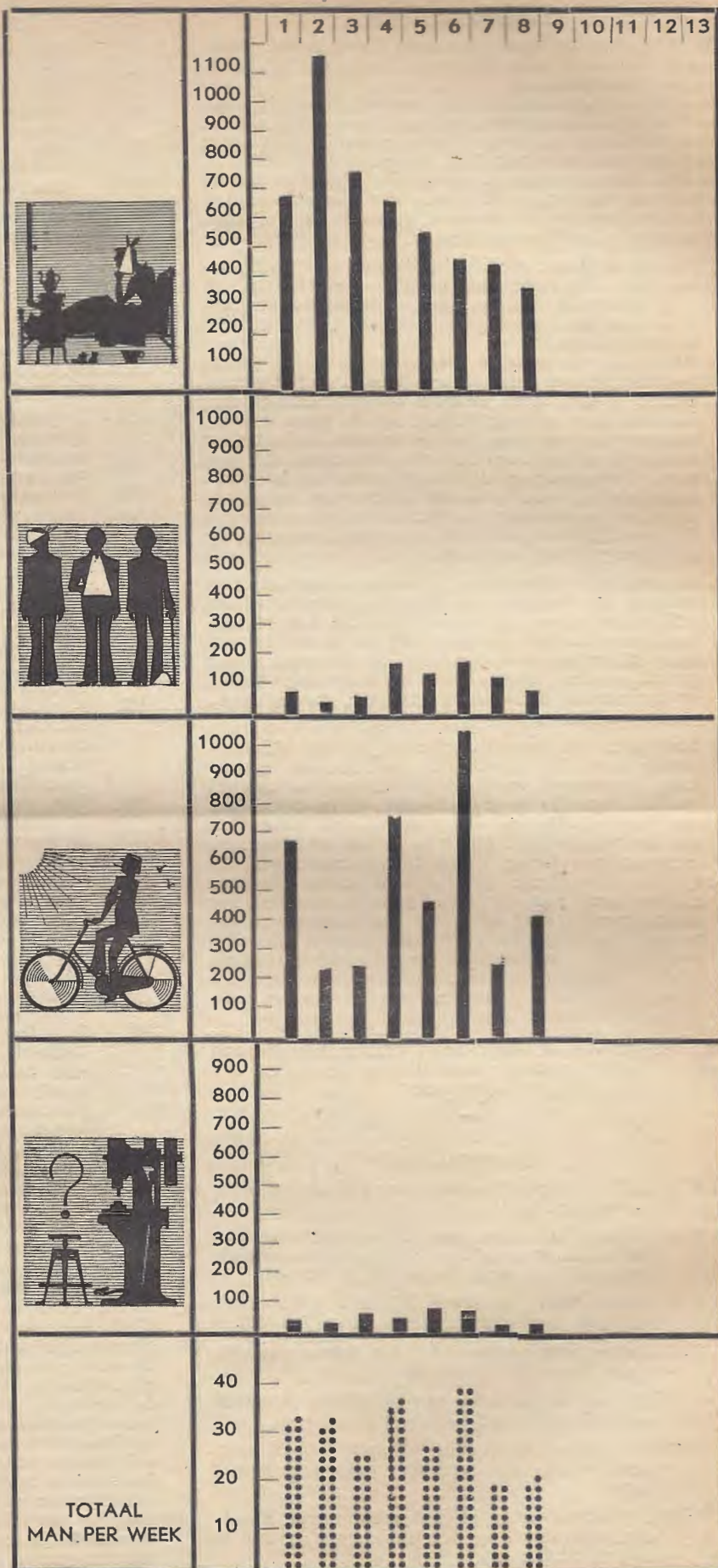
Totaal iets lager dan de vorige periode, maar aanzienlijk boven het gemiddelde. Schoonmaken is weer normaal. Laten we hopen dat sjouwen nu over het hoogtepunt heen is. Dit mogen wij wel verwachten als wij bedenken dat het nog gaat over de tijd van voor de vakantie en dat montage en lakkerij 73 van de 153 uur opgebracht hebben. Uit de cijfers blijkt dat de voormannen zich steeds intensiever op de werkvoorbereiding enz. gaan toelagen. Afdelingsonkosten wordt ook wat hoger, o.a. door 22 uur voor de lakkerij (spuitcabines en wasmachine). Nu komt er weer een gunstig hoofdstuk. Met in de eerste plaats een nieuw jaarrecord! Nacalculatie bedroeg 93% van de voorcalculatie (94% was tot nu toe het laagste). Totaal over de acht perioden zitten we op 98%, maar zó dat een klein tikje ons op 97 kan brengen.

Onder de 90% zijn gebleven de plaatwerkerij, bankwerkerij, koperslagerij, knippen, ponsen, draaien, boren/tappen, electr. lasen, slijpen en, voor de tweede maal, de lakkerij. De draaierij was het laagst. Een paar maanden geleden bleven er nooit meer dan 6 à 7 afdelingen van de 21 onder de 90%. Nu zijn het er al 10!

Het is altijd prettig als een voorspelling, die je doet, uitkomt. De bankwerkerij heeft mij dit genoeg verschaft door zich te voegen bij het gezelschap dat over alle acht perioden van het jaar onder de 90% staan. Het zijn de plaatwerkerij, bankwerkerij, ponsen, draaien, boren/tappen (laagste van allemaal!), buigen en puntlassen.

De ingeleverde kaarten overtroffen de begroting met 8%. Misschien wel door een algemene opruiming onder de kaarten in de fabriek vlak voor de vakantie. De fabrieksomzet bleef 4% onder de begroting. Als er, in de laatste maanden van het jaar, plaatstaal aangevoerd wordt zoals het zich op het ogenblik laat aanzien, dan zullen de laatste perioden van het jaar de besten zijn. Zo was het ook in 1948.

A. PRINS.

Indrukken en waarnemingen van de examens Vakgroep Woninginrichting. Groep stoffeerders

Allereerst past mij een woord van dank aan de Directie, die mij in staat stelde vier dagen aan deze examens te geven.

Misschien zijn er onder de lezers van onze krant belangstellenden die zich wel eens hebben afgevraagd: waarom eerst een examen alvorens zich voor een of ander vak te vestigen. Waarom de bemoeiingen van een vestigingswet? Met de Vestigingswet zijn wij m.i. andere landen die deze niet hebben een stuk voor. Als die er niet was, zou iedereen voor zich zelf een zaak kunnen beginnen, ook al heeft hij totaal geen verstand van het vak waarin hij begint. Vooral het stofferen is een zaak van vertrouwen. Als de verkoper niet weet wat goed of slecht materiaal is of dit niet weet om te bouwen tot een goed product dan is alleen de koper er door gedupeerd. Zo is het in alle vakken, dus voor zich te vestigen eerst een diploma halen voor vakbekwaamheid. Het vak dient niet door „onkunde” naar beneden, maar door „kunnen” op hoger peil te worden gebracht. Dat de candidaat zich veel moet ontfangen en opofferen, ja inderdaad. Er wordt van hem verwacht, dat hij behoorlijk bij is in de praktijk. Dat hij ook het werk dat hij maakt kan tekenen, de kostprijs kan berekenen, zijn materialen kent, weet waarvan ze worden gemaakt en hoe. Evenzo moet hij kleuren kunnen combineren en kennis van stijlen hebben. Met het doorlopen van de Avondnijverheidsschool kan hij het ruimschoots halen, mits hij het serieus opneemt en zijn best doet.

Dinsdagmorgen 9 Augustus 8.30 uur voor de grote ambachtsschool, Den Haag. Hier en daar groepjes kandidaten het komende besprekend. Zou het meevallen, zou het lukken deze keer, want velen komen voor de tweede keer, enkelen voor de derde, oorzaak niet voldoende voorbereid.

In de school maakte ik kennis met de andere examinatoren. Er waren veel bekenden uit de vakgroep en oude bekende stoffeerders uit Rotterdam. Ook zij moesten 4 dagen hun best doen in het waarderen van werkstuk en theorie. De kennismaking was prettig en het beloofde een goede verstandhouding te worden.

We keren terug naar de kandidaten die intussen het daarvoor aangewezen lokaal vulden. Meest jongere mensen, enkele ouderen, zelfs was er een van 50 jaar. Negen en zestig kandidaten, tien examinatoren. Van hieruit werden ze toegesproken wat op hun gemak gezet en kregen ze aanwijzingen over wat er ging gebeuren.

Eerst tekenen, dit is gebleken het meest zwakke punt van de stoffeerder te zijn, een enkele uitgezonderd, die er een waar schilderij van maakte. De opgave was in drie uur tijd vooraanzicht w.v. de helft in doorsnee stoffering en zijaanzicht romp. Velen hadden tijdnood, dus niet klaar. Zenuwen speelden hierin de voornaamste rol.

De kostprijs berekenen nam 1 uur in beslag. Voor de meesten ging dit wel. De berekeningen waren tamelijk gelijk. Intussen was het Dinsdagmiddag. Om drie uur precies begon de praktijk. Ook nu weer waren de meesten behept met zenuwen. Het was verboden met elkaar te praten. Plezierig werken was het niet, als steeds 2 mannen liepen te controleren. Als eerste werd het singelen en koppelen der veren gewaardeerd.

De tweede dag wat minder zenuwen, ofschoon het nog wel merkbaar was. Alles werkte nog onder spanning. Als tweede waardering hadden wij het vullen, uitstoppen en afnaaien der zitting. Er werd over het werk niet door ons gesproken. Het was wonderlijk zo veel methodes van koppelen en draadbevestigingen er waren. Dit gaf niets als het eindresultaat maar goed was. De tijd voor het werkstuk, een fauteuiltje, zitting met schijnkussen, de rug op veren gecapitonneerd, was 23 uur. Het derde waarderen betrof het

in katoen zetten en overtrekken der zitting. Hierna konden wij zien dat de meesten met tijdnood zaten en niet klaar kwamen. Toen wij hadden gezegd, dat het meer gewaardeerd zou worden goed en niet helemaal af, dan helemaal af en niet naar behoren, kalmeerden velen en het zenuwgedoe verdween. Bij ons zouden vier man helemaal gereed komen, we neusden eens in de andere lokalen, maar deze lagen nog achter ons.

De derde dag bracht ons bezoek van onze bureaus de Belgen en velen uit de vakgroepen. We maakten kennis met de voorzitter van de V.V.A., Vereniging voor Veredeling van het Ambacht. Hij zei, dat hij pas ook de examens van timmerlui in Assen had bezocht. Als hij kon bezocht hij alles wat de veredeling van vakken betrof. Onze Benelux vrienden vroegen ons de eisen die er gesteld werden en de voorwaarden. Wij van onze kant hebben ze laten zien en verteld hoe alles in z'n werk ging. De ene was leraar in het tapijseren. Hij wist niet hoe hij het in het Hollands moest zeggen, want zo zei hij, vele aanduidingen en namen waren bij hen Frans. Dan gaf hij les in het stofferen in Mechelen. De ander was een industrieel daar ter plaatse, aardige „leutige” mensen. Van deze deed ik nog enige nieuwe dingen op wat betreft het vereenvoudigen van capitonnerwerk. De leraar wilde al deze kandidaten in aparte boxen plaatsen om afkijken tegen te gaan. Een onmogelijkheid hier in de school en ook overbodig volgens ons. Hij was het daarna ook met ons eens. Intussen waren allen zowat bezig aan de rug.

De vierde en laatste dag. De dag van uitreiking der diploma's met puntenlijstjes. Dit vond plaats in de directeurskamer der school. De niet geslaagden waren even apart geroepen, negen niet geslaagd, elf voor praktijk geslaagd, het theoretische gedeelte overdoen. De uitreiking was wel even plechtig. Toespraken, de verheugde gezichten der geslaagden, afscheid nemen der kandidaten. De dag liep ten einde, 't was zes uur geworden. Afscheid nemen van mijn medewerkers, vele dingen heb ik opgedaan en gehoord voor mijn werk en de school. Nooit te oud om te leren, met deze woorden wil ik dan dit, laten we maar zeggen, verslag, besluiten.

J. C. DUBOIS.

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 12 Juli 1949	f	855,—
Storting door de N.V. van 12/7 t/m 8/8 '49		
Ziektepercentage 5 (198 × 53 cent) ..		104,94
Ingehouden 1/2% van 't personeel van 12/7 t/m 8/8 '49		124,93
Ingehouden aan boeten van 12/7 t/m 8/8 '49		13,60
	f	1.098,47
Af: Uitbetalingen van 12/7 t/m 8/8 '49 ..		82,51
Saldo per 9 Augustus 1949	f	1.015,96

„Spaarkas”

Spaarkas per 12 Juli 1949	f	14.196,96
Stortingen van 12/7 t/m 8/8 '49		1.172,97
	f	15.369,93
Af: door spaarders opgenomen van 12/7 t/m 8/8 '49		1.851,14
Saldo per 9 Augustus 1949	f	13.518,79
Er zijn thans 95 spaarders.		

A. DE BRUIN.

Hartelijk dank voor de betoonde belangstelling bij mijn 12½-jarig jubileum aan directie en personeel.
D. J. G. M. COOPS.

Tijdschriften

Metaalbewerking van 5 Augustus 1949.

In een artikel „De constructie van spiraalboren” wijst de heer A. Pomes er op, dat sinds het jaar 1862 toen de fraismachine ontwikkeld is die de groeven in de spiraalboren fraist, de algemene constructie van bovenbedoeld gereedschap weinig verandering heeft ondergaan.

Het is verder opvallend, dat diverse fabrikanten zeer verschillende inzichten hebben bij eenzelfde aanzet en materiaal, ten aanzien van het slijpen van de punthoek en vrijlijphoek. Het blijkt echter, dat de punthoek van 118° , behoudens speciale bewerkingen het meest van toepassing is.

In dit artikel wordt echter niet beschreven, dat bij het boren van Non-Ferro-metalen en bij grote diameter in ijzer en staal het verdunnen van de ziel de afvloeiing van de spanen (wat de praktijk heeft bewezen) zeer kan beïnvloeden.

Metaalbewerking van 19 Augustus 1949.

In een artikel „Schuren op de draaibank” wordt er met de meeste nadruk op gewezen, dat bij niet voldoende aandacht en het juiste toepassen van de werkwijze ernstige verwondingen niet zullen uitblijven.

Bij roterende voorwerpen, die ingespannen zijn in de draaibank en worden bewerkt met een reepje schuurlijnen loopt men grote kans dat het schuurlijnen zich om het voorwerp zal wikkelen en juist dan is een ongeval niet uitgesloten. Beter kan men een stuk schuurlijnen gebruiken waarvan de lengte niet meer bedraagt dan de omtrek van het werkstuk. Ook met poetsdoeken enz. is het zeer gevaarlijk bij draaiende delen te komen.

Al valt dit onderwerp een beetje uit de toon bij hetgene wat men gewoonlijk in „Metaalbewerking” kan aantreffen, toch zal het m.i. wel zijn nut afwerpen.

H. VAN EMDEN.

Zwemwedstrijd Beusichem—Culemborg.

Konden we Woensdag voor de wedstrijd in De Fabrieksfluit nog slechts vermelden, dat ± 25 deelnemers zich opgegeven hadden, Zondag 14 Augustus bij het vertrek naar Beusichem bleek onze lijst te klein te zijn om allen te bevatten. Met 60 deelnemers stoomde de vrachtboot van de heer Kuilenburg de haven uit.

Een stralende zon, met medewerking van een stukje muziek door de heer Stolker op zijn harmonica gespeeld, zorgde al dadelijk voor een goede stemming. Even buiten de haven kwamen de eerste doosjes vaseline voor de dag, waarmee men zich begon in te vetten. Deze bezigheid werd voor de rest van de tocht zo druk beoefend, dat het meegebrachte vet niet toereikend bleek en de vetpotten uit de machinekamer van de boot er aan te pas moesten komen. Het dek was weldra dan ook zo glad, dat het gevaarlijk werd er overheen te lopen.

In Beusichem aangekomen, waar velen ons stonden op te wachten, startten even voor half vier eerst de dames en 5 minuten later de heren. Een aantal volboten begeleidde de zwemmers, die tegen een flinke

golfslag moesten optornen. Al dadelijk ontspon zich, zowel bij de dames als bij de heren, een flinke strijd, waardoor het veld ver uit elkaar kwam te liggen. Eenmaal door de bocht heen werd het echter kalmer, wat velen de nodige moed gaf om vol te houden.

1 Uur 12 min. 39 sec. na de start tikte de Jongh onder daverend applaus van de vele aanwezigen als eerste aan, op 35 sec. gevolgd door Stolker. De eerste dame werd Mejuffrouw van de Sluys in de tijd van 1 uur 18 min. 30 sec., terwijl Mejuffrouw van de Hurk de tweede plaats bezette. Eerste van de Gispensploeg werd F. den Hartog, die als zesde binnenkwam. De andere Gispenaren bezetten de volgende plaatsen:

8ste H. C. Weijsenfeld

9de P. van Kessel

21ste H. Vink

22ste C. Tas.

In totaal waren er 7 uitvallers, waarvan 5 heren en 2 dames.

Met een toepasselijk woord reikte de Heer Ir. W. van Osselen de prijzen uit, waarbij elkeen die de tocht had uitgezwommen, een insigne ontving.

Niet in het minst door de welwillende medewerking van de Heer Kuilenburg, de Culemborgse Reddingsbrigade en 2 Rode Kruis-mannen (welke laatsten gelukkig alleen maar een gescheurde nagel hoefden bij te knippen) kunnen we terugzien op een wedstrijd, die voor het volgend jaar om een herhaling vraagt.

H. C. WEIJSENFELD.

Het lassen of hardsolderen van gietijzer.

Op zichzelf is dat niets nieuws. Ruim veertig jaar wordt het gietijzer al gelast en minstens twintig jaar wordt er gewerkt met lasbrons bij het repareren van gebroken gietijzeren voorwerpen.

Reparaties aan gebroken gietstukken die in ons bedrijf voorkomen, gelukkig komen die niet veel voor, kunnen met succes autogeen gelast worden daar deze reparaties meestal van kleine omvang zijn. Veelal kunnen deze reparaties ook op andere eenvoudige en degelijke wijze worden opgelost.

Smeedbaar gietijzer kan goed autogeen gelast worden. Electrisch lassen is soms mogelijk met speciale beklede elektroden. Dunne elektroden moeten gebruikt worden met een lage lasstroomsterkte. Meestal wordt het electrisch lassen een mislukking, daar het gietstuk te snel afkoelt, vooral bij grijs en wit gietijzer.

Het verschil tussen lassen en hardsolderen is, dat de kleine werkstukken die vrij uit kunnen zetten en krimpen, gelast kunnen worden, terwijl men bij gietstukken van grote omvang de voorkeur geeft aan hardsolderen, vooral als het werkstuk niet vrij uit kan zetten door de warmte en er dus gevaar van stukspringen bestaat. Deze methode heeft het voordeel dat men niet het gehele werkstuk behoeft voor te verwarmen, maar kan volstaan met alleen de lasnaden donkerrood te stoken.

Tot besluit van deze korte uiteenzetting wil ik er nog aan toevoegen, dat degenen die het weten moeten zich wel degelijk op de hoogte houden met de lasstechniek en men zich daaromtrent niet ongerust hoeft te maken.

H. F. JUNG.

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

6061

REDACTIE: Mej. M. JONKMAN, TH. AALFS, W. CARSTENS, H. VAN EMDEN EN M. MOUTHAAN.

Directie-Fabriekskern

Aangezien er beiderzijds geen punten voor de agenda waren, werd de maandelijkse bijeenkomst ditmaal overgeslagen.

Personalia

Ontslagen:

S. S. v. Wijngaarden op 22 September (eigen verzoek)
K. Smits op 24 September (eigen verzoek)
Mevr. H. Benda-van Steijn (eigen verzoek)
M. van Haaren (eigen verzoek)

In dienst getreden:

R. K. Vermeulen, op 3 October, die terugkwam uit militaire dienst (afdeling van Maren)
Willy van Spithoven en Janny Bossman resp. op kantoor en boekhouding.

Onze gelukwensen voor:

het gezin A. van Empel, waar op 30 September een zoon, Rutgerus Marius werd geboren.
In „De Fabrieksfluit” van September verzuimden wij te vermelden dat op 23 Augustus Tineke Aalfs werd geboren.

Een afscheid

Op 24 September j.l. ging K. Smits ons bedrijf verlaten. Men had zich in de slijperij verzameld om afscheid van hem te nemen en als eerste sprak de heer van Osselen tot hem enkele hartelijke woorden en overhandigde Smits een enveloppe met inhoud.

Toen kwam Spies aan het woord en zei het volgende:

Karel, zo staan wij thans bijeen om van jou afscheid te nemen. We voelen ons gedrongen om dit te doen als goede kameraden, die gedurende bijna 15 jaar al het lief en leed met jou hebben gedeeld en waaronder slechte, maar ook goede tijden waren voor onze onderneming.

Karel, ge zijt voor ons in vele opzichten een voorvechter voor betere verhoudingen geweest, een man die zijn mening niet onder stoelen of banken stak. Het moet thans wel een grote voldoening voor je zijn dat de Directie, door hier tegenwoordig te zijn, blijk geeft het hiermede eens te zijn. Dit is niet alleen voor jou een voldoening, ook wij stellen dit op hoge prijs.

Karel we hopen allen, dat gij nog lang van je welverdiende rust zult mogen genieten. En als aandenken van de galvanische afdeling en slijperij hebben wij dan gemeend je een schemerlamp te moeten aanbieden. We hopen dat ge bij het gebruik hiervan steeds aan ons zult denken. Wees er van overtuigd dat wij ook vaak aan jou zullen denken. Bij voorbeeld als het zomer wordt en de ramen moeten open. We zeggen dan zeker „dat is weer een

zomerse dag, zegt Karel”.

Daarna was de beurt aan Wammes, die van het personeelfonds een geschenk overhandigde.

Ontroerd dankte K. Smits voor de hartelijke belangstelling hem op deze dag getoond.

Smits nog vele rustige jaren!

Jubilea

Wij vierden op Woensdag, 5 October wederom een jubileum. Het was nu de heer W. W. J. van Straten, voorman van de gereedschapmakerij, die herdacht dat hij 12½ jaar in ons bedrijf werkzaam was.

Ongevallen

- 3-9-49 Amaril in het rechteroog bij het slijpen van een beitel (werkt door).
- 7-9-49 Een kleine verwonding ontstond bij het ontroesten van plaatijzer. Is een verzwering geworden (hersteld op 19-9-49).
- 14-9-49 Amaril in het rechteroog bij het slijpen van een draaibeitel (werkt door).
- 20-9-49 Lasogen. Behulpzaam geweest bij electr. lassen (hersteld op 26-9-49).
- 20-9-49 Amaril in het linkeroog bij het slijpen van een boor (werkt door).
- 21-9-49 Rechterduim verwond door het uitglijden van een vette plaat (hersteld op 28-9-49).
- 21-9-49 Rechterduim verwond bij het knippen van vette platen (werkt door).

Mede namens mijn vrouw breng ik langs deze weg dank aan directie en personeel voor de stoffelijke blijken van belangstelling bij het heengaan van mijn werk wegens het bereiken van mijn 65-jarige leeftijd.

K. SMITS.

Mijn dank voor de hartelijke belangstelling bij mijn thuiskomst.

R. K. VERMEULEN.

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 9 Augustus 1949	f	1.015,96
Storting door de N.V. van 9 Augustus t.m. 5 September 1949		
Ziektepercentage 4 (198 × 56 ct.) ..		110,88
Ingehouden ½% van het personeel van 9 Aug. t.m. 5 Sept. 1949		116,29
Ingehouden aan boeten van 9 Aug. t.m. 5 Sept. 1949		14,—
	f	1.257,13
Af: Uitbetalingen van 9 Aug. t.m. 5 Sept. 1949		167,70
Saldo per 5 September 1949	f	1.089,43

„Spaarkas”

Spaarkas per 9 Augustus 1949	f	13.518,79
Stortingen van 9 Aug. t.m. 5 Sept. 1949 ..		1.464,78
	f	14.983,57
Af: Door spaarders opgenomen van 9 Aug. t.m. 5 Sept. 1949		631,73
Saldo per 5 September 1949	f	14.351,84

Er zijn thans 98 spaarders.

5,0 (+ 1,0)

1ste periode	1949	: 4,5%	(+ 0,5%)
2de	„	1949	: 4,0%
3de	„	1949	: 4,0%
4de	„	1949	: 3,5%
5de	„	1949	: 4,5% (+ 0,5%)
6de	„	1949	: 3,5%
7de	„	1949	: 5,5% (+ 1,5%)
8ste	„	1949	: 3,5%
9de	„	1949	: 5,0% (+ 1,0%)

Door de ziekte van de heer de Bruin moeten wij de bespreking van de diverse onkostenposten ditmaal overslaan.

Het lijkt mij nuttig U, hiervoor in de plaats, wat te vertellen over de voorbereidingen voor de jaarbegroting, die elk jaar ongeveer in de maand October een onderdeel van ons werk gaan uitmaken. In ditzelfde nummer van De Fabrieksfluit vindt U toevallig een artikel over de begroting van de Nederlandse Staat. Wellicht zult U punten van overeenkomst aantreffen. Heel in het kort doen wij het volgende: Wij gaan na welke vaste onkosten (bijv. afschrijvingen, toonkamerhuur en salarissen) er in 1950 zullen zijn. Vervolgens worden hier de variabele onkosten, dat zijn de onkosten die afhankelijk zijn van het werk dat wij zullen verrichten (bijv. sociale lasten, stroomverbruik) bij opgeteld. Dan krijgen wij een opgave van de verkoopafdelingen wat men in 1950 aan de man denkt te brengen, waaruit te berekenen valt hoeveel loon er nodig is voor de fabricage van deze producten en welke materialen er aangeschaft zullen moeten worden. Aangezien het toch ons doel is om met een zekere winst te werken wordt tenslotte de begroting kloppend doordat de uitgaven (loon + materiaal + kosten), vermeerderd met de winst, gelijk moet zijn aan de inkomsten (het totaal van de prijzen van de verkochte producten). Uit dit laatste blijkt dus dat de prijzen van onze artikelen berekend worden aan de hand van gegevens, die uit de begroting voortvloeien.

De grootste moeilijkheid schuilt nu in die onkosten. Deze worden namelijk gedeeltelijk algemeen genomen voor het hele bedrijf, maar verder worden ze zoveel mogelijk verdeeld over de verschillende afdelingen van het bedrijf. De afdelingen zijn eerst in drie hoofdgroepen verdeeld: de **hulpafdelingen** (boekhouding, kantoor, bedrijfsbureau, magazijn, enz.), de **fabricageafdelingen** (plaatwerkerij, bankwerkerij, lakkerij, enz.) en de **verkoopafdelingen** (lampen, plaatstalen meubelen, buismeubelen en metaalconstructies).

Met alle hoofden van afdelingen wordt nu, in de loop van de komende weken, besproken welke onkosten door de verschillende afdelingen gemaakt zullen worden en in de fabriek, welke productie daar tegenover gesteld kan worden. Ons streven hierbij is om een zo zuiver mogelijk beeld te vormen van wat er in 1950 gebeuren zal. Doordat wij ons gezamenlijk hierin verdiepen zal het niet alleen mogelijk zijn het beeld zo zuiver mogelijk te maken, maar komen wij ook tot het zoeken naar verbeteringen. Het is, bij de besprekingen van de winstuitkeringspercentages, al meermalen gezegd en er zal nog dikwijls de aandacht op gevestigd worden: de praktijk wijst uit dat winst eerder en gemakkelijker wordt gemaakt door verstandig beleid bij de uitvoering van het werk, dan door opvoering van het werktempo. Een voorbeeld hiervan zult U allen zeker in eigen omgeving kunnen vinden.

Als wij in de toekomst kijken, dus als wij over de begroting praten en ook bij het verrichten van ons dagelijks werk zou ik de volgende slagzin willen

voorstellen: „Gepaste zuinigheid behoedt ons voor gedwongen kren- terigheid”.

Waarmee ik weer terug ben geko- men op ons winstdelingssysteem. De uitkering van 5,0%, die U op 14 September ontvangen hebt, is als volgt tot stand gekomen.

Ziekte onttrok gemiddeld $8\frac{1}{2}$ man per week. Intussen loopt het de laatste weken weer wat op. Onge- val was gemiddeld 2 man en va- cantie was, met $11\frac{1}{2}$ man, nog op- vallende hoog. Afwezigheid om an- derè dan bovengenoemde redenen bedroeg $1\frac{1}{2}$ man, waarmee het to- taal op $23\frac{1}{2}$ man komt.

		gem. eerste 8 periodes 1949 uren/week	gem. negende periode 1949 uren/week
schoonmaken	432-8	55	71
sjouwen	432-2	112	153
voormannen	432-5	174	217
afd.onkosten	434	66	52
		407	493

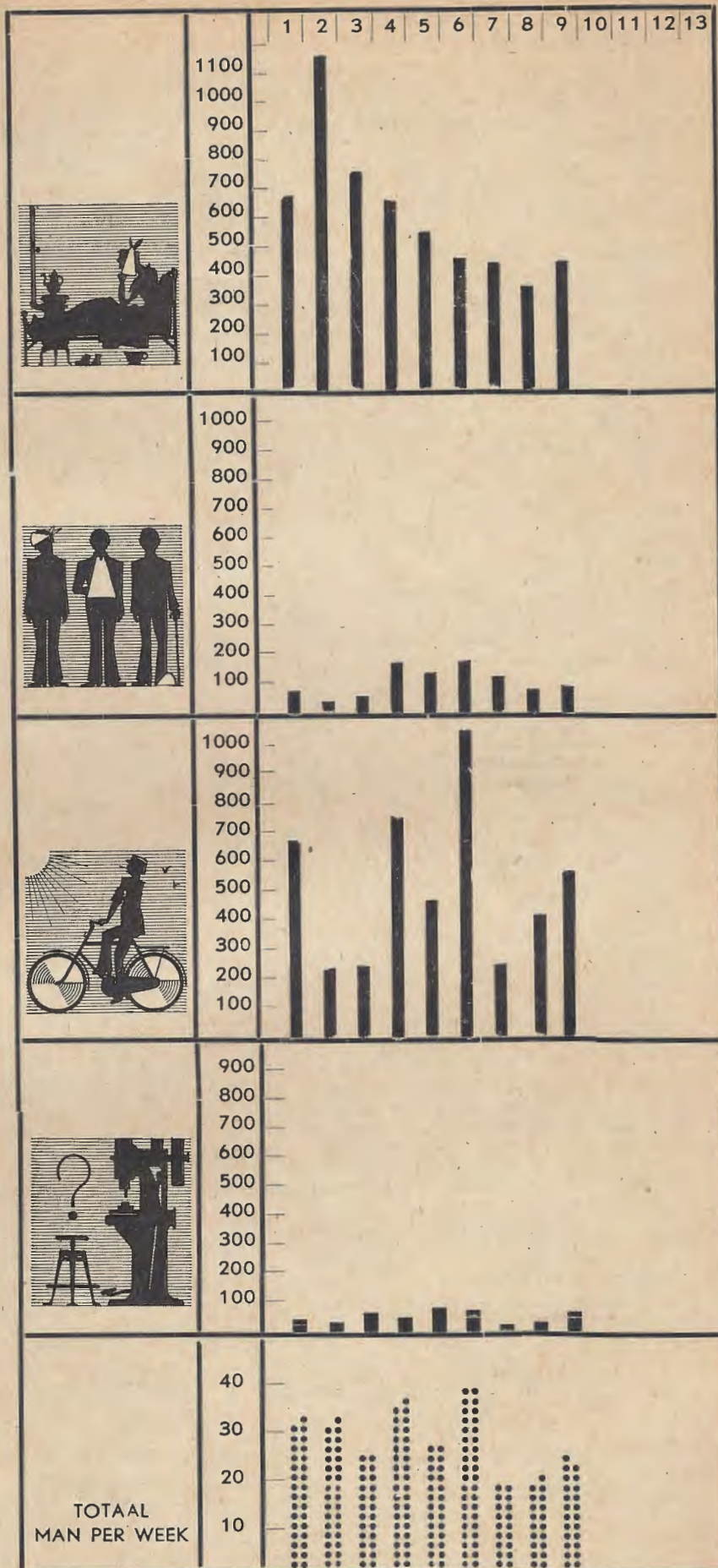
Het totaal is hoger dan het ooit is geweest. De nieuwe voorman in de draaierij en het vele sjouwen in lakkerij en montage geven hiervoor slechts een gedeeltelijke verklaring. De nacalculatie bedroeg 97% van de voorcalculatie. Niet laag genoeg om het record van de vorige periode (93%) te benaderen, maar wel vol- doende om het totaal van dit jaar nèt van 98 op 97% te brengen.

In ons vorig verslag brachten wij hulde aan 10 afdelingen die onder de 90% waren gebleven. Nu zijn het er slechts 4: ponsen, draaien, galvanische afdeling en lakkerij. De laatste afdeling is hard bezig de achterstand van de eerste maanden van het jaar in te lopen. Genomen over alle negen periodes van het jaar zijn het de plaatwerkerij, bank- werkerij, ponsen, draaien, boren/ tappen, buigen en puntlassen, die hun resultaten onder de 90% van de voorcalculatie hebben gehouden. Dit wordt langzamerhand een vaste ploeg.

Het totaal van de ingeleverde kaarten was op de kop af gelijk aan de begroting. De fabrieksomzet overtrof het begrote bedrag maar eventjes met 25%. Uit het resul- taat van de ingeleverde kaarten wijst dit al op een groot materiaal- verbruik (fabrieksomzet = loon + kosten + materiaal), hetgeen ook op andere wijze is na te gaan. Ook hier heeft de lakkerij 'n aardig steen- tje bijgedragen. Veel artikelen lak- ken wil zeggen een hoog lakver- bruik, hetgeen een aanzienlijk deel van de materiaalpost uitmaakt.

De laatste loodjes in dit jaar mogen misschien wat zwaarder gaan we- gen door de sombere wintermaan- den, die voor de deur staan, de ver- trouwenwekkende toestand van ons bedrijf zal de stemming ongetwij- feld wel op peil houden.

A. PRINS.

Tijdschriften

Vooraf een opmerking. Het kan nooit de bedoeling zijn van onderstaande recensies om bepaalde mensen er op te wijzen, dat ze deze artikelen moeten lezen daar ze anders niet „bij” zullen blijven in hun vak. Het is alleen zo, dat wij bepaalde artikelen, die we denken dat voor ons bedrijf van belang zijn van een korte beschouwing voorzien, om interesse te wekken opdat men zijn eigen ervaringen uitwisselt met wat anderen over een bepaald probleem denken of hebben ondervonden.

„Metaalbewerking” van 30 September 1949

Een artikel over onderhoudskosten van het machinepark beschrijft op welke wijze men deze omlaag kan brengen. In sommige bedrijven in Amerika is men er toe overgegaan bepaalde methoden te volgen die een doelmatige en regelmatige smering van verschillende werktuigen verzekeren.

Een volledig smeerplan wordt opgesteld, waarin de onderhoudsafdeling een belangrijk aandeel heeft. De keuze van smeermiddelen, het samenstellen van een smeerkaart nemen hier een voorname plaats in.

H. VAN EMDEN.

Tijdschrift voor Interne Bedrijfsorganisatie.

No's 8 en 9, Aug. en Sept. 1949.

Gezondheid, moeheid en vermoeidheid in het bedrijf.

Een artikel met beschrijving van tal van proeven op het gebied van de vermoeidheid. Er zijn verschillende soorten van moeheid en er zijn ook verschillende oorzaken voor het ontstaan ervan. En tenslotte kan de vermoeidheid op allerlei wijzen tot uitdrukking komen.

Tijdschrift voor Interne Bedrijfsorganisatie.

No. 10, October 1949, blz. 198.

Mensen of nummers?

Een artikel, „hartekreet” heet het in het opschrift, van een man uit de praktijk. De schrijver is tijdschrijver in een metaalbedrijf dat in de afgelopen 30 jaar van een kleine werkplaats tot een flink, modern georganiseerd bedrijf is uitgegroeid. Schrijver geeft nu een beeld van de stemming waarin de ouderen onder het personeel tegenwoordig werken, hetgeen hij wijt aan een teveel aan rationalisatie en efficiëncy.

In een naschrift komt de redactie tegen dit standpunt op. Van deze zijde wil men aantonen, dat de oorzaak ligt in een minder evenwichtige ontwikkeling van het bedrijf.

Vakontwikkeling

Van de PBNA - Arnhem, welke volgens de schriftelijke methode opleidt in: burgerbouwkunde, wegen- en waterbouwkunde, werktuigbouwkunde, electrotechniek, chemische techniek; handelswetenschappen en zuiveltechniek, ontvingen wij het nieuwe prospectus. Dit prospectus vermeldt de studiemogelijkheden en de condities.

Bovendien was hierbij gevoegd de folder „Collectieve Cursussen voor Bedrijven”.

Onder 'n collectieve cursus voor bedrijven wordt verstaan een groep PBNA-cursisten, die werkzaam zijn in een bepaald bedrijf en bij PBNA gezamenlijk onder administratieve leiding studeren. De te volgen cursussen kunnen verschillend zijn. Het minimum aantal deelnemers bedraagt tien.

Het prospectus ligt bij Mej. Jonkman ter inzage.

IVIO

Ook van het IVIO (Instituut voor individuele ontwikkeling) ontvingen wij een uitvoerig prospectus, waarin zijn opgenomen verschillende technische cursussen benevens de meeste vakken op het gebied van de algemene ontwikkeling. Voor belangstellenden ligt het prospectus bij Mej. Jonkman ter inzage.

Ons aandeel in de kosten van de huishouding van de Staat

Een ieder betaalt op twee manieren zijn aandeel in de kosten van de staatshuishouding.

In de eerste plaats doordat rechtstreeks van inkomen belasting wordt geheven. Deze belastingheffing kan op verschillende wijze geschieden.

Zo wordt de loonbelasting direct ingehouden bij de uitbetaling van loon of salaris, terwijl ieder, die eigen baas is of wel in loondienst, maar dan een betrekkelijk hoog salaris heeft, een aanslag in de inkomstenbelasting ontvangt. Van het bedrag, dat aan inkomstenbelasting moet worden betaald, worden dan echter afgetrokken de bedragen, die in de loop van het jaar zijn betaald aan loonbelasting. Hetzelfde geldt voor de dividendbelasting.

De ondernemingen, die de vorm hebben van een naamloze vennootschap, coöperatie en dergelijke lichamen, betalen vennootschapsbelasting. Alle bedrijven, die personeel in loondienst hebben betalen de vereveningsheffing, die voor de werkgever, gelijk staat met andere lasten, voortvloeiende uit de sociale wetgeving. Verder valt het deel van de bevolking, dat eigen vermogen bezit boven een bepaalde grens, in de vermogensbelasting.

In de tweede plaats betaalt ieder minder zichtbaar, maar daarom niet minder voelbaar belasting, bij vrijwel alle goederen die men koopt, nl. omzetbelasting (de eerste levensbehoeften zijn echter geheel of gedeeltelijk van deze omzetbelasting vrijgesteld). Daarenboven voor een groot aantal goederen uit het buitenland (behalve uit België en Luxemburg) invoerrechten.

Rookt men een sigaret of steekt men een sigaar op, dan is alweer een bijdrage aan de Staatskas gegeven, want op tabak wordt accijns geheven.

Men zegt wel eens, dat het morsen van suiker vreugde betekent. In ieder geval is het prettig voor de Staatskas, want ook voor suiker wordt accijns betaald. Dat geldt ook voor bier en gedistilleerd en enkele andere artikelen.

Weinig openbare werken op het programma voor 1950

Uit de Rijksbegroting is gebleken dat de uitgaven voor openbare werken zeer laag zijn gehouden. Dit geschiedt met opzet, hoewel er veel dingen zijn, die noodzakelijk moeten worden gedaan. Zij zijn echter niet zo dringend dat zij geen uitstel kunnen velen. Het is met opzet gedaan, niet alleen om de uitgaven te beperken, maar ook om werkgelegenheid te bewaren voor de toekomst.

Men beziet het zo, dat in een tijd dat de arbeidskrachten hard nodig zijn om de productie van het land te vergroten, het niet verstandig zou zijn als de Staat die arbeidskrachten aan het particuliere bedrijfsleven zou gaan onttrekken om openbare werken te laten uitvoeren. Ook al moeten die openbare werken op zich zelf als zeer nuttig worden beschouwd.

Voor 1950 zijn dus alleen de hoogst nodige openbare werken op het programma gezet. Eerst als blijkt dat de werkgelegenheid kleiner wordt, zouden dan meer van zulke noodzakelijke werken worden uitgevoerd. Niet alleen dat daarvoor dan arbeiders nodig zullen zijn, maar van de lonen welke deze arbeiders dan zullen verdienen, kunnen zij de goederen die zij nodig zullen hebben voor hun gezin, in ruimere mate blijven kopen dan wanneer zij op wachtgeld-uitkeringen zouden zijn aangewezen. Hierdoor zal de bedrijvigheid in Nederland zoveel mogelijk kunnen worden gehandhaafd. Dit heeft voordelen boven het uitkeren van geld aan werklozen.

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

6157

REDACTIE: Mej. M. JONKMAN, TH. AALES, W. CARSTENS, H. VAN EMDEN EN M. MOUTHAAAN.

Directie-Fabriekskern

Besproken wordt het belang van een zodanige samenwerking tussen Kern en bedrijfsleiding, dat al onze handelingen in verband met ziektegevallen van ons personeel op één en hetzelfde doel gericht zijn. Het is namelijk de bedoeling onder het personeel de opvatting te bevorderen, dat financiële moeilijkheden tengevolge van ziekte voor elk van ons in stijgende mate kunnen worden opgevangen als het misbruik, dat helaas steeds meer moet worden geconstateerd, belangrijk zou kunnen afnemen.

De uitkeringen uit het Personeelfonds en die van Centraal Beheer moeten niet gescheiden van elkaar worden gezien. Door te tonen dat wij deze zaken serieus opvatten en overtredingen zelf afkeuren, kunnen wij op den duur meer vertrouwen en dus soepelheid van Centraal Beheer verwachten.

Afdeling Verkoop

Met ingang van 1 November is tot leider van de gehele afdeling verkoop benoemd de heer Mr G. W. Kernkamp. Rechtstreeks onder hem zullen in deze afdeling werkzaam zijn de heren G. Th. Campagne en A. J. C. Wamsteeker. Als leider van de afdeling inkoop zal optreden de heer N. Verrips. Uit den aard der zaak zal er geruime tijd verlopen voordat bovengenoemde functiewijzigingen hun beslag hebben gekregen.

DE DIRECTIE.

Tariefcommissie

De twee nieuwe leden van de T.C. hebben, evenals dit het vorig jaar met hun voorgangers het geval is geweest, in de afgelopen weken gelegenheid gehad kennis te nemen van de wijze waarop de tarieven in ons bedrijf tot stand komen.

Op 15 October j.l. werd een bijeenkomst gehouden met de voltallige T.C., waarbij de volgende punten werden behandeld:

1. In een afdeling werd een tarief uitgegeven met een inlooptoeslag om de arbeiders zonder achterstand te laten beginnen. Men was het al dadelijk met het tarief niet eens, waarop de tariefmaker voorstelde een lid van de T.C. er bij te halen. Dit vonden de twee betrokken arbeiders echter niet nodig. Toen de bewerking klaar was, was er 3 uur langer over gewerkt dan de tarieftijd (36 uur) aangaf. De arbeiders hebben toen de hulp van de T.C. ingeroepen. Aangezien dit werk afgelopen is kunnen tariefbureau en T.C. niet meer met elkaar overleg plegen over de oorzaak van het tekort komen. Afgesproken wordt op deze order 20% uit te betalen en, als de bewerking herhaald wordt, een controle-opname te maken en het resultaat daarvan met het betrokken lid van de T.C. te bespreken. De eindbeslissing zal van terugwerkende kracht zijn.
2. Voor eenzelfde bewerking aan alle soorten kaar-

tenkastjes was één gemiddeld tarief gegeven. Bij nader inzien was dit toch niet juist omdat de verschillende afmetingen nog teveel invloed bleken te hebben. Met een van de mensen die deze bewerking uitvoeren is dit besproken en er werd besloten opnieuw op te nemen, ditmaal elke maat afzonderlijk. Een andere arbeider, die ditzelfde werk verrichtte, was door het tariefbureau niet op de hoogte gebracht en tekende protest aan bij de T.C. toen men opnieuw kwam opnemen. Hij meende dat hij met een gegarandeerd tarief te doen had, waar dus niets aan veranderd mocht worden tenzij de omstandigheden veranderden. Dit misverstand bleek al vóór de vergadering uit de wereld geholpen te zijn.

3. De T.C. vestigt er de aandacht op, dat het niet altijd op de loonkaart duidelijk uitkomt of een tarief voorlopig of gegarandeerd is.

Door het tariefbureau wordt toegezegd, dat het altijd uitdrukkelijk vermeld zal worden als men een voorlopig tarief uitgeeft.

4. In een afdeling heeft men twee tarieven, waarvan de een „ruim” en de ander „zeer krap” heet. Dit verschil is tot nu toe weer zo'n beetje opgeheven door met het afschrijven van de kaart een beetje de hand te lichten (de vergadering was eenstemmig van oordeel, dat dit nu juist niet de manier was om een moeilijkheid op te lossen).

Nu komt, via de T.C., uit de betrokken afdeling het verzoek om beide tarieven opnieuw op te nemen. Hetgeen natuurlijk de goede oplossing is.

Tenslotte werden enkele tijdwaarnemingen met de T.C. behandeld, die een beeld geven van de verhouding tussen de tijd besteed aan de handelingen waar het nu juist op aankomt en de tijd besteed aan de, minder belangrijke, nevenhandelingen. Het doel hiervan was om te demonstreren dat deze nevenhandelingen, in 't algemeen, een groter percentage van de totale tijd in beslag nemen dan men wel zou denken. En daaruit vallen weer twee conclusies te trekken:

- a. Indien men zo economisch mogelijk wil werken dient men minstens zoveel aandacht aan de nevenhandelingen te besteden als aan de handelingen, waarvoor de vakbekwaamheid nodig is. Het is een menselijke eigenschap om de tijd, die voor het moeilijkste gedeelte van het werk nodig is, ten opzichte van de rest te overschatten.
- b. Wil men tot een juiste en goed gegronde beoordeling van het geheel komen, dan is het noodzakelijk een gehele bewerking in gedachten in onderdelen (handelingen) te zien.

Een order wordt uitgevoerd

Maar weinigen van U zijn volkomen op de hoogte met alles wat moet worden gedaan om een ontvangen opdracht zo goed mogelijk en zo vlug mogelijk uit te voeren. De redactie meent, dat U er belang in zult stellen zo'n order te volgen vanaf het tijdstip, dat deze wordt ontvangen, totdat de expeditie het

bepaalde artikel aflevert. Hierbij zal U duidelijk worden wat er in de afdelingen verkoopadministratie, bedrijfsbureau, tekenkamer, boekhouding, fabriek en expeditie komt kijken om een vlotte levering mogelijk te maken. In deze artikelen wordt gesproken over zgn. catalogus-orders, dat wil zeggen: opdrachten op meubelen of lampen, die in serie worden vervaardigd.

De opdracht ontvangen

De opdracht is dus ontvangen. Is deze opdracht niet volledig omschreven, is de uitvoering van het buiswerk, de stoffering, kleur van het lakwerk enz. niet vermeld, dan moet daarover eerst worden gecorrespondeerd. Zijn deze gegevens ontvangen, dan kan met het boeken worden begonnen.

Contact met het bedrijfsbureau

Alvorens echter de order door de verkoopadministratie wordt geboekt, wordt er overleg gepleegd met het bedrijfsbureau. Het bedrijfsbureau moet er voor zorgen dat de artikelen in voorraad of in fabricage zijn. Het schrijft hiertoe fabrieksorders uit, die serienummers krijgen. Elke order, waarvoor de artikelen niet in voorraad zijn, krijgt, behalve een ordernummer, ook een serienummer.

Het bedrijfsbureau weet dus, vóórdat een order wordt geboekt en direct ná ontvangst van de opdracht, wat is besteld en kan daarnaar het werk regelen. Dit contact, voordat de order wordt geboekt, maakt het de afdelingen verkoop en bedrijfsbureau gemakkelijker om te beoordelen wanneer het nodig is een nieuwe serie van een bepaald artikel in bewerking te geven.

De order wordt uitgeschreven

Daarbij wordt gebruik gemaakt van moederbladen. Van een moederblad kan een groot aantal afdrucken worden gemaakt, zodat met éénmaal tikken de opdrachtbevestiging, de rekening met afschriften, bonnen in verschillende kleuren en afmetingen voor de verkoop, het bedrijfsbureau, de tekenkamer, de fabriek en de expeditie wordt verkregen.

Omdat het nodig is, dat zo'n moederblad alle gegevens bevat die genoemde afdelingen moeten weten om een correcte uitvoering van de opdracht mogelijk te maken, wordt er eerst een concept-moederblad, dus een voorlopig exemplaar, geschreven, waarin nog veranderd en verbeterd kan worden.

Op het concept wordt niet alleen het nummer en de volledige omschrijving van het artikel vermeld, ook andere gegevens: de berekening van de kosten met de te verlenen korting, het factuur- en afleveringsadres, de datum waarop de cliënt heeft besteld, de eventuele tussenpersoon, de wijze van berekening der omzetbelasting, het serienummer, de wijze van verzending enz. worden opgenomen.

U zult begrijpen, dat conceptschrijven is een secuur werkje en het is noodzakelijk, dat elk concept wordt gecontroleerd en nagerekend. Is dit echter gebeurd, dan kan het moederblad worden getikt.

Het moederblad wordt getikt

Het ormig-tikken, dat is het tikken van de moederbladen, moet heel nauwkeurig gebeuren, omdat anders de afdrucken niet duidelijk of zelfs onleesbaar worden. Bovendien wanneer er een fout op het moederblad staat, dan komt deze fout voor op alle papieren, die hiervan worden afgedraaid. Ook hier is controle volstrekt nodig.

Tijdnood

Ik denk zo, dat elke afdeling in ons bedrijf z'n speciale zorgen heeft. De voortdurende zorg van de verkoopadministratie is om niet in tijdnood te geraken. Het is nl. de opzet dat de opdrachtbevestiging van zo'n order dezelfde dag wordt verzonden en dat de bonnen dezelfde dag in de verschillende afdelingen komen. Ging het nu om een paar ordertjes, dan was dat in een handomdraai voor elkaar, maar dagelijks moeten honderden artikelen worden geboekt,

zodat alle beschikbare tijd en aandacht nodig is om zoveel mogelijk orders op één dag af te werken.

Het moederblad wordt afgedraaid

Het moederblad is getikt en gecontroleerd en gaat daarna naar de ormig-machine om te worden afgedraaid, d.w.z. om er de afdrucken van te krijgen, die ik hierboven heb genoemd. Het moederblad wordt om een rol bevestigd, de inkt (die door het tikken van een verblad op het moederblad is gekomen) wordt even met alcohol bevochtigd, waarna de letters afgedraaid worden op de betreffende papieren. De duidelijkheid van de afdrucken houdt ten nauwste verband met de zorgen die worden besteed aan het afdraaien.

Het sorteren en distribueren

Dan wordt de grote stapel gesorteerd en in de verschillende afdelingen gebracht, waarna het wachten op de fabriek is, die het afleveren van de order mogelijk moet maken.

De expeditie-bon

Op de bon die de expeditie krijgt en die (zoals dit bij elke afdeling het geval is) een eigen kleur heeft, staat o.a. het afleveringsadres vermeld. Aan de hand van deze adressen en in overleg met de afdeling montage, die hem vertelt welke artikelen het eerst kunnen worden verwacht, combineert van Zomeren de ritten, waarbij hij rekening houdt met het ruimtegebrek van de expeditie.

De order is afgeleverd en de rekening kan worden verzonden

Als de order is afgeleverd, krijgt de verkoopadministratie de bon door van de expeditie en dat is het sein, dat de rekening kan worden verzonden.

Nogmaals wordt het concept-moederblad gebruikt. Er wordt nog even nagegaan of er bijzonderheden zijn vermeld in verband met de verzending en dan gaat de expeditie-bon, met het concept-moederblad, naar de boekhouding waar de rekening al ligt te wachten, omdat die, zoals ik U reeds vertelde, tegelijk is afgedraaid met de andere papieren. Ook hiermee wordt haast gemaakt, omdat, als de order eenmaal is afgeleverd, ook de rekening maar zo gauw mogelijk de deur uit moet.

De volgende étape

U weet nu hoe een order wordt geboekt. Een volgende keer zal het bedrijfsbureau vertellen wat zijn taak is om de fabrieksorder voor te bereiden, af te werken en af te sluiten.

M. JONKMAN.

Kwaliteit en kwantiteit

Het is mijn bedoeling een paar woorden te wijden aan de hoedanigheden vermeld in bovengenoemd opschrift. Op ons allen rust de taak deze zoveel als in ons vermogen ligt op te voeren om ons aller bestaan te verstevigen. Toch moeten wij eens bezien waar wij speciaal op dienen te letten.

Beginnen wij met de kwaliteit van onze producten. Wij moeten deze met alle middelen, die er zijn, op peil houden en verbeteren.

Speciaal voor onze tegenwoordige export en ook in verband met de mogelijkheden voor uitvoer naar landen, die op dit moment nog gesloten zijn, is het noodzakelijk, dat wij met een product komen, dat boven dat van anderen uitsteekt. Dit echter zal ons pas dan gelukken als een ieder van ons hieraan medewerkt.

De verkoper, door de cliënt onder het oog te brengen hoe degelijk onze meubelen zijn geconstrueerd, hoe wij steeds gebruik maken van de beste materialen. Hij moet wijzen op de goede meubelen en op de zorgvuldige afwerking ervan.

De inkoper heeft de moeilijke taak de goede materialen te bemachtigen, omdat de markt nog is over-

stroombd met ondeugdelijke rommel, die wij niet kunnen gebruiken. Het is moeilijk om dit allemaal te overzien, omdat het gaat om een groot aantal artikelen. Hij heeft hierbij dan ook de hulp van derden te aanvaarden. Een grote rol speelt vanzelfsprekend het geld dat er voor mag worden besteed. Bovendien kunnen wij nog niet te kust en te keur gaan, maar hebben wij nog vaak genoeg te nemen met wat beschikbaar is. Toch, als het enigszins mogelijk is, koop het beste, want dat betekent werk voor de toekomst. Aan de verschillende fabrieksafdelingen zou ik willen vragen: Werk zoals dit een goed vakman betaamt en heb gevoel voor je werk. Het komt op den duur je zelf weer ten goede. Kun je iets verbeteren, overleg dat met je baas, er zit misschien iets in.

Aan directie en leiding zou ik willen vragen laat ons motto zijn: nog mooier en nog beter, opdat onze afzet ook in de toekomst verzekerd zij.

Nu rest ons de bespreking van de kwantiteit of hoeveelheid. Die wordt voor ons bedrijf het meest bepaald door de machines en de organisatie. Wij hebben ons bedrijfsbureau, dat zorgt voor de voorbereidingen voor het werk, dat de fabriek ingaat. Om het werk van het bedrijfsbureau te doen slagen is samenwerking met de fabrieksafdelingen een eerste vereiste.

Dan zijn er de tijdopnemers en tariefsamenstellers, die een ondankbare, moeilijke taak hebben. Minder als het machinewerk betreft, meer als het handwerk is, doch vooral als het om mooier werk gaat. De bepaling van de kwantiteit is ook voor een groot deel afhankelijk van het werk van deze mensen.

In het algemeen zou ik nog willen vragen:

Overleg, werk samen en werk mee, opdat wij steeds iets beters en mooiers tot stand kunnen brengen. Je zult zien na verloop van tijd voer je hiermede de kwantiteit op en zullen wij allen de te leveren aantallen verdubbeld zien.

J. C. DUBOIS.

Bloedplasma-dienst van het Ned. Rode Kruis

Aan de oproep tot het Gispense personeel om mee te werken tot het slagen van de Bloedplasmadienst te Culemborg hebben velen van ons personeel gehoor gegeven. Totaal zijn thans ongeveer 200 adressen binnen van personen die bloed willen afstaan. Hier van leverde Gispens 5%, een niet onaanzienlijk deel dus. Het Ned. Rode Kruis is hiervoor dankbaar. Zodra het tijdstip van afname bekend is, ontvangen allen een oproep. De redactie van De Fabrieksfluit danken wij zeer voor de verleende medewerking.

Namens de afdeling Culemborg van het Ned. Rode Kruis,
G. CAMPAGNE.

Personalia

Geboren:

Wouter Gerrit, zoon van J. Peterse, op 13 October.
Elisabet Maria, dochter van G. Schulte,
op 22 October.

Ontslagen op eigen verzoek:

W. J. van Straten.

In dienst getreden:

J. Davelaar, electricien.

In tijdelijke dienst getreden:

Mevr. J. v. d. Pol-Nout, steno-typiste.

Weer een afscheid

15 October 1949.

Weer een afscheid, nu was het van Straten, voorman gereedschapmakerij, die op 67-jarige leeftijd het bedrijf ging verlaten.

Nadat de heer Prins namens de directie afscheid had genomen, verzamelde het personeel der gereed-

schapmakerij en namens de kern, de Boef en Mout-haan zich in het versierde gedeelte der afdeling.

De Boef bood namens het personeelfonds een paar pantoffels aan en wenste hem het allerbeste en nog vele jaren in goede gezondheid toe.

Vervolgens sprak namens de afdeling gereedschapmakerij Saltzherr enige woorden, hij dankte Van Straten voor alles wat zij in de afgelopen jaren van hem geleerd hadden en roemde de plezierige samenwerking. Hij liet het niet alleen bij woorden maar overhandigde namens de afdeling een tabaksdoos en een paar kistjes sigaren.

Van Straten dankte allen hartelijk en was zichtbaar getroffen door deze kleine afscheidsplechtigheid.

Bibliotheek

Programma 1949—1950 van de Utrechtse Volksuniversiteit. Ter inzage verkrijgbaar.

Winstdeling voor Werknemers. No. 462.

In dit boekje behandelt men de algemene principes van winstdeling en de verschillende systemen die hiervoor, in Nederland en in Amerika, worden toegepast.

Onder de algemene principes vallen het verband tussen prestatiebeloning en winstdeling, winstoorzaken en winstberekening.

Van de verschillende systemen, die in gebruik zijn, vertelt men ons oorzaken van mislukking en opinies over regelingen die succes hebben. Tenslotte krijgt men een overzicht van de, in Amerika toegepaste regelingen van winstdeling.

A. PRINS.

Handleiding voor stofferen door A. G. Vélú No. Y-460.

Er is verschenen bij de handelmij. Wijers Amsterdam een boekje over de praktijk van het stofferen. Dit werkje is voor iedere stoffeerder een goede voorlichter. Het behandelt vrijwel alle hoedanigheden van het stofferen en de te gebruiken materialen. Het werkje heeft niet veel aanvulling nodig. Vanzelfsprekend wordt het stofferen in z'n geheel genomen, het zou ondoenlijk zijn ieder werk apart te nemen. Dit wordt aan de stoffeerder overgelaten. Als men dit boek kent weet men hoe er over 't algemeen gestoffeerd moet worden. Ik beveel het dan ook ter lezing en bestudering aan bij een ieder in ons bedrijf, die te maken heeft met de stoffeerderij. In de eerste plaats natuurlijk de stoffeers, daarnaast de tijdopnemers en niet te vergeten de afdeling controle van de fabriek. Het boek is aanwezig in de bibliotheek onder no. Y-460.

J. C. DUBOIS.

Tijdschriften

In „Ons Gezin” van October is opgenomen de voordracht van J. A. Sellenraad, gehouden voor leerlingen van de Dalton H.B.S. over „Sportiviteit het kenmerk van een vrij mens”.

Hij herinnert eraan dat men niet alleen sportief kan zijn op het sportveld als men de regels goed speelt en verlies kan lijden maar vooral in het gewone dagelijkse leven. Dat elke gebeurtenis en dan voornamelijk de minder prettige, een klein examentje is en dat het er om gaat hoe onze houding zal zijn. Het komt er dus op neer dat men bij elke gebeurtenis scherp op zichzelf let en waakzaam is, zodat niet de eerste reactie zo is, dat men met zichzelf te doen heeft, omdat men teleurgesteld is door mensen of omstandigheden.

Ongevallen

4-10-1949 Splintertje ijzer in het rechteroog bij het draaien van veren (werkt door).

3-10-1949 Bij het verplaatsen van lopers rechterpink verwond. Is een verzwering geworden (hersteld op 26-10-1949).

6-10-1949 Door het vallen van de trap een bloedingstorting in de rechterheup (hersteld op 11-10-1949).

- 8-10-1949 Stukje slak in het rechteroog bij het richten van kaartenkastjes (werkt door).
 10-10-1949 Een diepe snijwond in linkerhiel bij het slopen van een trap (hersteld op 28-10-1949).
 11-10-1949 Bij het knippen van plaatijzer rechter-middelvinger verwond (hersteld op 24-10-1949).
 12-10-1949 Amaril in het linkeroog bij het slijpen van onderdelen (werkt door).
 19-10-1949 Rechterknie inwendig bezeerd (op 2-11-1949 nog niet hersteld).
 22-10-1949 Linkermiddelvinger verwond bij het lassen van een kassierskap. Is een verzweering geworden (werkt door).
 22-10-1949 Bij het afdraaien van een glashouder rechteringvinger verwond (op 2-11-1949 nog niet hersteld).
 24-10-1949 Twee kleinste tenen van rechtervoet verwond (werkt door).
 24-10-1949 Enige spatjes castelinemengsel in het rechteroog (hersteld op 2-11-1949).
 26-10-1949 Linkerknie inwendig gekneusd met een slinger van een lier (op 2-11-1949 nog niet hersteld).
 26-10-1949 Linkervoet inwendig gekneusd (hersteld op 31-10-1949).

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 6 September 1949 ..	f	1.089,43
Storting door de N.V. van 6/9 t/m 3/10 '49		
Ziektepercentage 5 (198 × 53 ct.) ..	„	104,94
Ingehouden 1/2% van het personeel van 6/9 t/m 3/10 '49 ..	„	121,20
Ingehouden aan boeten van 6/9 t/m 3/10 '49 ..	„	10,40
	f	1.325,97
Af: Uitbetalingen van 6/9 t/m 3/10 '49 ..	„	162,34
Saldo per 4 October 1949 ..	f	1.163,63

„Spaarkas”

Spaarkas per 6 September 1949 ..	f	14.351,84
Stortingen van 6/9 t/m 3/10 '49 ..	„	1.474,88
	f	15.826,72
Af: door spaarders opgenomen van 6/9 t/m 3/10 '49 ..	„	1.596,86
Saldo per 4 October 1949 ..	f	14.229,86

Er zijn thans 96 spaarders.

A. DE BRUIN.

Het puzzle-hoekje

Zoals afgesproken zouden wij tegen de winter weer beginnen met het puzzle-hoekje. Velen vroegen dan ook: wanneer beginnen we? Welnu, we gaan weer beginnen! De afspraak blijft, eigen werk leveren! De winnaar ontvangt weer een waardebon van f 2,50, zijn afdeling de gevulde koek bij de koffie. Wij rekenen weer op hetzelfde succes als verleden jaar. Hier volgt dus de eerste opgave.

Twee in één!

Een meneer, die wij voor 't gemak A zullen noemen, brengt een bezoek aan de familie B. Meneer A treft twee vaders met ieder een zoon thuis. Het gesprek heeft een geanimeerd en vlot verloop en komt op het punt van leeftijden. A vraagt de leeftijden van de vaders met hun zoon. Om het uit te knobbelen krijgt A de volgende gegevens:
 Onze leeftijden naast elkander geplaatst, in volgorde

vanaf de jongste, geeft een som van 5 cijfers. Deze cijfers bij elkaar geteld geven een getal, waarvan de cijfers in goede rangorde staan, dat niet deelbaar is door 3, 5, 6 en 9, feitelijk door geen enkel getal dan door 1 en zichzelf. De nul blijft buiten beschouwing. Het aardige is, dat bovengenoemde cijfers niet voorkomen in de naast elkaar geplaatste leeftijden. Als ik U nu vertel dat elke vader driemaal zo oud is als zijn zoon, dan was het voor meneer A een koud kunstje om de leeftijden te bepalen. Dat was het inderdaad voor A, maar..... hij beschikte over één gegeven meer dan U, hij kon de familie zien! Als U goed nadenkt dan is het voor U ook een koud kunstje! Veel succes.

W. CARSTENS.

5% (+ 1,0%)

1ste periode 1949:	4,5%	(+ 0,5%)
2de periode 1949:	4,0%	
3de periode 1949:	4,0%	
4de periode 1949:	3,5%	
5de periode 1949:	4,5%	(+ 0,5%)
6de periode 1949:	3,5%	
7de periode 1949:	5,5%	(+ 1,5%)
8ste periode 1949:	3,5%	
9de periode 1949:	5,0%	(+ 1,0%)
10de periode 1949:	5,0%	(+ 1,0%)

Het gemiddelde van de eerste vijf perioden is 4,1% uitbetaald en 4,3% inclusief de spaarrekening. De tweede vijf perioden hebben als gemiddelden 4,5% uitbetaald en 5,2% inclusief de spaarrekening. Aangezien de voorcalculaties in de loop van het jaar ongewijzigd zijn, kan er toch weinig tegen gezegd worden als wij hierin een geleidelijke verbetering van de bedrijfsresultaten zien.

De vorige maand hebben wij U wat verteld over de voorbereidende werkzaamheden voor de begroting 1950. Een gevolg van de besprekingen over de onkosten is geweest dat de heer Wamstecker op zich genomen heeft voortaan elke maand, in een afzonderlijk artikel, voor U uiteen te zetten wat wij alzo op het gebied van de uitgaven „presteren”. Het is namelijk zijn taak ervoor te zorgen, dat alles wat wij nodig hebben om behoorlijk te kunnen werken op het juiste moment aanwezig is en daardoor is hij de geschikte man om alarm te slaan als er uitgaven gedaan worden, die geheel of gedeeltelijk vermeden hadden kunnen worden. Door deze adviserende stem wordt de verantwoordelijkheid voor het **doen** van de uitgaven voor de afdelingschefs niet minder, integendeel, een gewaarschuwd man moet voor twee tellen. Na deze inleiding gaan wij over tot het oude refrein. Door ziekte misten wij gemiddeld 9 1/2 productieve mensen. Dus een voortzetting van de stijging na de mooie achtste periode. Ongeval was hoog met gemiddeld 2 1/2 man. Geen bijzondere feestdagen, dus is 7 man vrij hoog voor vakantie. Aangezien deze periode loopt tot 3 October merken we nog niets van de gewijzigde treinenloop, waardoor de mensen uit de richting Leerdam voortaan minder verlet hoeven te nemen. Absent is normaal. Totaal waren er gemiddeld 20 productieve mensen afwezig. Het laagte-record van de zevende periode is blijkbaar niet gemakkelijk te verbeteren.

		gem. eerste 9 perioden in 1949	gem. tiende periode 1949
		uren/week	uren/week
schoonmaken	432-8	57	54
sjouwen en en schoonmaken	432-2	117	117
voormannen	432-5	179	177
afd. onkosten	434	64	42
	Totaal	417	390

Het totaal van deze periode ligt bijna 100 uur beneden dat van de negende periode. Op de begroting is 398 uur voor deze werkzaamheden uitgetrokken, zodat we er gemiddeld nog niet zijn.

Op het eerste gezicht lijkt het alsof de tijd besteed aan de afdelingsonkosten hoofdzakelijk de oorzaak van het verschil met het gemiddelde van de vorige perioden is. Tot voor de verhuizing van de bankwerkerij werd het schoonmaken en sjouwen in de buisverwerkende afdelingen verzorgd door den Hartog, die toen niet tot de productieve mensen gerekend werd (evenals de algemene sjouwers bijv.). Nu werkt hij ook mee aan de productie en zorgen de afdelingen zelf voor deze werkzaamheden.

Evenals de vorige periode bedroeg de nacalculatie 97% van de voorcalculatie. Het gemiddelde van het gehele jaar blijft dus ook op dit percentage. Weer zijn vier afdelingen onder de 90% gebleven. Slechts één van dit viertal (ponsen) kwam ook de vorige periode op dit lijstje voor. Het zijn de plaatwerkerij, ponsen, boren/tappen en buigen. Genomen over alle tien perioden van 1949 zijn onder de 90% gebleven: plaatwerkerij, ponsen, draaien, boren/tappen, buigen en puntlasen. In ons vorig verslag noemden wij dit een vaste ploeg. Deze bewering werd terstond onwaar gemaakt doordat de bankwerkerij zich uit het gezelschap heeft teruggetrokken. De afdeling montage blijft zakken. Overigens is het een belangwekkend verschijnsel dat de afdelingen met een hoog percentage de laatste perioden regelmatig zakken (boven de 110% is er gelukkig niet een meer), terwijl de afdelingen met de gunstigste cijfers wat oplopen. Wie geeft daar een verklaring voor?

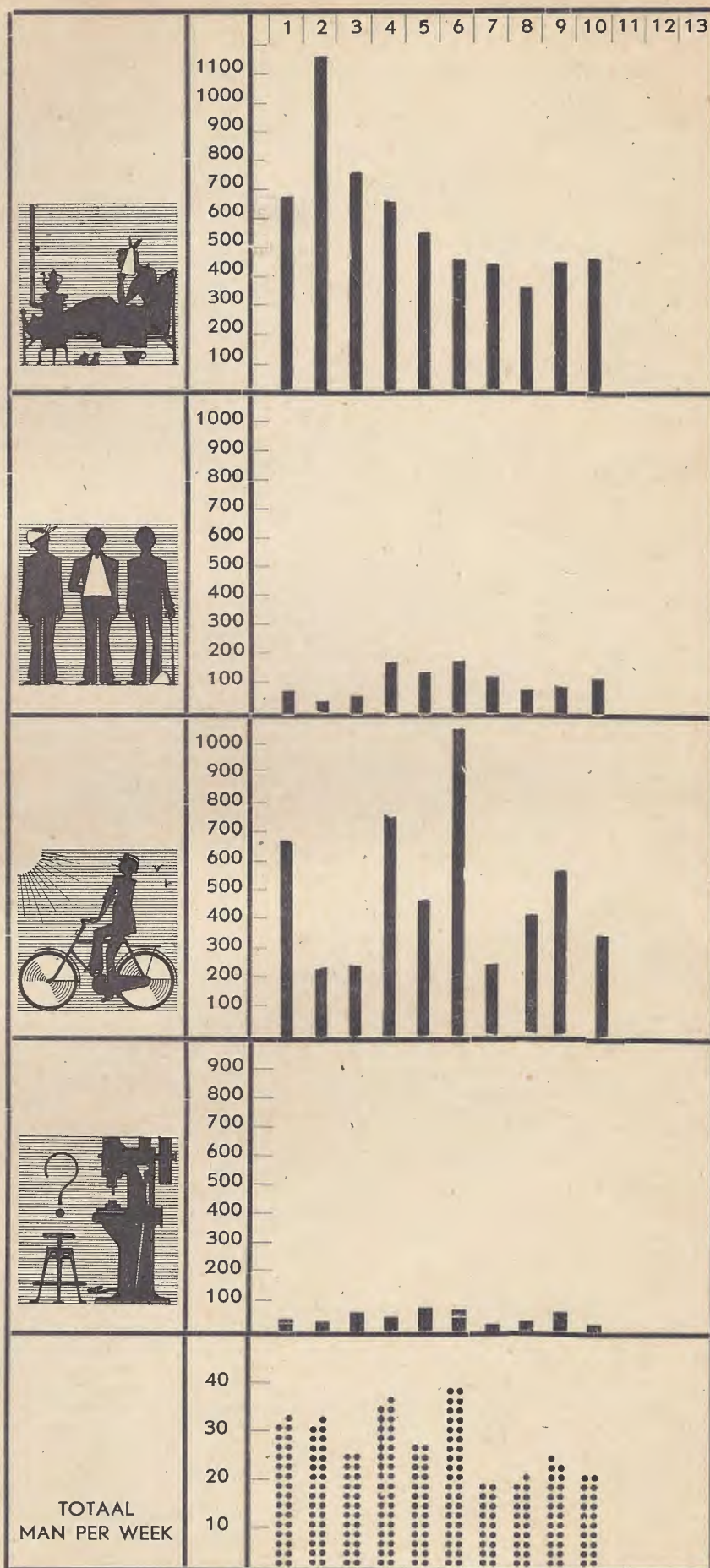
De ingeleverde kaarten haalden 95% van de begroting.

De fabrieksomzet overtrof de begroting met 3% en het materiaalverbruik lag eveneens boven het geraamde bedrag, hetgeen voornamelijk door de lakkerij werd veroorzaakt (ploegendienst). De winst werd tenslotte aanzienlijk bevorderd door de fabrieksorders, die bijdragen in het dekken van de kosten.

Zoals de meesten van U wel gemerkt zullen hebben, was de materiaalpositie (plaat) in de zomermaanden niet zo bijzonder gunstig. Voornamelijk werd dit in de plaatverwerkende afdelingen gevoeld. Intussen is de invloed van deze inzinking nog niet in de winstuitkering tot uitdrukking gekomen. Het geringere aantal ingeleverde kaarten is echter al een aanwijzing dat deze moeilijke tijd niet ongemerkt voorbij zal gaan. Bezorgd hoeven wij ons er niet over te maken, want de materiaaltoevoer verloopt weer wat vlotter en onze leveranciers hebben ons, voor de komende maanden, heel wat beloofd.

Aan ons dus om deze inzinking nu tot het uiterste te beperken opdat de laatste uitkeringen van het jaar een kleinigheid mogen bijdragen tot het vieren van prettige St. Nicolaas-, Kerst- en Nieuwjaarsfeesten.

A. PRINS.

Achtste en negende ronde tournooi

Begroting-Werkelijke Onkosten

- 414 Reparatie en Onderhoud Gebouwen stijgt nog steeds in verband met de nog immer voortdurende verbeteringen die aan de gebouwen worden aangebracht, evenals aan de terreinen. De eindstand zal zeker 1-2 worden, zo niet hoger. Allen moeten zich er van bewust zijn, dat deze uitgaven gedaan worden om het werken aangenamer te maken. Een reden temeer om de handen ineen te slaan door bij beëindiging der werkzaamheden een opgeruimde werkbank, bureau, enz. achter te laten.
- 433 Stroomverbruik is reeds 24% boven de begroting. Inderdaad door aanwijsbare oorzaken. Toch zal het noodzakelijk zijn de uiterste zuinigheid te betrachten in verband met de komende wintermaanden, die een nachtmerrie zijn voor de overbelaste electriciteitsbedrijven. Opgelet dus met straalkachel, lampen en motoren. Schakel uit zodra U hiervan geen nut meer hebt of zelfs, zodra U denkt er minder nut van te hebben.
- 434 Afdelingsonkosten. Hierin is de „prestatie” bereikt het begrotingscijfer nu reeds te overschrijden. Hoewel de verbruikte gereedschappen, hulpmaterialen en benodigdheden in de laatste perioden minder zijn dan vroeger, hetgeen op doordringen wijst van onze zuinigheidscampagne, moet ieder er voortdurend op uit zijn het volle profijt te halen uit gereedschappen, hulpmaterialen en benodigdheden. Door verandering en verbetering van werkmethoden in de galvanische afdeling en lakkerij moesten vele nieuwe benodigdheden aangeschaft worden hetgeen ook de oorzaak is van de veel hogere uitgaven.
- 438 Proeffabricage ligt nu beneden het begrotingscijfer en wel 20%. Hierop moet men zich niet doodstaren, want de kosten gaan voor de baat uit. Meestal getuigt proeffabricage van een warm kloppend bedrijfshart m.a.w. men gaat niet op de lauweren rusten, maar nieuwe artikelen of verbeterde uitvoeringen maken.
- 439 Garantiewerk ziet er nog steeds droevig uit. In het jaar 1950 zullen hierop slechts geboekt mogen worden de onkosten, ontstaan op artikelen tijdens en na de verzending. Dit zal een zuiverder beeld geven van de garantie. De werkzaamheden die er nu op geboekt worden (ontstaan tijdens de fabricage) zullen dan als extra kosten op de orders gaan drukken, hetgeen in de winstcijfers tot uiting zal komen. Opgepast dus!
- 445 Telefoongesprekken zijn nu beneden de begroting. Toch is niet te ontkennen, dat de telefoongesprekken aanmerkelijk beperkt kunnen worden. Dit behoeft geen vertraging tengevolge te hebben in de afwikkeling van verkoop- en inkooptransacties. Het is zo eenvoudig te zeggen: laten we even opbellen! Dat even opbellen kost meestal f 1,20 en vele kleintjes maken een grote.
- 446 Kantoorbenodigdheden. Tot dusver werden de kosten van de tekenkamer in één adem met die van het kantoor genoemd. Hiermede willen wij breken, daar de tekenkamer, in tegenstelling met alle andere afdelingen, op het laagste niveau staat wat uitgaven betreft. De kantoorbenodigdheden hebben ons weer zeer veel gekost en bedragen reeds 170% van de begroting. Dit moet, hoe dan ook, verminderd worden. De inhoud van de prullenmanden doet soms het schaamrood naar de kaken stijgen. Het dure carbonpapier kan heus wel langer mee, terwijl paperclips geen speelgoederen zijn en niet in correspondentie-mappen mee opgeborgen behoeven te worden. Inplaats van een brief kunnen voor veel onbelangrijke berichten briefkaarten worden gebruikt enz. enz.
- 447 Tekenkamerbenodigdheden. Zoals gezegd is dit de minst kostbare afdeling, doch zeker niet de

minst belangrijke. Van het luttel bedrag op de begroting is na 9 perioden iets meer dan de helft gebruikt hoewel er nog een stijging te verwachten is. Wat zuinigheid en rationeel gebruik van de benodigdheden betreft mag de tekenkamer zeker als voorbeeld gesteld worden van alle andere afdelingen.

- 452 Emballage (verpakking van binnenkomende materialen en benodigdheden). Deze post blijft dalen. Nog geen 60% van de begroting! Nog even en we maken winst! Bravo, Noll!
- 461 Advertenties en clichés. Precies gelijk aan de begroting.
- 464 Verkoopvrachten liggen beneden de begroting. Deze post komt volgend jaar te vervallen, daar het ons billijk voorkomt de goederen die niet met de bestelauto's meekunnen en dus per spoor of bode verzonden moeten worden ongefrankeerd te sturen.
- 468 Verpakkingsmateriaal is eveneens ver onder de begroting, hetgeen voornamelijk te danken is aan de verzending per auto, waarvoor vrijwel geen pakpapier gebruikt wordt. Toch is in de expeditie-afdeling, wat besparing betreft, nog veel te bereiken.

A. J. C. WAMSTEEKER.

Een praatje over liefhebberijen

In verschillende periodieken en ook bij radio-uitzendingen wordt aandacht geschonken aan hetgeen wordt gedaan uit liefhebberij, buiten werktijd. Ook in ons bedrijf zijn er velen die er plezier in hebben zich bezig te houden met b.v. een aquarium, muziek, het houden van duiven of konijnen. U kunt zelf de lijst wel aanvullen.

Bij het kiezen van een liefhebberij gaat men naar eigen smaak en aanleg te werk en hoe meer hart men voor de zaak krijgt, zoveel te meer wordt het voor de betrokken persoon een studie-object. Dit bracht de redactie op het idee eens aan enkelen van deze mensen te vragen of zij iets willen vertellen over hun geliefde bezigheid. Hier komt dan Gonda Carstens met:

Iets over het verzamelen van postzegels.

De redactie verzocht mij een artikeltje voor dit blad te willen schrijven over het verzamelen van postzegels, waaraan ik gaarne voldoe.

Vooraf zal het wel duidelijk zijn dat het onderwerp lang niet volledig kan zijn. Zoals het bij elke liefhebberij is, zal meestal een buitenstaander er geen idee van hebben van wat er allemaal draait om iemand's hobby. En dat is nu juist net datgeen wat het interessant kan maken. Hier krijgt men dan: „onbekend maakt onbemind”.

Het praatje over postzegel-verzamelen is onvolledig, maar hoofdzakelijk is, dat voor wie de belangstelling gewekt wordt, dit tot een ware wetenschap op dit gebied kan uitgroeien. Dit ter voorkoming dat men het voor een kinderachtige bezigheid gaat houden. Kostbaar? Dat ligt er aan. Men kan beginnen met een verzameling van Nederland. Dit hoeft niet veel te kosten doch is meer een kwestie van tijd.

De werkelijke liefhebber zal zich op zijn terrein de nodige handleidingen graag aanschaffen om zich er in te kunnen verdiepen of indien mogelijk zich verenigen, zodat hij dan via zijn vereniging op de hoogte wordt gehouden. Dit geschiedt o.a. op het gebied van konijnen, duiven, kippen, fotografie, enz., enz.

Nu iets over de techniek van het verzamelen van postzegels.

Een beginnend verzamelaar doet goed om eerst vast te stellen op welk gebied hij wil gaan beginnen. Het is natuurlijk ondoenlijk en te kostbaar een dusdanige verzameling aan te leggen, welke de gehele wereld omvat. U kunt beginnen met een bepaald land of op een bepaald wetenschappelijk gebied of de geschiedenis, sport, dierenwereld, landschappen, gebouwen,

enz. Wanneer men zich een richting gekozen heeft, schaft men zich een handleiding en een album aan. De album moet aangepast zijn op de richting welke men gekozen heeft.

Het losweken van de postzegels behoort voorzichtig te gebeuren, het liefst legt men ze met het beeld naar boven op watten, totdat de zegel gemakkelijk van de enveloppe te verwijderen is.

Soms houdt men de zegels op de enveloppe als ze met een speciaal stempel gestempeld zijn b.v. bij speciale vluchten.

Het inplakken in de album geschiedt door middel van plakkertjes, die beslist zuurvrij moeten zijn, daar anders de postzegels bruine vlekken gaan vertonen. De plakkertjes bevochtigen met gekookt water. Wat het kopen van postzegels betreft is het beter zich hiervoor tot een goede postzegelhandel te wenden en niet bij een of andere sigarenwinkelier. Dit geldt ook voor het kopen van een album of lectuur, waar bij men meteen dan goede voorlichting kan krijgen. Dit zijn maar in het kort enkele vluchtige gegevens. Naarmate een verzameling groeit, krijgt het iets persoonlijks. Elke zegel heeft zijn eigen bekoring. Iemand die van gebouwen houdt zal zich steeds verheugen in het mooie van diverse stijlen, kleuren, etc. Dit is echter moeilijk onder woorden te brengen, het moet doorleefd worden.

Dit zal elke liefhebber op zijn gebied moeten erkennen. Indien er zijn die postzegels over hebben, daarvoor houd ik mij gaarne aanbevolen. Dit is één van de manieren om goedkoop aan een verzameling te komen!!

Fabrieksbezoek

Op 11 October j.l. heeft een groep leerlingen van de „Juliana van Stolberg”-school in Utrecht een excursie naar ons bedrijf gemaakt. Alle leerlingen hebben na afloop een geïllustreerd opstel gemaakt over het bezoek aan de fabriek. Deze opstellen werden ons toegestuurd, omdat wij gevraagd hadden of wij het meest geschikte opstel in de Fabrieksfluit mochten opnemen. Na lang wikken en wegen is onze keuze gevallen op het onderstaande artikel. Het is jammer dat wij U de fraaie illustratie's, wegens de hoge kosten, moeten onthouden. Als bewijs van erkentelijkheid voor deze bijdrage hebben wij de schrijver een tafelkastje aangeboden.

Ons bezoek aan de fabriek van Gispén.

Het was een mooie morgen, toen wij aan het centraal station in de trein stapten. De reis duurde maar een kwartiertje. Toen wij de spoorbrug over waren, zagen wij de fabriek al liggen. Wij werden daar pas om 1.30 verwacht en gingen daarom 's morgens naar de rivier om te zien hoe de gierpont werkte en te zien hoe de uiterwaarden er uit zagen en de steenfabrieken. Daarna zijn wij de stad en het stadhuys gaan bekijken. Mijnheer had zijn fototoestel meegenomen, er zijn van de zwaan in de singel en van de poort foto's genomen.

Toen het tijd werd om te gaan eten gingen wij naar een café van Gerrit Merkens grootouders waar wij naar keus limonade, koffie of melk konden krijgen. Toen het half twee was, gingen wij op weg naar de fabriek. Deze lag een eindje van het station.

Er was een kleine en een grote ingang de kleine ingang kwam uit op een gebouwtje waar ook de portier zat. De grote diende voor vrachtwagens. In het gebouwtje moesten wij even wachten, toen mochten wij doorlopen naar een loods die als schaft-lokaal werd gebruikt. Daar werden wij ontvangen door mijnheer Prins en mijnheer den Hartog. Mijnheer Prins vertelde ons hoe het hele bedrijf in elkaar zat, omdat wij in de fabriek, door al het lawaai, toch niet zoveel konden verstaan. Mijnheer Prins vertelde ons dat er een constructie afdeling was waar speciale dingen werden gemaakt zoals opdrachten van anderen firma's of fabrieken. Bij voorbeeld aparte herdenkingsborden voor gevallen personeel, of een aparte

windwijzer. Dan had je buismeubelen, en kasten en bureaux van plaatijzer. Er was ook nog een lampenafdeling waar lampkronen werden gemaakt, en windvanen voor elektrische windwijzers. Eerst gingen wij naar de plaatknipperij daar werden de platen op maat geknipt.

Bij de buismeubelen ging het anders daar worden de buizen eerst gebogen, om daarna vetvrij en glad gemaakt te worden. Dit gladmaken gebeurde met slijpstenen, die bestonden uit een laag goed waarover lijm en daarna een laag héél grof schuurpoeder werd gedaan. Als de meubelen gecontroleerd waren, gingen zij naar de volgende afdeling waar ze verchromd, verkoperd of vernikkeld werden. Hiervoor werden zij in galvanische baden gedompeld. De baden waren van cement en hadden een diepte van een meter. Over de baden liep stangen, waar de dingen die behandeld moesten worden aangehangen werden, aan de binnenkant van de bak zaten langs de kanten electrisch geladen platen, om die platen was een soort washandje gedaan om oxydevorming op de platen te voorkomen. In elk bad zat weer een andere chemische vloeistof. Bij verchromen werd eerst het te behandelen meubel in een bad gedaan waar een blauw-groenachtige vloeistof in was, hier moest het vijf minuten inblijven. Daarna werd het er uitgehaald en in een bad met een oranje vloeistof gedaan hier moest het maar even in blijven. Toen werden zij afgespoten met gewoon water, nadat dit was gebeurd, kon je al duidelijk de chroomkleur zien. In bijna de hele afdeling was de grond belegd met houten rekken, omdat het zo vochtig was. Toen we uit deze afdeling waren vertelde mijnheer den Hartog wat wij gezien hadden en waar wij nu naar toe gingen. Dat was de lakkerij daar ging door de hele zaal een ketting met haken langs een rail, hij ging heel langzaam vooruit.

De eerste bewerking was het vetvrij maken van de dingen die behandeld moesten worden. Daarna werden zij aan een van de haken gehangen. De ketting met de haken liep door een tunnel. In die tunnel werden zij eerst machinaal met een fosfor laagje bespoten en daarna met lak. Toen zij er uit kwamen, moesten ze tussen een paar schotten door waar drooglampen in zaten dit was de droogtunnel.

De lampen konden via een groot schakelbord bediend worden. Op het schakelbord kon je ook aflezen hoeveel watt er verbruikt werd, maar dat toestel werkte op het ogenblik niet. Bijna alles in de hele fabriek ging electrisch en met oliedruk. Toen wij de lakkerij hadden bekeken gingen wij naar de expeditie afdeling, daar werden de stoelen ingepakt. Nu volgde de stoffeerderij waar de stoelen werden bekleed, daar zaten allemaal jongens. Eerst werd er een laag paardenhaar met nog iets er door, op de zitting gedaan, daarna een lap stof er over heen. De jongens hadden bijna allemaal een magneetje waarmee ze de spijkertjes bij elkaar hielden. Met de spijkertjes werd de lap katoen vastgezet. Daar over heen kwam manchester of een andere mooie wollen stof en de zitting was klaar. Boven de stoffeer-afdeling waren een paar mensen bezig om de laden van de kasten te controleren, of ze wel licht genoeg open en dicht gingen. De sloten van de kasten waren Amerikaans maaksel, als je de bovenste la op slot deed zaten meteen al de andere laden ook dicht. Nu kwam de lampen-afdeling aan de beurt. Daar zagen wij hoe het aansluitstuk van een lamp aan het plafond werd gemaakt. Eerst werd een rond plaatje koper op een houten vorm gezet. Deze vorm draaide rond, nu zetten ze een ijzer tegen het plaatje koper door het wringen van het ijzer tegen het draaiende plaatje werd dit om de vorm gelegd.

Als het bijna af was werd het eerst, met een gasvlam, uitgegloeid, want anders zou het scheuren. Daarna werd het weer op de vorm gezet en kon het verder worden afgewerkt.

De enige en laatste afdeling die ons nu nog wachtte was een ruimte waar de lampen werden verpakt. Hier moesten wij heel voorzichtig lopen want de lampen waren vaak van glas. Dit glas heette Giso-

glas. Een mijnheer in die afdeling demonstreerde ons hoe een elektrische windwijzer werkte. Toen we dit hadden gezien gingen wij weer terug naar de schaftloods waar wij bedankten voor alles wat wij hadden mogen zien. Toen namen wij afscheid. Het was 4 uur toen wij aan het station in Culemborg weer in de trein naar Utrecht stapten. Wij vonden allemaal, dat het een fijne dag geweest was! !

PAUL LATER,
Utrecht.

Waar blijft onze belasting ?

Wij ontvingen een populaire brochure (die U bij Mej. Jonkman kunt lenen) over de Millioenennota 1950. Zoals U weet zijn daarin opgenomen de voornaamste cijfers van de Rijksbegroting voor het volgende jaar.

Deze begroting is, nadat de Koningin op de derde Dinsdag in September het nieuwe werkjaar van de Staten-Generaal heeft geopend, door de Minister van Financiën bij de Tweede Kamer ingediend.

Lang tevoren is gewikt en gewogen met welke uitgaven men zal hebben te rekenen en er wordt naar gestreefd deze in overeenstemming te doen zijn met de inkomsten die de Staat mag verwachten. Voor dit laatste wordt van elk lid van de bevolking een bijdrage (belasting) geëist. Aan de hoogte van die bijdrage zijn grenzen. Is die grens bereikt en zijn de uitgaven van de Staat hoger dan ontstaat een tekort, een begrotingstekort. Dan gaat de Staat lenen. En dit wordt dan een schuld van het hele land, dus van alle Nederlanders tezamen, die ook gezamenlijk de rente voor het geleende geld moeten betalen. Het is dus erg belangrijk dat de inkomsten de uitgaven dekken. Heeft de begroting een tekort, dan moeten de belastingen worden verhoogd.

De begroting voor 1950 is in evenwicht.

Maar de belastingen zijn hoog.

Om ons enig inzicht te doen krijgen van de problemen waarvoor het land is geplaatst en welke deze hoge belastingen nodig maken herinnert deze brochure aan de toestand in 1946. Na de bevrijding was onze staatshuishouding een huishouden van Jan Steen. Er was geen voedsel, er waren geen goederen en er was geen geld. Het geld moest worden geleend, voedsel en goederen moesten tegen hoge prijzen in het buitenland worden gekocht. Maar ook de binnenlandse prijzen waren omhoog gegaan.

Om de dagelijkse uitgaven voor eten en drinken niet te veel te laten stijgen, werden door de Staat hiervoor subsidies gegeven. Het daarvoor nodige geld werd op de begroting geplaatst. Deze gelden vormden een belangrijk deel van de tekorten in de jaren na de oorlog.

Van die subsidies zijn we nu bijna af. Voor het grootste deel betaalt nu elke Nederlander de werkelijke kostprijs van de goederen die hij koopt.

Ook was veel geld nodig voor hulp aan geëvacueerden, noodvoorziening op het gebied der huisvesting, wederopbouw, vergoeding verloren gegaan huisraad, het droogleggen van Walcheren, het herstel van wegen, bruggen, havens, het herstel van binnenscheepvaart, koopvaardijvloot, spoorwegen en P.T.T. Verder denke men aan de kosten, verbonden aan de distributie, prijscontrole, oorlogsschade-uitkeringen, enz.

Daarbij kwam nog de toestand in Indonesië.

Een erfenis van dit alles is de gestegen Staatsschuld en dus de uitgaven voor rente en aflossing op deze schuld. Voor 1950 is dit bijna een zesde van de totale uitgaven nl. f 559 miljoen. Voor oorlogsschadeherstel en herbouw staat er f 489 miljoen op de begroting. Voor militaire uitgaven wordt een bedrag van f 713 miljoen geschat. Dit is een vijfde van het totaal der uitgaven, hetgeen op den duur niet kan worden gehandhaafd. Het totaal van deze drie groepen brengt ons op een bedrag van f 1761 miljoen.

Voor de dagelijkse uitgaven van de Staat blijft dan nog f 1760 miljoen over. Dat is voor:

	millioen
Sociale voorzieningen en volkshuisvesting ..	f 480
Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen	„ 371
Justitie en Politie	„ 187
Bijslagen op levensmiddelen en brandstoffen ..	„ 184
Verkeer en Waterstaat	„ 119
Landbouw	„ 69
Buitenlandse dienst	„ 38
Handel en Nijverheid	„ 24
Overige uitgaven	„ 288

f 1760

Op 1 Januari 1946 waren er in dienst 131.018 ambtenaren (afgezien van het militair personeel). Voor 1950 wordt het aantal geraamd op 101.446.

Dit waren dan de uitgaven. Nu iets over de inkomsten.

Het volgende staatje kan U een indruk geven van de verschillende soorten inkomsten van de Staat.

	Geraamde opbrengst voor 1950	millioen
Loon- en inkomstenbelasting	f 1300	„
Vennootschapsbelasting	„ 250	„
Vereveningsbelasting	„ 210	„
Successiebelasting	„ 65	„
Vermogensbelasting	„ 60	„
Dividendbelasting	„ 45	„
Motorrijtuigenbelasting	„ 40	„
Commissarissenbelasting	„ 6	„
Omzetbelasting	„ 800	„
Invoerrechten	„ 300	„
Accijns op tabak	„ 190	„
Accijns op gedistilleerd	„ 90	„
Accijns op suiker	„ 80	„
Rechten van registratie	„ 35	„
Rechten van zegel	„ 18	„
Accijns op bier	„ 16	„
Accijns op zout	„ 7	„
Statistiekrecht	„ 7	„
Belasting op gouden en zilveren werken ..	„ 1	„

f 3520 miljoen

Schroefdraad volgens het Whitworth en het Sellers systeem

Reeds in de eerste wereldoorlog hadden zich moeilijkheden voorgedaan door de ongelijkheid van draaden bij het Engelse Whitworthsysteem en het Amerikaanse Sellers.

Toen tijdens de 2de wereldbrand Amerika enorme hoeveelheden goederen aan Engeland leverde, bracht het verschil opnieuw de wenselijkheid naar voren om hiervoor een oplossing te vinden.

De Engelse schroefdraad volgens Whitworth heeft een tophoek van 55° en afgeronde top en voet, het Amerikaanse Sellerssysteem heeft een tophoek van 60° en afgeplatte top en voet. Het aantal gangen per Engelse duim is voor beide draadsoorten gelijk, behalve 1/2" draad (Whitworth 12 en Sellers 13 gangen per 1").

Amerika nam tijdens de 2de wereldoorlog tijdelijk een gewijzigde Whitworth draad in gebruik die uitwisselbaar was met de Engelse. Daarnaast bleef echter ook het Sellerssysteem bestaan. Na de nodige conferenties van 1943 tot 1945 werd tenslotte in principe overeenstemming bereikt.

Engeland zal een tophoek toepassen van 60° in plaats van 55° en Amerika zal de 1/2" draad met 12 gangen per 1" uitvoeren.

In 1948 is nu definitief overeenstemming bereikt, zodat men thans met de verdere normalisatie bezig is. De eenheid zal dus wel spoedig tot stand komen en daarna zal de industrie deze eenheden moeten overnemen, tenminste in Engeland en Amerika.

En wat zullen wij doen?

TH. AALFS.

DE FABRIEKSFLUIT

MAANDELIJKS VERSCHIJNENDE MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN

GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

6323

REDACTIE: Mej. M. JONKMAN, TH. AALFS, W. CARSTENS, H. VAN EMDEN EN M. MOUTHAAAN.

1949-1950

Dit is het December-Januari nummer dat wij hebben gecombineerd en U vóór de Kerstdagen toezenden.

Verschillende van onze medewerkers kijken in dit nummer terug op het afgelopen jaar of werpen een blik in de toekomst. Daarom willen wij ons beperken tot het heden en U allen danken voor Uw belangstelling en medewerking. Ook voor de volgende jaargang hopen wij hierop te mogen rekenen.

Wij wensen U goede feestdagen en een gelukkig nieuwjaar.

DE REDACTIE.

Bij de jaarwisseling I

De begrote omzet is bereikt en dat beschouw ik als het belangrijkste resultaat van het afgelopen jaar. Het al of niet behalen van de omzet vind ik overigens ieder jaar opnieuw van het grootste gewicht en ik geloof dat de heer Prins in ditzelfde nummer dat nog nader zal toelichten. Wanneer ik de omzetkromme die naast mij aan de muur hangt bekijk, dan is het wel duidelijk dat er in 1949 met beleid te werk is gegaan. Immers aanvankelijk leek het of er niet veel van terecht zou komen. Omstreeks half Mei waren we bijna op peil, maar toen volgde een inzinking die in Augustus het diepste punt bereikte. Sedert is de zaak weer in het gareel gekomen en zeer doelbewust stevent dan de kromme steeds hoger om juist aan het einde van het jaar recht in het doel te schieten. Er is grote stuurmanskunst voor nodig geweest om dat voor elkaar te krijgen en het zijn Hamilton in nauwe samenwerking met de bazen en onder leiding van de heer Prins die dit nummertje met succes hebben weggegeven.

Het is echter wel zeker dat, om dit resultaat te bereiken, de medewerking nodig was van allen en het is verblijdend dat het daaraan geenszins heeft ontbroken.

Men kan geregeld in de krant redevoeringen aantreffen van belangrijke personen die steeds maar weer zeggen dat de arbeidsproductiviteit in Nederland op zulk een laag peil staat. Wil ons land uit de moeilijkheden komen dan is het die arbeidsproductiviteit die in de eerste plaats moet worden opgevoerd. Ik geloof echter niet dat wij in ons bedrijf het speciaal daarin moeten zoeken. In het algemeen weten wij met z'n allen wel wat werken is. In sommige fabrieksafdelingen zijn in het afgelopen jaar op dit punt frappante staaltjes vertoond, waarvoor de betreffende mannen alle hulde verdienen.

Ik wil daarmee echter helemaal niet zeggen dat, als we zo door gaan, de zaak in de toekomst van zelf voor elkaar komt. Het tegendeel is waar. Want die toekomst ziet er nu niet zo rooskleurig uit. De grote honger naar onze producten behoort tot het verleden en het zal bepaald een kunst zijn om in 1950 een

nog grotere omzet te verkopen dan we in 1949 zijn kwijtgeraakt. Omdat dit een kunst zal zijn, hebben we onze afdeling verkoop gereorganiseerd en opnieuw bemand. Deze heren zullen nu moeten tonen waartoe ze in staat zijn en het is vervolgens aan de fabriek om te fabriceren wat onze afdeling verkoop in Nederland en in het buitenland zal weten te verkopen.

Dat we voor 1950 weer hoger mikken dan we in 1949 deden heeft allerlei oorzaken. Ik hoop dat ook daarover de heer Prins wat meer zal vertellen. Maar als het doel eenmaal is uitgezet, dan moeten we ons allen schrap zetten om het te bereiken. Ik voorspel dat 1950 enorm veel inspanning van ons allen zal vragen. Ik weet zeer goed dat die inspanning in 1949 reeds aanzienlijk was. Alleen al hetgeen Hoffmann met zijn tekenmannen tot stand heeft gebracht is de moeite van het vermelden alleszins waard. Met een klein maar select gezelschap moest hij een kolossale hoeveelheid hoogst belangrijk werk verzetten en daarbij besteedde hij nog z'n bijzondere zorgen aan allerlei dingen, waarvan hij uit ervaring weet, dat als er niet op gelet wordt deraïllementen het gevolg kunnen zijn.

De boekhouding heeft er een jaar op zitten van maandbalansen, liquiditeitsoverzichten en begrotingswerk dat zeer veel aandacht van het team van de Bruin en van Amerongen heeft gevraagd. En deze laatste noem ik nog eens in het bijzonder om hetgeen hij gepresteerd heeft toen de Bruin een ritje op z'n motorfiets met vele maanden gedwongen rust moest bezuren.

Ook mejuffrouw Jonkman met haar jonkvrouwen hebben niet stil gezeten, en veelbelovend is hetgeen op het gebied van een gereorganiseerde administratie wordt voorbereid.

Harkink heeft naast zijn reeds verantwoordelijke taak de leiding op zich genomen van de nieuwe afdeling Proeffabricage.

In de fabriek tenslotte zijn opmerkelijke dingen gepresteerd, al heeft de gebrekkige materiaaltoevoer soms tot hinderlijke storingen geleid, hetgeen overigens niet verhinderd heeft dat de afdeling expeditie geen dag behoefde stil te zitten.

Maar dit zeg ik U: Er zal nog meer van U allen worden gevraagd. En dan bedoel ik niet, zoals ik reeds eerder opmerkte, dat we harder moeten werken. Het gaat er om onze slimheid beter te benutten en met behulp daarvan kan nog heel wat worden bereikt. Zo zal in de verschillende fabrieksafdelingen veel moeten worden ondernomen om de productie op een doelmatiger basis te brengen. In de lakkerij zijn we nog lang niet waar we zijn moeten, maar we weten in welke richting we moeten werken om van de kostbare installaties die daar tot onze beschikking staan ten volle te profiteren.

In het afgelopen jaar is de lakkerij uitgebreid en tijdens de verbouwing moest dikwijls onder moeilijke omstandigheden worden gewerkt. Het zal nu zaak zijn in deze afdelingen de meest vlotte werkwijzen

na te streven en daarvoor is o.a. nodig dat de lakkerij er te allen tijde onberispelijk uitziet. Het is aan Lingen en zijn mannen te tonen wat ze op dit gebied presteren kunnen.

In de galvanische afdeling zijn wij druk bezig met het moderniseren van de verschillende bewerkingen. Verwacht mag worden dat tengevolge hiervan in 1950 in deze afdeling met beter resultaat kan worden gewerkt.

Onze nieuwe afdeling Bedrijfsdienst, aan 't hoofd waarvan Aalfs is geplaatst, zal tot taak hebben de bedrijfsefficiëntie op te voeren. Ik kan een ieder aanbevelen de prestaties van deze afdeling in de gaten te houden.

Het is niet mijn bedoeling op deze wijze alle afdelingen een succesvol 1950 toe te wensen. In het algemeen geldt dat het dringend nodig zal zijn dat wij het uiterste doen om de kostprijs van ons product te verlagen. Een afnemende vraag en een toenemende concurrentie dwingen ons daartoe. Maar in ons bedrijf zijn de factoren aanwezig om dit te bereiken! Ik eindig met U en Uw gezinnen een gelukkig 1950 toe te wensen.

Ir W. VAN OSSELEN.

Bij de jaarwisseling II

Is het niet zo, dat practisch alles wat wij doen erop gericht is een of ander doel te bereiken? Buiten de fabriek bij het opvoeden van kinderen, het zoeken naar een betrekking, het mogelijk maken en het doen van bepaalde aankopen en alle grote en kleine beslissingen, waarvoor wij in het dagelijks leven komen te staan. En tijdens ons werk is het misschien nog duidelijker dat we telkens, in het groot en in het klein, ons voornemen om een bepaald iets te bereiken. Soms is het bereiken van het doel niet aan tijd gebonden, dan gaat het er slechts om zekerheid te hebben dat we de goede richting uitgaan. Maar meestal heeft het bereiken van het doel geen zin als het niet op een tevoren bepaald ogenblik volbracht is. Dan kunnen wij onszelf helpen door een plan op te stellen, de weg die wij willen gaan in onderdelen te splitsen en, voor elk onderdeel vast te stellen met welke omstandigheden rekening gehouden moet worden en welke middelen ter beschikking staan om de weg „volgens plan” af te wandelen. Hierbij gaat iedereen volgens eigen aard en aanleg te werk. Daarom is het zo noodzakelijk dat alle mensen, die deel uitmaken van een samenwerkende groep, zo goed mogelijk van elkaar weten wat men zich ten doel stelt en op welke wijze men een en ander wil bereiken. Tenslotte moet het doel zodanig gesteld zijn dat wij allemaal redelijke tot goede prestaties moeten leveren om aan de verwachtingen te voldoen. Dat betekent met inspanning van al onze capaciteiten, in onderlinge samenwerking en doelbewust, maar niet gejaagd en zenuwachtig.

Men heeft mij wel eens gevraagd of het feit, dat wij telkens weer tegen het einde van het jaar enkele speciale maatregelen nemen om de aflevering van onze producten te versnellen, betekent, dat ons plan eigenlijk niet goed opgesteld is of uitgevoerd wordt. Soms is dit inderdaad zo. Soms dwingen de omstandigheden tot wijziging van het plan en dus tot andere maatregelen. Maar er zit nog meer in. Overal waar werkelijk wat gepresteerd wordt ziet U dat er, in het verloop van het werk, inzinkingen en oplevingen zijn. Door de inzinkingen te beperken en de oplevingen te stimuleren komt men tot een werkelijke prestatie. In Uw dagelijks leven vindt U dit in allerlei vormen terug. Het is echter een absolute eis dat alle deelnemers, of althans de grote meerderheid, elk persoonlijk naar het gestelde doel willen streven. Nu meen ik dat wij in ons bedrijf het voorrecht genieten, dat wij het op de meeste belangrijke punten, het bedrijf betreffende, met elkaar wel eens zijn. Daardoor worden wij het ook gemakkelijk over de doelstellingen eens en wordt ons streven niet door enkelen, maar door velen gedragen. Ik meen dat dit de belangrijkste reden is waarom wij af en toe kun-

nen proberen een extra-prestatie te leveren en dat dit de oorzaak is waardoor de resultaten zo dikwijls onze verwachtingen overtreffen.

Wat hebben wij nu in 1949 bereikt? Het bereiken van de begrote omzet, het uitbreiden van de fabrieksruimte en alle verbeteringen, die er in de loop van 1949 tot stand gekomen zijn, waren elk op zichzelf geen bijzondere prestaties. Wij kunnen er echter onze voldoening over uitspreken dat het één tot stand kwam zonder dat dit ten koste van het ander ging. Hierdoor staat het bedrijf sterker dan een jaar geleden. Bovendien zijn wij allemaal een jaar ouder en wijzer geworden! Ieder in zijn eigen werk heeft meer ervaring en routine opgedaan. Iedereen kan dus, met dezelfde moeite, meer presteren. Dit geldt juist voor het jaar 1949 in, zo hoge mate omdat er zo weinig personeelwisselingen hebben plaats gevonden.

U zult al begrepen hebben dat het doel voor 1950 weer hoger ligt dan voor 1949. We kunnen nu eenmaal meer presteren, dus moeten wij het ook van ons zelf verlangen. Aangezien de producten, die wij maken, ook nog verkocht moeten worden is het een levensbelang voor het bedrijf dat de prijzen voor de klanten aanvaardbaar zijn. Een grotere omzet heeft nu eenmaal een verlagende invloed op de prijzen, zodat wij daarmee de afdeling Verkoop de beste kans geven zoveel orders te verzamelen dat de afdeling Inkoop nauwelijks weet waar het materiaal vandaan moet komen en dat de fabriek zich geen raad weet om het allemaal de deur uit te krijgen. In 1950 zal er grote aandacht aan het beperken van de kosten besteed worden. Het toezicht op de verschillende posten zal toevertrouwd worden aan een aantal personen, die daar door de aard van het werk het meest voor in aanmerking komen. Alles wat we door verstandige zuinigheid kunnen besparen verhoogt de kans op winst.

Ik wens U allen veel succes in 1950.

A. PRINS.

Het oude en het nieuwe jaar

Bij het einde van het oude jaar en aan het begin van het nieuwe kunnen wij niet nalaten om zo een en ander eens te vertellen.

Zo U elders in dit blad heeft kunnen lezen, gaan we met ons personeelfonds weer een stapje vooruit: we gaan 90% uitbetalen over de twee wachtdagen. Een mooi resultaat maar bedenk wel, dat dit ons uiteindelijke doel nog niet is n.l. bij ziekte 100% over de wachtdagen.

Om dit te bereiken moeten we gezamenlijk onze schouders onder dit werk zetten en niet zoals soms het geval is denken: het zal zo'n vaart niet lopen en ik blijf maar eens een dag thuis, want dan komen wij er niet.

Gelukkig waren er dit jaar maar een paar die geleerd hebben met schade en wat erger is met schand. Ook over het schaftlokaal zijn we nog niet tevreden, maar als in 1950 het werkelijk weer een schaftlokaal geworden zal zijn hopen we dat ook dit voor elkaar zal komen, wat natuurlijk ook kan.

Dan nog een paar woorden van erkentelijkheid aan de directie waarmee wij dit jaar in goede verstandhouding hebben samengewerkt en wij hopen dat het nieuwe jaar hetzelfde beeld zal geven tot heil van onze fabrieksgemeenschap, wat dan weer verder kan worden uitgedragen op de gehele samenleving.

Verder wensen wij directie en personeel prettige kerstdagen, een gezellig uiteinde en een goed 1950 toe.

DE FABRIEKSKERN.

Export

Over de export van onze producten wordt in „De Fabrieksfluit” slechts sporadisch iets medegedeeld. Voor deze zwijgzaamheid bestaan goede redenen. In de eerste plaats omdat de uitvoer nog maar zeer

bescheiden is in vergelijking met de binnenlandse omzet en voorts kunnen de aard en de omvang van buitenlandse relaties nu eenmaal niet aan de grote klok worden gehangen. Er is toch al concurrentie genoeg en ons blad wordt niet alleen in Culemborg gelezen!

Gedurende de laatste weken heeft er echter grote activiteit geheerst om nog voor het einde van het jaar een aantal belangrijke orders voor verzending gereed te maken.

Nu is het blijkbaar zó, dat een verschepping naar Egypte of Curaçao sterker op de verbeelding werkt dan het versturen van een kaartenkastje naar Ap-pingedam. Wat dat betreft zijn wij nu eenmaal kinderlijk en wij grijpen graag elke gelegenheid aan om in gedachten mee te reizen (de echte reizen maakt de export-manager dan wel....)

Tegenover deze bekoring staan echter heel wat extra besommeringen. Men krijgt nu eenmaal geen voet aan de grond op een buitenlandse markt, indien er geen bijzondere service verleend wordt. Daarom betekent export bijna altijd spoed en dientengevolge moeten verschillende afdelingen dan onder hoge druk werken. De afdeling van van Oostrum, die in record-tijd een respectabel aantal bijzondere opdrachten afleverde, kan daarvan meepraten en mag daarom wel eens in het zonnetje worden gezet. Maar ook de lakkerij en de montage, die al dit speciale werk tussen de normale series door moesten zien te verwerken, verdienen hulde, evengoed als de mannen van de expeditie, die hebben gepast en gemeten, getimmerd en gewogen om de emballagekosten zo laag mogelijk te houden. En dan zwijgen wij nog over het vele administratieve werk dat het kantoor voor de export moet verrichten. Niet omdat dit werk niet belangrijk is, maar omdat de mensen van het kantoor nu eenmaal bescheiden lieden zijn....

Dank zij deze gezamenlijke inspanning kunt U thans in Uw avondblad de reis van het schip „Bennekom” volgen op weg naar Curaçao met aan boord een complete inrichting voor een toonkamer of die van de „Hercules”, onderweg naar Alexandrië en voor een deel geladen met „Gispes” bureaux, stoelen en garderobekasten. Daarnaast werden onze producten verzonden naar New-York, Londen, Düsseldorf en Genève, terwijl tussen al die bedrijvigheid door den Hartog menige lading veilig en snel in Brussel en Luxemburg afleverde. Maar dat is al niets bijzonders meer.

Het ziet er naar uit, dat al deze activiteit zal leiden tot een aanzienlijke verhoging van de export-omzet in 1950. Een resultaat, dat van groot belang is voor de toekomst van ons bedrijf, terwijl daarmee tevens een bijdrage wordt geleverd voor het herstel van de economische positie van Nederland. Ook al is deze bijdrage slechts zeer bescheiden, U behoeft haar betekenis toch niet te onderschatten en in ieder geval wordt deze in „Den Haag” zeer gewaardeerd.

Niet lang geleden vertelde mij een ambtenaar, die het weten kon, dat onze handelsbalans reeds ongeveer in evenwicht zou zijn, indien alle middelgrote Nederlandse bedrijven een exportomzet behaalden gelijk aan die van ons bedrijf.

Ik geloof dat wij ook hierin een aanmoediging kunnen zien om voort te gaan op de ingeslagen weg.

Mr G. W. KERNKAMP.

Directie-Fabriekskern

Maandelijks vergadering van 6 December 1949.

- De Kern vraagt toestemming om, met ingang van 1 Januari a.s., over te gaan tot uitkering van 90% van het uurloon over de wachtdagen bij ziekte. Aangezien het ziektepercentage dit jaar lager is dan het vorig jaar, is deze verhoging mogelijk met dezelfde bijdragen van bedrijf en personeel. De Kern wil dan tevens de vergoedingen voor bezoek aan specialisten voor rekening van het personeelfonds nemen.

De heer van Osselen is bereid de gevraagde toe-

stemming te verlenen. Hij wijst er op dat in andere bedrijven zowel goede als slechte ervaringen worden opgedaan met gedeeltelijke of gehele vergoeding van de wachtdagen. Men kan wel zeggen dat het succes afhankelijk is van een serieuze lekencontrole en van het verantwoordelijkheidsbesef van het personeel.

Aangezien in ons bedrijf de Kern de controle op zich genomen heeft en uit de daling van het ziektepercentage geconcludeerd mag worden, dat het personeel wil meewerken, behoeven wij voor misbruik niet bang te zijn. De heer van Osselen wil voortaan de bijdrage van het bedrijf aan het personeelfonds afhankelijk stellen van de **totale afwezigheid** (behalve vacantie). Stijging van de afwezigheid betekent daling van de bijdrage, zodat nu ook beperking van ongevallen en ongeoorloofd verzuim tot verhoogde inkomsten voor het personeelfonds leiden.

De nieuwe schaal is zodanig gekozen, dat de tegenwoordige bijdragen van het bedrijf niet gewijzigd zullen worden zolang de afwezigheid door ongeval of verzuim niet afwijkt van het gemiddelde van de afgelopen 13 perioden.

De schaal gaat er als volgt uit zien:

Totale afwezigheid (behalve vacantie)	bijdrage aan personeelfonds
7% of minder (met bezetting van ca. 200 man is dit 14 man)	53 ct. per man
8% (16 man)	50 „ „ „
9%	47 „ „ „
10%	44 „ „ „
11%	41 „ „ „
12%	38 „ „ „
13%	35 „ „ „
14%	32 „ „ „

Het resultaat van deze nieuwe regeling is dus dat de Kern gelegenheid krijgt meer hulp te bieden en dat de arbeiders gelegenheid krijgen het inkomen van het personeelfonds te vergroten.

- De Kern maakt er bezwaar tegen dat het schaftlokaal voor andere werkzaamheden gebruikt wordt.

De monteurs van de Vries zullen binnenkort klaar zijn en voor het afsnijden van linoleum zullen in de afdeling montage voorzieningen worden getroffen.

- De Kern vraagt wanneer het nieuwe waslokaal in gebruik genomen kan worden.

De werkzaamheden aan de verwarming gaan nog even voor.

- De Kern vraagt of er een buitenlicht bij het fiet-senrek gemaakt kan worden.

Dit zal geschieden.

- Uit het personeel is de vraag naar voren gekomen om, evenals voor de oorlog, overalls door de fabriek te laten inkopen. De betaling door het personeel zou dan door wekelijkse inhoudingen kunnen plaats vinden.

Dit zal worden onderzocht.

In het verslag Directie-Fabriekskern van November wordt gesproken over „het misbruik, dat helaas steeds meer moet worden geconstateerd”. Dit moet zijn „dat steeds weer moet worden geconstateerd”.

90 %

Met ingang van 1 Januari worden de uitkeringen over de wachtdagen bij ziekte tot 90% verhoogd. Dit kunnen we doen doordat het ziekteverloop het afgelopen jaar niet ongunstig is geweest en op enkele uitzonderingen na, we de indruk gekregen hebben dat er geen misbruik van gemaakt wordt.

We hopen, dat allen zullen meewerken om ons doel te bereiken, 100% uitkering.

We wensen verder alle zieken een volledig herstel en plezierige feestdagen.

DE FABRIEKSKERN.

Aangezien we voor het onderwerp „Een order wordt uitgevoerd” nog niet konden beschikken over een artikel van het bedrijfsbureau, volgt hier iets over:

Het magazijn

Door de redactie van „De Fabrieksfluit” werd het verzoek tot me gericht om wat te schrijven over het Magazijn. Ik zal trachten dit zo goed mogelijk te doen, al ben ik hierin geen specialist.

Het woord Magazijn verklaart zichzelf reeds, n.l. opslagruimte.

Het magazijn is te beschouwen als een schakel tussen:

Bedrijfsbureau — Magazijn — fabriek
boekhouding.

Om het overzichtelijker te maken zal ik eerst wat schrijven over de magazijn-administratie. Hier wordt alles op kaart gebracht en wel op de volgende manier.

Het Reserveren. Wanneer het Bedrijfsbureau een order heeft uitgeschreven dan worden hiervoor de materiaalstaten gemaakt. Deze worden doorgegeven aan de magazijn-administratie en hier worden de materialen die hiervoor nodig zijn gereserveerd (reservekaart). Dit gebeurt op de volgende manier. Wanneer de materialen in voorraad zijn, komt er op de materiaalstaten V (voorrading) te staan. Zijn ze niet in voorraad maar wel in bestelling, dan wordt dit ib; zijn ze niet in bestelling dan wordt het b (bestellen). Hierna gaan de materiaalstaten terug naar het Bedrijfsbureau waar ze eventueel via de afd. Inkoop besteld worden.

Ontvangsten I. Bij ontvangsten (dus van goederen die binnen komen) worden er ontvangstbonnen geschreven. Deze worden bijgeboekt op de voorraadkaart en de ontvangstbon gaat door naar de Boekhouding, terwijl een doorslag hiervan naar het Bedrijfsbureau gaat om eventuele materialen, die ook gereserveerd zijn, als voorraad door te geven.

Afschrijvingen. Het afschrijven geschiedt op de afgiftebonnen en ook op de materiaalstaten. Wanneer de materialen die hierop voorkomen zijn afgeleverd, komen deze bonnen en materiaalstaten ook bij de magazijn-administratie die ze dan van de voorraadkaart en bij de materiaalstaten ook van de reservekaart afboekt. Ook deze bonnen en materiaalstaten gaan door naar de afdeling Boekhouding.

Ontvangsten II. Niet alleen de materialen die van andere firma's komen worden ingeboekt. Er zijn ook nog de z.g. halffabrikaten. Dit zijn de materialen die in de fabriek zijn gemaakt b.v. de gestoffeerde zittingen en ruggen, frames enz. Deze worden ingeboekt wanneer de map, die bij het werk behoort op het magazijn is ingeleverd. De bewerking in de administratie is verder gelijk aan die van de gewone ontvangsten.

Ik geloof nu wel, dat ik het voornaamste van de magazijnadministratie heb verteld.

Nu krijgen we de werkzaamheden op het Magazijn. Bij alle ontvangsten dus van buiten en van de halffabrikaten worden deze door het magazijnpersoneel gecontroleerd zoals stuks, meters en gewicht. Daarna gaan de paklijsten die meestal met de goederen worden meegestuurd en voor halffabrikaten de mappen, naar de magazijnadministratie. Het verdere verloop hiervan hebt U hiervoor reeds gezien.

De afgifte van materiaal. Wanneer er in de fabriek materialen nodig zijn worden deze afgeleverd tegen overgave van een afgiftebon of van de materiaalstaten.

Op afgiftebonnen worden meestal direct de materialen afgeleverd maar met de materiaalstaten gaat dit meestal niet, omdat hier vaak grote aantallen en meerdere posten op staan, waar vanzelfsprekend meer tijd voor nodig is om deze klaar te maken. Dan is er altijd nog veel werk aan het klaarleggen van platen voor de knipafdeling, het opbergen van gestoffeerde zittingen en ruggen bij de voorraad en niet te vergeten het overbrengen van het materiaal uit oude stellingen en loods en naar de nieuwe stellingen.

Neen, het valt niet altijd mee om ieder op tijd te helpen, maar door samenwerking, en die is er toch wel, is er toch veel te bereiken. Ik geloof wel, dat ik U nu ook het voornaamste van de Magazijnwerkzaamheden heb opgesomd en ik hoop, dat ik U door deze uiteenzetting niet heb verveeld.

R. H. G. KNIPPENBURG.

Plaatstaal

De Hoogovens gaan een nieuwe fabriek voor dunne staalplaat bouwen, waar de plaat koud zal worden gewalst. Dat hebben we aan de Marshall-hulp te danken. En voor ons is dat zeer belangrijk, want met onze plaatvoorziening is het treurig gesteld. Wanneer in ons eigen land plaat zal worden gefabriceerd die in kwaliteit met de Amerikaanse vergeleken kan worden, dan zijn we waar we wezen moeten. En dan zijn we, zoals nu, niet langer afhankelijk van Engelse, Belgische, Tsjechische en Franse fabrieken die voor veel geld te weinig en altijd te laat leveren en dan nog van dikwijls slechte kwaliteit. Overigens is het goed, dat in Luxemburg eveneens een dergelijke walserij wordt gebouwd. Die zal zelfs eerder gereed zijn. Het is altijd plezierig over meer dan één leverancier te beschikken.

DE DIRECTIE.

Personalia

Geboren:

Belia Christina, dochter van Ch. van Leeuwen
op 16 November.
Daniël Herman Karel, zoon van P. Libert op 21 Nov.
Gertrui Hendrika, dochter van G. van Asch
op 28 November.

In dienst getreden:

16 November: H. de Ruiter, kantoor.
18 November: A. Hartman, stoker.
21 November: G. J. de Lang, draaijerij
(terug uit militaire dienst).
13 December: Th. Hummel, zandstraler.

Wijzigingen Huistelefoonnummers:

5 — Mr G. W. Kernkamp.
90 — Verkoop
(G. Th. Campagne, A. J. C. Wamsteeker).
06 — M. Jonkman.

Winstdeling.

1ste periode 1949:	4,5%	(+ 0,5%)
2de periode 1949:	4,0%	
3de periode 1949:	4,0%	
4de periode 1949:	3,5%	
5de periode 1949:	4,5%	(+ 0,5%)
6de periode 1949:	3,5%	
7de periode 1949:	5,5%	(+ 1,5%)
8ste periode 1949:	3,5%	
9de periode 1949:	5,0%	(+ 1,0%)
10de periode 1949:	5,0%	(+ 1,0%)
11de periode 1949:	3,0%	
12de periode 1949:	5,5%	(+ 1,5%)

Het welbekende sommetje: loon + kosten + materiaal = fabrieksomzet is een aardig uitgangspunt bij onze bespreking van de twee laatste perioden. Toevallig leverde de elfde periode het laagste en de twaalfde periode het hoogste resultaat van dit jaar op, zodat een vergelijking van de bekende factoren zeer leerzaam zal zijn.

	11e periode van begroting	12e periode van begroting
ingeleverde kaarten (loon)	102%	114%
materiaal	71%	110%
fabrieksomzet	91%	130%

De fabrieksorders vallen niet in deze berekeningen, maar dragen wel bij tot het dekken der kosten en dus tot het maken van winst. Bovendien is een gunstige verhouding tussen voor- en nacalculatie aanleiding om tot winst te komen. Dit is zowel in de 11e als de 12e periode het geval geweest.

Beperking van ziekte enz. helpt natuurlijk de post „ingeleverde kaarten” omhoog. In de 11e periode een laagterecord van $7\frac{1}{2}$ man ziek en $16\frac{1}{2}$ man totaal afwezig en in de 12e periode opvallend veel ongelukken (gemiddeld 4 man). Schoonmaken enz. onttrekt eveneens productieve tijd aan onze capaciteit. Elfde periode was gunstig en de twaalfde veel minder.

De verhouding tussen voor- en nacalculatie blijft zich in gunstige richting bewegen. De gewerkte tijd (nacalculatie) bedroeg in de 11e periode 96% en in de 12e periode 95% van de voorcalculatie. Over alle 12 perioden van 1949 is de nacalculatie 97% van de voorcalculatie.

Onder de 90% zijn gebleven:

in de 11e periode: plaatwerkerij, bankwerkerij (!), boren/tappen, buigen en galvanische afdeling;

in de 12e periode: plaatwerkerij, bankwerkerij (!), koperslagerij (lampen), draaien, boren/tappen en buigen.

Met dat al is de bankwerkerij weer onder de 90% voor het hele jaar, zodat de vaste ploeg weer compleet is: plaatwerkerij, bankwerkerij, ponsen, draaien, boren/tappen, buigen, puntlassen.

Nog steeds blijft het opvallend, dat de afdelingen, die er slecht voor stonden, steeds beter worden, maar dat de afdelingen met de laagste verhoudingen tussen voor- en nacalculatie langzaam oplopen.

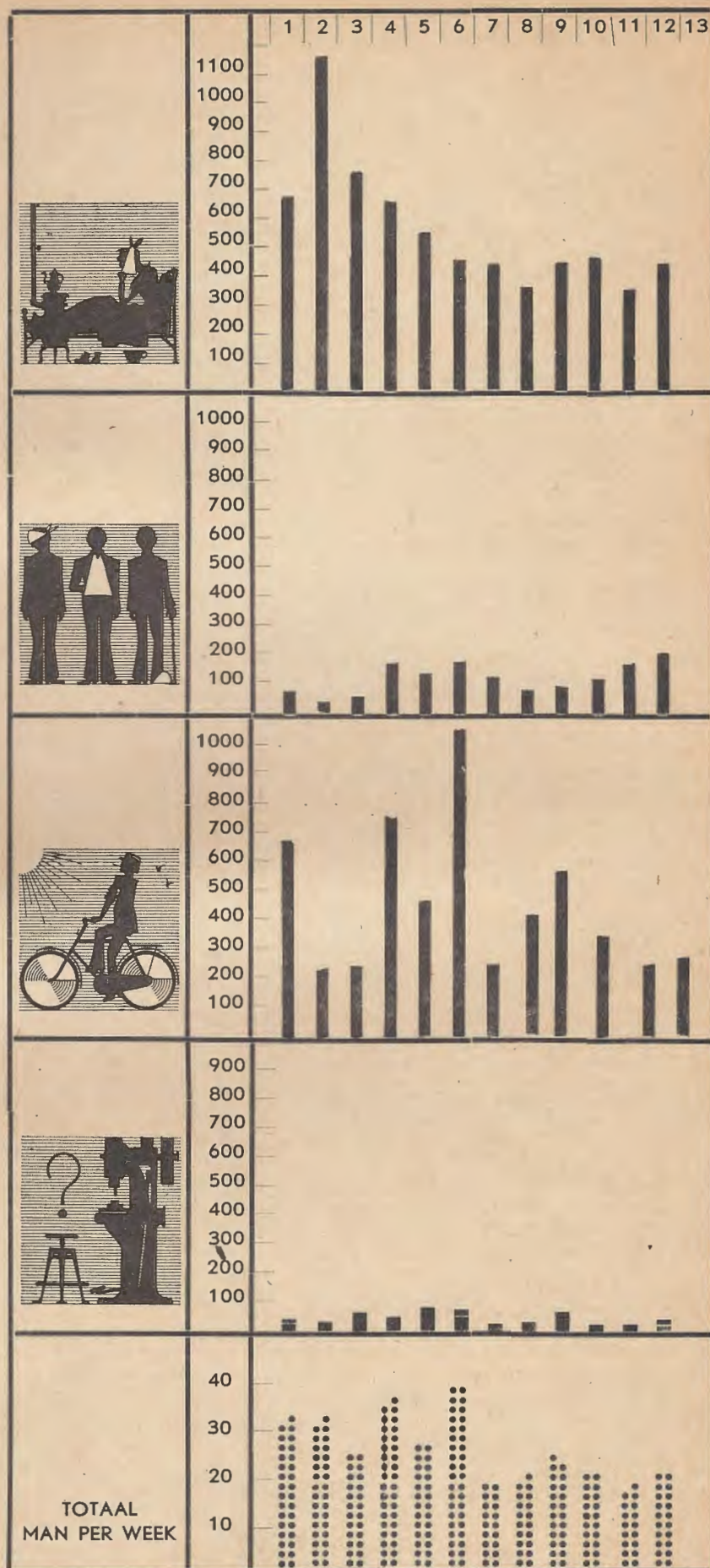
De afdeling montage bijv. heeft op 128% gestaan en is nu al gezakt tot 107%. U ziet hier o.a. het gunstige effect van de verbouwing. Hoe ongelukkig werd er indertijd niet gewerkt doordat er geen ruimte was! Aan de andere kant is de afdeling boren/tappen met 86% de laagste van alle afdelingen. Maar dit is in het voorjaar 83% geweest. Dit komt misschien doordat het er de laatste maanden minder druk is.

De stoffeerderij staat precies op 100% en verder zijn er nog maar vier afdelingen boven. U ziet dus dat de stagnatie in de materiaal-aanvoer, zoals te verwachten was, zeer ongunstig op het resultaat van de 11e periode gewerkt heeft.

Hoe is het mogelijk, dat er in zo'n „malaise-periode” toch nog 3% uit komt rollen?

Dat komt omdat alle andere factoren in deze periode gunstig tot zeer gunstig zijn geweest. In dit geval kan er dus met recht gezegd worden, dat er van gemaakt is, wat er van te maken was.

A. PRINS.

De begroting 1949 definitief verslagen?

- 414 Reparatie en Onderhoud Gebouwen vertoont nog steeds een stijgend beeld en zal door de verschillende werkzaamheden blijven stijgen. Veel verbeteringen zijn tot stand gekomen en nog zijn we er niet. Het is een natuurlijk gevolg van de achter ons liggende oorlogsjaren, waardoor noodzakelijke reparaties uitgesteld moesten worden tot betere tijden.
- 433 Stroomverbruik bereikte in dit tijdvak anderhalfmaal het geraamde bedrag. Nogmaals moet onder de aandacht gebracht worden de uiterste zuinigheid te betrachten, vooral in de beruchte uren.
- 434 Afdelingsonkosten. Het leeuwendeel hiervan werd besteed aan de galvanische afdeling en de lakkerij (vet- en roestvrij maken). Mijn indruk is, dat vele afdelingen zuiniger zijn wat gereedschappenverbruik betreft. Ook speelt een rol de betere kwaliteit van het gereedschap. Het blijft ons streven U voor Uw werk de beste hulpstukken te verstrekken, die er zijn. Zo ergens, dan is het hier: Goedkoop - duurkoop.
- 438 Proeffabricage vertoont nauwelijks een stijging zodat hiervan de begroting niet gehaald zal worden.
- 439 Garantiewerk is weer flink gestegen. De schouder eronder en trachten hierop geen kosten meer te moeten boeken.
- 445 Telefoongesprekken slechts 2/3 van het geraamde. Dit is zeker niet het gevolg van een bedrijfs-slapte, maar werd bereikt door sneller schriftelijk contact. Vandaar ook dat de postzegels iets meer kosten dan geraamd. Maar tevreden kunnen wij nog niet zijn. Het cijfer moet nog lager worden. f 8,— per dag is te veel. Op naar de helft!
- 446 Kantoorbenodigdheden zijn ook nu weer flink vermeerderd. Er was nog al wat drukwerk aan te vullen. Een belangrijke bezuiniging zal bereikt worden door vereenvoudiging in het proces van orders doorgeven naar fabriek en expeditie.
- 447 Tekenkamerbenodigdheden vertoont de verwachte stijging, doch blijft nog belangrijk beneden het geraamde.
- 452 Emballage. Hierop verdienden wij in het afgelopen tijdvak zelfs! Nog geen 1/3 deel van het geraamde. Kan het nog lager?
- 461 Advertenties en Cliché's komen plotseling boven het geraamde. Dit wordt veroorzaakt door een zeer dure export-advertentie, die zeker haar nut zal hebben en onze artikelen onder de aandacht brengt van inkopers in verre landen, die nog van alles nodig hebben.
- 464 Verkoopvrachten is flink gestegen, doch blijft beneden de raming. Er werd blijkbaar veel afgeleverd naar plaatsen, die de auto's niet aandoen.
- 468 Verpakkingsmateriaal. De expeditie-afdeling is blijkbaar verwoed aan het bezuinigen, want zij verbruikte slechts 1/5 van het geraamde bedrag. Toch komen de ontelbare kasten, lampen, enz. in goede conditie bij onze cliënten aan. Zoals overal is gebleken: waar een wil is, is een weg.

Wanneer we nu het totaal resultaat vergelijken, blijkt dat de werkelijke uitgaven 105½% bedragen van de begroting. Niet veel er overheen zult U zeggen. Toegegeven, maar de 10e periode bedroeg 109½%! En dat is erger. Om gelijk te komen met de begroting moeten de resterende tijdvakken beneden de 100% blijven. Laten wij alles op alles zetten om 1949 te besluiten met een lager percentage dan 105½%.

A. J. C. WAMSTEEKER.

Op Donderdag 8 September ontvingen wij bezoek van vier heren van de Nederlandsche Spoorwegen uit Utrecht. Men vertelde ons, dat in het verbouwde station H.S. te Den Haag nieuwe meubelen moesten komen, die aan de allermooiste eisen moesten voldoen en waarbij het meubilair dat door de Zwitserse spoorwegen wordt toegepast als voorbeeld was genomen.

Het geheel moest echter zonder mankeren op 19 November worden opgeleverd. Geen enkele houten meubelfabriek in Nederland kon aan deze levertijd voldoen en nu was dan de vraag of Gispen het geheel in staal binnen de gestelde termijn zou kunnen leveren.

Ons antwoord was: Ja.

De tweede vraag was, wat het zou kosten, maar toen meenden wij te mogen vragen wat voor meubelen en hoeveel het nu wel waren. De tekeningen kwamen dus op tafel. Na 24 uur hadden wij ruwe en na 3 x 24 uur meer nauwkeurige richtprijzen gereed. De zaak werd opgedragen. Andele klom in z'n potlood en reisde naar Den Haag en Utrecht om te meten en te praten. Vervolgens kwamen van Oostrum en z'n mannen in het geweer met het gevolg, dat op 19 November alle spullen in Den Haag waren afgeleverd.

Tenslotte werd ik door de Spoorwegen uitgenodigd in Den Haag te komen kijken. Men had ook de redactie van „Documentatie en Efficiency” geïnviteerd. In dit tijdschrift had n.l. juist een stukje gestaan van een zekere Drs Groot, die beweerde dat in Zwitserland de stations zo voortreffelijk zijn uitgerust en dat zulks hier in Holland nergens naar lijkt. Hij zei bovendien, dat alles wat we hier in Holland maken hoekig, lomp, onpractisch en duur is!

Welnu, de heren van de Spoorwegen zeiden in Den Haag tegen die meneer van „Documentatie en Efficiency” het volgende:

„Hier ziet U nu ons nieuwe plaatsbewijzenkantoor „en hier heeft U de directeur van de N.V. Gispen, „welke firma al het meubilair heeft geleverd. We „zullen U alles demonstreren en als U een en ander „gezien heeft, vertel ons dan of U deze meubelen „hoekig, lomp en onpractisch vindt. „Omtrent de prijs kunnen wij U inlichten: Die is „70% lager dan de Zwitserse.”

Het resultaat zal zeker een nieuw artikel in „Documentatie en Efficiency” zijn, maar voor ons is van belang, dat de Spoorwegen zo enthousiast zijn. Tijdens het kopje koffie na afloop van de excursie werd dit nog eens duidelijk gezegd: Men had de sportieve wijze waarop wij deze order hadden aanvaard en uitgevoerd ten zeerste gewaardeerd.

Hulde aan allen, Ulrich en van Oostrum in het bijzonder, die dit voor elkaar hebben gebracht!

Ir W. VAN OSSELEN.

De gevaren van electrisch handgereedschap

De electro-technisch adviseur van de Arbeidsinspectie deelde aan de uitgeefsters van electro-technische periodieken het volgende mede:

Doordat het metalen omhulsel van electrisch handgereedschap b.v. handboormachines, onder spanning kwam te staan, hebben zich herhaaldelijk en ook in de laatste tijd verscheidene dodelijke ongevallen voorgedaan. Deze ongevallen kunnen evenwel op zeer eenvoudige wijze geheel worden voorkomen, wanneer men er maar voor zorgt het metaal van het omhulsel van in dit geval de handboormachine door middel van een metalen draad deugdelijk met de aarde te verbinden.

Indien de machine aldus is geaard, kan er bij een defect geen gevaarlijke spanning optreden en komt het apparaat tengevolge van het doorslaan van de smeltveiligheid (stop) automatisch tot stilstand.

Conform de voorschriften moet electrisch handgereedschap aangesloten worden door middel van een buigzame toevoerleiding met extra ader voor

het aarden van het gestel van desbetreffend toestel onder gebruikmaking van het stopcontact. Daar deze aardverbindingen evenwel niet altijd onvoorwaardelijk kunnen worden vertrouwd, blijft controle hierop steeds noodzakelijk of indien daartoe de gelegenheid mocht ontbreken, het aanbrengen van een goed controleerbare verbinding gewenst. Deze verbinding zal dan van het omhulsel der machine direct aan aarde dienen te worden gelegd.

W. F. B.

Ongevallen

- 2-11-1949 Bij het aandraaien van een klemmoer rechter middelvinger en duim verwond (hersteld op 29-11-1949).
 3-11-1949 Linkerhand verwond bij het vijlen van een vette plaat (hersteld op 11-11-1949).
 8-11-1949 Bij het vervoeren van een kast linkervoet bezeerd (hersteld op 15-11-1949).
 8-11-1949 Bij het laden van platen rechterpols verwond, waardoor later bloedvergiftiging ontstond (hersteld op 30-11-1949).
 8-11-1949 Linkerhand verwond aan een braam van een kast (hersteld op 14-11-1949).
 19-11-1949 Bij het persen rechterduim verwond (hersteld op 28-11-1949).
 22-11-1949 Linkerhand verwond bij het knippen van een vette plaat (hersteld op 28-11-1949).
 21-11-1949 Bij het opgooien van kolen in de verwarmingsketel rechterknie verdraaid (op 19-12-1949 nog niet hersteld).
 26-11-1949 Koperen splinter in het linkeroog bij het boren van koperen doppen (werkt door).
 26-11-1949 Linkerscheenbeen verwond door het stoten tegen een stapel plaatijzer (werkt door).
 29-11-1949 Lasogen. Behulpzaam geweest bij electrisch lassen (hersteld op 5-12-1949).
 2-12-1949 Stukje slak in het linkeroog bij het afbikken van een electrische las (werkt door).
 9-12-1949 Bij het slijpen van een boortje amaril in het rechteroog (werkt door).
 10-12-1949 Rechterenkel verzwikt (op 19-12-1949 nog niet hersteld).

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 4 October 1949		f	1.163,63
Storting door de N.V. van 4/10 t/m 31/10/49		„	104,94
(Ziektepercentage 5 is dus 198 x 53 cent)			
Ingehouden aan boeten en 1/2% van het personeel van 4/10 t/m 31/10/49	..	„	130,59
		f	1.399,16
Af: Uitbetalingen van 1/10 t/m 31/10/49	f	136,68	
Rekening Deenik		„	4,—
		„	140,68
Saldo per 1 November 1949		f	1.258,48

„Spaarkas”

Spaarkas per 4 October 1949		f	14.229,86
Intrest over het 3e kwartaal 1949		„	136,74
Stortingen van 4/10 t/m 31/10/49		„	1.460,97
		f	15.827,57
Af: Door spaarders opgenomen van 4/10 t/m 31/10/49		„	1.242,50
Saldo per 1 November 1949		f	14.585,07

Er zijn thans 98 spaarders.

A. DE BRUIN.

Tropische vissen

De redactie verzocht mij iets te willen schrijven over het tropisch aquarium, hiermede wil ik proberen aan dit verzoek te voldoen.

Naast de vele liefhebberijen die er zijn, is er één die thans een grote plaats inneemt n.l. het houden van een tropisch aquarium. Deze liefhebberij is zelfs zo uitgegroeid dat men op vele plaatsen in ons land plaatselijke aquarium verenigingen heeft opgericht, die ten doel hebben de leden voor te lichten en als er zelf gekweekt wordt, de leden indien mogelijk van planten en vis te voorzien.

Al die plaatselijke verenigingen zijn aangesloten bij de Nederlandsche Bond Aqua Terra en als men dan weet dat deze Bond bijna 10.000 leden telt dan ziet men wel, dat er voor deze hobby veel animo is.

Om onze vissen zo natuurgetrouw mogelijk te kunnen volgen, zijn we aangewezen op het aquarium, bezet met planten en degenen, die deze liefhebberij van nabij kennen, zullen kunnen bevestigen wat een voortdurende bron van genot dit voor de aquariumhouder inhoudt. Altijd weer boeit dit luchtige darteel spel van onze waterbewoners en toch, ondanks deze voortdurende beweging, welk een weldadige rust gaat er van uit.

Veel beginnende liefhebbers begaan de grote fout, te veel vissen in hun aquarium te doen. Op planten letten ze minder en toch is dit eigenlijk het voornaamste. Te veel planten zullen het water niet ziek maken. Het zijn juist de planten die het voorname cachet aan onze aquariums moeten geven, maar zij zijn ook de onmisbare zuiveraars van het water en de luchtgevers, de zuurstofgevers van onze vissen. Planten en licht zijn de voornaamste factoren voor een aquarium.

Ook het licht speelt een voorname rol.

We verstaan hieronder de mate van dag- of kunstlicht die we ons aquarium geven. Is deze sterkte goed, dan blijft het water helder, is ze te sterk dan zal het groen worden en als deze sterkte te gering is, wordt het water brtln.

Maar ook deze liefhebberij brengt nog meer verplichtingen aan de houder mede. Een vis in het aquarium is niet in staat op zijn wijze in zijn onderhoud te voorzien en daarom moet de liefhebber er voor zorgen, dat zij de voeding krijgt, die nodig is. Zomers is dit geen probleem daar men dan in de grachten voldoende daphnia's (watervlooien) kan vangen. Maar wanneer de wintermaanden komen worden ze schaars en is men dan grotendeels aangewezen op kunstvoeder. Wij willen echter zolang mogelijk wachten om dat te geven, daar dit het aquarium niet ten goede komt. In plaatsen zoals Utrecht b.v. kan men bij de vishandelaar levendig voer kopen z.g. Tubifesc. Maar hier in Culemborg zijn we nog niet zover dat we speciale winkels daarvoor bezitten. Toch wordt de animo voor het houden van een tropisch aquarium ook hier ter plaatse steeds groter. De Culemborgse Aquarium Vereniging „Ambulia” werd 16 Januari 1948 opgericht door enkele personen en telt nu bijna 50 leden.

Met deze kleine bijdrage hoop ik enigszins een beeld te hebben gegeven van het houden van een tropisch aquarium.

M. DE RUITER.

Iets voor de Hobbyhoek

Een dezer dagen las ik in een technisch weekblad een verzoek van Radio Zweden om ontvangstrapporten.

Ik vond het wel aardig dit onder Uw aandacht te brengen in verband met de nieuwe rubriek. Radio Zweden n.l. verzorgt vanaf Zondagavond 6 November j.l. een programma voor organisaties die hun vertakkingen over de gehele wereld hebben, zulks ter bevordering van de internationale toenadering.

Van 19.— uur tot 19.30 uur zal een programma in de

Engelse taal worden uitgezonden en van 19.30 uur tot 20.— uur in de Nederlandse taal.

In het Engelse gedeelte zal voornamelijk de aandacht worden gevestigd op het belangrijke ontwikkelingswerk van b.v. Roode Kruis, Padvinders, I.O.G.T. en dergelijke wereldorganisaties, terwijl in het Nederlandse gedeelte voornamelijk muziek en zang de hoofdschotel zullen vormen afgewisseld met toespraken in de Nederlandse taal.

Onwillekeurig draait U toch ook wel eens aan Uw radiotoestel op zoek naar de mogelijkheden die Uw toestel U oplevert.

Probeer eens op een Zondagavond op een golfenlengte van 49.46 of 27.83 meter (respectievelijk 50 of 25 meter band) of het U lukt dit programma te volgen. Radio Zweden stelt het zeer op prijs rapporten te ontvangen over de ontvangst, om te kunnen beoordelen in hoeverre deze proef is geslaagd.

Het adres is: Radio Sweden, Stockholm 7, SWEDEN. De brieven of briefkaarten kunnen worden geschreven in onze eigen taal.

W. F. B.

Tijdschriften

Sociale Voorlichting No. 5, November 1949.

Stelsels van winstdeling.

Wie belang stelt in het begrip winstdeling in het algemeen zal deze verzameling gegevens kunnen gebruiken om na te gaan op welke manier men dit in Nederland heeft aangepakt. Uit een onderlinge vergelijking van de systemen kan men opmaken, welke principes bij het vaststellen van het systeem als grondslag hebben gediend.

Efficientie en Documentatie No. 11, November 1949.

De „Phantom Factory”.

Dit Engelse opschrift dient om iets aan te duiden waar geen juiste Nederlandse vertaling voor te vinden is. Het is de bedoeling van de schrijver naar voren te brengen, dat elke bedrijfsdirecteur, naast zijn fabriek met gebouwen en machines enz. ook het bestuur heeft over een tweede fabriek, waar producten van geestelijke aard vervaardigd worden. Het menselijk geluk is het doel van deze fabriek en alle menselijke eigenschappen, die de werkers in het bedrijf met zich rondragen vormen het materiaal waarmee gewerkt moet worden. Kiest U maar hoe deze vergelijking verder doorgetrokken wordt.

A. PRINS.

Bedrijf & Techniek no. 84.

Een uitgebreid artikel in dit nummer behandelt „het lassen van lichte stalen constructies”. De beschrijving van half-automatische schroefdraadbanken is voor de draaiers om van te waternanden.

Bedrijf & Techniek no. 85.

Het hoofdartikel is een vervolg van „het lassen van lichte stalen constructies”, speciaal het lassen van dun plaatwerk.

In een korte beschrijving over vorkheftrucks wordt ook onze nieuwe aanwinst genoemd.

TH. AALFS.

„Metaalbewerking” van 11 November 1949.

De nieuwe Internationale A.B.C. schroefdraad.

Op een uitvoerige wijze wordt bovengenoemd nieuw draadsysteem onder de aandacht gebracht.

De theoretische opzet van de draad wordt hier besproken, al zullen de definitieve tabellen later bepaalde punten, die nu nog niet duidelijk zijn moeten ophelderen.

De A.B.C. draad heeft veel overeenkomst met de Amerikaansche National Standard schroefdraad, wat invloed heeft op de tophoek en bepaling van toleranties.

De uitwisselbaarheid tussen Amerika en Engeland wat schroefdraad betreft is nu een feit geworden.

De vraag door de heer Aalfs gesteld in onze vorige „Fabrieksfluit” wordt in dit artikel niet beantwoord, m.i. echter is deze draad minder geschikt voor onze plaatverwerkende industrie.

H. VAN EMDEN.

Amerika

Een tijdschriftartikel vertelt ons iets over de methoden die men toepast om de belangstelling van het personeel voor hun bedrijf op te wekken. Men gaat er namelijk van uit, dat het de algemene gang van zaken in het bedrijf ten goede komt als het gehele personeel geïnteresseerd is in het verleden, het heden en de toekomst van het bedrijf.

Wij laten hieronder enkele voorbeelden volgen van de nieuwste methoden om dit doel te bereiken.

De Aanplakbordprijsvraag stelt elke week een algemene vraag over de organisatie van het bedrijf, de producten, de moeilijkheden enz. Na een week wordt, door loting, een naam van een lid van het personeel getrokken, die een prijs van vijf dollar verdient als hij de vraag naar behoren kan beantwoorden. Lukt het hem niet, dan wordt de prijs gevoegd bij die voor de volgende week. De vragen zijn zo gesteld, dat men er een duidelijk antwoord op kan geven, er wordt niet gevraagd naar persoonlijke meningen.

De Onderdelendemonstratie toont het personeel hoe hun werkzaamheden bijdragen tot het totstandkomen van het eindproduct.

Vele fabrieken verstrekken geïllustreerde overzichten van de organisatie van het bedrijf. Daarnaast wordt dan, op dezelfde wijze, beschreven hoe de verschillende werkzaamheden elkaar opvolgen of hoe een bepaald product tot stand komt.

A. PRINS.

Het puzzel-hoekje

Op de puzzel „twee in één” kwamen dertig goede oplossingen binnen.

De oplossing luidt als volgt:

De familie bestond uit drie personen, nl. groot(vader), vader(zoon) en klein(zoon), de leeftijden waren 8, 24 en 72 jaar.

De prijs, waardebou van f 2,50 viel aan J. B. WAMES, afdeling 13-1. Deze afdeling heeft dus de gevulde koeken.

En nu de nieuwe opgave.

Van het woord **SLAGZIN** de letters als beginletters te nemen voor het vormen van woorden, dusdanig, dat met deze woorden men een goede zin vormt, **betrekking** hebbend op het woord **SLAGZIN**.

Men heeft dus een zin te vormen van 7 woorden, waarbij het inlassen van leestekens is toegestaan. Wij zien de inzendingen binnen een week na het verschijnen van dit blad, met belangstelling tegemoet.

W. CARSTENS.

